

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СТАТИСТИКА АГЕНТТІГІ

«Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (ерекше бөлігі)» сәйкес бұл материал көбейтуге (көшіруге) жатпайды, статистикалық ақпараттарды өз жарияланымдарында (басылымдарында) пайдаланған жағдайда Қазақстан Республикасы Статистика агенттігіне сілтеме жасау міндетті.

В соответствии с «Гражданским кодексом Республики Казахстан (особенная часть)» данный материал не подлежит размножению (копированию), при использовании статистической информации в своих публикациях (изданиях) обязательно ссылка на Агентство Республики Казахстан по статистике.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫ

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

2008 жылғы қаңтар-қазан
январь-октябрь 2008 года

Астана 2008

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫ**

**Ай сайынғы ақпараттық-талдамалы
журнал**

1991 жылдан бастап шығады

Құрылтайшы: Қазақстан Республикасы
Статистика агенттігі

Бас редактор – А. Мешімбаева

«Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуында» 2008 жылғы қаңтар-қазандағы ел экономикасының дамуы туралы жедел статистикалық деректер бар.

«Қазақстан Республикасы және оның өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық дамуының статистикалық көрсеткіштері» қосымшасында тиісті бөлімдер бойынша кестелік материал келтірілген.

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің «Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуы (жедел деректер)» ай сайынғы журналын электрондық түрде де ұсыну мүмкіндігі бар.

Мекен-жайы: Қазақстан Республикасы, 010000
Астана қаласы, Сол жағалау, Министрліктер Үйі,
Орынбор көшесі, 8
Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі
Телефон: 8 (7172) 74-92-95
Факс: 8 (7172) 74-95-46
Электрондық мекен-жай: stat@mail.online.kz
Веб-сайт: http://www.stat.kz

Шартты белгілер:

-- құбылыс жоқ
0,0 – болмашы шама
... – деректер жоқ

Таралымы: 250 дана
Көлемі =13,3 ЕБТ

Журнал Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 2002 жылғы 14 тамызда тіркелген №3156-Ж

**СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**Ежемесячный информационно-аналитический
журнал**

Издается с 1991 года

Учредитель: Агентство Республики Казахстан по статистике

Главный редактор – А. Мешимбаева

«Социально-экономическое развитие Республики Казахстан» содержит оперативные статистические данные о развитии экономики страны в январе-октябре 2008г.

В приложении «Статистические показатели социально-экономического развития Республики Казахстан и его регионов» приведен табличный материал по соответствующим разделам.

Агентство Республики Казахстан по статистике имеет возможность предоставлять ежемесячный журнал «Социально-экономическое развитие Республики Казахстан (оперативные данные)» также в электронном виде.

Адрес: Республика Казахстан, 010000
г. Астана, Левый берег, Дом Министерств,
ул. Орынбор, 8
Агентство Республики Казахстан по статистике
Телефон: 8 (7172) 74-92-95
Факс: 8 (7172) 74-95-46
Электронный адрес: stat@mail.online.kz
Веб-сайт: http://www.stat.kz

Условные обозначения:

-- явление отсутствует
0,0 – незначительная величина
... – данные отсутствуют

Тираж: 250 экз.
Объем = 13,3 УПЛ

Журнал зарегистрирован в Министерстве культуры, информации и общественного согласия Республики Казахстан 14 августа 2002г. №3156-Ж

Мазмұны

1.	Қазақстан Республикасының 2008 жылғы қаңтар-қазандағы әлеуметтік-экономикалық дамуының қысқаша қорытындылары.....	5
2.	Тауарлар мен қызметтер өндірісі.....	7
2.1	Жалпы ішкі өнім	7
2.2	Өнеркәсіп өндірісі	8
2.3	Ауыл шаруашылығы	12
2.4	Құрылыс.....	14
2.5	Көлік	17
2.6	Байланыс.....	18
2.7	Сауда және өзге де қызметтер	20
3.	Шағын кәсіпкерлік субъектілері мониторингі.....	22
4.	Сыртқы сауда	25
4.1	Сыртқы сауда айналымы	25
4.2	ТМД мемлекеттерімен сыртқы сауда	26
4.3	Әлемнің басқа елдерімен сыртқы сауда	26
5.	Тауар нарығы	27
6.	Инвестициялар	30
7.	Бағалар.....	32
7.1	Тұтыну бағалары.....	32
7.2	Экономиканың нақты секторындағы баға	34
8.	Қаржы жүйесі.....	37
8.1	Мемлекеттік қаржы	37
8.2	Ақша-кредит жүйесі	38
9.	Еңбек рыногы және еңбекақы төлеу	41
9.1	Жалданып жұмыспен қамтылу	41
9.2	Жұмыссыздық және жұмыспен қамту	42
9.3	Еңбекақы төлеу.....	42
10.	Халық табысы.....	44
11.	Демографиялық процестер және әлеуметтік сала.....	45
11.1	Демографиялық ахуал	45
11.2	Халықтың ауру-сырқаулығы.....	47
11.3	Қылмыстылық	48
12.	Қазақстан Республикасы өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық жағдайы: салыстырмалы талдау	49
13.	Конъюнктуралық зерттеулер	52
13.1	Өнеркәсіп кәсіпорындарының іскерлік белсенділігін зерттеу.....	52
13.2	Өткізу нарықтарындағы өнеркәсіп кәсіпорындарының бәсекеге қабілеттігін зерттеу	52
13.3	Сауда кәсіпорындарының іскерлік белсенділігін зерттеу	53
13.4	Тұтынушыларды зерттеу.....	54
14.	ТМД елдерінің әлеуметтік-экономикалық жағдайы	55

Содержание

1.	Краткие итоги социально-экономического развития Республики Казахстан в январе-октябре 2008 года	59
2.	Производство товаров и услуг	61
2.1	Валовой внутренний продукт	61
2.2	Промышленное производство	62
2.3	Сельское хозяйство	66
2.4	Строительство	68
2.5	Транспорт	71
2.6	Связь	72
2.7	Торговля и прочие услуги	74
3.	Мониторинг субъектов малого предпринимательства	76
4.	Внешняя торговля	79
4.1	Внешнеторговый оборот	79
4.2	Внешняя торговля с государствами СНГ	80
4.3	Внешняя торговля с другими странами мира	80
5.	Товарные рынки	81
6.	Инвестиции	84
7.	Цены	86
7.1	Потребительские цены	86
7.2	Цены в реальном секторе экономики	88
8.	Финансовая система	91
8.1	Государственные финансы	91
8.2	Денежно-кредитная система	92
9.	Рынок труда и оплата труда	95
9.1	Занятость по найму	95
9.2	Безработица и обеспечение занятости	96
9.3	Оплата труда	96
10.	Доходы населения	98
11.	Демографические процессы и социальная сфера	99
11.1	Демографическая ситуация	99
11.2	Заболеваемость населения	101
11.3	Преступность	102
12.	Социально-экономическое положение регионов Республики Казахстан: сравнительный анализ	103
13.	Конъюнктурные обследования	106
13.1	Обследование деловой активности промышленных предприятий	106
13.2	Обследование конкурентоспособности промышленных предприятий на рынках сбыта	106
13.3	Обследование деловой активности предприятий торговли	107
13.4	Обследование потребителей	108
14.	Социально-экономическое положение стран СНГ	109

1. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 2008 ЖЫЛҒЫ ҚАҢТАР-ҚАЗАНДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ ҚЫСҚАША ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

Макроэкономикалық үрдістер. Жалпы ішкі өнімнің көлемі, жедел деректер бойынша, 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте ағымдағы бағаларда 11613,9 млрд. теңгені құрады. Нақты ЖІӨ-нің өсуі 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 103,9% құрады. ЖІӨ-нің құрылымында тауарлар өндірісінің үлесі ЖІӨ-ден 47,9%, қызмет көрсету – 50,2% болды.

Тұтыну бағаларының индексі 2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 108,8% құрады. Азық-түлік тауарларының бағалары 9,5%-ға, азық-түлік емес тауарлар – 6,5%, ақылы қызметтер – 10,1% өсті. Өнеркәсіп өнімін өндіруші кәсіпорындар бағалары 2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 18,3% өсті.

2008 жылғы қазанда жұмыссыздар саны, сараптамалық бағалау бойынша, 553,5 мың адамды, экономикалық тұрғыдан белсенді халық санындағы жұмыссыздық деңгейі 6,6%, оның ішінде жұмыссыздар ретінде жұмыспен қамту органдарында тіркелген адамдар саны ағымдағы жылғы қазанның соңында 60,5 мың адамды құрады, экономикалық тұрғыдан белсенді халық санындағы олардың үлесі – 0,7%.

Экономиканың нақты секторы. 2008 жылғы қаңтар-қазандағы өнеркәсіп өндірісінің көлемі қолданыстағы бағамен 9003,5 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазаннан 2,9% көп. 2007 жылғы осы кезеңмен салыстырғанда кен өндіру өнеркәсібінде өндіріс көлемі 5,2%-ға, электр энергиясын, газ бен су өндіруде және бөлуде – 8,5%-ға өсті. Өңдеу өнеркәсібі өндірісінің көлемі 0,8%-ға азайды.

2008 жылғы қаңтар-қазандағы ауыл шаруашылығы жалпы өнімінің көлемі ағымдағы бағамен 1130,1 млрд. теңгені құрап, 2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда 7,8% төмендеді.

2008 жылғы қаңтар-қазанда жүк айналымының жалпы көлемі (коммерциялық тасымалдаумен шұғылданатын көліктік емес ұйымдар мен кәсіпкерлер жүк айналымы көлемінің бағасын есепке алғанда) 306274,3 млн. ткм құрап, 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 7,0% өсті.

Есепті кезеңде бөлшек сауда тауар айналымының көлемі (қоғамдық тамақтандыру айналымынсыз) 2009,4 млрд. теңгені құрап, 2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда 3,3% артты.

2008 жылғы қаңтар-қазанда негізгі капиталға жұмсалған инвестициялардың көлемі 2969,1 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазанға қарағанда 7,6% артық.

2008 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша республикада 281602 заңды тұлғалар тіркелген, соның ішінде қызметкерлерінің саны 50 адамға дейінгілер - 266362. Жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалар – 193676. Жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалардың ішінде шағын кәсіпорындар – 179385 құрайды, олардан шағын бизнес субъектілері - 130917.

Сыртқы сауда. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте Қазақстанның сыртқы сауда айналымы (Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитетінің деректері, ұйымдаспаған сауданы есепке алмағанда) 84171,6 млн. АҚШ долларын құрап, 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда 46,4% өсті, оның ішінде экспорт – 56119,2 млн. АҚШ доллары (66,1% өсті), импорт – 28052,4 млн. АҚШ доллары (18,3% өсті) болды.

Қаржы. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің жедел деректері бойынша Қазақстан Республикасының Мемлекеттік бюджетіне түскен табыстар көлемі 2008 жылғы 1 қазанға 2523,8 млрд. теңгені, ал шығын – 2483,6 млрд. теңгені құрады. 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда табыстар 23,5% артты, шығындар 28,3% өсті.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің деректері бойынша, екінші деңгейдегі банктердің экономика салаларына салған кредиттік салымдары 2008 жылғы қыркүйектің соңына 7289,6 млрд. теңгені құрады. Кредиттік салымдардың жалпы көлемінде ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі 79,5%, шетел валютасындағы кредиттердің үлесі 43,9% құрады. 2008 жылғы қыркүйектің соңына банк жүйесіндегі депозиттер көлемі 5079 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы тиісті кезеңге қарағанда 37% көп, халық депозиттері 1522,3 млрд. теңге, және тиісінше, 9,2%.

Халықтың табысы. 2008 жылғы қыркүйекте, бағалау бойынша, халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысы 31253 теңгені құрап, 2007 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда – 19,7%, нақты ақшалай табысы 1,3% өсті.

2008 жылғы қыркүйекте қызметкерлерге есептелген орташа айлық атаулы жалақы 62509 теңгені құрап, 2007 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда 17,9% өсті. Нақты жалақы 0,2% төмендеді.

Негізгі әлеуметтік-экономикалық индикаторлар

А	Өлшем бірлігі	2008 жылғы қаңтар-қазан	2008 жылғы қазан	Өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен		2008 жылғы қазан 2008 жылғы қыркүйекке %-бен
				2008 жылғы қаңтар-қазан	2008 жылғы қазан	
Экономикалық көрсеткіштер						
Қысқа мерзімді экономикалық индикатор ¹⁾	%-бен			102,8	99,9	
Жалпы ішкі өнім ²⁾	млрд. теңге	11 613,9		103,9		
Өнеркәсіп өнімінің (тауарлардың, қызметтердің) көлемі	млрд. теңге	9 003,5	811,7	102,9	102,1	104,6
Ауыл шаруашылығы жалпы өнімінің көлемі	млрд. теңге	1 130,1	93,1	92,2	63,9	19,1
Құрылыс жұмыстарының көлемі	млрд. теңге	1 465,4	215,3	102,9	101,7	104,6
Негізгі капиталға жұмсалған инвестициялар	млрд. теңге	2 969,1	381,4	107,6	103,6	91,7
Көліктің барлық түрлерімен жүк айналымы	млн. ткм	306 274,3	33 542,5	107,0	106,3	103,3
Байланыс қызметтерінің көлемі	млрд. теңге	338,1	35,1	112,5	105,9	100,5
Өткізудің барлық арналары бойынша бөлшек сауда тауар айналымы	млрд. теңге	2 009,4	243,6	103,3	103,2	102,2
Сыртқы сауда айналымы ²⁾³⁾	млн. АҚШ доллары	84 171,6	10 033,0	146,4	136,9	90,7
соның ішінде:						
экспорт		56 119,2	6 526,4	166,1	147,9	86,2
импорт		28 052,4	3 506,6	118,3	120,1	100,5
Тұтыну бағаларының индексі				118,7	108,8 ⁴⁾	100,6
Өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағаларының индексі				148,1	118,3 ⁴⁾	92,2
Жұмыссыздар саны (бағалау)	мың адам		553,5		97,4	100,7
Орта есеппен жан басына шаққандағы ақшалай табыс (бағалау) ²⁾	теңге	267 453	31 253	122,7 ⁵⁾	119,7 ⁵⁾	100,1
Нақты ақшалай табыс (бағалау) ²⁾	%-бен			102,9	101,3	99,5
Бір қызметкердің орташа айлық жалақысы ²⁾ :						
атаулы	теңге	59 525	62 509	117,9	117,9	98,7
нақты	%-бен			98,9	99,8	98,1
Қаржы көрсеткіштері⁶⁾						
М3 ақша жиыны	млрд. теңге		5 885,8		131,4	99,9
Айналымдағы қолма-қол ақша	млрд. теңге		806,8		104,7	101,3
Банк жүйесіндегі депозиттер	млрд. теңге		5 079,0		137,0	99,8
соның ішінде халық депозиттері	млрд. теңге		1 522,3		109,2	99,3
Екінші деңгейдегі банктер кредиттері	млрд. теңге		7 289,6		102,4	100,3
одан ұзақ мерзімді кредиттер	млрд. теңге		5 795,3		103,3	99,8

¹⁾ Алты сала (ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп, құрылыс, сауда, көлік, байланыс) өсуінің нақты қарқыны бойынша есептеледі.

²⁾ 1-баған – 2008 жылғы қаңтар-қыркүйек; 2-баған – 2008 жылғы қыркүйек; 3-баған – 2008 жылғы қаңтар-қыркүйек 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекке %-бен; 4-баған - 2008 жылғы қыркүйек 2007 жылғы қыркүйекке %-бен; 5-баған – 2008 жылғы қыркүйек 2008 жылғы тамызға %-бен.

³⁾ Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитетінің деректері, ұйымдаспаған сауданың есебінсіз.

⁴⁾ 2007 жылғы желтоқсанға.

⁵⁾ 2007 жылғы қаңтар-қыркүйектегі және қыркүйектегі нақтыланған деректерге %-бен.

⁶⁾ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің деректері бойынша, 2008 жылғы қыркүйектің соңына.

Ескерту: Өнеркәсіп өнімінің көлемі тиісті жылдардағы кәсіпорындар құрылымы бойынша келтірілген. Өткізудің барлық арналары бойынша бөлшек сауда тауар айналымы қоғамдық тамақтандыру қызметтерін есепке алмайды.

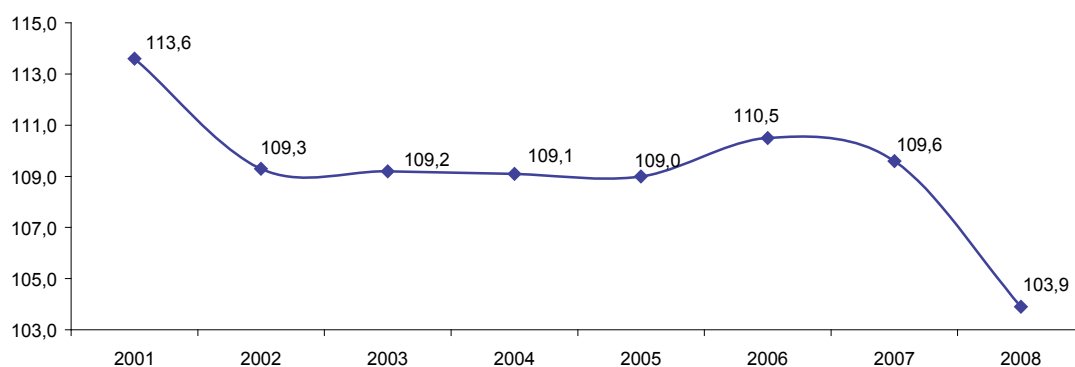
2. ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕР ӨНДІРІСІ

2.1 ЖАЛПЫ ІШКІ ӨНІМ

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте өткен жылғы тиісті кезеңге қарағанда Жалпы ішкі өнімнің (ЖІӨ) нақты көлемінің индексі 103,9%, дефлятор – 124,2% құрады.

2001–2008жж. қаңтар-қыркүйектегі Жалпы ішкі өнімнің нақты көлемінің индексі

өткен жылғы сәйкес кезеңге, пайызбен

2007-2008жж. қаңтар-қыркүйектегі Жалпы ішкі өнім

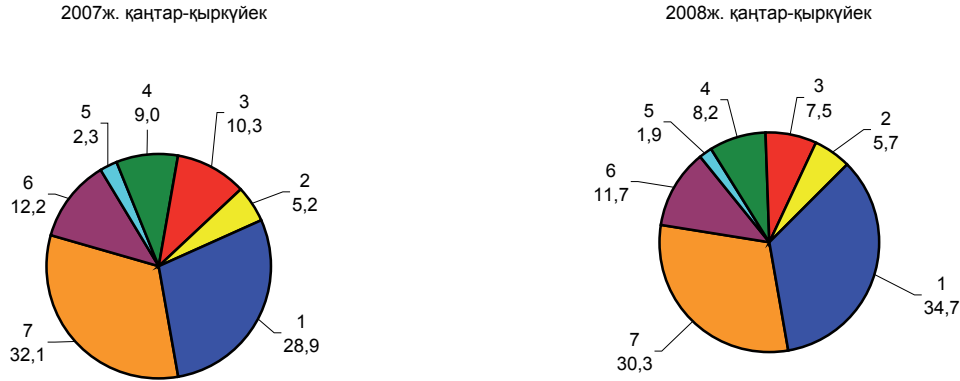
өткен жылғы тиісті кезеңге, пайызбен

	Қаңтар-қыркүйек				
	2008, млн. теңге	нақты көлем индексі		дефлятор, %	
		2007	2008	2007	2008
Тауарлар өндірісі	5 573 032,6	110,2	102,3	116,2	136,4
Ауыл шаруашылығы, аң аулау және орман шаруашылығы, балық аулау, балық өсіру	664 416,5	108,1	95,7	111,2	148,0
Өнеркәсіп	4 032 783,2	104,8	102,9	116,8	150,9
Құрылыс	875 832,9	130,4	103,9	117,4	90,7
Қызметтер өндірісі	5 813 818,0	112,0	104,8	117,3	114,9
Сауда; автомобильдерді, тұрмыстық бұйымдарды және жеке пайдалану заттарын жөндеу	1 359 679,1	110,0	102,5	115,0	120,9
Қонақ үйлер мен мейрамханалар	111 896,7	109,2	115,1	111,1	119,7
Көлік	950 913,5	109,4	106,6	112,3	110,4
Байланыс	221 888,5	133,8	114,2	105,8	94,7
Қаржы қызметі	637 084,8	147,1	101,3	127,8	117,2
Жылжымайтын мүлікпен операциялар, жалға беру және тұтынушыларға қызметтер көрсету	1 629 723,1	107,9	104,9	118,1	119,4
Мемлекеттік басқару	214 339,1	103,2	103,5	128,1	103,5
Білім беру	311 955,5	103,9	103,7	119,6	107,3
Денсаулық сақтау	182 308,5	103,5	104,0	121,4	110,0
Өзге де қызметтер	194 029,2	103,2	109,8	118,2	111,7
Қаржы делдалдығының жанама-өлшемді қызметтері	-565 006,2	166,1	99,8	127,7	129,1
Жалпы қосылған құн	10 821 844,4	109,5	103,9	116,3	124,3
Өнімдерге салынған таза салықтар	792 079,9	112,3	104,3	117,1	123,8
Жалпы ішкі өнім	11 613 924,3	109,6	103,9	116,3	124,2

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте ЖІӨ-нің құрылымындағы тауарлар өндірісінің үлесі – 47,9%, өнеркәсіп – 34,7% алады, оның ішінде кен өндіру өнеркәсібі – 20,6%, өңдеу өнеркәсібі – 12,5%, электр энергиясын, газ бен суды өндіру және бөлу – 1,6%.

2007-2008жж. Жалпы ішкі өнімнің салалық құрылымы

пайызбен

1- өнеркәсіп; 2 – ауыл шаруашылығы; 3 – құрылыс; 4 – көлік; 5 – байланыс; 6 – сауда; 7 – өзге де салалар

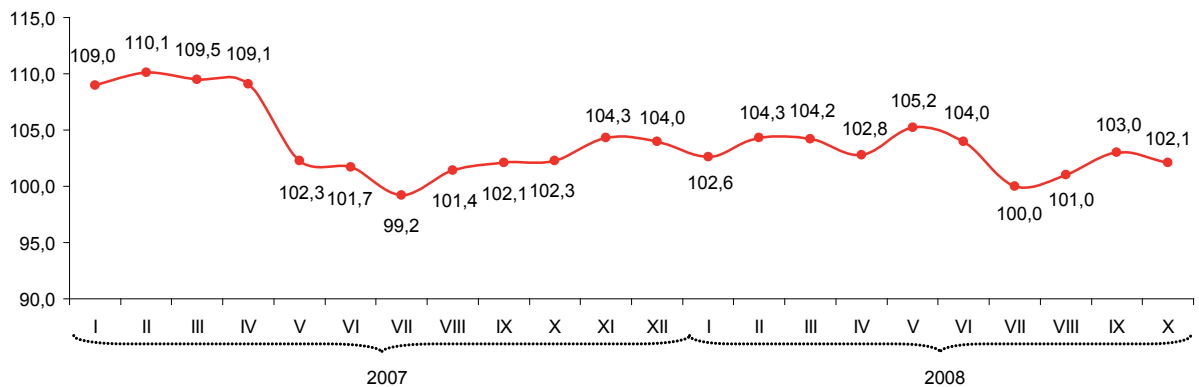
ЖІӨ-нің құрылымындағы қызмет көрсетулер өндірісінің үлесі 50,2% құрады. Жылжымайтын мүлікпен операциялар, жалға беру және тұтынушыларға қызметтер көрсету – 14%, қаржы қызметі – 5,5%, білім беру – 2,7%, мемлекеттік басқару – 1,9%, өзге де қызметтерді көрсету – 1,7%, денсаулық сақтау – 1,6%, қонақ үйлер мен мейрамханалар – 1% алады.

2.2 ӨНЕРКӘСІП ӨНДІРІСІ

2008 жылғы қаңтар-қазанда 2007 жылғы сәйкес деңгейге өнеркәсіп өндірісінің нақты көлем индексі 102,9% (2005ж. – 105%, 2006ж. – 107,7%, 2007ж. – 104,7%) құрады. Есепті кезеңде 9004 млрд. теңгенің өнеркәсіп өнімі өндірілді. Өндіріс көлемінің өсуі республиканың он өңірінде байқалды.

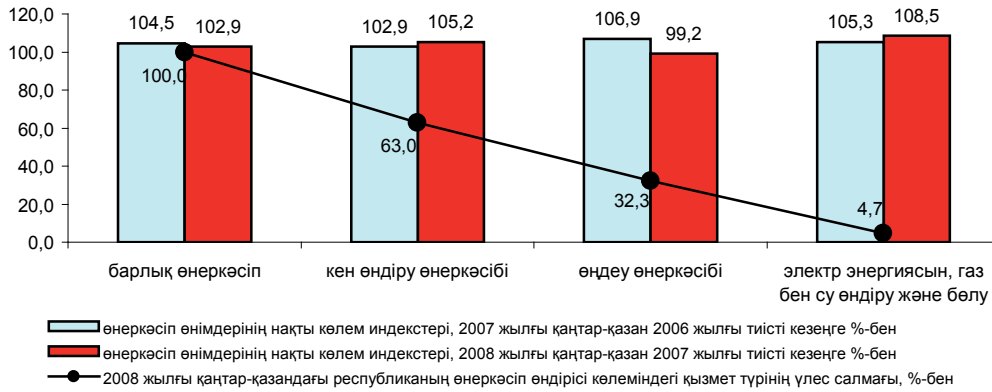
Өнеркәсіп өнімдерінің нақты көлем индекстері

өткен жылғы тиісті айға пайызбен

Тұтастай өнеркәсіп бойынша нәтижелердің қалыптасуына кен өндіру өнеркәсібі аса үлкен ықпал етті. Өндірістің республикалық көлемінде оның үлесі 60%-дан астам құрайды.

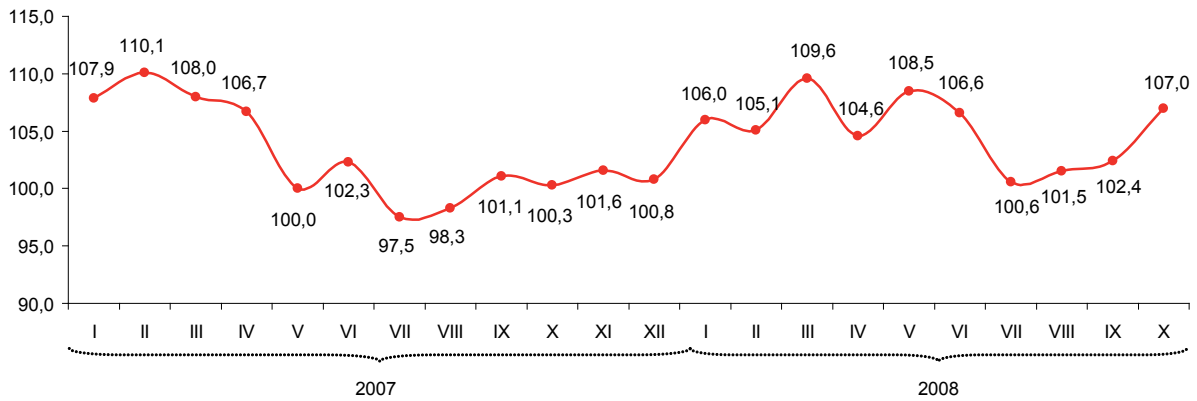
Өнеркәсіп өнімдерінің нақты көлем индекстері және өнеркәсіптің салалық құрылымы

Кен өндіру өнеркәсібінде 5675 млрд. теңгенің өнімі өндірілді. Бұл өткен жылғы сәйкес кезеңнен 5,2%-ға жоғары. Мұнай өндіру негізі Атырау облысының кәсіпорындары есебінен артты. Сондай-ақ, табиғи газ және көмір өндірісі өсті. Шығыс Қазақстан облысында қорғасын-мырыш кенін, Қостанай облысында темір-кенті шекемтастар шығару қысқарды.

Кен өндіру өнеркәсібінің нақты көлем индекстері

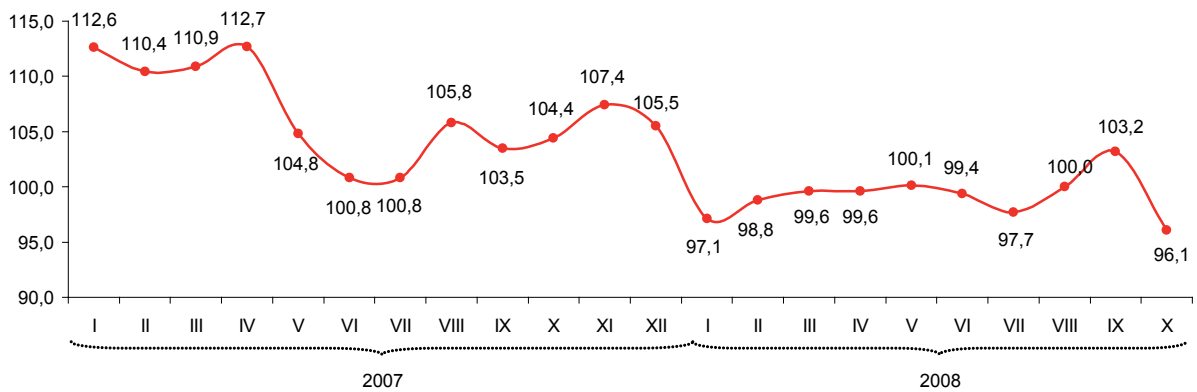
өткен жылғы тиісті айға пайызбен

Өңдеу өнеркәсібінде өткен кезеңде өндіріс 0,8%-ға төмендеп, 2908 млрд. теңгені құрады. Құрылыс материалдарын, қара металл, көлік құралдары мен жабдықтарын шығару төмендеді.

Өңдеу өнеркәсібінің нақты көлем индекстері

өткен жылғы тиісті айға пайызбен

Сусындарды қоса, тамақ өнімдері 588 млрд. теңгеге өндірілді. Өткен жылғы қаңтар-қазандағы деңгейге өсім 1,7% құрады. Ет, шұжық өнімдері, балық, ұн, жарма, нан, қант пен макарон өнімдерін шығару өсті. Шырындар, күнбағыс, тазартылған мақта және сары майларын, сүт, ірімшік, сүзбе, кондитерлік өнімдерді және алкогольды сусындарды аз шығарылған.

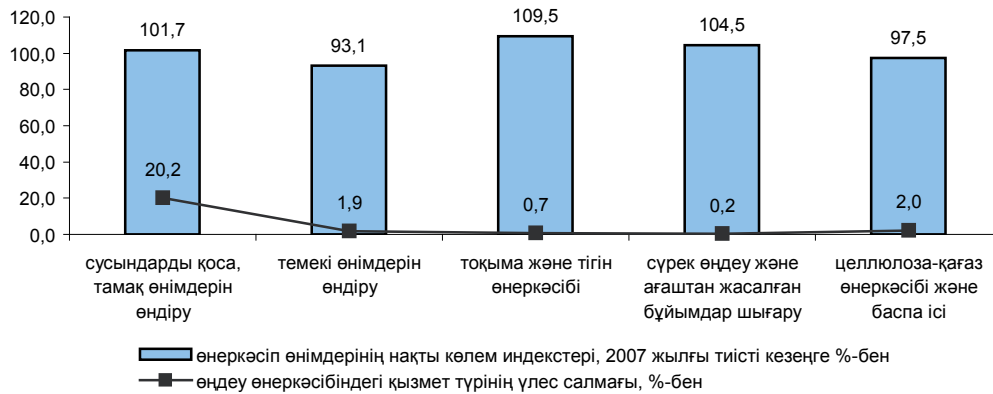
Есепті кезеңде **тоқыма және тігін өнеркәсібінде** өндіріс 9,5%-ға өсті. Мақта талшығының, свитерлер, жемпірлер мен пуловерлер, жұмыс киімдерін, төсек жаймаларын шығару артты. Маталар (Оңтүстік Қазақстан облысы), қалпақтар және бас киімдер (Алматы қаласы) шығару төмендеді.

Аяқ киімдер және қойдың, ешкінің, шошқа және ірі қара малдың терісінен жасалған былғары шығаруының өсуі есебінен **былғары, былғарыдан жасалған бұйымдар мен аяқ киімдердің** өндіріс көлемі 1,8 есе өсті.

Шпалдар, терезелер мен есіктер, паркет, құрылыстық конструкциялар, ағаш жәшіктер шығаруының өсуі есебінен **сүрек пен ағаштан жасалған бұйымдардың** өндірісі 4,5%-ға өсті. Ағаш материалдарын және ағаш талшығынан жасалған тақталар аз шығарылған.

Целлюлоза-қағаз өнеркәсібі және баспа ісі өнімінің көлемі өткен жылғы деңгейге 97,5% құрады. Тұсқағаздар, қораптар, жәшіктер, сөмкелер, кітаптар, кітапшалар және оқушы дәптерлерін өндіру төмендеді.

Өңдеу өнеркәсібі қызметінің жекелеген түрлерінің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

Кокс, мұнай өнімдерін және ядролық материалдар есепті кезеңде 198 млрд. теңгеге өндірілді, бұл өткен жылғы деңгейден 4,6%-ға асып түсті. Керосин, газойльдер, мазут өндіру артты. Павлодар мен Оңтүстік Қазақстан облыстарында бензин шығару төмендеді.

Фосфор, күкірт және фосфор қышқылын, фосфорлы тыңайтқыштар, натрий трифосфаты мен бихроматын шығаруының арту есебінен **химия өнеркәсібінде** (113,5%) өндіріс артты. Азотты тыңайтқыштар (Маңғыстау облысы), хром илегіш (Ақтөбе облысы) өндірісі қысқарды.

Резеңке және пластмасса бұйымдардың өндіріс көлемі 8%-ға өсті. Резеңкеден және пластмассадан жасалған құбырлар, түтіктер, қолжеңдер мен шлангілер, резеңке ленталар көп шығарылған. Пластмассадан жасалған есіктер, терезелер, тақталар, табақтар мен жолақтар өндіру төмендеді.

2008 жылдың басынан бері **өзге де металл емес минералды өнімдер өндірісінің** едәуір төмендеуі байқалды. Есепті кезеңде нақты көлем индексі 75,3%, ал көлемі 177 млрд. теңгені құрады. Өнімге сұраныстың азаюына байланысты құрылыс материалдары: цемент, әк, бетон, тақталар, тақтайшалар, силикат және қож кірпіштер, бетоннан жасалған құрылыс конструкцияларын шығару (Шығыс Қазақстан облысы, Астана, Алматы қалалары) төмендеді.

Металлургия өнеркәсібі үлесіне өңдеу өнеркәсібі көлемінің 45%-на жуығы келеді. Өткен кезеңде 617 млрд. теңгенің қара металлургия, 579 млрд. теңгенің түсті металлургия өнімі өндірілді. **Қара металлургияда** Қарағанды облысында шойын, болат және жалпақ илек шығаруының төмендеуі есебінен нақты көлем индексі 93,8% құрады. **Түсті металдар** өндірісі 5,6%-ға өсті. Тазартылған мыс, өңделмеген алюминий мен мырыш, мыс сымдарын шығару артты.

Өндеу өнеркәсібі қызметінің жекелеген түрлерінің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

Машина жасау саласында 241 млрд. теңгеге өнім өндірілді, ол өткен жылғы деңгейден 5,4%-ға төмен.

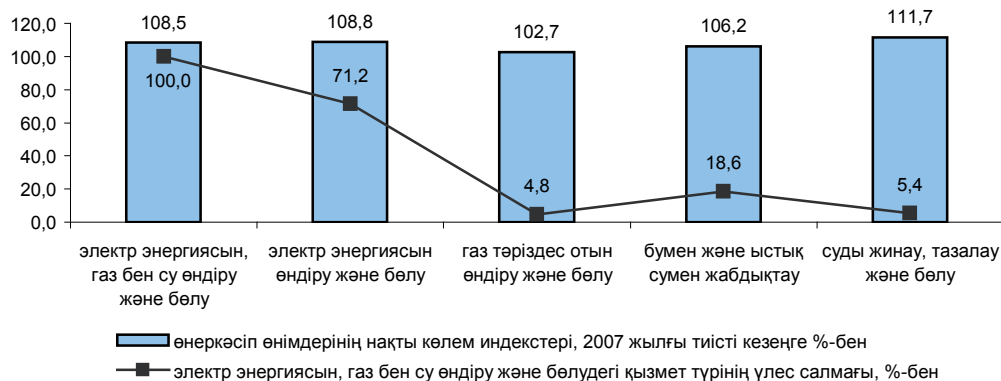
Машиналар мен жабдықтар өндірісі 6,5%-ға өсті. Мойынтіректер, дестегіштер, сорғылар, тракторлар, мұнай-газды қайта өңдейтін жабдықтар көп шығарылған. Сонымен қатар, мұнай кәсібіне арналған жабдықтар (Солтүстік Қазақстан облысы), кен өндірісіне арналған машиналар және автоматты кір жуғыш машиналар (Алматы қаласы) шығару қысқарған.

Электр жабдықтары, электрондық және оптикалық жабдықтардың шығарылымы өткен жылмен салыстырғанда 6,1%-ға артқан. Трансформаторлар, оқшауландырылған сымдар мен кабельдер, бөлуге арналған қалқандар, теледидарлар өндірісі артты. Цифрлық есептеу машиналарын, аккумуляторлар, конденсаторлар, сұйықтық және электр энергиясы санауыштарын шығару төмендеді.

Көлік құралдары мен жабдықтар 82 млрд. теңгеге шығарылды. Нақты көлем индексі 77,7% құрады. Ақмола облысында жүк тасымалдайтын және Шығыс Қазақстан облысында жеңіл автомобильдер аз шығарылған.

Өнеркәсіптің өзге де салаларында өндіріс (75,6%) негізінен отыруға арналған, ағаштан жасалған кеңсе және ас үйге арналған жиһаз, ағаш төсектер, зергерлік бұйымдар, спорт тауарларын шығаруды төмендеу есебінен азайды.

Электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлудің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

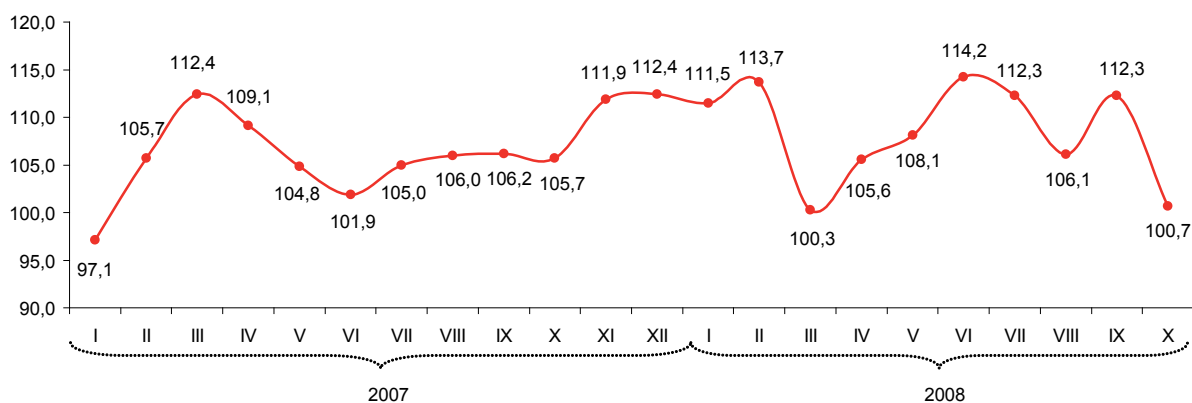
Ағымдағы жылғы қаңтар-қазанда өткен жылғы осы кезеңмен салыстырғанда **электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлудің** өсімі 8,5% құрады.

Электр энергиясы 66 млрд. кВт.сағ. өндірілді, бұл 2007 жылғы сәйкес деңгейден 7,1%-ға жоғары. Көпшілік өңірлердің кәсіпорындарында өндіріс өсті.

Жылу энергиясын өндіру 70 млн. Гкал немесе өткен жылғы қаңтар-қазанға қарағанда 101,1% құрады. Республиканың он өңірінде шығару артты.

Электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлудің нақты көлем индекстері

өткен жылғы тиісті айға пайызбен

2.3 АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

Ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру

Ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы көлемі 2008 жылғы қаңтар-қазанда тұтастай республика бойынша, бағалаумен, ағымдағы бағаларда 1130,1 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы тиісті кезеңнен 7,8%-ға аз.

Өсімдік шаруашылығы

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің ақпараты бойынша 2008 жылғы 1 қарашаға дәнді және дәнді-бұршақ дақылдарының жиналуы республиканың барлық облыстарында толық аяқталды, Алматы облысынан басқа, мұнда жүгері мен күріш жинау аяқталуға жақын.

Шитті мақта, қант қызылшасы, майлы және басқа да дақылдардың жиналуы жалғасуда. Күнбағыстың жиналуға тиісті егіс алқабының 80,5%, көкөністің - 97,5%, картоптың - 98%-ы жиналды.

Азық дайындау. 2008 жылғы 30 қазанға тұтастай республика бойынша 13,5 млн. тонна шөп қоры жиналды, бұл қажеттіліктің 102,4%-ын құрайды. Өткен жылғы сәйкес күнге қарағанда шөп 1,9%-ға көп дайындалды.

Шөп дайындығын барлық облыстардың шаруашылық құрылымдары ойдағыдай жүргізуде. Маңғыстау, Батыс Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстарын қоспағанда, мұнда шөп талап етілетін көлемінен аз дайындалды.

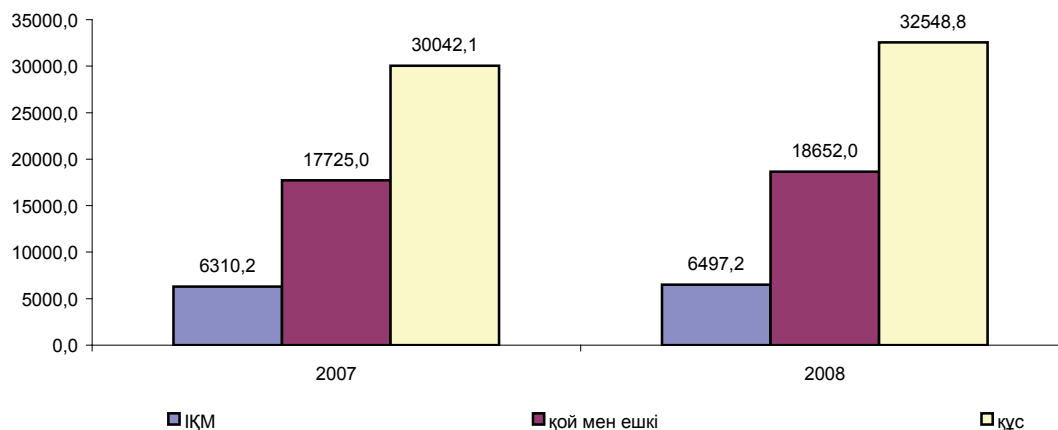
Сүрлем дайындау қажеттіліктің үштен бірінен азды құрады, пішендеме 53,2%, сабан - 79,2%. Сонымен қатар өткен жылғы осы күнмен салыстырғанда дайындалған сабан көлемі 1,6 есе, сүрлем 14%-ға өсті.

Мал шаруашылығы

2008 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша өткен жылғы тиісті күнмен салыстырғанда ірі қара мал басы 3%, қой мен ешкі - 5,2%, шошқа - 1,7%, жылқы - 5,9%, түйе - 4,1% және құс - 5%-ға өсуі байқалған.

2008 жылғы 1 қарашаға ауыл шаруашылығы малдары мен құс саны

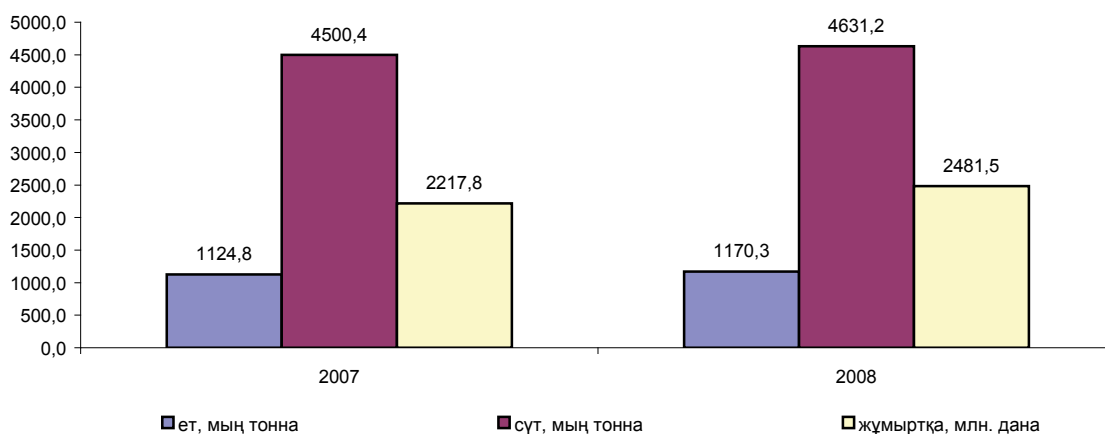
мың бас

2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда мал мен құс өнімділігі өсті. Сүт бағытындағы бір сиырға сүттің орташа сауылуы 5,2%, 1 мекиен тауықтың орташа жұмыртқалауы 5,9%-ға өсті.

Мал мен құс басы және өнімділігінің өсуі мал шаруашылығы өнімдерін шығару көлемдеріне оң әсер етті. Мал мен құстың барлық түрлерін тірідей салмақта өткізу көлемі 4% өсті, сиыр сүтінің өндірісі 2,9%, жұмыртқа – 11,9%-ға өсті.

Мал шаруашылығы өнімдерінің негізгі түрлерін өндіру

2.4 ҚҰРЫЛЫС

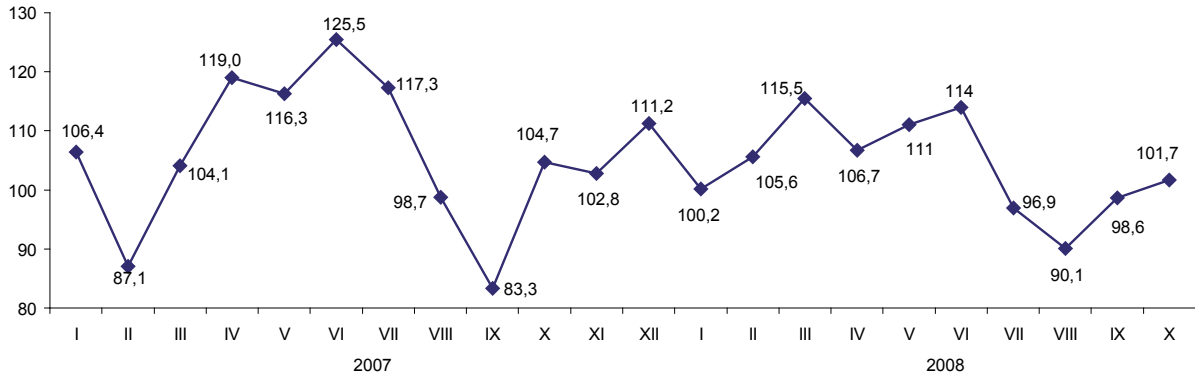
Құрылыс қызметі

2008 жылғы қаңтар-қазанда құрылыс жұмыстарының (қызметтерінің) көлемі, бағалау есебімен 1465,4 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазандағы деңгейден 2,9%-ға көп.

Республика көлемінде жеке құрылыс ұйымдары атқарған құрылыс жұмыстарының үлес салмағы едәуір – 73,7 % болды. Шетелдік мердігерлер – 25,6%, мемлекеттік ұйымдар – 0,7%-ын орындады.

Құрылыс жұмыстарының нақты көлем индекстері

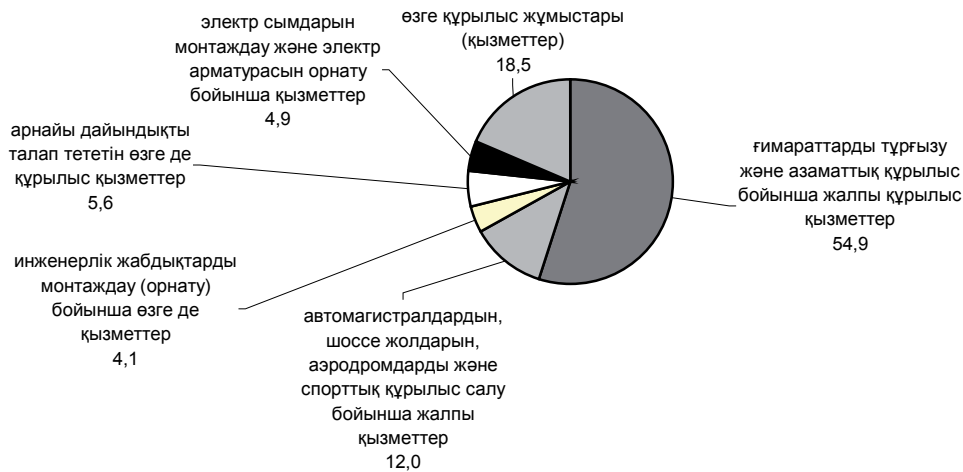
өткен жылғы тиісті айға пайызбен

Орындалған жұмыстардың құрылымында ғимарат тұрғызу және азаматтық құрылыстың үлесі (жалпы көлемнің 54,9 %-ы) едәуір көп болды (2007 жылғы қаңтар-қазанда – 34,6%).

2008 жылғы қаңтар-қазандағы орындалған құрылыс жұмыстарының түрлері бойынша құрылымы

пайызбен

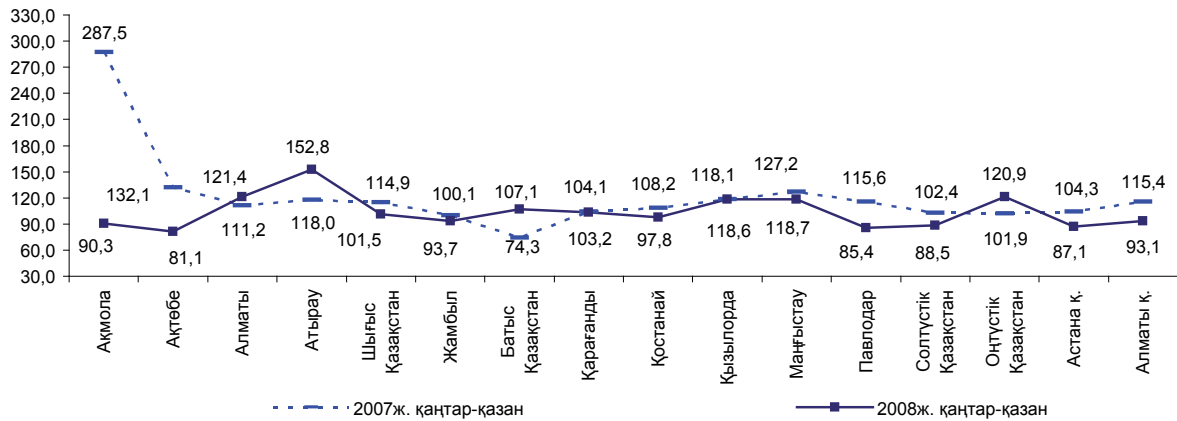

Құрылыс жұмыстары көлемінің өсуі 2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда республиканың 8 өңірінде байқалды. Мұның өзінде құрылыс жұмыстарының едәуір өсуі Атырау (1,5 есеге), Алматы (21,4%) және Оңтүстік Қазақстан (20,9%-ға) облыстарында байқалды.

Жалпы республикалық құрылыс жұмыстарының көлемінде Астана, Алматы қалалары және Атырау облысы едәуір үлес (жалпы көлемнен барлығы 58,4%) алады.

Құрылыс жұмыстарының нақты көлем индекстері

өткен жылғы тиісті кезеңге пайызбен

2008 жылғы қаңтар-қазанда 25644 ғимараттар салынды, оның ішінде 22595 тұрғын және 3045 тұрғын емес бағыттағы. Пайдалануға берілген тұрғын емес бағыттағы объектілердің едәуір саны сауда саласына – 1274, сондай-ақ көлік және байланыс саласына – 880 келеді.

Денсаулық сақтау және білім беру саласында 87 объект пайдалануға берілді, оның ішінде 29 - жалпы білім беретін мектеп, 15 - мектепке дейінгі мекеме, 43 - амбулаторлық-емханалық мекеме.

Білім беру және денсаулық сақтау объектілерін пайдалануға беру

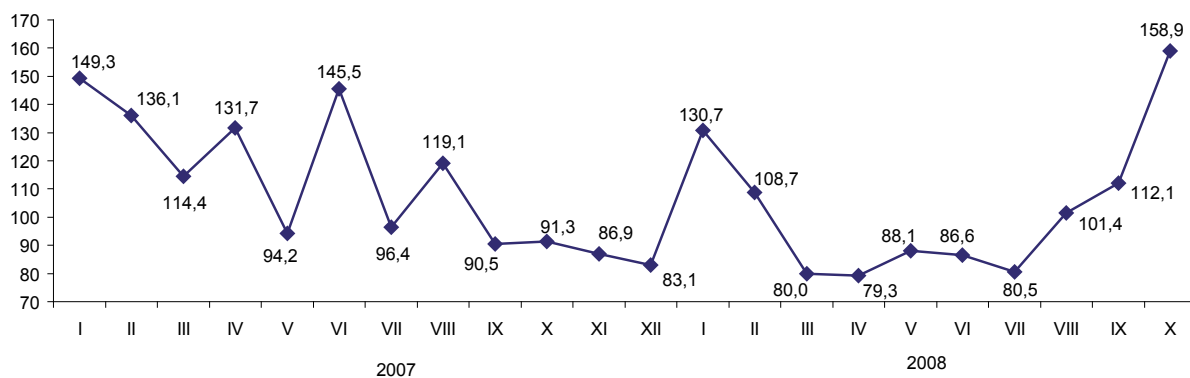
Тұрғын үй құрылысы

2008 жылғы қаңтар-қазанда тұрғын үй құрылысына 377,7 млрд. теңге инвестициялар салынды, бұл 2007 жылғы тиісті кезеңнен 9,9%-ға аз. Негізгі капиталға салынған инвестицияның жалпы көлемінде тұрғын үй құрылысында игерілген қаражаттың үлесі 12,7 % құрады.

Барлық меншік нысанындағы кәсіпорындар мен ұйымдар және халықпен жалпы алаңы 5237,4 мың шаршы метр тұрғын үйлер пайдалануға берілді, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазандағы деңгейден 1,7%-ға жоғары. Жеке кәсіпорындармен, ұйымдармен және жеке тұрғындармен тұрғын үйлерді пайдалануға беру басым болып қалып отыр (пайдалануға берілген жалпы тұрғын үй көлемінің 88,8%-ы). Жеке құрылысшылар үлесіне 55,9% келеді. Мемлекеттік ұйымдармен тұрғын үйдің жалпы көлемінің 7,7%-ы, шетел кәсіпорындарымен - 3,5%-ы пайдалануға берілді.

Тұрғын үйлерді пайдалануға берудің нақты көлем индекстері

өткен жылғы тиісті айға пайызбен

Пайдалануға берілген тұрғын үйлер көлемінің өсуі республиканың 10 өңірінде байқалады. Едәуір өсуі Солтүстік Қазақстан (1,8 есе), Алматы (19%), Ақмола және Шығыс Қазақстан (18,2%), Ақтөбе (17,1%) облыстарында белгіленді.

Тұрғын үйлер құрылысының құны. Тұрғын үйдің жалпы алаңының 1 шаршы метр құрылысының орташа нақты құны 2008 жылғы қаңтар-қазанда 59,5 мың теңге, соның ішінде жеке тұрғындармен салынғаны – 37,5 мың теңгені құрады.

2.5 КӨЛІК

2008 жылғы қаңтар-қазанда республикадағы **жүк айналымы** (коммерциялық тасымалдаумен айналысатын көліктік емес ұйымдар мен кәсіпкерлер тасыған жүк көлемін бағалауды есепке алғанда) 306274,3 млн. ткм құрады, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазандағы жүк айналымынан 7,0%-ға көп.

Темір жол көлігінің жүк айналымы 2008 жылғы қаңтар-қазанда 179597,6 млн. ткм құрады, бұл республика ішінде ұзақ қашықтыққа тасымалдаулардың артуы есебінен 2007 жылғы қаңтар-қазандағыдан 10,2%-ға жоғары болды.

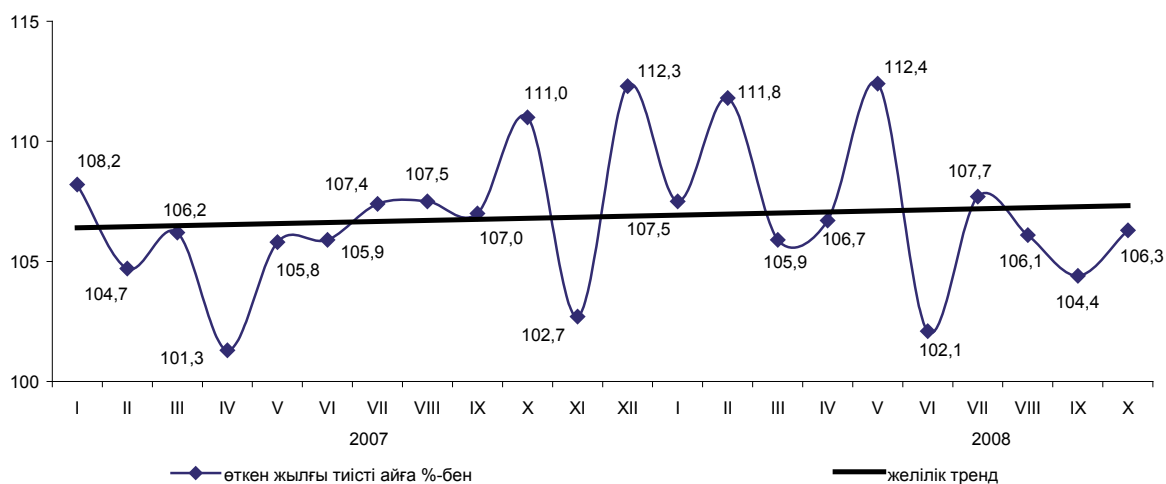
2008 жылғы қаңтар-қазанда **автокөліктің** жүк айналымы (коммерциялық тасымалдаумен айналысатын көліктік емес ұйымдар мен кәсіпкерлер тасыған жүк көлемін бағалауды есепке алғанда) – 51140,6 млн. ткм құрады, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазандағыдан 2,3%-ға көп.

Магистралдық құбырдың жүк айналымы 2008 жылғы қаңтар-қазанда 74844,8 млн. ткм құрады, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазандағыдан 2,5%-ға көп. Жүк айналымының жалпы көлемінен мұнайды тасымалдау 36847,3 млн. ткм (Каспий құбыры желісі консорциумы бойынша және Қытайға жеткізілімнің өсуі есебінен 2007 жылғы қаңтар-қазандағыдан 4,7%-ға артты), газ – 37997,5 млн. ткм (арту 0,5%-ға болды) құрады.

Су жолының ашылуынан бастап **өзен көлігінің** жүк айналымы 47681,5 мың ткм құрады, бұл өткен жылғы тиісті кезеңдегіден 4,3%-ға аз.

Әуе көлігінің жүк айналымы 2008 жылғы қаңтар-қазанда 56821,8 мың ткм құрап, 2007 жылғы қаңтар-қазанға 15,9%-ға төмендеді.

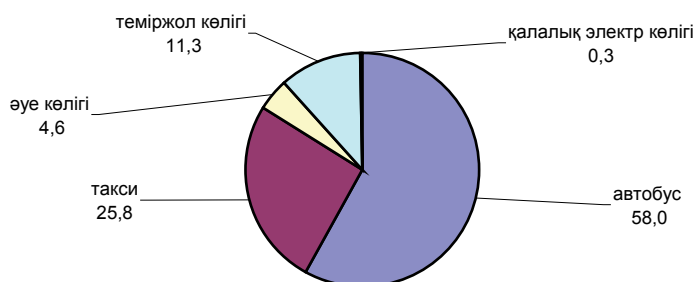
Жүк айналымының серпіні

Жолаушылар айналымы 2008 жылғы қаңтар-қазанда 2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда 1,7%-ға артып, 103272,5 млн. жкм құрады, соның ішінде автобустарда – 1,6%, таксиде – 4,5%, әуе көлігінде – 7,2%, бұл халықтың экономикалық тұрғыдан белсенділігінің өсуіне байланысты болды. Сонымен қатар темір жол көлігіндегі жолаушылар айналымының – 5,0%, троллейбустағы – 29,0%, трамвайда – 15,7%-ға төмендеуі байқалды.

Жолаушылар айналымының құрылымы

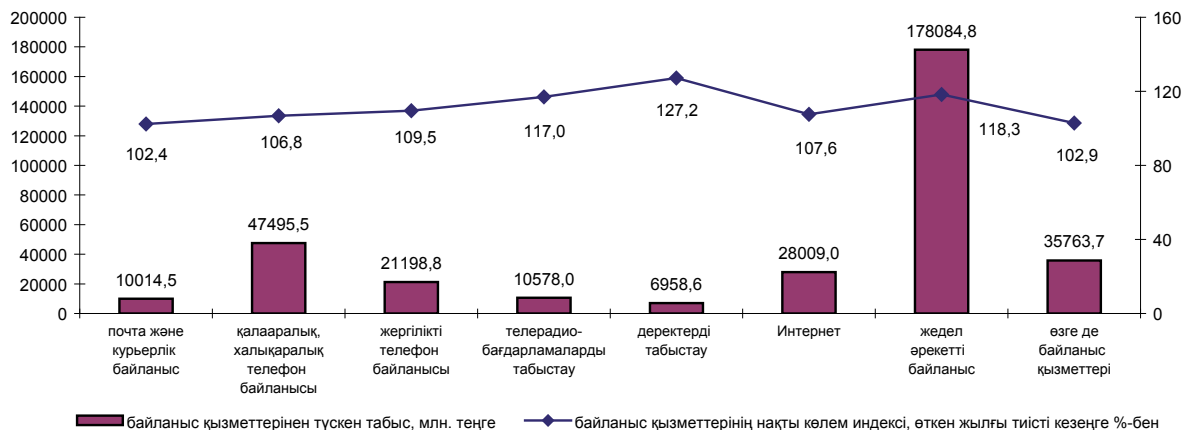
пайызбен

2.6 БАЙЛАНЫС

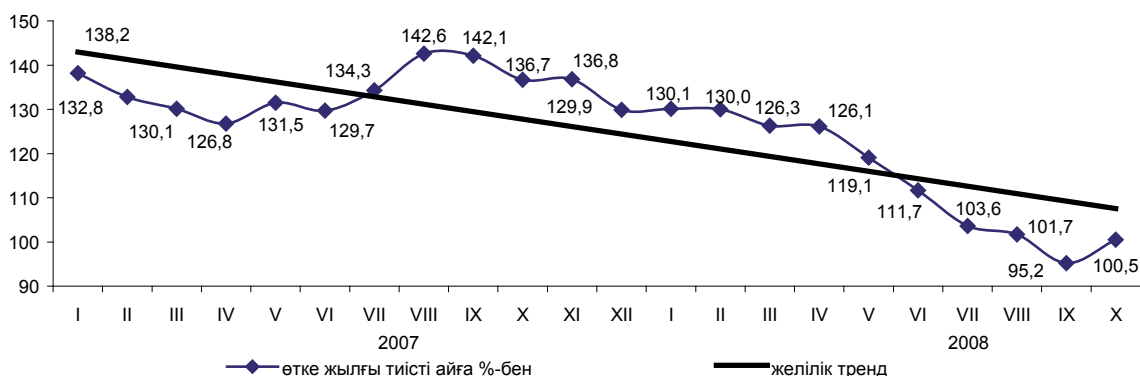
2008 жылғы қаңтар-қазанда жедел деректер бойынша республиканың байланыс кәсіпорындары 338,1 млрд. теңге сомада қызмет көрсетті, соның ішінде халыққа көрсетілгені – 136,3 млрд. теңге, бұл 2007 жылғы қаңтар-қазанға қарағанда салыстырмалы бағада, тиісінше – 12,5% және 12,9%-ға көп.

2008 жылғы қаңтар-қазанда байланыс қызметтерінен түскен табыстар

Республикадағы телекоммуникация рыногының дамуына жедел әрекетті байланыс, қалааралық телефон байланысы, Интернет сияқты нарық сегменттері ықпал етеді.

Байланыс қызметтерінің серпіні

2008 жылғы қаңтар-қазанда байланыс қызметтерінен түскен табыстар құрылымында ең көп үлесті жедел әрекетті байланыс – 52,7% құрайды. 2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда жедел әрекетті байланыс қызметтерінің көлемі 18,3%-ға өсті.

Байланыс қызметтерінен түскен табыстардың құрылымы

пайызбен

Байланыс кәсіпорындары табыстарының жалпы көлемінде халыққа байланыс қызметтерін өткізуден түскен табыс 40,3% құрады. 2008 жылғы қаңтар-қазанда халыққа көрсетілген байланыс қызметтерінен түскен табыстар көлемінде 57,9% - жедел әрекетті байланыс қызметтерінен, 17,9% - қалааралық, халықаралық байланыс қызметтерінен, 10,4% - жергілікті телефон байланысы қызметтерінен, 13,8% - байланыстың өзге де түрлері қызметтерінен түскен табыстар құрады.

2008 жылғы қаңтар-қазанда халыққа көрсетілген байланыс қызметтерінен түскен табыстар

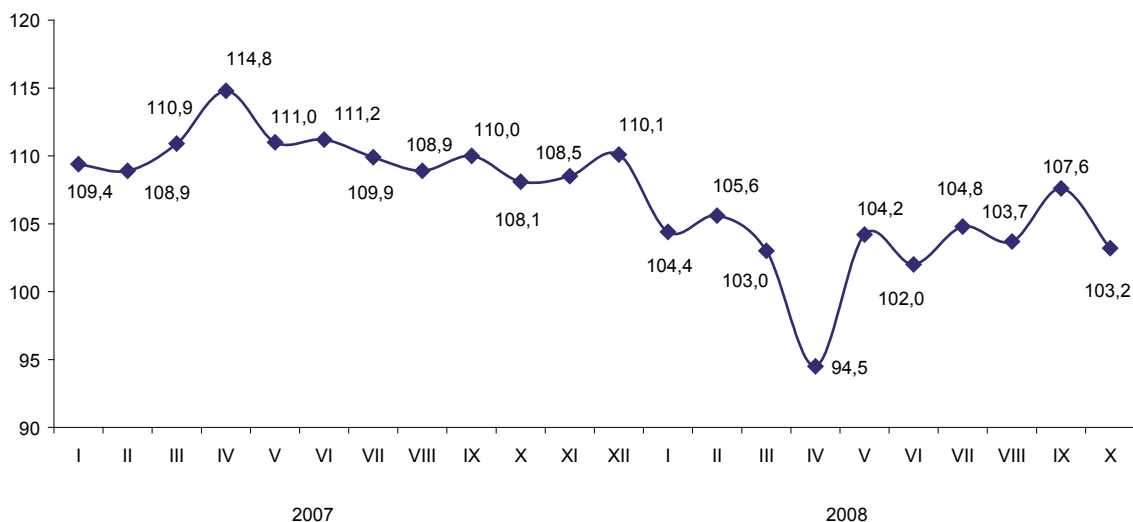

2.7 САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ҚЫЗМЕТТЕР

2008 жылғы қаңтар-қазанда бөлшек сауда тауар айналымының көлемі 2009,4 млрд. теңгені құрап, өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда (тұрақты бағаларда) 3,3%-ға артты. 2008 жылғы қазанда тауар өткізу 243,6 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы қазан айындағы деңгейден тұрақты бағаларда 3,2%-ға жоғары, 2008 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда өсу 2,2% құрады.

Бөлшек сауда тауар айналымының серпіні

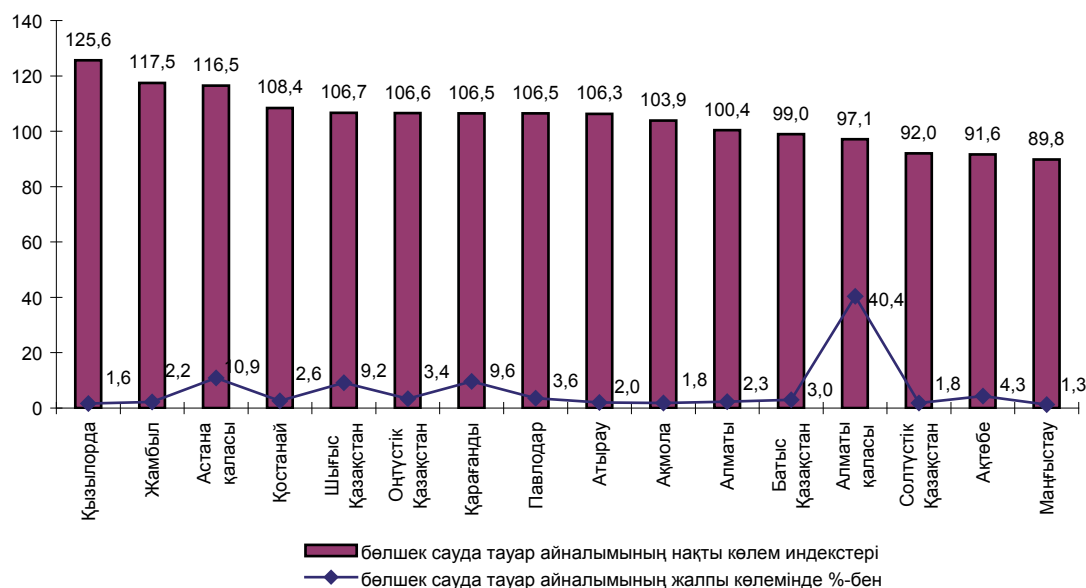
өткен жылғы тиісті айға пайызбен

2008 жылғы қаңтар-қазанда тұтыну тауарларын сату республика халқының жан басына шаққанда орта есеппен 128,4 мың теңгені құрады, бұл 2007 жылғы осы кезеңдегіден 31,8 мың теңгеге жоғары.

2008 жылғы қаңтар-қазандағы бөлшек сауда тауар айналымының нақты көлем индекстері

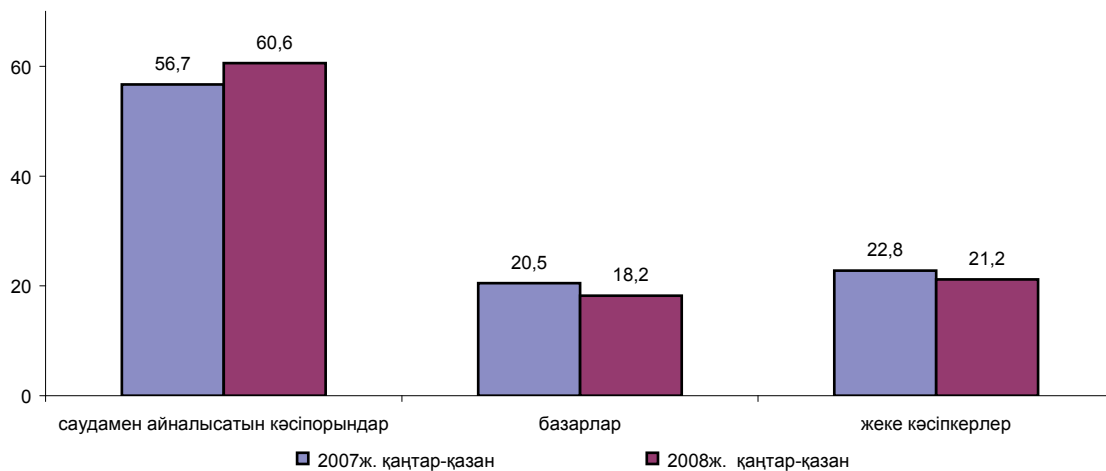
өткен жылғы тиісті кезеңге пайызбен

Бөлшек сауда тауар айналымының көлемін қалыптастыруда едәуір үлес мемлекеттік емес секторға келеді. Жыл басынан бері жеке меншік нысанындағы кәсіпорындар және жеке кәсіпкерлермен, сондай-ақ базарларда тауарды өткізу бойынша айналым 1943,6 млрд. теңге (96,7%), басқа мемлекеттердің, олардың заңды тұлғалары мен азаматтарының айналымы – 65,3 млрд. теңге (3,3%) сомасында алынды.

Өткізу арналары бойынша бөлшек сауда тауар айналымының құрылымы

жалпы көлемге %-бен

Негізінен тұрақты сауда желісінде қызметті жүзеге асыратын сауда ұйымдары мен жеке кәсіпкерлермен тауарларды сату есебінен бөлшек сауда айналымын қалыптастыру үрдісі сақталып келетінін айта кету керек. Олардың үлесі бөлшек сауда айналымын қалыптастырудағы құрылымында 2008 жылғы қаңтар-қазанда 81,8% құрады. Сонымен қатар, базарларда сауда жасау үлесі 2007 жылғы қаңтар-қазанда 20,5%-дан, 2008 жылғы тиісті кезеңде 18,2%-ға дейін төмендеп келеді.

Республиканың көтерме сауда тауар айналымы ағымдағы жылғы қаңтар-қазанда 5058,6 млрд. теңгені құрады немесе 2007 жылғы тиісті кезеңнен 0,4%-ға көп болды. Мұның өзінде, іс жүзінде алынған тауар айналымының барлық көлемі мемлекеттік емес секторға келеді. Көтерме сауда тауар айналымында азық-түлік емес тауарлар мен өндірістік-техникалық мақсаттағы тауарлардың басым үлес алуы жалғасуда.

2008 жылғы қаңтар-қазан айларында қоғамдық тамақтандыру қызметтерін көрсету көлемі 84,4 млрд. теңгені құрады немесе 2007 жылғы тиісті кезеңнен 3,1%-ға көп болды. Мұның өзінде қоғамдық тамақтандыру қызметтерін көрсетудің жалпы көлемінің 16,1%-ын жеке кәсіпкерлер ұсынып отыр.

Талдау жасалып отырған кезең ішінде техникалық қызмет көрсету және автомобильдерді, мотоциклдерді, тұрмыстық бұйымдар мен жеке пайдаланатын заттарды жөндеу бойынша қызмет көрсету көлемі 16,8 млрд. теңгені құрады. Бұл қызметтердің едәуір бөлігін (58,3%) шағын кәсіпкерлік саласында (шағын кәсіпорындар мен жеке кәсіпкерлер) ұсынылып отыр.

3. ШАҒЫН КӘСІПКЕРЛІК СУБЪЕКТИЛЕРІ МОНИТОРИНГІ

Белсенді шағын кәсіпкерлік субъектілерінің 2008 жылғы қаңтар-қазанда өнім (тауарлар, қызмет көрсетулер) шығаруы өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда (тұрақты бағаларда) 0,4%-ға төмендеп, 1937,2 млрд. теңгені құрады.

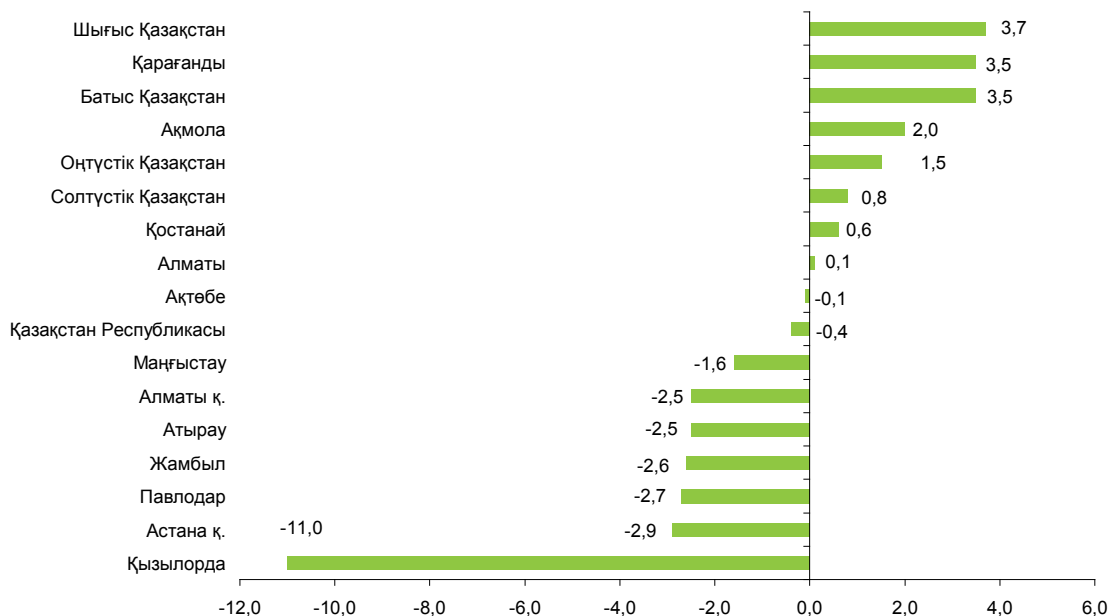
өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен

	Белсенді шағын кәсіпкерлік субъектілерінің саны	Жұмыспен қамтылғандар саны	Өнім (тауарлар, қызмет көрсетулер) шығару
Қазақстан Республикасы	102,8	104,6	99,6
Ақмола	100,8	101,3	102,0
Ақтөбе	87,2	92,7	99,9
Алматы	105,6	103,9	100,1
Атырау	111,1	116,4	97,5
Шығыс Қазақстан	108,6	108,6	103,7
Жамбыл	104,2	107,3	97,4
Батыс Қазақстан	108,4	106,4	103,5
Қарағанды	106,8	104,0	103,5
Қостанай	102,7	100,6	100,6
Қызылорда	103,8	102,7	89,0
Маңғыстау	95,4	105,9	98,4
Павлодар	104,2	103,5	97,3
Солтүстік Қазақстан	99,0	100,1	100,8
Оңтүстік Қазақстан	95,6	98,0	101,5
Астана қаласы	107,4	107,9	97,1
Алматы қаласы	105,7	110,2	97,5

Өнім шығарудың өсуі Шығыс Қазақстан, Батыс Қазақстан, Қарағанды, Ақмола облыстарында белгіленді. Өнім шығарудың төмендеуі Қызылорда, Жамбыл, Маңғыстау, Атырау, Павлодар облыстарында және Астана мен Алматы қалаларында байқалды.

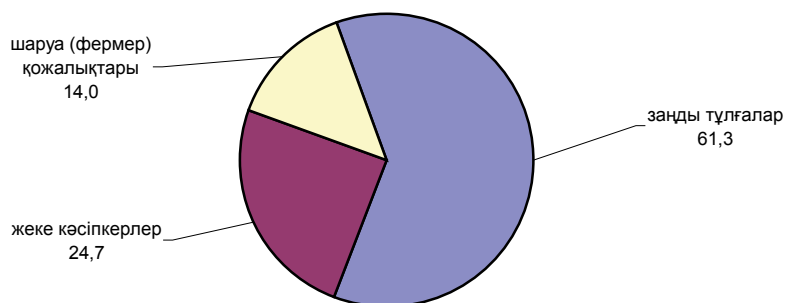
Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің өнім шығаруының төмендеуі (өсуі)

пайызбен

**Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің өнім (тауарлар, қызмет көрсетулер)
шығарудың құрылымы**

пайызбен

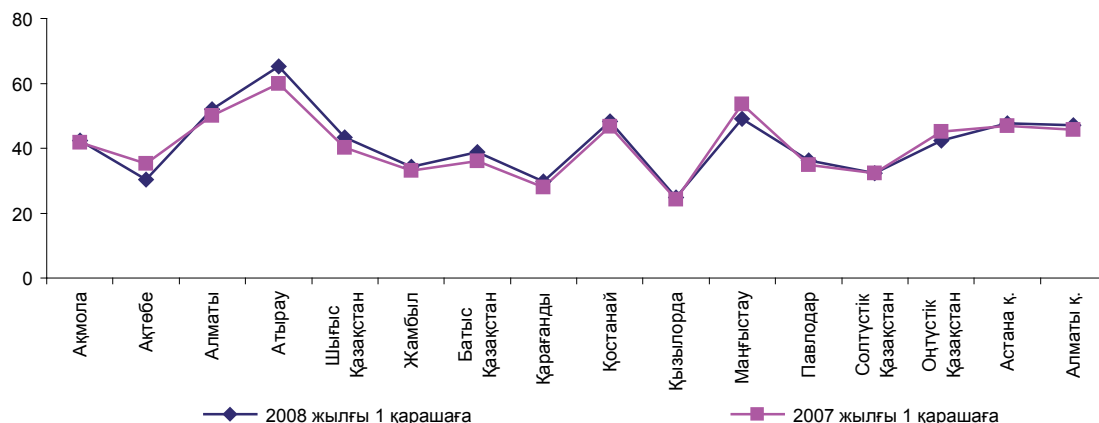

Рынокта белсенді жұмыс істейтін шағын кәсіпкерлік субъектілерінің саны 2008 жылғы 1 қарашаға өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 2,8%-ға артып, 654756 бірлікті құрады, оның ішінде 59019 заңды тұлғалар, 425785 – жеке кәсіпкерлер және 169952 шаруа (фермер) қожалықтары.

Республиканың он екі өңірінде белсенді жұмыс істейтін шағын кәсіпкерлік субъектілерінің 1000 тұрғынға шаққандағы санының артуы тіркелді. Олардың саны Атырау (5,4 бірлік), Шығыс Қазақстан (3,3 бірлік), Батыс Қазақстан (2,8 бірлік), Алматы (2,1 бірлік) облыстары және Алматы қаласында (1,3 бірлік) артты. Төмендеу Ақтөбе (4,9 бірлік), Маңғыстау (4,5 бірлік), Оңтүстік Қазақстан (2,8 бірлік) және Солтүстік Қазақстан (0,1 бірлік) облыстарында болды.

Белсенді жұмыс істейтін шағын кәсіпкерлік субъектілерінің 1000 тұрғынға шаққандағы саны бойынша өңірлердің бөлінуі

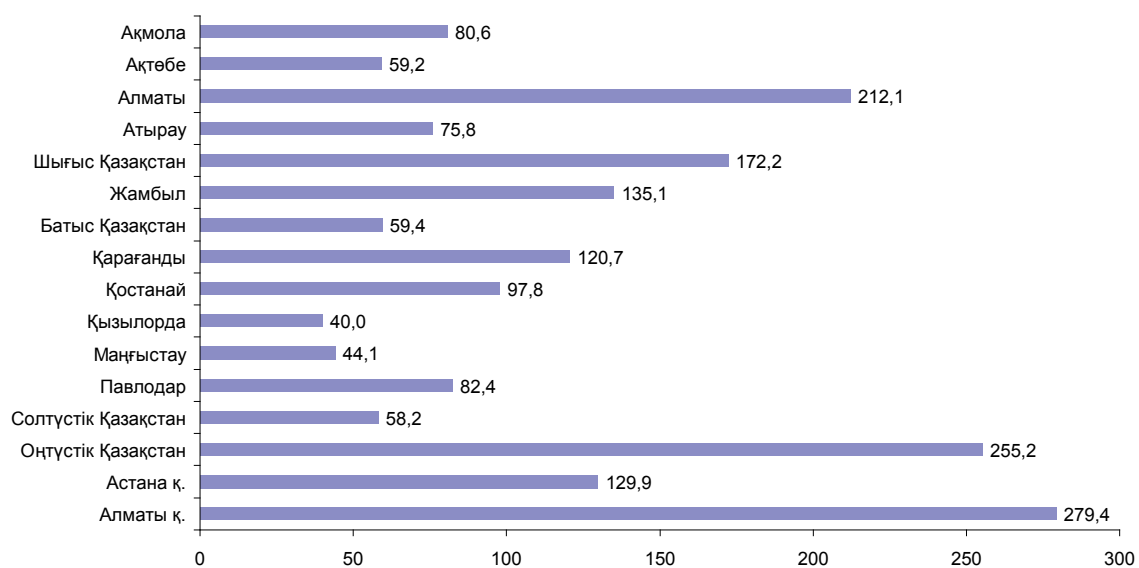
бірлік

Шағын кәсіпкерліктегі жұмыспен қамтылғандар саны 4,6%-ға артып, 1902,1 мың адамды құрады.

Шағын кәсіпкерліктегі жұмыспен қамтылғандар саны

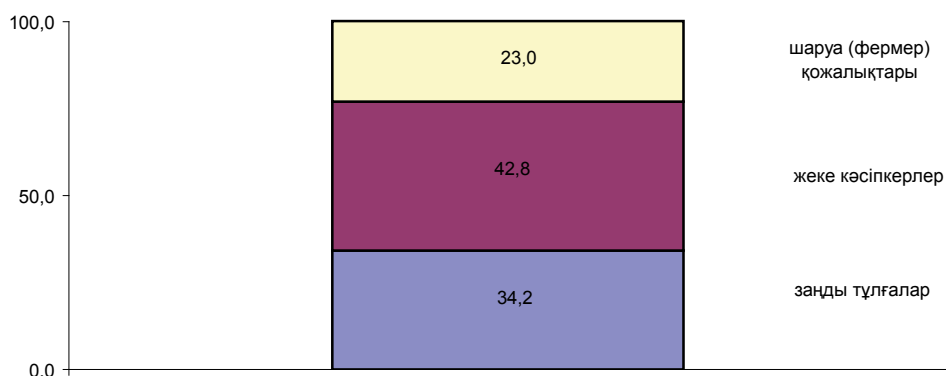
мың адам

2008 жылғы 1 қарашаға шағын кәсіпкерлікте жұмыспен қамтылғандар санының ең көп артуы өткен жылғы сәйкес көрсеткішпен салыстырғанда Атырау (16,4%), Шығыс Қазақстан (8,6%), Батыс Қазақстан (6,4%) облыстарында, Алматы (10,2%) мен Астана (7,9%) қалаларында белгіленді. Жұмыспен қамтылғандар саны Ақтөбе (7,3%) және Оңтүстік Қазақстан (2%) облыстарында төмендеді.

Шағын кәсіпкерлікте жұмыспен қамтылғандар санының құрылымы

пайызбен

4. СЫРТҚЫ САУДА

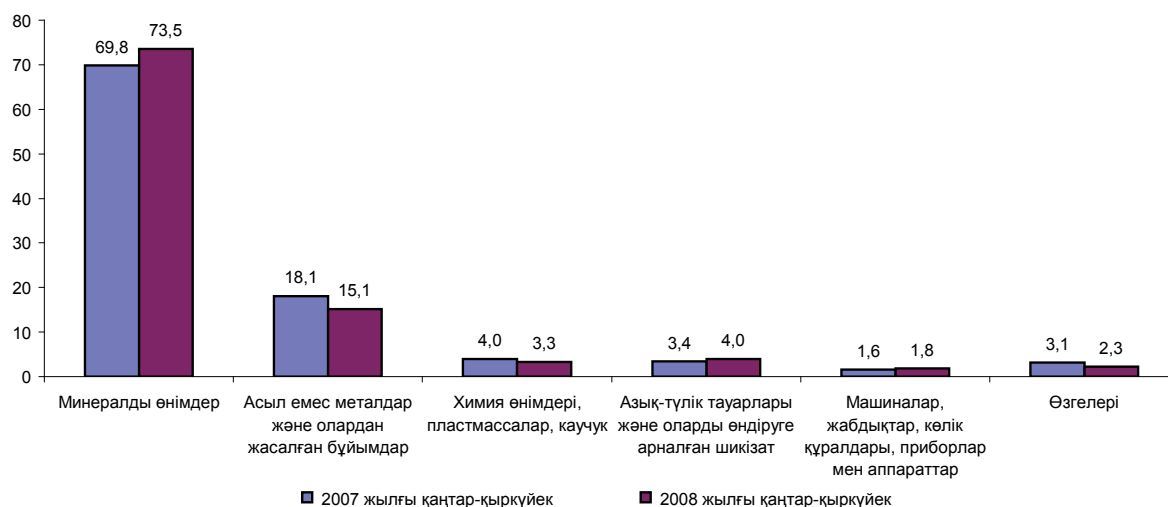
(Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитетінің ақпараты)

4.1 СЫРТҚЫ САУДА АЙНАЛЫМЫ

Қазақстан Республикасының сыртқы сауда айналымы кеден статистикасының деректері бойынша ұйымдаспаған сауда есебінсіз 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте 84171,6 млн. АҚШ долларын құрады және 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда 46,4%-ға артты, оның ішінде экспорт – 56119,2 млн. АҚШ доллары болып, 66,1%-ға артты, импорт (тасымалдауға және сақтандыруға кеткен шығыстарды есепке алғанда) – 28052,4 млн. АҚШ долларын құрап, 18,3%-ға артты.

Экспорттың тауарлық құрылымы

қорытындыға %-бен

Қазақстан өнімдерінің негізгі сатып алушылары: Италия (17,4%), Швейцария (15,8%), Қытай (10,0%), Ресей Федерациясы (9,0%), Франция (7,6%), Нидерланд (6,2%), Израиль (3,5%), Иран (3,0%), Украина (3,0%), Түркия (2,7%).

Талданып отырған кезең ішінде экспорттың жалпы көлеміндегі ТМД елдерінің үлесі 15,8% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 16,5%) құрады.

Импорттың тауарлық құрылымы

қорытындыға %-бен

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте инвестициялық тауарлар импорттың жалпы көлемінде 13209,9 млн. АҚШ долларын немесе 47,1% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 10855,8 млн. АҚШ доллары немесе 45,8%) құрады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте барлық импорттық жеткізілімдердің 46,5%-ы ТМД елдеріне (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 44,7%) келеді. Импорт өнімдерінің негізгі жеткізушілері: Ресей Федерациясы (импорттың жалпы көлемінің – 37,3%-ы), Қытай (11,1%), Германия (6,8%), АҚШ (5,1%), Украина (4,9%), Италия (3,6%), Жапония (2,6%), Түркия (2,5%), Франция (2,4%), Ұлыбритания (1,8%).

4.2 ТМД МЕМЛЕКЕТТЕРІМЕН СЫРТҚЫ САУДА

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте ТМД елдерімен сыртқы сауда айналымы 21881,1 млн. АҚШ долларын құрады және 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда 35,4%-ға артты, оның ішінде экспорт – 8845,6 млн. АҚШ доллары болып, 58,7%, импорт – 13035,6 млн. АҚШ долларын құрап, 23,1%-ға артты.

Жалпы тауар айналымындағы ТМД мемлекеттерінің үлесі 26,0% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 28,1%) құрады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте ТМД мемлекеттеріне шығарылған экспорттың жалпы көлеміндегі минералдық өнімдердің үлес салмағы 53% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 49%), азық-түлік тауарлары – 11% (12%), химиялық өнімдер – 10% (16%) құрады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте ТМД елдерінен әкелінетін импорт көлеміндегі машиналар, жабдықтар, көлік құралдары, приборлар мен аппараттардың үлесі – 22% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 26%), минералды өнімдер – 34% (27%), металлургия өнімдері – 17% (18%), химия тауарлары – 8% (9%) құрады.

ТМД елдері минералдық, химия және металлургия өнімдерінің негізгі жеткізушілері болып табылады: 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте осы елдерден әкелінетін минералдық ресурстар импортының көрсетілген тауарлардың жалпы импортындағы үлесі 95% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 94%), металлургия өнімдері – 49% (58%), азық-түлік тауарлары – 62% (62%), химия тауарлары – 37% (39%) құрады.

4.3 ӘЛЕМНІҢ БАСҚА ЕЛДЕРІМЕН СЫРТҚЫ САУДА

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте әлемнің басқа елдерімен сыртқы сауда айналымы 62290,5 млн. АҚШ долларын құрап, 2007 жылғы осы кезеңмен салыстырғанда 50,7%-ға артты, оның ішінде экспорт – 47273,6 млн. АҚШ доллары болып, 67,5%, импорт – 15016,8 млн. АҚШ долларын құрап, 14,4%-ға артты.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте әлемнің басқа елдеріне шығарылған экспорттың жалпы көлеміндегі минералды шикізаттың үлес салмағы – 77% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 74%), металлургия өнеркәсібінің өнімдері – 14% (18%) құрады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте әлемнің басқа елдерінен әкелінген импорт көлеміндегі машиналар, жабдықтар, көлік құралдары, приборлар мен аппараттардың үлесі – 57% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 64%), азық-түлік тауарлары – 5% (4%), химия өнімдері – 13% (12%), металлургия өнеркәсібінің өнімдері – 15% (10%) құрады.

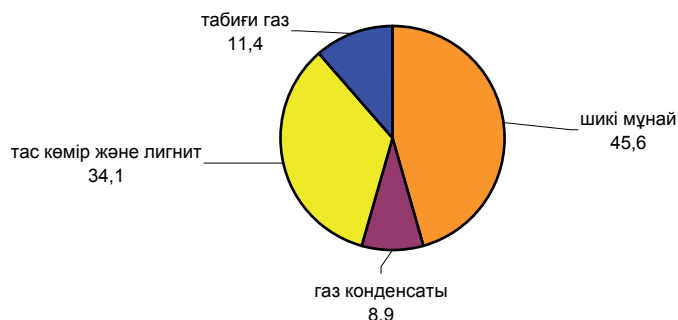
Елдің аса маңызды тауарларға қажеттілігін қамтамасыз етуде әлемнің басқа елдері үлкен роль атқарады: 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте осы елдерден әкелінген машина жасау өнімдері импортының көрсетілген тауарлардың жалпы импортындағы үлесі – 74% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 75%), фармацевтикалық тауарлардың – 89% (87%), киімдердің – 86% (78%), азық-түлік тауарларының үлесі – 38% (38%) құрады.

5. ТАУАР НАРЫҒЫ

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте республиканың экономикалық айналымындағы табиғи отын-энергетикалық ресурстар шартты түрдегі отынға есептегенде 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 9,8%-ға өсіп, 137,1 млн. тоннаны құрады. Олардың құрылымындағы негізгі үлесті, әдеттегідей, шикі мұнай және көмір алады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйектегі табиғи отын ресурстарының құрылымы

пайызбен

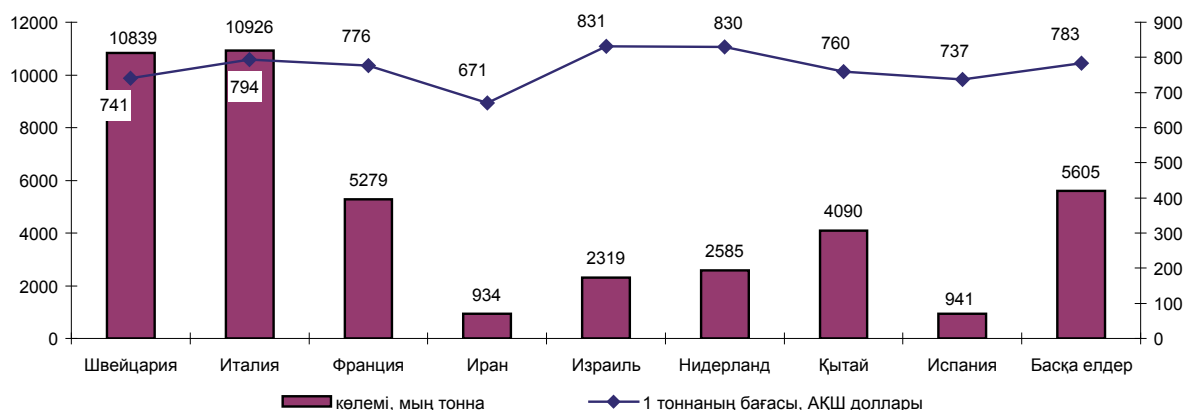
2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте отын-энергетикалық ресурстар 61,6 млрд. кВт.с. электр энергиясын (2007 жылғы қаңтар-қыркүйектегіден 6,1% көп), 80,1 млн. тонна тас көмір мен лигнитті (16,2% көп), 9,1 млн. тонна газ конденсатын (0,5% көп), 13,8 млрд. текше метр табиғи газды (13,9% көп), 48,8 млн. тонна шикі мұнайды (5,8%-ға көп) құрады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте табиғи газ ресурстарының 60,5%-ы өз өндірісінен қамтамасыз етілді. Табиғи газдың импорты Өзбекстаннан (табиғи газ импортының жалпы көлемінің 47,8%-ы немесе 2463,1 млн. текше м), Ресейден (25% немесе 1288,2 млн. текше м) және Түркіменстаннан (27,2% немесе 1405,1 млн. текше м) жүзеге асырылды.

Мұнай мен көмір ресурстары негізінен республикадағы өндіріс есебінен (ресурстардың жалпы көлемінен, тиісінше, 88,6% және 99,8%) қалыптасты.

Республиканың мұнай рыногы шикізатты экспорттау бағытында болып отыр. Сонымен, оның ресурстарының (89,1%) көп бөлігі экспортқа шығарылады, республиканың ішкі рыногында шикі мұнайдың 10,9%-ы қайта өңделген. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте шикі мұнайдың 43,5 млн. тоннасы экспортқа жіберілді, соның ішінде ТМД-дан тыс елдерге – 43,1 млн. тонна (экспорттың жалпы көлемінің 99,1%-ы). 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте қайта өңдеуге келіп түскен шикі мұнай көлемі 5,3 млн. тоннаны құрады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйектегі шикі мұнай экспортының көлемі мен бағасы

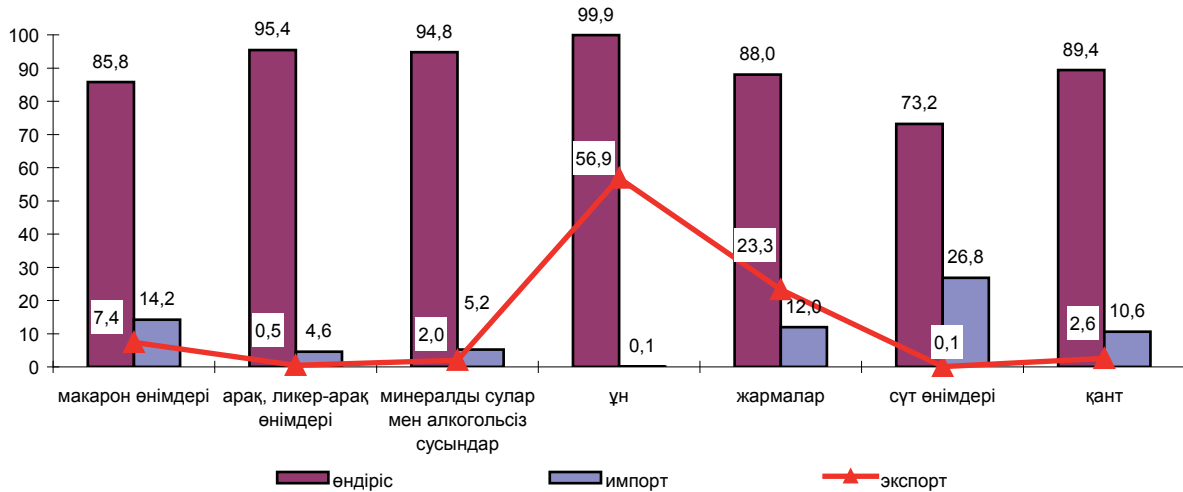
Мұнай өнімдерінің ресурстары негізінен өз өндірісінен (ресурстардың жалпы көлемінің 70%-98%-ы) қалыптасады. Мұнай өнімдеріне деген сұраныс жартылай олардың импортымен толықтырылған. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда автомобиль бензинінің ресурстары құрылымында импорт үлесінің: 20,3%-дан 29,9%-ға дейін өсуі, газойль, керосин, мазутта, тиісінше – 12,3%-дан 8,5%-ға дейін, 36,6%-дан 22,7%-ға, 8,2% -дан 2,4%-ға төмендеуі байқалады.

Азық-түлік тауарлары бойынша республикадағы өндіріс олардағы импортынан асып түсті: ұн ресурстары (ресурстар көлемінің 99,9%-ы), минералды сулар мен алкогольсіз сусындар (94,8%) және жармалар (88%) ресурстары іс жүзінде толық отандық өндіріспен қамтамасыз етіледі. Өндірілген ұнның жартысынан астамы экспортқа жіберіледі (56,9%), оның көлемі 2007 жылғы осы кезеңмен салыстырғанда өткен жылғы деңгейде 113,8% сақталды. Сүт өнімдерінің, макарон өнімдері, арақ, ликер-арақ және темекі өнімдерінің, сыра, қант, өсімдік майы ресурстарындағы отандық өндіріс үлесіне 60%-дан 95%-ға дейін келеді.

Кейбір азық-түлік тауарлары бойынша импорт өндірістен асып түседі. Импорт қайта өңделген жемістер мен жаңғақтар ресурстарында ол 93,3%, консервіленген көкөніс мен саңырауқұлақта – 86,2%, құс етінде – 68,3%, кофе және шайда – 64,5%, консервіленген балықта – 61,2% құрайды.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйектегі жекелеген азық-түлік тауарларының ресурстары мен экспорттың қалыптасу құрылымы

пайызбен

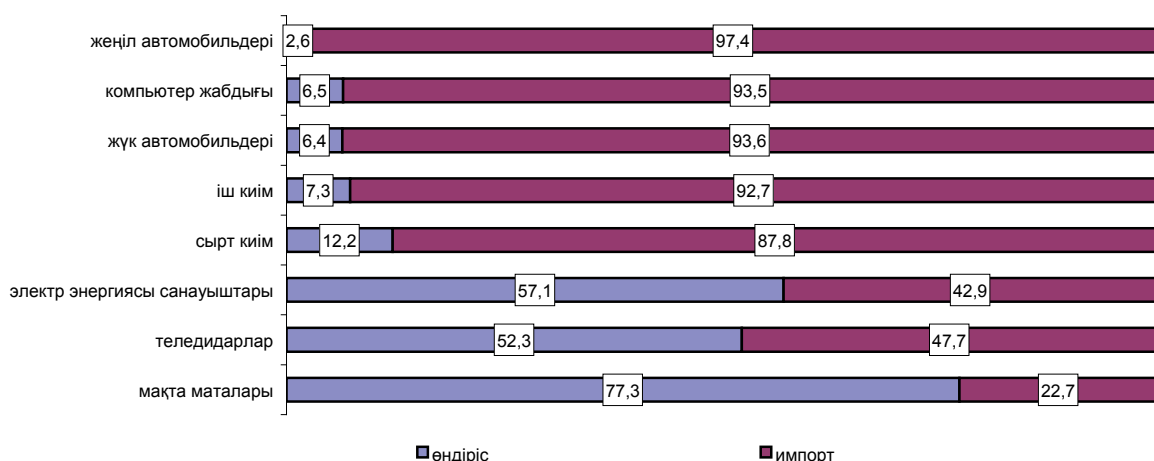

Азық-түлік емес тауарлар рыногы республикадағы олардың өндірісімен қатар, басқа елдерден әкелінген тауарлармен қамтамасыз етіледі. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйектегі өндірістің едәуір қысқаруынан тұрмысқа қажетті, асханалық, ас бөлмеге, дәретханаға арналған бұйымдар импорты ресурстардың жалпы көлемінің 81,4%-ын, сабынсулар және шашқа арналған құралдар – 96,7% құрады. Жуғыш құралдардың импорттық жеткізілім үлесі - 96,5% және фармацевтикалық препараттардың – 89,2% болды. Тұтыну рыногында ауыз қуысы және тіс гигиенасы құралдары, тері галантереясы бұйымдары тек импорт өндірісінде ұсынылған.

Электр тұрмыстық тауарлар ішінде кір жуғыш машиналар - ресурстардың жалпы көлемінің 68,8%-ы, миксерлер және шырын сыққыштардың – 97,7%-ы, электр қозғалтқышы кіріктіре салынған өзге де тұрмыстық приборлардың – 98,6%-ы импортталды. Компьютерлік жабдық нарығында отандық өндіріс көлемінің өсуі байқалады, бұл ресурстардағы өндірістің 6,5% үлесін қамтамасыз етті. Теледидарлар рыногында олардың ресурстары көлеміндегі импорт үлесі 52,3% құрады.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйектегі азық-түлік емес тауарлардың құрылымы

пайызбен

Құрылыс материалдарының көп түрлері үшін ресурстардың толығы импорттық жеткізілімдер есебінен болды. Ағаш-жаңқалы тақталар, линолеумдар және еден жабындылары толық, шыны талшықтарының, қыш тақталары мен тақтайшаларының – 97,7%-ы импортталады. Бояулар және лактар импорты ресурстар көлемінің 67,4%-ын, қыш кірпіштері – 80,9%-ын құрайды. Отандық өндіріс табиғи шикізат болып табылатын – өк (ресурстардың жалпы көлемінің 91,9%-ы), асбест (97,3%), табиғи құмдар (98,7%), әктас және ғаныш (98,8%), бор және доломит (99,4%), саз балшық және каолин (99,7%) құрылыс материалдарында басым.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда цемент ресурстары отандық өндірістің – 10,2%, импорттың – 39,9% есебінен 21,5%-ға төмендеді. Отандық өндіріс үлесі олардың ресурстарының жалпы көлемінде 70,8% құрады. Цемент толық дерлік (98,2%) ішкі нарықта тұтынылады.

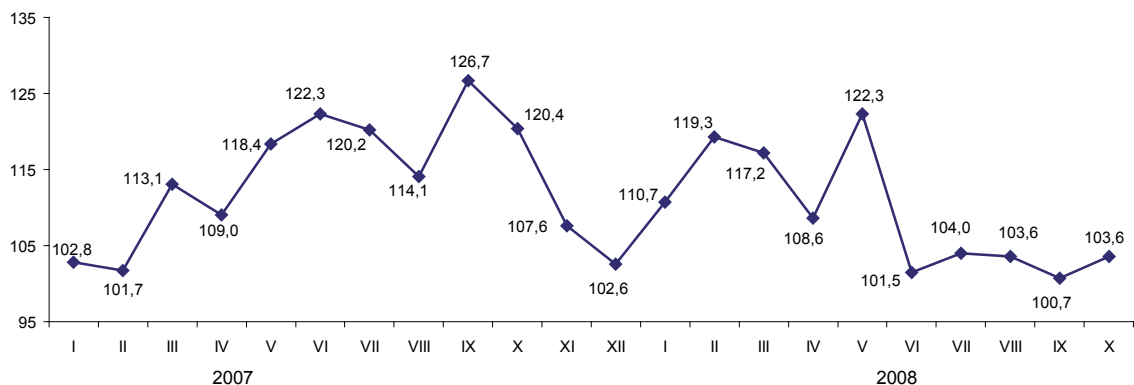
6. ИНВЕСТИЦИЯЛАР

НЕГІЗГІ КАПИТАЛҒА САЛЫНҒАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2008 жылғы қаңтар-қазанда негізгі капиталға салынған инвестициялардың көлемі бағалау есебімен 2969,1 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы тиісті кезеңнен 7,6%-ға көп.

Негізгі капиталға салынған инвестициялардың нақты көлем индекстері

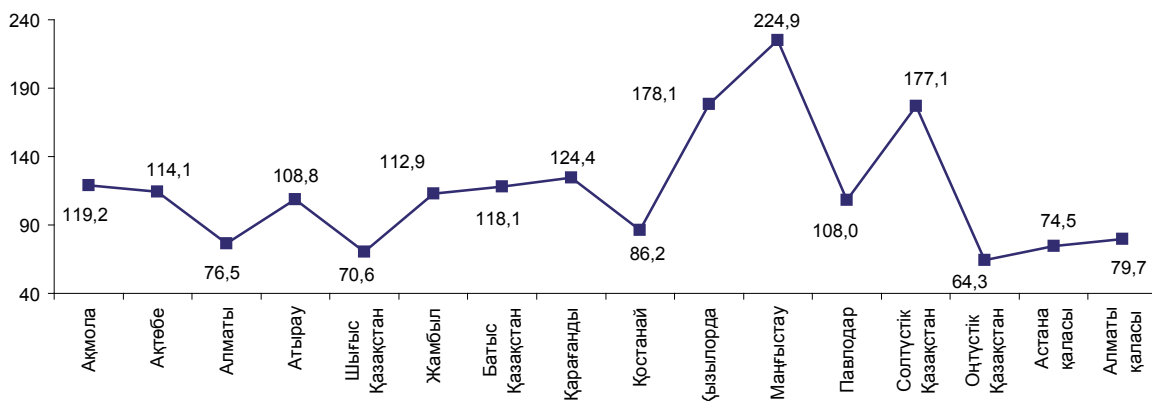
өткен жылғы тиісті айға пайызбен

Негізгі капиталға салынған инвестициялардың артуы өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда республиканың 12 өңірлерінде белгіленді. Мұның өзінде, цемент шығаратын зауыт құрылысының салынуына байланысты Жамбыл облысында (1,9 есе) елеулі өсу байқалды. Мұнай кен орындарын жайластыру мен мұнай құбырын салуға салынған салымдардың артуына байланысты Қызылорда облысында инвестициялар көлемі (1,8 есе) өсті. Газдың кен көзі орналасқан жерлерінде жұмыстардың жандануына байланысты Батыс Қазақстан облысында инвестиция көлемі 28,4%-ға өсті. Ақмола облысында автомобиль жолдары құрылысы және кірпіш зауытының белсенді қарқынмен салынуына байланысты өсу 27,3% құрады.

Өңірлер бойынша негізгі капиталға салынған инвестицияларды игеру қарқыны

өткен жылғы тиісті айға пайызбен

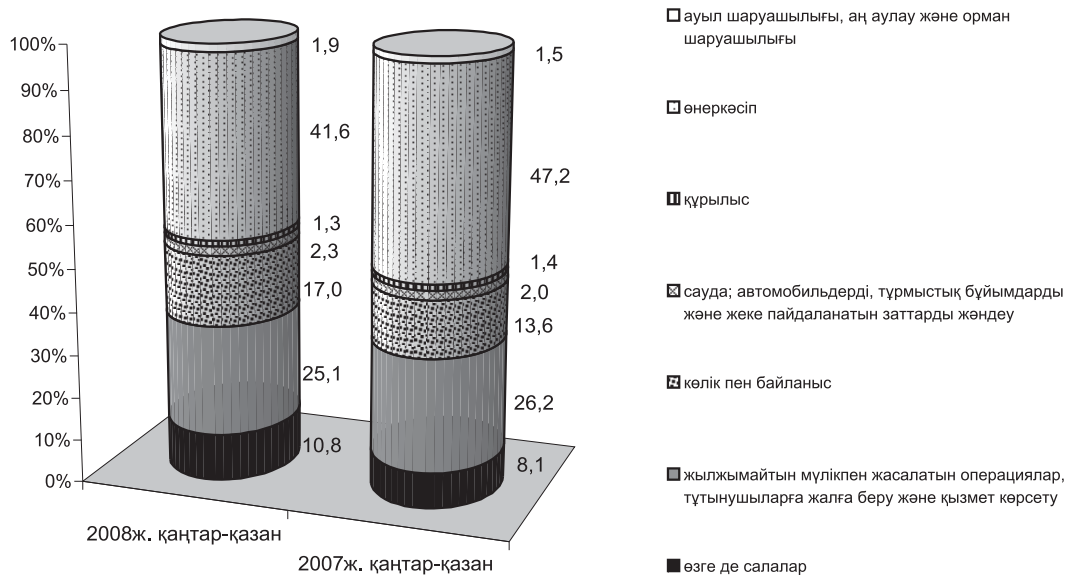

Ең белсенді инвесторлар жеке меншік нысандардың шаруашылық жүргізуші субъектілері болды. Олармен негізгі капиталға салынған инвестициялардың 53,2%-ы игерілді. Қазақстан Республикасының аумағында қызметін жүзеге асыратын басқа мемлекеттер кәсіпорындары мен ұйымдарының үлес салмағы 27,8% құрады. Мемлекеттік сектордың үлесіне салымдардың 19%-ы келеді.

Инвестицияның технологиялық құрылымында 51,9%-ды ғимараттар мен үйлердің құрылысы мен күрделі жөндеу жұмыстары, 27,8% - машиналар, жабдықтар, құралдар, құрал-саймандар, 20,3% - өзге де күрделі жұмыстар мен шығындар құрады.

Пайдалану бағыттары бойынша негізгі капиталға салынған инвестициялар құрылымы

пайызбен

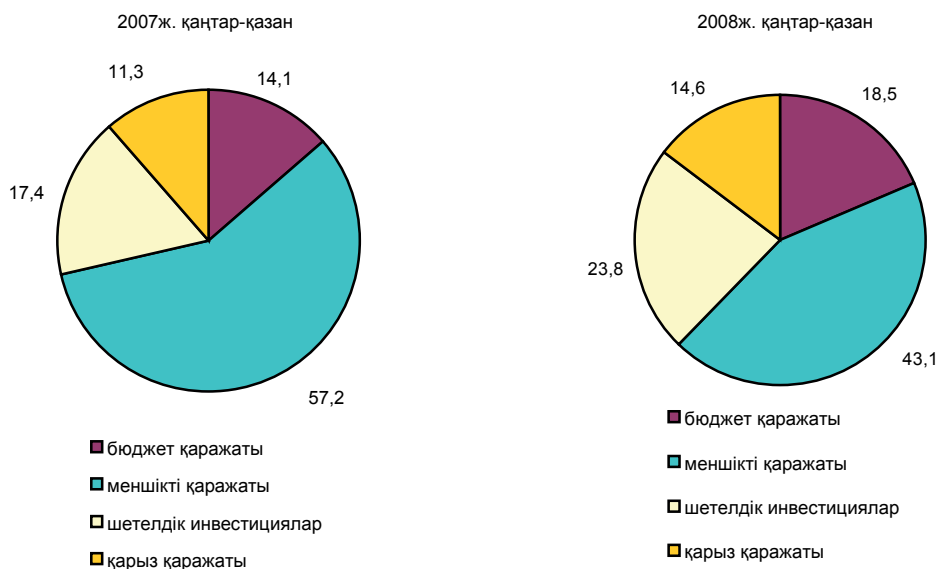

Өнеркәсіп салалары ішінде шикі мұнай және табиғи газ өндіру инвестициялар салу үшін ең тартымды сала болып табылды, осы салаларда қызмет көрсету негізгі капиталға салынған инвестициялардың жалпы көлемінің 22,6%-ын алады.

2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда білім беруге (1,8 есе), қонақ үйлер мен мейрамханаларға (57%), электр энергиясын, газ бен суды өндіру және бөлуге (52,9%), ауыл шаруашылығы, аң аулау және орман шаруашылығы (38,1%) және коммуналдық, әлеуметтік және дербес қызмет көрсету саласына (35,6%) инвестициялық салымдар едәуір өсті.

Қаржыландыру көздері бойынша негізгі капиталға салынған инвестициялар құрылымы

инвестицияның жалпы көлеміне пайызбен

Инвесторлардың жеке меншік қаражаттары негізінен кен өндіру өнеркәсібінде (көрсетілген қаражат көздерінен 35,6% инвестиция) игерілген. Бюджеттік қаражаттың көп бөлігі (63,9%-ы) «Көлік пен байланыс», «Электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлу» және «Білім беру» салаларының дамуына бағытталды.

Шетел инвестицияларының жартысына жуығы (44,8%) кен өндіру өнеркәсібін дамытуға бағытталды. Шетел инвесторлары үшін ең тартымды Атырау облысы болды, мұнда есепті кезеңде барлық шетелдік инвестицияның 61,2%-ы игерілді.

7. БАҒАЛАР

7.1 ТҰТЫНУ БАҒАЛАРЫ

Ағымдағы жылғы қазанда **инфляция** 0,6% құрады. Азық-түлік тауарларының бағасы 0,6%-ға өсті, бағалардың жалпы өсіміне олардың «салымы» ең көп – 0,3% болды. Ақылы қызметтер 0,9%, азық-түлік емес тауарлар – 0,4%-ға қымбаттап, инфляцияға тиісінше 0,2% және 0,1% үлес қосты.

Ағымдағы жылғы қазанда өткен аймен салыстырғанда азық-түлік тауарлары рыногында нан мен жарма өнімдері бағаларының өсімі 0,5%, ал ұнтақ және арпа жармаларына – 1,4%-дан, сөк - 1% құрады. Тоқаш және ұннан дайындалатын кондитерлік өнімдердің бағасы 1,2%, ұн және макарон өнімдері 0,5%-дан, күріш – 0,4%, нан – 0,2%-ға өсті.

Ағымдағы жылғы қазанда жұмыртқаның 5% және сүт өнімдері – 2,3%-ға (ағымдағы жылдың қыркүйегінде, тиісінше – 4,8% және 1,4%-ға) қымбаттауы байқалды. Жаңа сауылған сүттің бағасы өткен айда 3,6%, сүзбе - 2,7%, айран – 2,1%, қаймақ – 1,9%-ға өсті.

Ағымдағы жылғы қазанда ет және ет өнімдері 0,4%-ға қымбаттады, бұл қыркүйекке қарағанда 0,5 пайыздық тармаққа төмен. Бағалардың өсуі шошқа етіне 1,5%, шұжық өнімдеріне – 0,8%-ға, ал олардың төмендеуі қой етіне 0,2%-ға байқалды. Балық және теңіз өнімдері бағасының деңгейі ай ішінде 0,7%-ға, ал консервіленгенге – 0,8%, жаңа ауланғанға - 0,6%-ға өсті.

Кондитерлік өнімдер бағаларының өсім қарқыны ағымдағы жылғы қыркүйектегі 1,4%-дан қазанда 0,7%-ға дейін төмендеді, қантқа тиісінше – 0,5%-дан 0,4%-ға.

Өткен айда жемістер мен көкөністердің бағасы 0,4%-ға көтерілді (қыркүйекте – 4,2%-ға төмендеді). Жемістер 1,1%, жаңа жиналған көкөністер – 1%-ға қымбаттады, картоп – 1,4%-ға арзандады.

Ағымдағы жылғы қазанда өткен аймен салыстырғанда май және тоң майлар бағасының деңгейі 0,4%, ағымдағы жылғы қыркүйекте – 0,1%-ға төмендеді. Бағалардың өсімі мал майына –1,1%, маргаринге – 0,5% құрады. Күнбағыс майы 1,4%-ға арзандады.

Азық-түлік емес тауарлардың ішінде халыққа арналған энергия ресурстары бағаларының көтерілуі: тас көмірге – 5,4%, ағашқа – 4%, сұйытылған газға – 2,1%-ға тіркелді. Дизель отынының бағасы 4,9%, бензин – 2,7%-ға төмендеді.

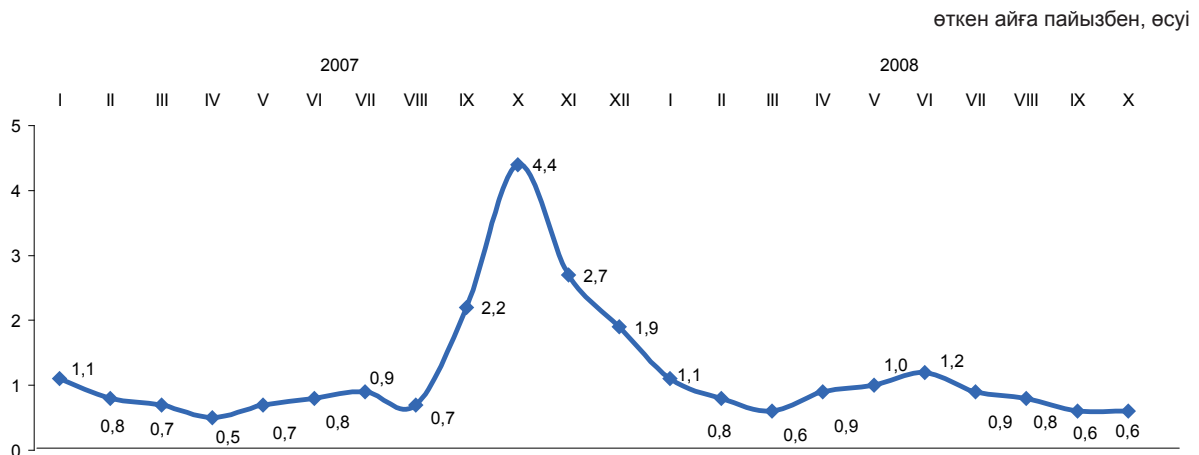
Жуғыш және тазалағыш құралдар бағасының деңгейі 1,3%, киім және аяқ киім – 0,8%-ға, баспа басылымдары, жеке басқа арналған гигиена тауарлары, үй тұрмысына қажетті заттар және медициналық препараттар – 0,7%-дан көтерілді.

Ағымдағы жылғы қазанда тұрғын үй-коммуналдық қызмет көрсетулердің тарифтері 1,2%-ға өсті, бұл қыркүйекке қарағанда 0,3 пайыздық тармаққа төмен. Тарифтердің көтерілуі орталықтан жылытуға - 5,4%, қоқыс жинауға – 0,7%, электр энергиясына - 0,4%-ға, ал олардың төмендеуі– ыстық су мен жабдықтауға– 2,2%, кәрізге – 0,6%-ға байқалды.

Ағымдағы жылғы қазанда білім беру қызметтері бағаларының өсімі 2,9% (қыркүйекте – 5,7%) құрады. Шаштараз қызметтерінің бағалары 2,2%, мейрамханалар мен қонақ үйлердің – 1,2%, мәдениет қызметтері – 1,1%-ға көтерілді.

Темір жол көлігімен жол жүруге ақы төлеудің 7,9%-ға азаюы есебінен көліктердің қызметтері өткен айда 1,2%-ға арзандады. Автомобиль көлігі қызметтерінің тарифтері 0,5%, әуе – 1,6%-ға өсті.

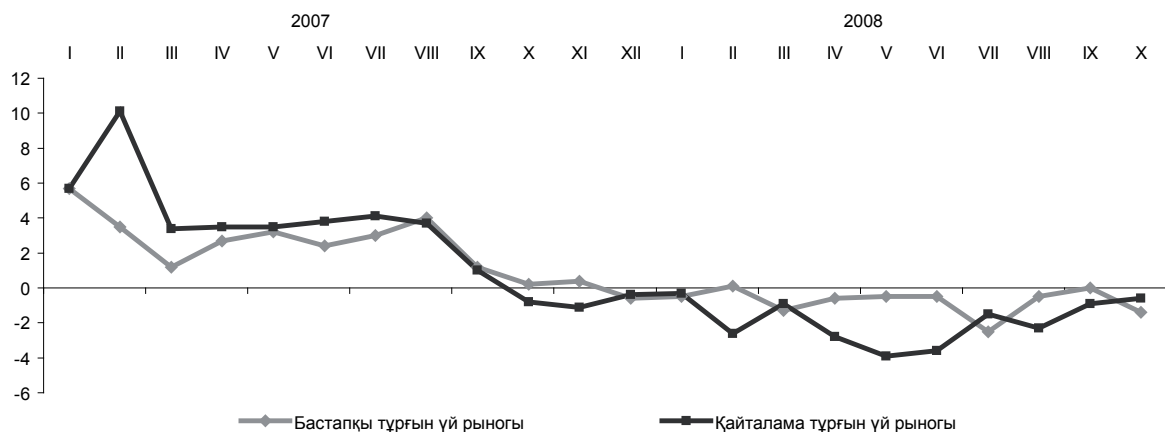
2007-2008жж. инфляция

2008 жылғы қазанда жаңа үйдің бір шаршы метрін сату бағасы республика бойынша орта есеппен 149,4 мың теңгені құрап, өткен аймен салыстырғанда 1,4%-ға азайды, көркейтілген тұрғын үйді қайта сату бағасы, тиісінше, 111,8 мың теңге және 0,6%-ға.

Тұрғын үй рыногындағы бағалардың өзгеруі

өткен айға пайызбен, өсуі +, төмендеуі –

Жемістер мен көкөністерге, бензинге, көмірге баға өсуінің әсерін есепке алмай есептелген базалық инфляция ағымдағы жылғы қазанда 0,7%, қыркүйекте 0,9% құрады.

2008 жылғы инфляция

пайызбен, өсуі

	2008ж. қазан				2008ж. қаңтар-қазан 2007ж. қаңтар-қазанға
	2008ж. қыркүйекке	2005ж. желтоқсанға	2007ж. желтоқсанға	2007ж. қазанға	
Инфляция	0,6	40,0	8,8	13,9	18,7
Базалық инфляция	0,7	38,5	8,8	13,6	18,3
Ақшалай табысы ең төмен халықтың топтарына арналған бағалар мен тарифтердің өзгеруі	0,5	48,1	10,5	16,4	23,3
Ақшалай табысы ең жоғары халықтың топтарына арналған бағалар мен тарифтердің өзгеруі	0,7	36,6	8,2	13,1	16,8

2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанға қарағанда негізгі тамақ өнімдерін тұтынудың ең төменгі нормаларынан есептелген халықтың орташа жан басына шаққандағы күнкөрістің ең төменгі деңгейінің шамасы 24,2%-ға өсті, өткен айға қарағанда – 1,4%-ға және 13371 теңгені (тағам өнімдері – 8023 теңге, азық-түлік емес тауарлар мен ақылы қызметтер – 5348 теңге) құрады. 2008 жылғы қазанда оның құрылымында ет пен балықты сатып алуға жұмсалған шығыстардың үлесі 17,6%, сүт, май-тоң май өнімдері мен жұмыртқаны – 15%, жемістер мен көкөністерді – 16,4%, нан өнімдерін – 9,1%, қант, шай және дәмдеуіштерді сатып алуға жұмсалған шығыстардың үлесі – 1,9% құрады.

7.2 ЭКОНОМИКАНЫҢ НАҚТЫ СЕКТОРЫНДАҒЫ БАҒА

Өнеркәсіп өнімін өндіруші-кәсіпорындар бағасының индексі, өндірістік сипаттағы қызметтер көрсетуді қоса ағымдағы жылғы қазанда қыркүйек айымен салыстырғанда 92,2%, 2007 жылғы желтоқсанмен – 118,3% құрады. Өндірілген өнім бір ай ішінде 8,1%-ға арзандады, өндірістік сипаттағы қызмет көрсетулер – 0,9%-ға қымбаттады. Түпкілікті мақсат бойынша сыныпталған өнімдер тобынан өндіріс құралдарының бағасы 3,1%, тұтыну тауарларына – 0,1% көтерілді, аралық тұтыну өніміне – 8,9%-ға төмендеді.

Өнеркәсіп өнімін өндіруші кәсіпорындар бағасының индексі

пайызбен, өсуі +, төмендеуі-

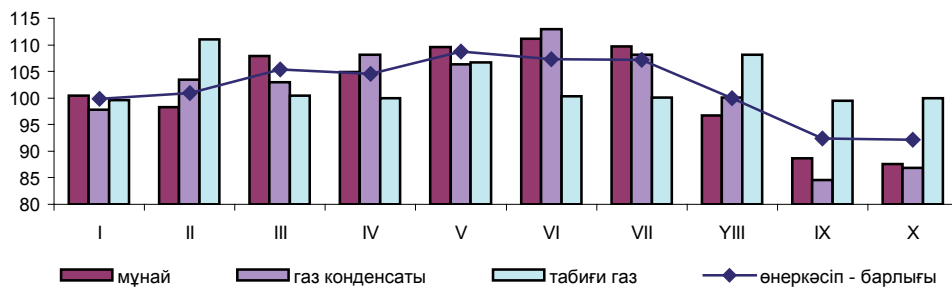
	2008ж. қазан				2008ж. қаңтар-қазан 2007ж. қаңтар-қазанға
	2008ж. қыркүйекке	2007ж. қазанға	2007ж. желтоқсанға	2005ж. желтоқсанға	
Өнеркәсіп өнімдері, өндірістік сипаттағы қызметтер көрсетуді қоса	-7,8	31,5	18,3	78,8	48,1
Өндірілген өнім	-8,1	32,8	18,9	82,6	50,6
Өндіріс құрал-жабдықтары	3,1	30,5	21,7	59,8	34,0
Аралық тұтыну тауарлары	-8,9	34,2	19,4	87,8	53,9
Тұтыну тауарлары	0,1	16,5	11,9	37,1	18,4
Өндірістік сипаттағы қызметтер көрсетулер	0,9	9,6	7,7	26,7	8,5

Өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағаларының базалық индексі (мұнай мен металл бағаларының өзгеруі есебінсіз) ағымдағы жылғы қазанда қыркүйек айына қарағанда 95,7%, 2007 жылғы желтоқсанға – 119,4% құрады.

Өнеркәсіпте бағаның төмендеуі кен өндіру өнеркәсібінде олардың ұқсас өзгерісіне байланысты болды, бір ай ішінде олардың деңгейі 11%-ға төмендеді. Әлемдік рыноктарда мұнайдың арзандауы ағымдағы жылғы қазанда олардың республикада өндіру бағасының 12,4%-ға төмендеуіне ықпал етті. Бұл өндірушілердің мұнай өнімдері бағасының 0,9%, отындық мазут – 5,5%, дизель отыны – 0,6%, бензинсіздендірілген газ – 0,1%-ға төмендеуіне әсер етті. Бір ай ішінде көмір 14,9%, электр энергиясы – 0,1%-ға қымбаттады. Энергия ресурстарының бағасы жалпы бір айда 10,8% төмендеді, бұл өнеркәсіптегі баға серпініне 6,6% теріс «салым» қосты.

2008 жылғы энергия ресурстарын өндіруші кәсіпорындар бағасының индексі

өткен айға пайызбен

Металлургия өнеркәсібінде бағаның 4% төмендеуінен ағымдағы жылғы қазанда өңдеу өнеркәсібінде баға деңгейі 1,9%-ға кеміді. Қолайсыз сыртқы сауда конъюктурасының салдарынан мыс 8,6%, қымбат металдар – 7,9%, қара металдар илегі – 5,8%, өңделмеген алюминий – 4,9%, мырыш – 3,2%-ға арзандады. Негізгі химия өнімдерінің 3,6% және тыңайтқыштардың - 1% қымбаттауы есебінен химия өнеркәсібінде ағымдағы жылғы қыркүйекте бағаның 2,5% төмендеуінен кейін олар өткен айда 3,1%-ға өсті. Тоқыма және тігін тауарлары 1,9% қымбаттап, қағаз және қатырма қағаз – 0,4%-ға арзандады.

Республикада өндірілген тамақ өнімдерінің бағасы ай ішінде 0,3%, соның ішінде өсімдік майы – 5%, балық - 1%, сүт өнімдері – 0,7%, шай – 0,1%-ға төмендеді, сонымен қатар жармалардың бағасы 3%, макарон өнімдерінің – 0,6% және нанның – 0,2%-ға өсті.

Байқауға алынған өндірістік сипаттағы қызметтерден өткен айда газ тәрізді отынды құбырлармен бөлуде тарифтердің 8,5%, газет басып шығаруда – 0,2%, мұнай мен газ өндіруде – 0,1%-ға төмендеуі, олардың өсуі – машиналар мен жабдықтарды жөндеуде, бу және ыстық сумен қамтамасыз етуде – 0,3%-дан тіркелді.

Өнеркәсіп кәсіпорындары технологиялық үдеріс үшін сатып алған өндіріс ресурстарына бағалар индексі ағымдағы жылғы қазанда қыркүйек айына қарағанда 99,6% құрады. Республикада сатып алынған шикізат пен материалдар бағасы 0,7%-ға төмендеді, Достастық елдерінен және алыс шетелден – 1,1%-дан өсті.

Республикадан шетелдерге шығарылған тауарлардың бағасы ағымдағы жылғы қыркүйекте тамыз айымен салыстырғанда 5% төмендеді, 2007 жылғы желтоқсанмен – 38,2%-ға өсті. Түпкілікті мақсат бойынша сыныпталған, экспорттық өнім топтарындағы шикізат ағымдағы жылғы қыркүйекте тамызға қарағанда 6,1%, жартылай дайын фабрикаттар – 2,5%-ға арзандап, дайын тауарлар – 2,4%-ға қымбаттады. Минералды шикізаттан экспорттық жеткізілімдер бағасының төмендеуі газ конденсатына – 15,2%, мұнайға – 8,3%, оның қайта өңделген өнімдеріне – 0,1%, олардың көтерілуі табиғи газға 15%, көмірге – 9,1%-ға тіркелді. Қара металдар – 3,2%, түсті – 5,7%-ға арзандады. Шетелге шығарылған азық-түлік тауарларынан бағаның көкөніске (19,2%), қанттан жасалған кондитер өнімдеріне (17,1%), ұнға (6,6%) жармаларға (6,3%), сүт өнімдеріне (4%) төмендеуімен қатар алкогольді ішімдіктер мен алкогольсіз сусындарға (3,6%-ға) көтерілуі байқалды.

Қазақстанға әкелінген өнімдер бағасының индексі 2008 жылғы қыркүйекте тамызға қарағанда 97,2%, 2007ж. желтоқсанға – 120,2%, жақын шетелден – тиісінше 95,8% және 122,7%, алыс шетелден – 99% және 117,3% құрады. Импортталынатын өнімдерден ай ішінде өсімдік майы бағасының 18,2%, кофе – 14,4%, макарон өнімдері – 8,8%, балық – 5,4%-ға едәуір төмендеуімен қатар еттен жасалған дайын өнімдерге – 9,2%, көкөністерге – 6,8%-ға өсуі белгіленді. Химия тауарлары ай ішінде 5,3%, соның ішінде сырлар мен лактар – 9,5%, фармацевтика өнімдері – 7,8%-ға қымбаттады.

Ағымдағы жылғы қазанда өткен аймен салыстырғанда **ауыл шаруашылығы өнімдерін өткізу бағасының индексі** 102,8% құрады, бұл өткен айдағыдан 2,1 пайыздық тармаққа көп. Өткен айда өсімдік шаруашылығы өнімдеріне баға 2,1% (қыркүйекте 0,9%-ға төмендеді), мал шаруашылығы өнімдеріне - 3,8%-ға (3,3%-ға) өсті.

Ауыл шаруашылығы өнімдері бағаларының өзгеруі

пайызбен, өсуі +, төмендеуі-

	2008ж. қазан				2008ж. қаңтар-қазан 2007ж. қаңтар-қазанға
	2008ж. қыркүйекке	2007ж. қазанға	2007ж. желтоқсанға	2005ж. желтоқсанға	
Ауыл шаруашылығы өнімдері	2,8	30,8	17,8	79,3	44,0
Өсімдік шаруашылығы өнімдері	2,1	35,2	21,5	106,5	59,6
Мал шаруашылығы өнімдері	3,8	24,8	12,9	45,9	23,4

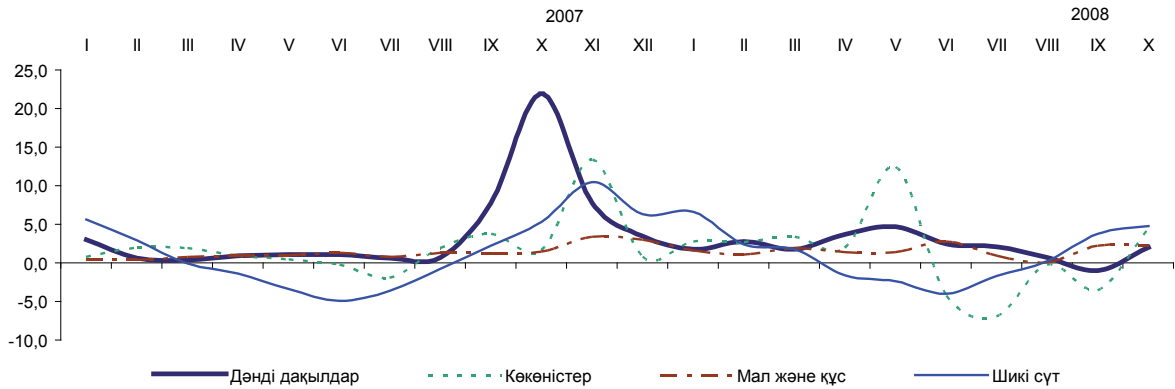
Қыркүйекте дәнді дақылдардың бағасының 0,9%-ға төмендеуінен кейін олар ағымдағы жылғы қазанда 2%-ға өсті. Бағаның өсімі сұлыға – 8,8%, күрішке - 2,7%, қара бидайға – 2,4%, бидай мен қарақұмыққа – 2%-дан, арпаға - 1,3%, жүгеріге – 0,4%, тарыға – 0,2% құрады.

Өткен аймен салыстырғанда көкөніс өнімдері 4,4%-ға қымбаттады. Баға қызанаққа – 16,5%, қиярға – 16,3%, сәбізге – 14,9%, қызылшаға – 10,6%, ал қырыққабатқа – 1,5%, пияз – 0,9%-ға артты. Баға соя бұршақтарына – 6,1%, қант қызылшасына - 4,6%, картопқа – 4,5%, бұршаққа – 3,4%-ға көтерілді, ал алма мен алмұрт – 6,5%, жүзім – 5,7%-ға арзандады.

Қазан айында жұмыртқаны өткізу бағасы 11,6%-ға өсті. Баға сиырдың шикі сүтіне – 4,8%, түйе сүтіне – 0,2%-ға өсті. Ай ішінде мал және құс еті – 2,3%, шошқа еті - 3,4%, ірі қара мал еті – 2,5%, жылқы еті – 1,8%, қой еті – 1%-ға қымбаттады. Балға баға – 4,4%, ал жүнге – 0,3%-ға өсті.

Ауыл шаруашылығы өнімдерінің жекелеген түрлеріне бағалардың өзгеруі

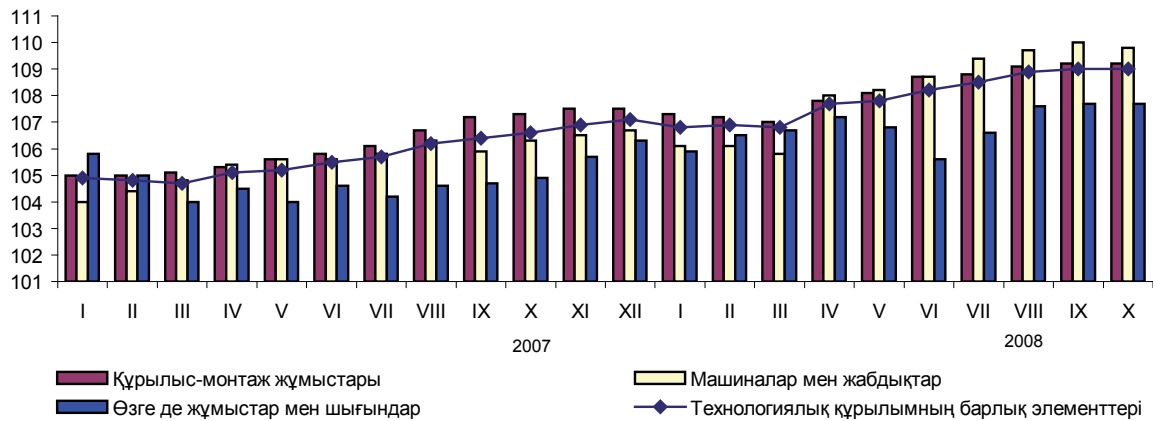
өткен айға пайызбен, өсуі+, төмендеуі-

Ағымдағы жылғы қазанда қыркүйекпен салыстырғанда **құрылыстағы баға индексі** 100,7%, 2007 жылғы желтоқсанмен – 108%, құрылыс-монтаж жұмыстарына, тиісінше, 100,8% және 108,3%, технологиялық жабдықтарға – 100,4% және 108,6% құрады.

Құрылыстағы баға индексі

өткен жылғы тиісті айға пайызбен

Ағымдағы жылғы қазанда қыркүйекке қарағанда құрылыс ұйымдары сатып алған материалдар, бөлшектер және конструкцияларға баға 0,8%-ға өсті. Асбестоцемент құбырлары – 26,8%, мұнай және тақтатас битумы, құрылыс металл конструкциялары – 2,1%-дан, жарық беретін өндірістік аппаратуралар – 1,3%, жарық беретін құрылғылар, бетоннан жасалған бұйымдар, әк – 0,6%-0,9%, құрылыс ерітінділері – 0,2%-ға қымбаттады, ал портландцемент – 2,7%, ғаныш – 1,7%, қыш тақтайшалары – 1,1%, кірпіш – 0,9%-ға арзандады.

Ағымдағы жылғы қазанда **көліктің барлық түрлерімен жүк тасымалдау тарифтерінің индексі** қыркүйекпен салыстырғанда – 100,1%, 2007 жылғы желтоқсанмен – 110,4% құрады.

Автожол және құбыр желісі көлігімен жүк жеткізу өткен айда 0,2%-ға қымбаттады. Жүктерді тасымалдау тарифтерінің айтарлықтай өсімі ТМД елдеріне – 1,1%, қала маңына – 0,3%, қала ішіне – 0,1%-ға белгіленді. Темір жолмен, әуе және су көлігімен жүк тасымалдау тарифтері өзгеріссіз қалды.

8. ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІ

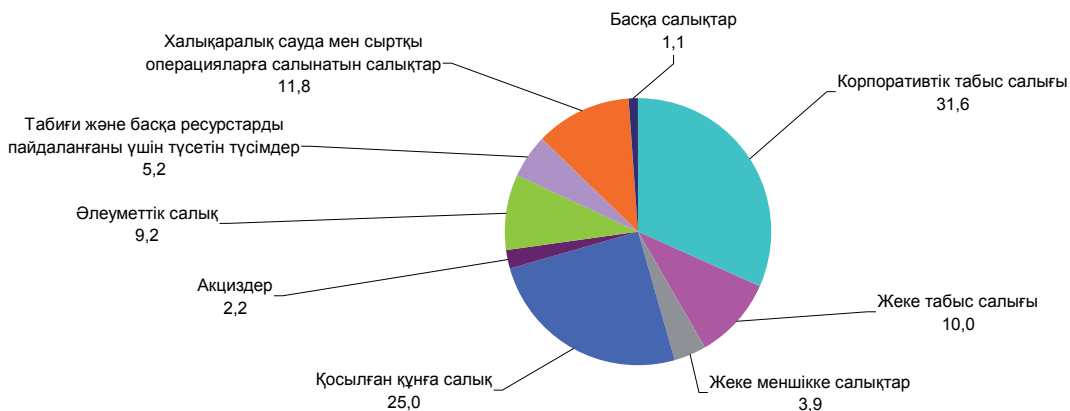
8.1 МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРЖЫ

Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің жедел деректері бойынша 2008 жылғы 1 қазанға мемлекеттік бюджет табыстары 2523,8 млрд. теңгені немесе орындалатын бюджетке қатысты 73,2% құрады. Шығындар бойынша бюджеттің орындалуы 2483,6 млрд. теңгені құрады немесе есепті кезеңдегі жиынтық жоспарға – 71,3%-ды құрады. 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда табыстар 23,5%-ға, ал шығындар 28,3%-ға өсті. Бюджет дефициті (таза бюджеттік кредит беруді және қаржылық активтермен болатын операциялар бойынша сальдоны есепке алғанда) 232,1 млрд. теңге деңгейінде қалыптасты.

Мемлекеттік бюджет табыстарының құрылымында негізгі үлесті салықтық түсімдер (78,1%) алады. Бюджеттің негізгі қайнар көзі корпоративтік табыс салығы, қосылған құнға салық және әлеуметтік салық болып табылады.

Мемлекеттік бюджеттің салықтық түсімдерінің құрылымы
(2008ж. 1 қазандағы жағдай бойынша)

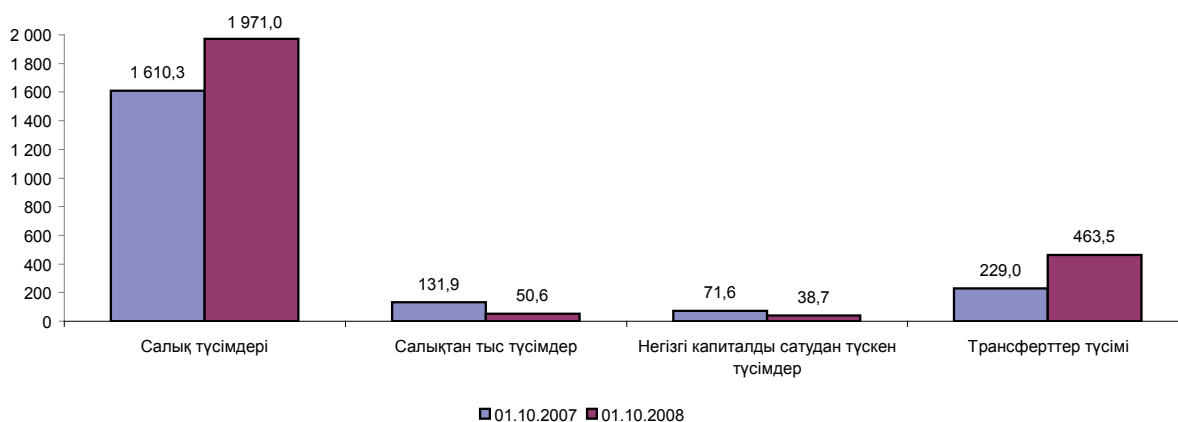
пайызбен

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте мемлекеттік бюджет табыстарының құрылымында салықтық емес түсімдер – 2%, негізгі капиталды сатудан түскен түсімдер – 1,5%, трансферттердің түсімі – 18,4%-ды құрады.

Мемлекеттік бюджет табыстары
(2007-2008жж. 1 қазандағы жағдай бойынша)

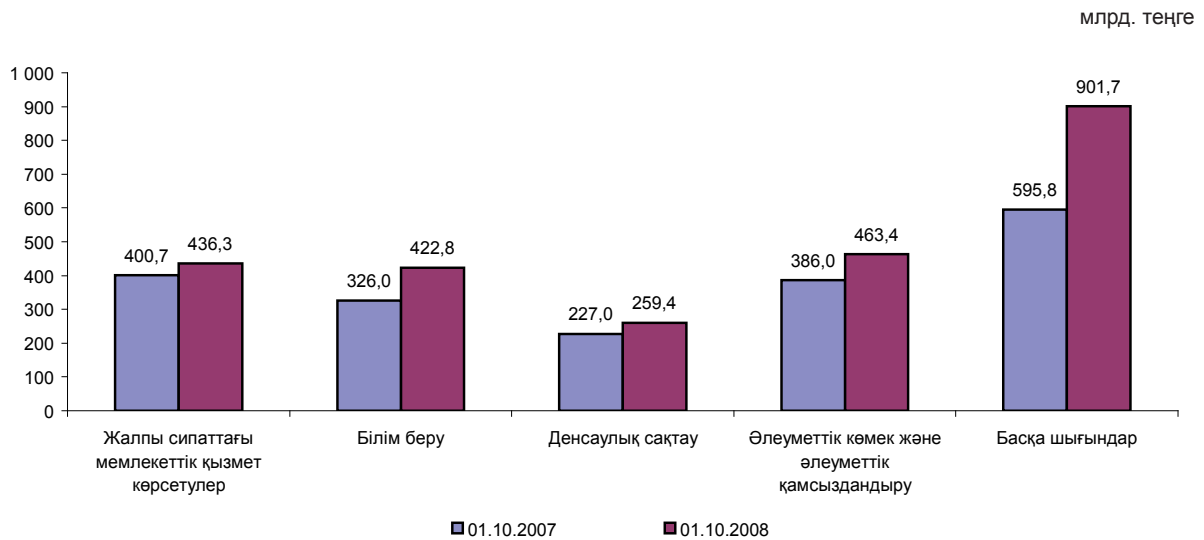
млрд. теңге

Әлеуметтік көмекке және әлеуметтік қамсыздандыруға жұмсалған шығындар 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 20,1%-ға, жалпы сипаттағы мемлекеттік қызмет

көрсетулерге жұмсалған шығындар 8,9%-ға, білім беруге – 29,7%-ға және денсаулық сақтауға – 14,3%-ға артты.

Мемлекеттік бюджет шығындары
(2007-2008жж. 1 қазандағы жағдай бойынша)

2008 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша Республикалық бюджетке түскен табыстар 2003,4 млрд. теңгені құрады. Шығындар 2015,4 млрд. теңге сомасында өндірілді. Бюджет дефициті 244,4 млрд. теңге деңгейінде белгіленді. Өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда табыстар 25,4%, ал шығындар 31,6%-ға артты.

Республикалық бюджет табыстарының 71% – салықтар, 2,1% – салықтан тыс түсімдер, 0,2% – негізгі капиталды сатудан түскен түсімдер және 26,7%-ын трансферттер түсімдері құрады.

Республикалық бюджет шығындарында әлеуметтік көмекке және әлеуметтік қамсыздандыруға – 21%, жалпы сипаттағы мемлекеттік қызмет көрсетулерге – 16,6%, көлік және коммуникацияға – 10%, білім беруге – 6,8%, денсаулық сақтауға – 4% және мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістікке – 3% келеді.

Жергілікті бюджетке түскен табыстар 1383 млрд. теңгені, шығындар 1325,9 млрд. теңгені құрады. 2007 жылғы осы кезеңмен салыстырғанда табыстар 27,6%, шығындар – 27,2%-ға өсті. Бюджет профициті 10,5 млрд. теңге деңгейінде қалыптасты.

8.2 АҚША-КРЕДИТ ЖҮЙЕСІ

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің деректері бойынша 2008 жылғы қыркүйектің соңына ақша базасы (резервтік ақшалар) 1754,9 млрд. теңге (2007 жылғы қыркүйектің соңына – 1713,1 млрд. теңге) сомасында анықталды және ағымдағы жылғы тамызбен салыстырғанда 0,2%-ға артты. Ақша базасының құрамында Қазақстанның Ұлттық Банкінен (ҚҰБ) тыс қолма-қол ақшалар және екінші деңгейдегі банктердің және Қазақстан Ұлттық Банкіндегі басқа ұйымдардың депозиттері тиісінше 920,5 млрд. теңге мен 834,4 млрд. теңгені (2007 жылғы тиісті кезеңде, тиісінше – 882 млрд. теңге және 831,1 млрд. теңге) құрады.

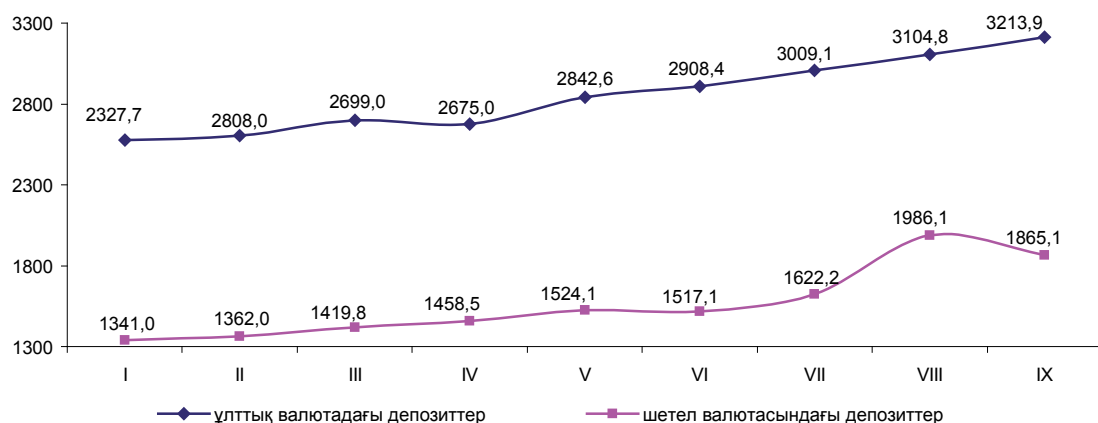
Айналымдағы қолма-қол ақша (M0) 2008 жылғы қыркүйектің соңына 2008 жылғы тамызбен салыстырғанда 1,3%-ға өсті және 806,8 млрд. теңгені құрады.

Ақша базасы (M3) ағымдағы жылғы қыркүйектің соңына өткен аймен салыстырғанда 0,03%-ға азайып және 5885,8 млрд. теңгені (2007 жылғы қыркүйектің соңына – 4478,7 млрд. теңге) құрады.

Екінші деңгейдегі банктердегі резиденттер депозиттерінің жалпы көлемі 2008 жылғы қыркүйектің соңына 5079 млрд. теңге сомасында (2007 жылғы қыркүйектің соңына – 3708 млрд. теңге) белгіленді. Ұлттық валютадағы депозиттер өткен аймен салыстырғанда 3,5%-ға 3213,9 млрд. теңгеге дейін артып, ал шетел валютасындағы депозиттер 6,1%-ға 1865,1 млрд. теңгеге дейін азайды. 2008 жылғы қыркүйектің жеке тұлғалар депозиттері 1522,3 млрд. теңге сомасында (2007 жылғы тиісті кезеңде – 1393,3 млрд. теңге) анықталды, бұл депозиттердің жалпы сомасының 30%-ын құрады.

2008ж. ұлттық және шетел валютасындағы депозиттер

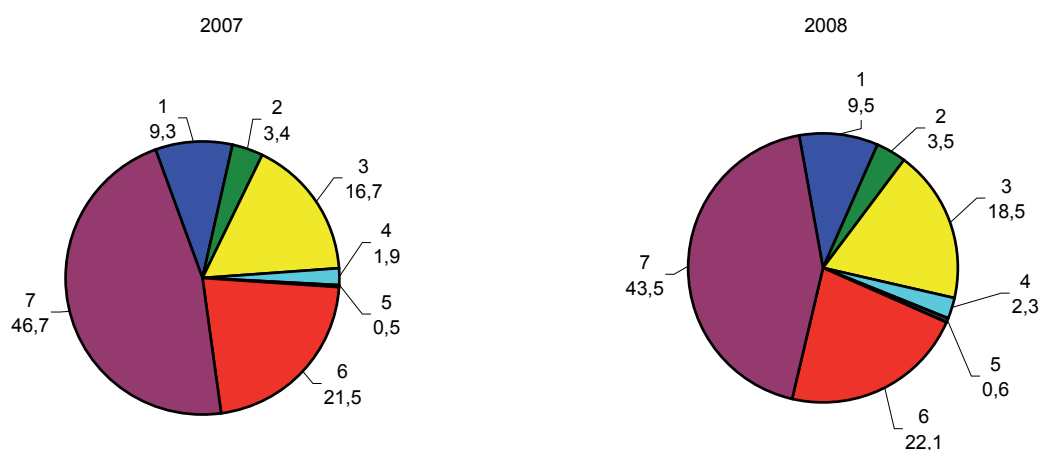
млрд. теңге, кезең соңына

Ағымдағы жылғы қыркүйектің соңына екінші деңгейдегі банктер кредиттері 7289,6 млрд. теңгені (2007 жылғы тиісті кезеңде – 7118 млрд. теңге) құрады. Аталған кезеңде 2008 жылғы тамызбен салыстырғанда банктік емес заңды тұлғаларға берілген кредиттер сомасы 0,9%-ға артып, 4881,2 млрд. теңге, жеке тұлғаларға тиісінше – 1%-ға дейін азайып, 2408,4 млрд. теңгені құрады.

2007 және 2008жж. қыркүйекте екінші деңгейдегі банктер кредиттерінің салалық құрылымы

пайызбен, кезең соңына

1 – өнеркәсіп; 2 – ауыл шаруашылығы; 3 – құрылыс; 4 – көлік; 5 – байланыс; 6 – сауда; 7 – өзгелер

2008 жылғы қыркүйектің соңына ұзақ мерзімді кредиттер сомасы (бір жылдан астам) 5795,3 млрд. теңгені (2007 жылғы қыркүйектің соңына – 5607,8 млрд. теңге) құрады және өткен аймен салыстырғанда 0,2%-ға азайды. Кредиттер құрылымында олар ең үлкен үлесті – 79,5% (2007 жылғы тиісті кезеңде – 78,8%) құрады.

Кредиттеу объектілері бойынша ең үлкен үлесті айналым қаражаттарын сатып алуға берілген кредиттер – 25,9% (1889,9 млрд. теңге), ең аз үлесті құнды қағаздарды сатып алуға берілген кредиттер – 1,1% (80,4 млрд. теңге) алады. Азаматтардың тұтынушылық мақсаттарына берілген кредиттер – 15,8% (1150,4 млрд. теңге), жаңа құрылыс және қайта құруға – 13,1% (952,2 млрд. теңге), негізгі қорларды сатып алуға – 11,2% (819,2 млрд. теңге), азаматтарға тұрғын үйлерді салу және сатып алуға – 10,9% (797,4 млрд. теңге), басқа мақсаттарға – 22% (1600,1 млрд. теңге) құрады.

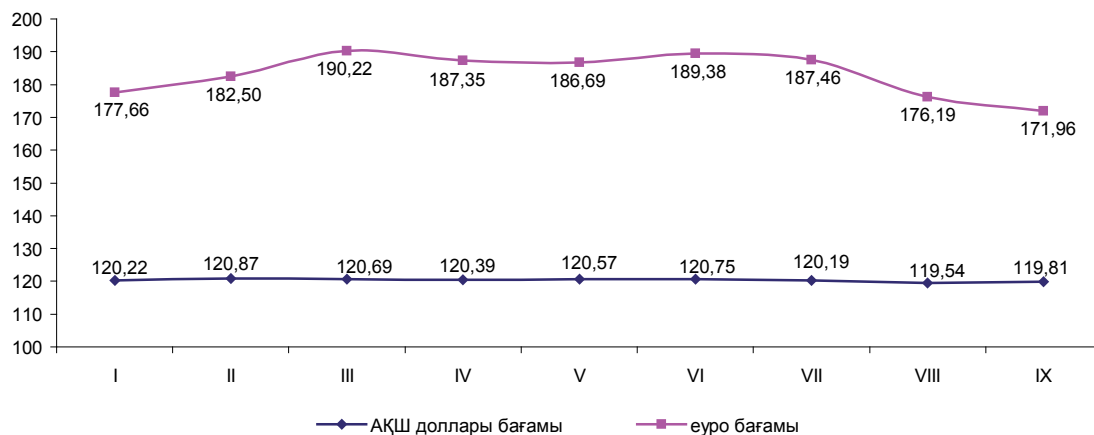
2008 жылғы қыркүйектің соңына екінші деңгейдегі банктердің шағын кәсіпкерлік субъектілеріне берілген кредиттері 1467,6 млрд. теңгені құрады, бұл өткен айдағыдан 0,2%-ға көп. Бұл жалпы берілген кредиттердің 20,1%-ын (2007 жылғы тиісті кезеңде – 20,5%) құрайды.

Ұлттық Банкі деректері бойынша ағымдағы жылғы қыркүйекте шетел валютасын айырбастау пункттерінің сату көлемі оны сатып алу көлемінен: еуро бойынша – 1,8 есеге, АҚШ доллары бойынша – 2,6 есеге, ресей

рублі бойынша – 1,5 есеге асып түсті. Шетел валютасын сату көлемі өткен аймен салыстырғанда еуро бойынша – 11,3%, ресей рублі бойынша – 0,4%-ға азайып, АҚШ доллары бойынша – 9,1%-ға артты.

2008ж. АҚШ доллары және еуроның ресми айырбастау бағамдары

кезең соңына, валюта бірлігіне теңгемен

Ұлттық Банкінің қайта қаржыландыруының ресми мөлшерлемесі 2008 жылғы 1 шілдеден бастап 10,5% жылдық деңгейінде белгіленді.

9. ЕҢБЕК РЫНОГЫ ЖӘНЕ ЕҢБЕКАҚЫ ТӨЛЕУ

9.1 ЖАЛДАНЫП ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫЛУ

2008 жылғы қазанда (бағалау бойынша) жалдамалы қызметкерлер саны 5,2 млн. адамды құрады, бұл өткен жылғы тиісті айдағыдан 131,9 мың адамға (2,6%-ға) көп.

Жалдамалы қызметкерлер

	2007				2008		
	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан
Жалдамалы қызметкерлер саны, мың адам	4896,2	4953,4	5009,7	5035,8	5138,3	5186,0	5237,6
Жұмыспен қамтылғандар санындағы үлесі, %	65,4	64,8	64,9	65,6	66,2	65,9	66,1

2008 жылғы III тоқсанда мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарда 4,2 млн. адам (барлық жалданып жұмыс істейтіндердің 80,4%-ы), жеке тұлғаларда – 0,6 млн. (12%-ы), шаруа (фермер) қожалықтарында – 0,4 млн. адам (7,6%-ы) жұмыс істеді.

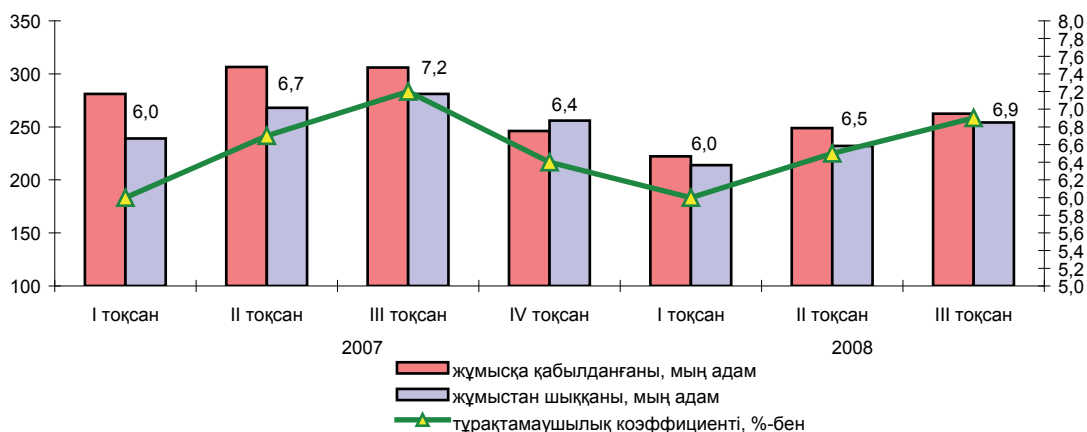
Ірі және орта кәсіпорындарда ағымдағы жылғы III тоқсанда 3 млн. адам жұмыс істеді немесе жалдамалы қызметкерлердің жалпы санының 56,6%-ы. Ол өткен жылғы тиісті тоқсанға қарағанда 92,7 мың адамға (3,1%-ға) көп. Көрсетілген кезеңде жалдамалы қызметкерлер саны білім беруде – 20,4 мың адамға (3,7%-ға), саудада – 18,6 мың адамға (18,6%-ға), денсаулық сақтау саласында – 14,3 мың адамға (5,1%-ға), көлік және байланысқа – 12,1 мың адамға (4,5%-ға), жылжымайтын мүлікпен жасалатын операциялар саласында – 10,3 мың адам (5,4%-ға), өнеркәсіпте – 9,6 мың адамға (1,3%-ға) өсті.

2008 жылғы қыркүйектің соңына ірі және орта кәсіпорындарда 27,8 мың бос жұмыс орны болды (тізімдік санға 0,9%), бұл өткен айға қарағанда 17 бірлікке (0,1%-ға) аз. Ең көп бос жұмыс орнының саны өнеркәсіп кәсіпорындарында – 6556 бірлік (олардың жалпы санының 23,6%-ы), мемлекеттік басқару ұйымдарында – 6540 бірлік (23,5%-ы), сондай-ақ денсаулық сақтау саласында – 3546 бірлік (12,7%-ы), жылжымайтын мүлікпен жасалатын операцияларды жүзеге асыру саласында – 3139 бірлік (11,3%-ы), көлік және байланыста – 2478 бірлік (8,9%-ы) құрады.

Ағымдағы жылғы III тоқсанда ірі және орта кәсіпорындарда 262,6 мың адам жұмысқа қабылданды, бұл қызметкерлердің жалпы санына 8,9%, олардан 13,8 мың адам немесе 5,3%-ы - жаңадан құрылған жұмыс орындарына алынды. Өнеркәсіп кәсіпорындарына 63,1 мың адам жұмысқа орналасты, олардан жаңадан құрылған жұмыс орындарына – 2,3 мың адам (жұмысқа қабылданғандар санының 3,7%-ы), құрылысқа – тиісінше, 37,7 мың және 4,3 мың адам (11,4%), білім беру саласына – 31,2 мың және 1,4 мың адам (4,4%), жылжымайтын мүлікпен жасалатын операциялар саласына – 23,3 мың және 1,6 мың адам (6,9%), саудада – 21,5 мың және 1,7 мың адам (8%), көлік және байланысқа – 19,8 мың және 0,6 мың адам (3,2%).

Түрлі себептерге байланысты 2008 жылғы III тоқсанда 254,1 мың адам жұмыстан шықты, оның ішінде тұрақтамаушылық себептері бойынша – 203,9 мың адам (80,3%). Тұрақтамаушылық коэффициенті - 6,9% құрады. Жұмыстан шыққан қызметкерлердің үлесі өнеркәсіпте олардың жалпы санының 24,4%-ын, құрылыста – 17,6%, білім беруде – 11,8%, саудада – 8,6%, жылжымайтын мүлікпен жасалатын операциялар саласында – 8,5% құрады.

2007-2008жж. ірі және орта кәсіпорындардағы қызметкерлер санының қозғалысы

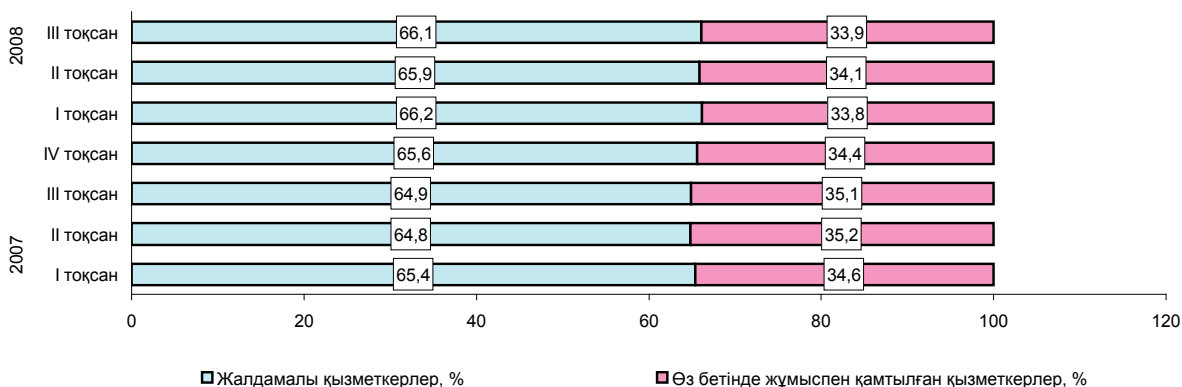
9.2 ЖҰМЫССЫЗДЫҚ ЖӘНЕ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ

2008 жылғы қазанда (бағалау бойынша) 15 және одан үлкен жастағы экономикалық тұрғыдан белсенді халық саны 8,3 млн. адам, экономикада жұмыс істейтіндер саны – 7,8 млн. адам, жұмыссыздар (табысты жұмысы болмаған, оны белсенді іздеген және оған кірісуге дайын болған адамдар) – 553,5 мың адам құрады. Жұмыссыздық деңгейі - 6,6% болып қалыптасты.

2008 жылғы III тоқсанда республика экономикасында 7,9 млн. адам жұмыспен қамтылды, бұл 15 және одан асқан жастағы адамдар санының 67%-ы. Бұл 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 211,9 мың адамға немесе 2,7%-ға көп. Жұмыспен қамтылған халық ішінде қалалық жерде 4,1 млн. адам еңбек етті немесе 51,6%, ауылдық жерде, тиісінше - 3,8 млн. адам немесе 48,4%. Жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 51,1%-ын ерлер, 48,9%-ын - әйелдер құрайды.

Ағымдағы жылғы III тоқсанда жалдамалы қызметкерлердің саны 5,2 млн. адамды құрады, бұл 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 227,9 мың адамға (4,5%-ға) көп. Өз бетінше жұмыспен қамтылғандар саны – тиісінше, 2,7 млн. адам немесе 16 мың адамға (0,6%-ға) аз. Жалдамалы қызметкерлердің көп бөлігі қалалық жерде – олардың жалпы санының 63,6%-ы (3,3 млн. адам) жұмыспен қамтылды. Ауылда жұмыспен қамтылғандар ішінен жартысынан астамын өз бетінше жұмыспен қамтылған қызметкерлер – 50,2% (1,9 млн. адам) құрайды.

Жұмыспен қамтылу статусы бойынша жұмыспен қамтылған халықтың құрылымы

Ағымдағы жылғы III тоқсанда жұмыссыздар саны 540,6 мың адамды құрап, өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 43,3 мың адамға немесе 7,4%-ға азайды. Жұмыссыздық деңгейі 6,4% (2007ж. III тоқсанда – 7,0%) болды. Жұмыссыздардың жалпы санынан қалалық жерде – 305,1 мың адам (жұмыссыздық деңгейі – 6,9%), ауылдық жерде – тиісінше, 235,5 мың адам (5,8%) тіркелді.

Жұмыссыздардың жалпы санында жұмыссыз әйелдердің саны басым болып сақталуда – 325,5 мың адам (60,2%), бұл еркектер санынан 110,5 мың адамға көп. Жас құрылымы бойынша жұмыссыздар арасында ең көп үлесті 25-39 жастағылар – 47,1% (254,9 мың адам), ал 40-54 жастағылар – 27,3% (147,5 мың адам), 15-24 жастағы жастар – 16,7% (90,3 мың адам) алды. Жастар жұмыссыздығының деңгейі – 7,0% (2007 жылғы III тоқсанда – 8,6%) болып қалыптасты. Жұмыссыздар ішінен жоғары білімі барлары – олардың жалпы санының 22%-ын, орта кәсіптік (арнайы) білімі барлар – 23%, бастауыш кәсіптік білімі барлар – 9,8%, жалпы орта білімі барлар – 38,8%-ын құрады.

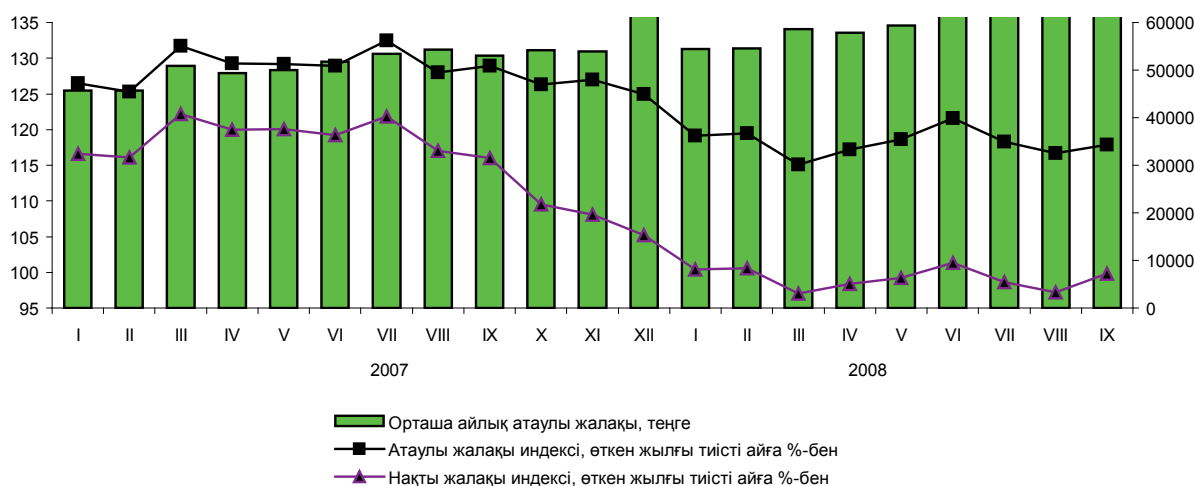
Бір жылдан астам уақыт бойы жұмыс іздеген адамдар санының азаюы байқалды: ағымдағы жылғы III тоқсанда олар 142,7 мың адамды құрады, бұл жалпы санының 26,4%-ы (2007 жылғы III тоқсанда – тиісінше, 178,6 мың және 30,6%). Ұзақ мерзімді жұмыссыздық деңгейі 2,6% болды, бұл өткен жылғы тиісті кезеңге қарағанда 0,6 пайыздық тармаққа төмен.

2008 жылғы қазанның соңында жұмыссыздар ретінде тіркелген адамдар саны Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің деректері бойынша) 60,5 мың адамды құрады, бұл өткен жылғы сәйкес кезеңдегіден 4,6 мың адамға немесе 7,1%-ға аз. Тіркелген жұмыссыздар санында айтарлықтай бөлігін – 68,2% (41,3 мың адам) - әйелдер, 47,2%-ын – ауыл тұрғындары (28,5 мың адам) құрайды. Экономикалық тұрғыдан белсенді халық санындағы тіркелген жұмыссыздардың үлесі 0,7% (2007 жылғы қазанда – 0,8%) болды.

9.3 ЕҢБЕКАҚЫ ТӨЛЕУ

2008 жылғы қыркүйекте бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысы 62509 теңгені құрап, 2007жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 17,9%-ға, 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте – тиісінше 59525 теңге және 17,9%-ға өсті. Нақты көріністе осы кезеңдердегі төмендеу, тиісінше – 0,2% және 1,1% құрады.

2007-2008 жылдардағы еңбекақы

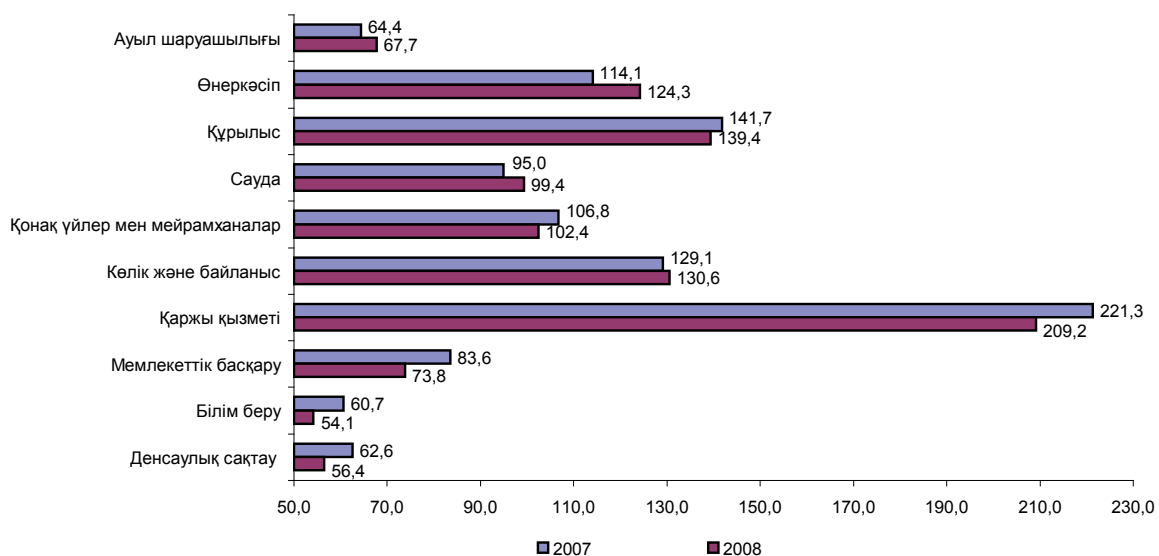
Жалдамалы қызметкерлердің еңбекақысының көбеюі экономикалық қызметтің барлық түрлерінде байқалды. 2008 жылғы қыркүйекте 2007 жылғы тиісті айға қарағанда өнеркәсіп қызметінде қызметкерлерінің жалақысы – 28,4%, жылжымайтын мүлікпен операцияларды жүзеге асыру саласында – 26,4%, және ауыл шаруашылығында – 23,9%, саудада – 23,4-ға өсті.

2008 жылғы қыркүйекте қаржы саласындағы қызметкерлердің жалақысы 130,7 мың теңгені құрады, бұл ел бойынша орташа жалақыдан 2 есе жоғары, жылжымайтын мүлікпен операцияларды жүзеге асыру саласында, кен өндіру өнеркәсібінде – 103 мың теңгеден 116,5 мың теңгеге дейін (1,6-1,8 есе), көлік және байланыста – 81,6 мың теңге (1,3 есе).

Ең төменгі жалақы ауыл шаруашылығы қызметкерлерінде - 42310 теңге, бұл республика бойынша орташа жалақыдан 32,3%-ға төмен, денсаулық сақтауда және әлеуметтік қызмет көрсетуде – 35275 теңге (43,5%), білім беруде – 33815 теңге (46%).

2007-2008жж. қыркүйекте экономикалық қызметтің жекелеген түрлері орташа айлық бойынша жалақының деңгейі

орташа республикалық деңгейге %-бен

Өнеркәсіптегі еңбекақы 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте 72703 теңгені құрап, 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 24,6%-ға өсті. Өнеркәсіп салалары ішінде ең жоғары жалақы алатын шикі мұнай және табиғи газ өндірумен айналысатын қызметкерлер, мұндағы жалақы 167 мың теңге және темекі өндірісінде – 177,4 мың теңге құрады, бұл сала бойынша орташа жалақыдан 2,3–2,4 есе көп.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте ерлердің орташа жалақысы 71904 теңгені құрады немесе әйелдердің жалақысынан (45959 теңге) 1,6 есе жоғары. Мейрамхана-қонақ үй бизнесіндегі бұл алшақтық 1,7 есені, қаржы қызметінде – 1,6 есені, өнеркәсіпте - 1,5 есені, саудада және мемлекеттік басқаруда – 1,3 есені құрады.

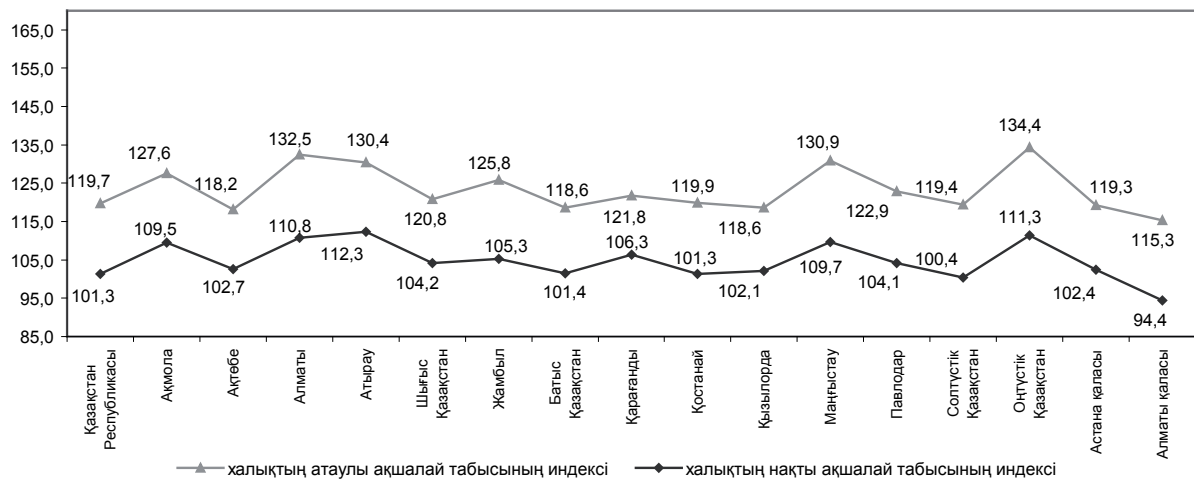
10. ХАЛЫҚ ТАБЫСЫ

АҚШАЛАЙ ТАБЫС

2008 жылғы қыркүйекте халықтың жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысы 31253 теңгені құрады, бұл 2007 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда 19,7%-ға жоғары, нақты ақшалай табыс көрсетілген кезеңде 1,3%-ға артты.

2008 жылғы қыркүйектегі халықтың атаулы және нақты ақшалай табысы
(бағалау)

өткен жылғы тиісті айға пайызбен

11. ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТЕР ЖӘНЕ ӨЛЕУМЕТТІК САЛА

11.1 ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ АХУАЛ

Ағымдағы жылғы 1 қазанда еліміздегі халық саны ағымдағы деректер бойынша 15730,5 мың адамды құрады, оның ішінде қалалық - 8384,9 мың (53,2%) және ауылдық - 7345,6 мың (46,8%) адам. Жыл басымен салыстырғанда 159,0 мың адамға немесе 1,0%-ға өсті. Осы кезең ішінде халық санының өсуі Қостанай, Солтүстік Қазақстан және Ақмола облыстарынан басқа еліміздің барлық өңірлерінде байқалды.

Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте республика халқының табиғи өсімі 152657 адамды құрады (118574 адам - осы жерде және бұдан әрі жақшаларда 2007 жылғы қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштер келтірілген). Ағымдағы жылғы 1 қазанда 1000 тұрғынға шаққандағы табиғи өсім 12,2 (2007 жылғы 1 қазанда - 10,1 адам) адамды құрады.

Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте АХАЖ органдары 270255 (239544) тууды тіркеді, бұл 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекке қарағанда 30711 туғандарға артық. Қалалық жерлерде туылғандар саны 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда 15,6%-ға өсті және 149106 тууды, ауылдық жерлерде тиісінше - 9,6% және 121149 туу құрады. Осы кезең ішінде 138874 ұл және 131381 қыз туылған немесе 100 қызға 106 ұл. 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда ұлдар 11,3%, қыздар 12,9%-ға артық туған. Туудың жалпы коэффициенті 1000 тұрғынға шаққанда 22,2 (20,4) туғандарды құрады. Еліміздің өңірлері бойынша туудың деңгейі 1000 тұрғынға шаққанда 13,5-дан 32,3-ға дейін туғандар аралығында.

2007 жылғы қаңтар-қыркүйекке еліміз бойынша тіркелген өлім саны 117598 (120970) адамды құрады, соның ішінде қалалық елді мекендерде - 68578 (70707) және ауылдық жерлерде - 49020 (50263) адам. Осы кезең ішінде 66083 еркек және 51515 әйел өлген, немесе 1000 әйелге 1283 еркек. Жалпы өлгендер санының 39,7%-ы еңбекке қабілетті жастағы адамдар. Еркектер арасындағы өлімнің жартысынан астамы (53,2%) еңбекке қабілетті жасқа келеді. Еңбекке қабілетті жастағы еркектер өлімі осы жас санатындағы әйелдер өлімінен 3,1 есе артық. Өлімнің жалпы коэффициенті 1000 тұрғынға шаққанда 10,0 (10,3) өлгендерді құрады. Ол еліміздің өңірлері бойынша 1000 адамға шаққанда 5,5-тен 13,8-ға дейін өлгендер аралығында.

Халық өлімі себептерінің негізгі топтарының арасында ең көп үлес салмағын қан айналымы жүйесі аурулары алады, олардың үлесіне барлық тіркелген өлім оқиғаларының 50,4%-ы (51,8%) тиесілі, жазатайым оқиғалардан, улану мен жарақаттану - 13,2% (14,4%), жаңа өскіндер - 11,7% (11,3%) құрады. Қан айналымы жүйесі ауруларынан өлгендердің жалпы санында жүректің ишемиялық ауруларынан өлгендер саны - 45,9% (45,0%), ми қан тамырларының зақымдануынан өлгендер саны - 24,4% (24,1%). 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда кісі өлтіруден - 10,3%, өзін-өзі өлтіргендер - 3,8%, жол-көлік оқиғаларынан өлгендер саны - 23,4%-ға азайды.

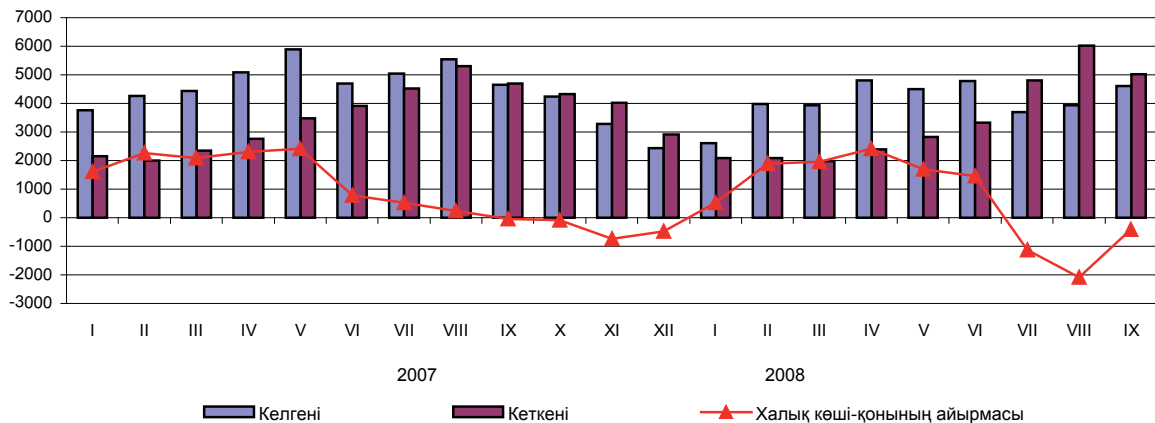
Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте елімізде 1 жасқа дейінгі 5482 (3411) бала өлімі тіркелді. Нәрестелер өлімінің коэффициенті 1000 туғанға шаққанда 19,4 (14,5) өлгендерді құрады. Еліміздің өңірлері бойынша 1000 туғандарға шаққандағы 1 жасқа дейінгі өлген нәрестелер өлімінің деңгейі 12,6-24,0 аралығында болды. Нәрестелер өлімінің ең көп тараған себептері перинаталдық кезеңде пайда болатын жағдайлар, одан ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте 3386 (1677) бала өлген немесе бір жасқа дейінгі өлгендердің жалпы санының 61,8%-ы (49,2%), туа біткен ауытқулардан - 857 (643) нәресте немесе 15,6% (18,9%).

Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда некелер мен ажырасулар саны азайды және тиісінше 98483 (107495) және 26673 (27867) құрады. 1000 тұрғынға шаққандағы некелесудің жалпы коэффициентінің деңгейі 8,8 (9,3) құрады, ажырасудың жалпы коэффициенті - 2,2 (2,4) ажырасуды құрады.

Халықтың жалпы санының өсуіне табиғи өсіммен қатар, көші-қон өсімінің де әсері тиді. Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте еліміздегі халық көші-қонының өсімі 6302 (12188) адамды құрады. Осы кезең ішінде республикаға 36852 (43359) адам келді, ал одан тысқары - 30550 (31171) адам кетті.

Халықтың сыртқы көші-қоны

адам

Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда Қазақстанға келгендер саны 6507 адамға немесе 15,0%, Қазақстаннан кеткендер саны тиісінше 621 адамға немесе 2,0%-ға азайды. Еліміздің негізгі көші-қон алмасуы Достастық мемлекеттерімен болуда. Республикаға келгендердің жалпы санында 66,2%-ы (80,5%) ТМД елдерінің тұрғындары. Республикадан ТМД елдеріне - жалпы кеткендер санының 94,6%-ы (93,1%) кетеді.

Келгендердің көбі Өзбекстан, Ресей, Қытай, Монғолия, Түркіменстан және Қырғызстан Республикаларына келеді (1,1-13,3 мың адам), олардың үлесі республикаға келгендердің жалпы санының 3,0-36,2%, ал негізінен Ресей Федерациясына кетеді - республикадан кеткендердің жалпы санының 90,6% құрайды.

Келгендер санындағы еңбекке қабілетті жастағылардың үлесі 68,0%, кеткендерде - 73,7% құрады. Тұтастай ел бойынша еңбекке қабілетті жастағы кеткен 1000 көшіп-қонушыларға осы жас санатындағы 1113 келген көшіп-қонушылар келеді.

Қазақстанға келетін көшіп-қонушылардың негізгі бөлігі Шығыс Қазақстан, Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан және Солтүстік Қазақстан облыстарына қоныстанады, ал Қазақстаннан тысқары негізінен Солтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Қарағанды, Ақмола және Қостанай облыстарынан қоныс аударады.

Республикаға келгендердің көші-қон ағымы құрылымындағы этностық сипаты бойынша айтарлықтай бөлікті қазақтар алады - 76,9% (79,5%), орыстар - 12,8% (11,7%), украиндар - 1,3% (1,1%), немістер 1,0% (1,0%) құрады. Республикадан тыс кеткен көшіп-қонушылардың жалпы санының үлесінде 69,9% (69,1%) орыстарға, 7,9% (7,9%) - украиндарға, 6,9% (7,4%) - немістерге, 5,3% (5,5%) - қазақтарға келеді.

Ел ішіндегі қоныс аударатын көшіп-қонушылар саны 254746 адамды құрады, бұл 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекке қарағанда 21631 адамға немесе 9,3%-ға көп. Халықтың өңіраралық көші-қонына 115253 (103072) адам қатысты немесе республикалық көші-қонға қатысушылардың жалпы санының 45,2%-ы (44,2%).

Өңіраралық қоныс аударуда халық көші-қонының оң айырмасы елдің 5 (6) өңірінде байқалды, оның ішінде шамасы бойынша ең көбі Астана және Алматы қалаларында - тиісінше 19105 (15129) және 11513 (11456) адам. Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте ең көп келгендер Алматы қаласында (28,4 мың адам), Астана қаласында (25 мыңның айналасында) және Алматы облысында (15,1 мың адам) тіркелген.

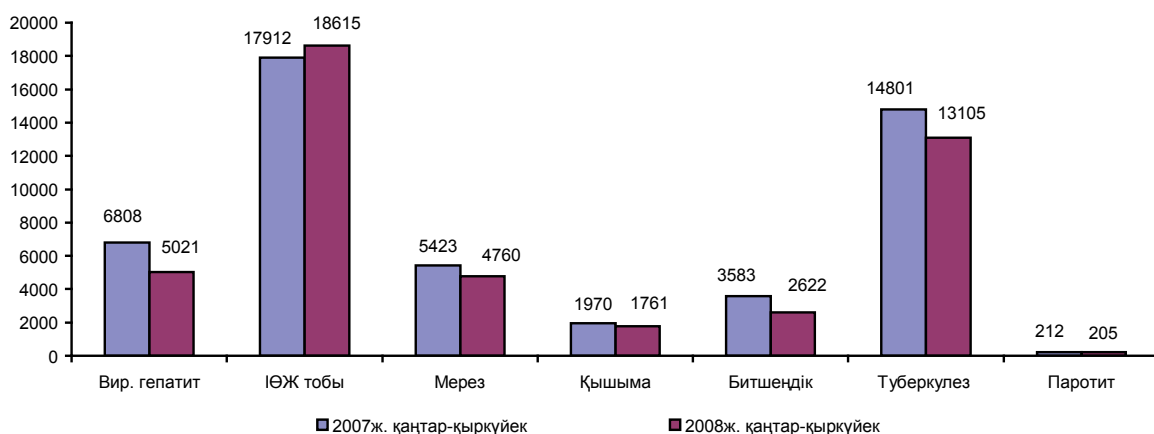
11.2 ХАЛЫҚТЫҢ АУРУ-СЫРҚАУЛЫҒЫ

Республикалық СЭС-тің деректері бойынша 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда бактериялық дизентериямен (10,4%), алғашқы рет бруцеллез диагнозы қойылған (15,4%), қызамықпен (31,9%), ротавирус энтеритімен (38,8%) ауырғандар санының өскені байқалды. ЖҚТБ-мен ауырғандар саны 135 (өткен жылғы тиісті кезеңде – 138) оқиғаны құрады, 1787 АҚТҚ-жұқпасын тасымалдаушылар (1480) анықталды.

Ағымдағы жылғы қарастырылып отырған кезеңде тіркелген жұқпалы аурулардың арасында аса кең тарағаны жоғары тыныс жолдарының өткір жұқпасы (100 мың адамға шаққанда 7884,7 оқиға), ішектің өткір жұқпасы (159,0), тыныс органдарының туберкулезі (111,9), вирустық гепатит (42,9), мерез (40,6), битшендік (22,4) және қышыма (15,0) болды.

Ең көп таралған ауру-сырқауға шалдығу оқиғаларының тіркелген саны

бірлік

14 жасқа дейінгі балалар арасында 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте бактериялық дизентериямен (24%), қызамықпен (25,6%), ротавирус энтеритімен (38,3%) ауырғандар саны көбейген. 52 АҚТҚ-жұқпасын тасымалдаушы (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 68) анықталды.

2008 жылғы қыркүйекте 2007 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда ротавирус энтеритімен (21,7%), алғашқы рет бруцеллез диагнозы қойылған (30,5%), бактериялық дизентериямен (31,6%) ауырғандар саны өскен. АҚТҚ-жұқпасын тасымалдаушылардың саны 170 оқиғаны (2007 жылғы қыркүйекте – 149) құрады.

Ауылдық жерлерде осы ай ішінде алғашқы рет бруцеллез диагнозы қойылған (41,3%), ротавирус энтеритімен (42,6%) оқиғаларының саны өсті. Анықталған АҚТҚ-жұқпасын тасымалдаушылардың саны 48 оқиғаны (2007 жылғы қыркүйекте – 32) құрады.

11.3 ҚЫЛМЫСТЫЛЫҚ

Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің деректері бойынша республика аумағында 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте тіркелген қылмыстардың саны 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда 1,1%-ға көбейіп, 97,2 мыңды құрады, соның ішінде 27,3%-ы әйелдерге (2007 жылдың 9 айында – 27,2%, осы және одан әрі өткен жылғы тиісті кезеңдегі деректер келтірілген), 4,4%-ы - кәмелетке толмағандарға (4,8%) келеді. Тұтастай республика бойынша халықтың 10 мың адамына шаққанда тіркелген қылмыстардың саны 82 оқиғаны (83) құрады.

Қылмыстылық құрылымында ең жоғары үлес салмағы (65,2%) меншікке қарсы қылмыстарға (62,5%) келеді. Едәуір бөлігін бөтен адамның мүлкін ұрлауға (41,4%), тиесілі болып отыр, ол 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 5,2%-ға көбейген.

Халықтың денсаулығы мен адамгершілікке қарсы жасалған қылмыстар шамалы (4,8%) азайып, оның үлесі 8,1% құрады. Бұл топта ең жоғары үлес (7,8%) есірткіге байланысты жасалған қылмыстарға келеді, олардың саны 4,9%-ға азайған. Есірткі құралдарын немесе психотроптық заттарды өткізу мақсатында заңсыз әзірлеуге, сатып алуға, сақтауға, тасымалдау мен жіберуге, оларды тұтынуға бейімдеуге, есірткі құралдарын немесе психотроптық заттарды тұтыну үшін притондар ұйымдастыруға немесе ұстауға байланысты қылмыстар 3,6% азайып, 3867 оқиғаны құрады. Бұл санаттағы қылмыстардың ашылуы 90,7% (89,4%) құрады.

Қоғамдық тәртіп пен қоғамдық қауіпсіздікке қарсы қылмыстардың үлесі 6,1% (7,7%), жеке адамға қарсы қылмыстардың үлесі 6,7% (7,3%) құрады. Жеке адамға қарсы қылмыстар тобында қасақана кісі өлтіру және өлтіруге оқталулар саны 0,4% көбейіп, сонымен бірге денсаулыққа қасақана ауыр зиян келтіру, денсаулыққа қасақана орташа зиян келтіру оқиғаларының саны 13,3% және 6,2% тиісінше азайған.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйектегі қылмыстылық құрылымы

пайызбен

Көлік қылмыстарының саны 7,6%-ға азайып, 2849 оқиғаны құрады.

Мемлекеттік қызмет мүддесіне қарсы жасалған қылмыстар саны 19,5%-ға, әскери қылмыстар саны – 4,8%-ға көбейді. Тіркелген қылмыстардың ішінде әскери қызметкерлер жасаған қылмыстардың 33,9%-ы - билігін пайдаланып қиянат жасау, билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік (33,2%), 25,6%-ы - өзара қарым-қатынастың жарғылық ережелерін бұзу (22%), 22,2% - бөлімді немесе қызмет орнын өз бетінше тастап кету (27%) құрайды.

Есепті кезеңде тергелген қылмыстар бойынша республикада тұтастай алғанда материалдық залалдың анықталған сомасы 174326,7 млн. теңге болды (40370,7 млн. теңге), оның 31,3%-ы - экономикалық қызмет саласындағы қылмыстарға (56,6%), 9,0%-ы - меншікке қарсы қылмыстарға (26,9%) келеді.

Республиканың құқық қорғау органдары қылмыс жасаған 58562 адамды анықтады (2007 жылғы қаңтар-қыркүйектегіден 2,3%-ға аз), қылмыстық жауапқа 44049 адам тартылған, бұл 2007 жылғы тиісті кезеңнен 5,5%-ға көп. Қылмысы өшкереленген адамдардың 11,7%-ы - әйелдер, бұл өткен жылғы тиісті кезеңдегі деңгейде, 9,7%-ы - кәмелетке толмағандар (10,5%), мемлекеттік қызметті атқарушылардың үлесіне 2,8% (3,4%) келеді. Бұрын қылмыс жасаған адамдардың үлес салмағы – 7% (7,6%) құрады.

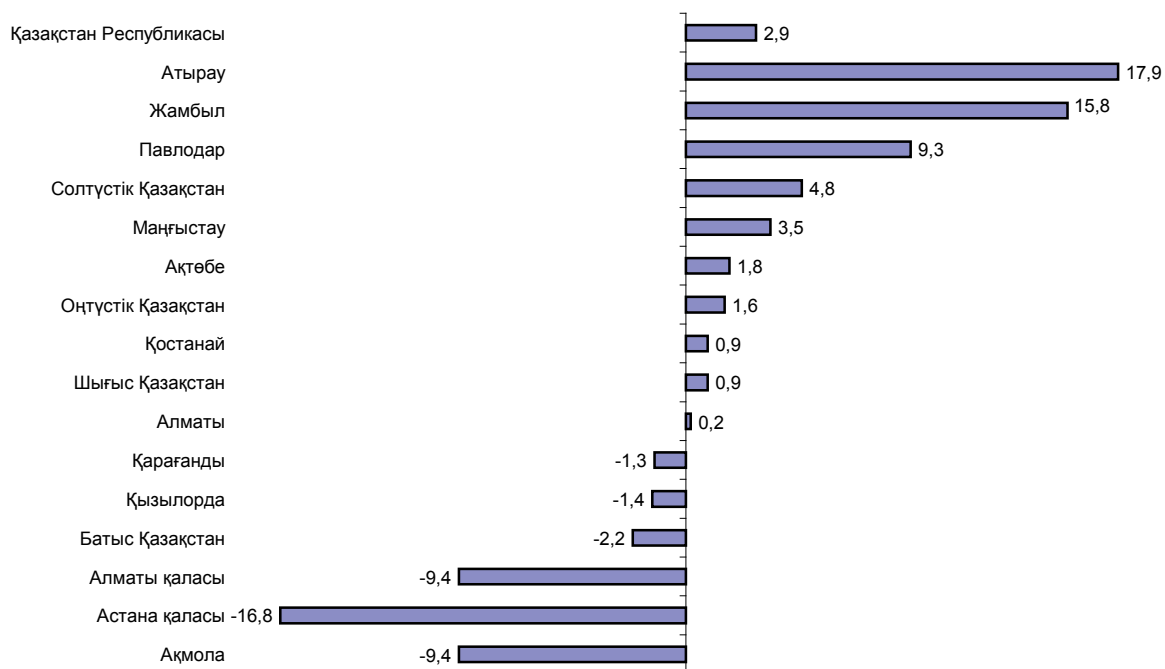
Қазақстан бойынша орташа алғанда әрбір он бірінші қылмыскер қылмысты - мас күйінде, әрбір үшіншісі - топ құрамында жасаған. Қылмыс жасап, анықталған адамдардың ең көп бөлігін жұмыссыздар - 73,9% (2007 жылғы 9 айда – 72,8%) құрады.

12. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨҢІРЛЕРІНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ: САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ

Өнеркәсіп. 2008 жылғы қаңтар-қазанда 2007 жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда өнеркәсіп өндірісі көлемінің өсуі республиканың 10 өңірінде байқалды. Ең көп өсімге Атырау (17,9%), Жамбыл (15,8%) және Павлодар (9,3%) облыстары қол жеткізді. Мұның өзінде 5 өңір өнеркәсіп өндірісінің республикалық деңгейінен асып түсті. Өнеркәсіп өнімі өндірісінің төмендеуі Ақмола (9,4%), Батыс Қазақстан (2,2%), Қызылорда (1,4%) және Қарағанды (1,3%) облыстарында, сондай-ақ Астана мен Алматы қалаларында тиісінше, 16,8% және 9,4%-ға байқалды.

2008 жылғы қаңтар-қазанда өнеркәсіп өнімі көлемінің өсуі (төмендеуі)

2007 жылғы қаңтар-қазанға %-бен

Шикі мұнай өндіру Атырау (20,6%) және Батыс Қазақстан (13,7%) облыстарында өсті. Ақтөбе мен Қызылорда облысында ол, тиісінше, 1,9% және 3,8%-ға төмендеді.

Газ конденсатын өндіру Маңғыстау облысында 1,9 есе, ал Батыс Қазақстан облысында оның өндірісі 3,0%-ға төмендеді.

Қостанай облысында темір-көнді шекемтастар өндірісі 9,4%-ға төмендеді.

Мыс кенін өндіру Павлодар (2,1 есе), Шығыс Қазақстан (67,4%), Ақтөбе (25,6%) және Қарағанды (1,1%) облыстарында өсті.

Болат қорыту Павлодар (32,4%), Қостанай (30,4%) облыстарында өсті, ал Шығыс Қазақстан және Қарағанды облыстарында оның өндірісі, тиісінше, 3,8% мен 10,2%-ға төмендеді.

Өңделмеген мырыш өндіру Қарағанды 5,6% және Шығыс Қазақстан 2,0%-ға облыстарында өсті.

Тазартылған мысты қорыту Алматы қаласында 11,0%-ға төмендеді, ал Қарағанды облысында оны қорыту 2,7%-ға өсті.

Шығыс Қазақстан облысында жолаушыларға арналған жеңіл автомобильдер шығару 36,2%-ға төмендеді.

Электр энергиясын өндіру көлемінің ең жоғарғы өсімі Жамбыл (61,6%), Солтүстік Қазақстан (20,8%), Ақтөбе (12,1%), Алматы (14,6%) және Маңғыстау (13,0%) облыстарында, сондай-ақ Астана қаласында 8,4%-ға байқалды, елеулі төмендеуі Ақмола (21,1%) облысында тіркелді.

Сары май өндіру көлемінің ең жоғарғы өсімі Солтүстік Қазақстан (6,3%), Қостанай (2,0%) және Павлодар (15,5%) облыстарында байқалды. Осы уақытта сары май өндіру көлемінің айтарлықтай кемуі Шығыс Қазақстан (35,6%) облысында және Алматы қаласында (24,1%) тіркелді.

Тазартылған күнбағыс майы өндірісінің өсуі Шығыс Қазақстан (21,0%) және Қостанай (17,6%) облыстарында байқалды. Тазартылған күнбағыс майы өндірісінің төмендеуі Оңтүстік Қазақстан (60,9%) облысында және Алматы қаласында (41,5%) белгіленді.

Жеміс және көкөніс шырындарының өндірісі Қостанай (17,7%) және Оңтүстік Қазақстан (7,9%) облыстарында өсті. Оның өндірісінің төмендеуі Алматы (72,2%) облысында және Алматы қаласында (23,7%-ға) тіркелді.

Ауыл шаруашылығы. 2008 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша өткен жылғы сәйкес күнмен салыстырғанда тұтастай алғанда облыстар шаруашылықтарының барлық санаттарында ірі қара мал (3,0%), қой мен ешкі (5,2%), жылқы (5,9%) және түйелер (4,1%-ға) саны өсті.

2008 жылғы қаңтар-қазанда 2007 жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда ет өндіру көлемінің өсуі Астана мен Алматы қалаларынан басқа барлық облыстарда байқалды. Ет өндіру көлемінің ең жоғарғы өсіміне Солтүстік Қазақстан (7,1%), Ақтөбе (6,3%), Алматы (5,7%) және Шығыс Қазақстан (4,9%) облыстары қол жеткізді. Оның өндірісінің төмендеуі Астана мен Алматы қалаларында тиісінше, 36,9% және 31,8% байқалды.

2007 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда сүт өндірісінің өсуі Павлодар облысынан, Астана мен Алматы қалаларынан басқа республиканың барлық облыстарында байқалды. Сүт өндіру көлемінің ең жоғарғы өсімі Қарағанды және Оңтүстік Қазақстан (әрқайсысында 6,7%-дан), Маңғыстау (6,3%) облыстарында тіркелді. Оның өндірісінің төмендеуі Павлодар облысында 0,9%, Астана мен Алматы қалаларында, тиісінше 8,8% және 24,0% байқалды.

2008 жылғы қаңтар-қазанда 2007 жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда жұмыртқа өндірісінің өсуі Қазақстанның 12 өңірінде байқалды. Өсімнің жоғарғы қарқыны Алматы (38,4%), Қарағанды (20,9%) және Ақтөбе (10,5%) облыстарында болды. Оның елеулі төмендеуі Қызылорда (53,2%) облысында байқалды.

Инвестициялар. 2008 жылғы қаңтар-қазанда негізгі капиталға салынған инвестициялар (жете бағалау есебімен) 2969,1 млрд. теңгені құрады, бұл 2007 жылғы тиісті кезеңдегіден 7,6%-ға көп.

Инвестицияның өсуі Павлодар мен Оңтүстік Қазақстан облыстарынан, Астана мен Алматы қалаларынан басқа республиканың барлық өңірлерінде байқалды. Айтарлықтай өсім Жамбыл (1,9 есе), Қызылорда (1,8 есе), Батыс Қазақстан (28,4%), Ақмола (27,3%) және Маңғыстау (26,0%) облыстарында тіркелді. Жоғарғы өсім қарқыны Қарағанды, Ақтөбе және Солтүстік Қазақстан облыстарында байқалды. Инвестициялар көлемінің төмендеуі Оңтүстік Қазақстан (6,4%) мен Павлодар (0,4%) облыстарында, сондай-ақ Астана мен Алматы қалаларында, тиісінше, 11,0% және 9,8%-ға тіркелді.

Тұрғын үйлерді пайдалануға беру. 2008 жылғы қаңтар-қазанда тұрғын үйлерді пайдалануға беру көлемі өткен жылғы сәйкес кезеңдегі деңгейден республиканың 10 өңірінде асып түсті.

Аса белсенді тұрғын үй құрылысы және Солтүстік Қазақстан (78,3%), Алматы (19,0%), Ақмола және Шығыс Қазақстан (әрқайсысында 18,2%-дан) облыстарында және Астана қаласында (7,3%) жүргізіліп жатыр.

Тұрғын үйлерді пайдалануға беру көлемінің төмендеуі Оңтүстік Қазақстан (42,9%), Павлодар (11,1%), Жамбыл және Қызылорда (әрқайсысында 2,9%-дан), Батыс Қазақстан (1,3%-ға) облыстарында байқалды.

Бөлшек сауда тауар айналымы. 2008 жылғы қаңтар-қазанда бөлшек сауда тауар айналымының көлемі 2009,4 млрд. теңгені құрап, өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда (салыстырмалы бағада) 3,3%-ға өсті.

2008 жылғы қаңтар-қазанда өңірлер бөлінісіндегі бөлшек сауда тауар айналымы көлемінің өсуі 2007 жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда (салыстырмалы бағада) республиканың 11 өңірінде байқалды. Сонымен, өсу Астана қаласында (16,5%), Қызылорда (25,6%), Жамбыл (17,5%) және Қостанай (8,4%) облыстарында байқалды. Бөлшек сауда тауар айналымы көлемінің төмендеуі Солтүстік Қазақстан (8,0%), Маңғыстау (10,2%), Ақтөбе (8,4%) және Батыс Қазақстан (0,1%) облыстарында, сондай-ақ Алматы қаласында (2,9%-ға) белгіленді.

Тұтыну бағасының индексі. Тұтыну бағаларының индексі 2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 108,8% құрады. Азық-түлік тауарларының бағалары 9,5%, азық-түлік емес тауарлар - 6,5% және ақылы қызметтер – 10,1%-ға өсті.

2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда тұтыну тауарлары мен қызмет көрсетулер бағасы бағаның ең жоғарғы өсімі Қостанай (9,5%), Шығыс Қазақстан (9,1%), Жамбыл мен Солтүстік Қазақстан (әрқайсысында 8,9%-дан) облыстарында, сондай-ақ Астана мен Алматы қалаларында (тиісінше, 10,0% және 10,1%) тіркелді.

2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда азық-түлік тауарларына бағаның өсуі республиканың барлық өңірлерінде байқалды. Бағаның айтарлықтай өсуі Павлодар (11,1%), Шығыс Қазақстан (10,9%), Атырау (10,1%) және Солтүстік Қазақстан (9,8%) облыстарында, сондай-ақ Астана және Алматы қалаларында – тиісінше, 12,1% және 9,4%-ға тіркелді.

Азық-түлік емес тауарлар бойынша 2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда бағаның өсуі республиканың барлық өңірлерінде байқалды. Азық-түлік емес тауарларға бағаның айтарлықтай өсуі Солтүстік Қазақстан (7,9%) және Шығыс Қазақстан (7,5%) облыстарында, сондай-ақ Астана мен Алматы қалаларында (тиісінше, 7,3% және 7,5%) байқалды.

2008 жылғы қазанда 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда Республиканың барлық өңірлерінде халыққа көрсетілетін ақылы қызметтер бағалары мен тарифтерінің көтерілуі байқалды. Ең жоғарғы өсім Қостанай (14,3%), Жамбыл (12,1%), Оңтүстік Қазақстан (11,5%), Батыс Қазақстан (11,1%) және Алматы (11,0%) облыстарында, сондай-ақ Астана мен Алматы қалаларында – тиісінше, 9,7% және 13,6%-ға тіркелді.

Халықтың ақшалай табысы. 2008 жылғы қыркүйекте Қазақстанда халықтың жан басына шаққандағы орташа ақшалай табысы (бағалау бойынша) 31253 теңгені құрады. Атырау және Маңғыстау облыстары республиканың аса жоғары табысты өңірлері болып табылады, олардың табысы орташа республикалық деңгейден, тиісінше, 2,2 және 1,9 есеге асып түсті. Астана және Алматы қалаларындағы халықтың орташа жан басына шаққандағы ақшалай табыстарының деңгейі орташа республикалық деңгейден (тиісінше, 1,8 және 1,9 есеге) асып түсті. Халықтың жан басына шаққандағы ең төменгі ақшалай табысы Оңтүстік Қазақстан, Жамбыл, Қызылорда және Алматы облыстарында байқалды.

Еңбек рыногы. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің деректері бойынша 2008 жылғы қыркүйектің соңына жұмыссыздар ретінде тіркелген азаматтар саны 60,5 мың адамды құрады. Тіркелген жұмыссыздардың үлесі экономикалық тұрғыдан белсенді халық санына 0,7% құрады. Өңірлер бөлінісінде бұл көрсеткіш 8 облыста асып түскен. Жұмыссыздардың ең жоғары үлесі Атырау мен Шығыс Қазақстан (әрқайсысында 1,1%-дан), Батыс Қазақстан және Оңтүстік Қазақстан (әрқайсысында 1,0%-дан) облыстарына келеді. Астана мен Алматы қалаларында бұл көрсеткіш, тиісінше, 0,9% пен 0,4% құрады.

13. КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР

13.1 ӨНЕРКӘСІП КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ ІСКЕРЛІК БЕЛСЕНДІЛІГІН ЗЕРТТЕУ

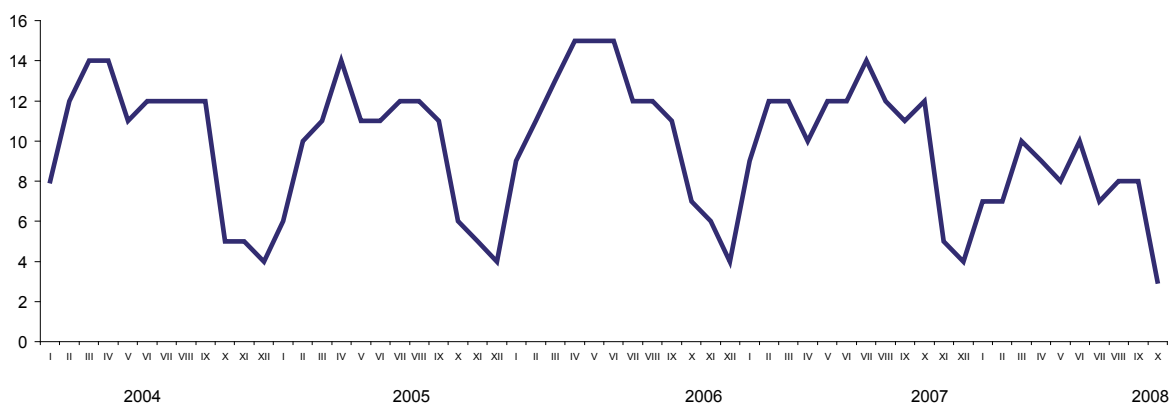
2008 жылғы қазанда 830 ірі және орта өнеркәсіп кәсіпорындары зерттелді, оның ішінде 101 - кен өндіру өнеркәсібі (сұралғандардың жалпы санының 12%-ы), 564 (68%) - өңдеу өнеркәсібі және 165 (20%) - электр энергиясын, газ бен суды өндіру және бөлу кәсіпорындары.

2008 жылғы қазанда сұралған кәсіпорындардың іскерлік белсенділігін сипаттайтын кәсіпкерліктің сенімділік индексі өткен аймен салыстырғанда 5 пайыздық тармаққа азайып, (+3)% (маусымдық факторы есебімен) құрады.

Басшылар көпшілігінің бағалауы бойынша жақын арадағы 2-3 айда (2008 жылғы қараша – 2009 жылғы қаңтар) олардың кәсіпорындарындағы іскерлік белсенділігінің жоғарылауы күтіледі, кәсіпкерліктің сенімділік индексі ағымдағы жылғы қазанмен салыстырғанда 4 пайыздық тармаққа өсіп, (+7)% құрайды.

Өнеркәсіп кәсіпорындарындағы кәсіпкерліктің сенімділік индексінің серпіні
(маусымдық факторысыз)

баланс, %

Кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындарында кәсіпкерліктің сенімділік индексі өткен аймен салыстырғанда 6 пайыздық тармаққа азайып, тиісінше (+3)% және 0% құрады.

Зерттелген электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлу кәсіпорындарында кәсіпкерліктің сенімділік индексі ағымдағы жылғы қыркүйекпен салыстырғанда 7 пайыздық тармаққа өсіп, (+28)% құрады, бұл маусымдылық факторынан болған.

13.2 ӨТКІЗУ НАРЫҚТАРЫНДАҒЫ ӨНЕРКӘСІП КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІГІН ЗЕРТТЕУ

2008 жылғы қазанның соңында 830 ірі және орта өнеркәсіп кәсіпорындары зерттелді, оның ішінде 101 - кен өндіру өнеркәсібі (сұралғандардың жалпы санының 12%-ы), 564 (68%) - өңдеу өнеркәсібі және 165 (20%) - электр энергиясын, газ бен суды өндіру және бөлу кәсіпорындары.

Сауалдамаларда респонденттердің өздері бәсеке деңгейін бағалауға қатысты сұрақтар ұсынылған. Сонымен, әрбір кәсіпкер отандық, жақын немесе алыс шетел елдерінің кәсіпорындарынан болатын бәсекеге қауіптілігі қаншалықты сезілетінін және оның қандай кәсіпорындардан нақты шығатынын өзі шешіп жауап беруі керек.

Сауалдамалардың қорытындысы бойынша саладағы бәсеке деңгейін бейресми бағалау алынды.

2008 жылғы қазанда өткізу нарықтарындағы бәсеке деңгейін бағалау сұрағы бойынша сұралған кәсіпорындар басшылары Қазақстан, жақын және алыс шетел кәсіпорындары тарапынан жоғары бәсекені тиісінше - 21%, 12%, 9%, қалыпты – 39%, 19%, 8%, төмен - 9%, 9%, 6%, ешқандай – 20%, 30% және 37% белгіледі.

Сол уақытта респонденттердің тиісінше 7%, 16% және 21%-ы Қазақстан, жақын және алыс шетел кәсіпорындары тарапынан болатын өткізу нарықтарындағы бәсеке деңгейін бағалауға қиналды.

2008 жылғы қазанда өз кәсіпорнының дайын өнімінің бәсекеге қабілеттілігінің жоғары деңгейін Қазақстандық өндірушілердің ұқсас өнімімен салыстырғанда респонденттердің 31%-ы, жақын шетел – 13% және алыс шетел – 7%, орташа деңгейін тиісінше - 35%, 25% және 14%; төмен деңгейін - 7%, 6%, 7% және бәсекеге қабілетсіздігін - 5%, 8%, және 10%-ы белгіледі. Сол уақытта өз кәсіпорнының дайын өнімінің

бәсекеге қабілеттілігін Қазақстандық өндірушілердің ұқсас өнімімен салыстырғанда - респонденттердің 14%, жақын шетелден – 29%, алыс шетелден – 40%-ы бағалай алмады.

2008 жылғы қазанда сұралған кәсіпорындардың басшылары өткізу нарықтарындағы бәсекені күшейтетін негізгі факторлардың ішінен мыналарды көрсетті:

- ішкі төлемге қабілетті сұраныстың қысқаруы (бұл туралы респонденттердің 25%-ы хабарлады)
- импорт көлемінің өсуі (20%);
- импорттық тауарлардың ең жақсы сапасы (11%);
- импорттық тауарлардың төмен бағалары (16%);
- кәсіпорындардың өз өнімдерін еркін жарнамалау мүмкіндігі (11%);
- қазақстандық бәсекелестердің бағаны ұстауы (15%);
- өткізу нарықтарына басқа қазақстандық бәсекелестердің кіруі (38%);
- Бәсекелестікті қорғау агенттігінің және ҚР Үкіметінің қызметі (8%);
- сауда-делдалдық ұйымдардың қызметі (16%);

Шығарылатын өнімнің бәсекелестікке қабілеттігін арттыру үшін сұралған кәсіпорындардың басшылары келесі шараларды қолданды:

- тұтынушылардың сұрауларын зерделеу (бұл жайында респонденттердің 51%-ы хабарлады);
- шығындарды азайту (33%);
- жарнамалық науқан (29%);
- бәсекелестерді зерделеу (30%);
- шығарылатын өнімнің сапасын жоғарылату (64%);
- жаңа өнімді жасау және шығару (22%);
- жабдықтарды жаңғырту (23%);
- жаңа жабдық сатып алу (23%).

2008 жылғы қазанда респонденттердің 13%, 5% және 10% бәсекелестіктің қарқыны тиісінше дайын өнімді шығару көлемінің, босату бағаларының және өнімнің өзіндік құнының өсуіне алып келгенін, 28%, 25% және 32% - өзгермегендігін және 24%, 28% және 13% - төмендегенін хабарлады. Сол уақытта басшылардың 23%, 21% және 23%-ы бәсекелестік қарқынының тиісінше өнімді шығару көлеміне, босату бағаларына және өнімнің өзіндік құнына әсерін бағалауға қиналды.

Сұралған кәсіпорындар басшыларының басым көпшілігі (74%) 2008 жылғы қазанда отандық тұтынушы өткізілетін өнімнің бағаларына, 24% - ерекше сапаға, 61% - сенімді сапаға, 16% - жарнамаға, 23% - ассортиментке және 8% - басқаларға назар аударғанын хабарлады.

Респонденттердің көпшілігі (70%) 2008 жылғы қазанда өткізу нарықтарындағы негізгі бәсекелестер Қазақстандық кәсіпорындар, 23%-ы – ТМД елдерінен, 11% - алыс шетел елдерінен болғандығын хабарлады.

2008 жылғы қазанда сұралған кәсіпорындар басшыларының 69% олардың негізгі бәсекелестері өз өнімдерін Қазақстанда, 27% – ТМД елдерінде және 13%-ы – алыс шетел елдерінде өндіретінін хабарлады.

13.3 САУДА КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ ІСКЕРЛІК БЕЛСЕНДІЛІГІН ЗЕРТТЕУ

2008 жылғы қазанның соңында 1377 сауда кәсіпорындарынан сауалдама алынған болатын, оның ішінде 505 – бөлшек сауда (сұралғандардың жалпы санының 37%-ы), 845 – көтерме сауда (61%) және 27 – сауда делдалдық кәсіпорындары (2%).

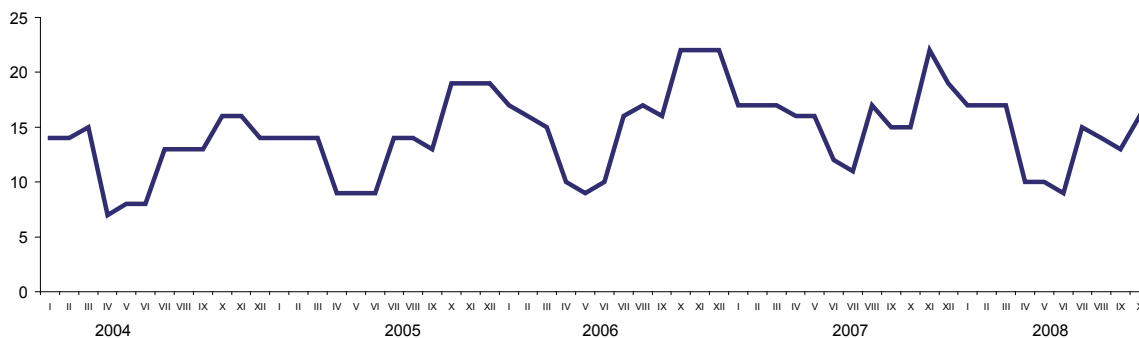
2008 жылғы қазанда сұралған кәсіпорындардың басшылары экономикалық жағдайы «жақсы» және «қанағаттанарлық» деп сипаттаған сауда кәсіпорындарының үлесі өткен аймен салыстырғанда 1 пайыздық тармаққа азайып, 92% құрады.

Сауда кәсіпорындарының іскерлік белсенділігін сипаттайтын кәсіпкерліктің сенімділік индексі ағымдағы жылғы қазанда ағымдағы жылғы қыркүйекпен салыстырғанда 3 пайыздық тармаққа өсіп, (+16)% (маусымдық факторы есебімен) құрады.

Басшылар көпшілігінің бағалауы бойынша жақын арадағы 2-3 айда (2008 жылғы қараша – 2009 жылғы қаңтар) іскерлік белсенділігіне қатысты зерттелген сауда кәсіпорындарының елеулі өзгерістер күтілмейді. Кәсіпкерліктің сенімділік индексі ағымдағы жылғы қазанмен салыстырғанда 1 пайыздық тармаққа өсіп, (+17)% құрайды.

Сауда кәсіпорындарындағы кәсіпкерліктің сенімділік индексінің серпіні
(маусымдық факторысыз)

баланс, %

2008 жылғы қазанда көтерме және бөлшек сауда кәсіпорындарындағы кәсіпкерліктің сенімділік индексі өткен аймен салыстырғанда тиісінше 2 пайыздық тармаққа азайып, әрбір салада (+10)% құрады.

Сауда делдалдығы саласында аталған индекс (-3)%-ға тең болды, бұл ағымдағы жылғы қыркүйекте алынған көрсеткіштен 8 пайыздық тармаққа төмен.

13.4 ТҰТЫНУШЫЛАРДЫ ЗЕРТТЕУ

2008 жылғы қазанда өңірлік статистика басқармаларының қызметкерлері түрлі топтардағы тұтынушыларды (қала мен ауыл халқы, фирмалар мен банктердің, мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың қызметкерлері, үй шаруасындағы әйелдер мен зейнеткерлер және басқаларын) – 1600 респонденттерді кезекті зерттеуден өткізді. Зерттеудің негізгі мақсаты – ел экономикасындағы және жеке үй шаруашылығындағы өзгерістер туралы тұтынушылардың жеке пікірлерін анықтау. Одан басқа, сауалдама үй шаруашылықтарында ұзақ пайдаланатын тауарларға деген тұтынушылар сұранысының үрдісін қадағалауға мүмкіндік береді.

«Тұтынушылардың сезіну индексі» 2008 жылғы қазанда өткен аймен салыстырғанда 2 пайыздық тармаққа азайып, (+8)% құрады.

«Экономикалық ахуал индексі» 6 пайыздық тармаққа азайып, (+4)% құрады.

«Сатып алу тілегінің индексі» өткен аймен салыстырғанда өзгермей, (+10)% құрады (диаграмманы қараңыз).

Ағымдағы жылғы қазанда респонденттердің тек 28%-ы соңғы 12 ай ішінде еліміздегі экономикалық жағдайдың жақсарғанын атап өтті, сол мезгілде тұтынушылардың 21%-ы жағдайдың нашарлағанын хабарлады.

Респонденттердің үштен бірінен азы (27%) алдағы 12 айда елдегі жалпы экономикалық жағдайдың жақсаратынын күтеді, ал 23%-ы жағдайдың нашарлауы мүмкін деп есептейді.

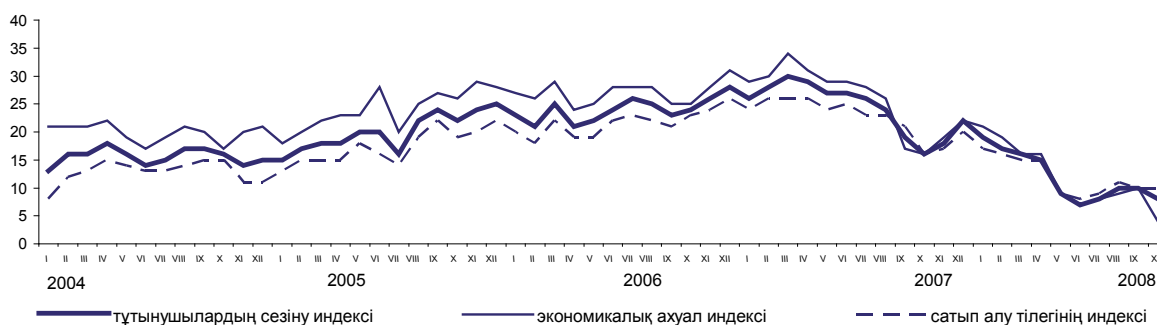
Респонденттердің 29%-ынан астамы ағымдағы жылғы қазанда жеке үй шаруашылығындағы қаржы жағдайының жақсарғанын, тиісінше, өткен аймен салыстырғанда ұзақ пайдаланатын тауарларға сұраныстың өскені туралы хабарлады. Сонымен бірге, сұралғандардың 20%-ы өз үй шаруашылығындағы қаржы-экономикалық жағдайдың нашарлағанын айтады.

Респонденттердің 9%-ның пікірі бойынша еліміздегі жұмыссыздық деңгейіне қатысты ахуал алдымыздағы 12 айдың ішінде жақсарады десе, сол кездегі сұралғандардың 4%-ы оған қарама-қарсы пікірде болып отыр.

Алдымыздағы 12 айдың ішінде үй шаруашылығындағы ақшалай қорланым сомасының өсу мүмкіндігін сұралған тұтынушылардың 12%-ы атап өтсе, ал 21%-ы оның кемітінін айтты.

Тұтынушылар бағасы

баланс, %

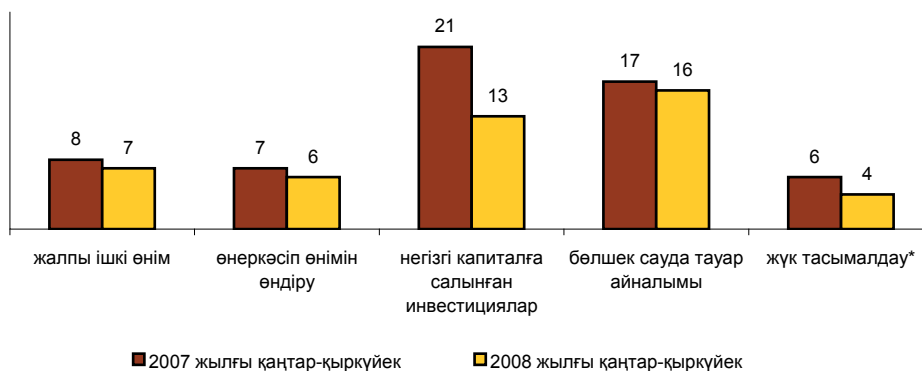
14. ТМД ЕЛДЕРІНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ

(ТМД Статкомитетінің деректері бойынша)

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте, бағалау бойынша, жалпы ішкі өнім өткен жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 7%-ға (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 8%-ға) өсті.

Достастық елдері бойынша орта есеппен алғандағы негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер

өсім; өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен

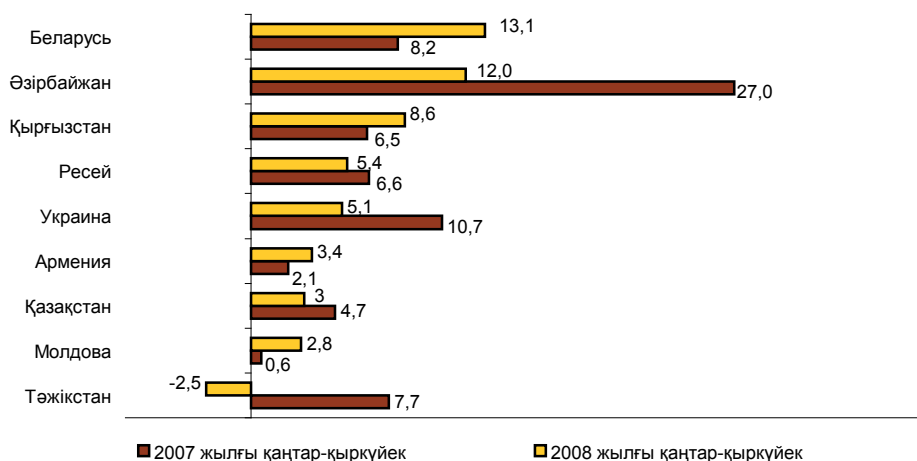

* Құбырларсыз.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте өнеркәсіп өндірісінің өсімі өткен жылғы тиісті кезеңге қарағанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 6% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 7%) құрады. Өзірбайжан, Беларусь және Өзбекстан өнеркәсібі өте жоғары қарқынмен дамыды. Өнеркәсіп өндірісінің төмендеуі Тәжікстанда байқалды.

Достастық елдеріндегі өнеркәсіп өндірісі

тұрақты бағаларда; өсім, өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен

Өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағаларының индексі 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте 2007 жылғы қаңтар-қыркүйекке қарағанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 130% (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 111%) құрады. 2008 жылғы қыркүйекте тамыз айымен салыстырғанда өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағалары Достастық елдері бойынша орта есеппен 4%-ға (2007 жылғы қыркүйекте – 0,3%-ға) төмендеді.

Ауыл шаруашылығы. Өсімдік шаруашылығы. Достастық елдерінде дәнді дақылдар мен дәнді бұршақты дақылдарды жинау іс жүзінде аяқталды.

Қазан айының басында Өзірбайжанда дәнді және дәнді бұршақты дақылдар (жүгеріні қоспағанда) 861 мың гектардан (жиналуға тиісті алқаптан 99,7%), Арменияда – 165 мың гектардан (98%), Беларусьте – 2,3 миллион гектардан (99,6%), Қазақстанда (жүгеріні қоса) – 15,2 миллион гектардан (97%), Қырғызстанда – 539 мың гектардан (95%), Молдовада – 381 мың гектардан (100%), Ресейде – 30,5 миллион гектардан

(90%), Тәжікстанда – 236 мың гектардан (81%), Украинада – 12,7 миллион гектардан (жиналуға тиісті алқаптан 97%) бастырылды.

Өзірбайжанда, Беларусьте, Молдовада, Ресейде және Украинада өткен жылдағыдан көп астық бастырылды. Өзірбайжанда 2,3 миллион тонна (өткен жылғыдан 27%-ға көп), Беларусьте – 8,8 миллион тонна (28%), Молдовада – 1,2 миллион тонна (2,9 есе), Ресейде - 79,4 миллион тонна (29%), Украинада 43,3 миллион тонна (1,9 есеге) астық бастырылды. Қырғызстанда дәнді дақылдардың жалпы түсімі 3%-ға өсіп, 1,1 миллион тоннаны құрады.

Дәнді дақылдардың өнімділігі Өзірбайжанда - 3% (жиналған алқаптың бір гектарынан 27,1 центнерді құрап), Беларусьте – 26% (38,8 центнер), Молдовада – 2,4 есе (32,6 центнер), Ресей - 19% (26 центнер), Тәжікстанда - 3% (17,7 центнер) және Украинада – 1,7 есеге (бір гектардан 34,1 центнер) өсті; Арменияда - 13% (22,7 центнер), Қазақстанда – 25% (11 центнер) және Қырғызстанда - 4%-ға (бір гектардан 20 центнер) төмендеді.

Мал шаруашылығы. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте өткен жылғы осы кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша союға арналған мал мен құс (тірі салмағында) өндірісі орта есеппен - 5%-ға (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 9%-ға), сүт пен жұмыртқа өндірісі – 1%-ға өсті (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте 0,5 % аз сүт сауылды, ал жұмыртқа өндірісі өзгерген жоқ).

Инвестиция мен құрылыс. Достастық елдеріндегі негізгі капиталға (тұрақты бағаларда) салынған инвестициялар көлемі 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда орта есеппен 13%-ға (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 21%-ға) өсті.

2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте Достастық елдеріндегі пайдалануға берілген тұрғын үйлердің жалпы алаңы өткен жылғы тиісті кезеңге қарағанда 4%-ға (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 30%-ға) көп болды.

Көлік. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте көлік кәсіпорындарының жүктерді тасымалдау көлемі (құбырларсыз) өткен жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 4%-ға (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 6%), жүк айналымы - 6%-ға (7%-ға) өсті.

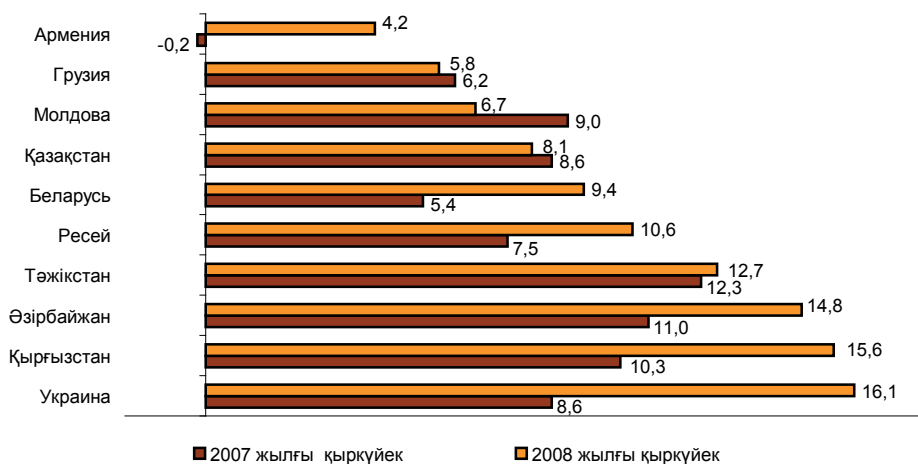
Көлік кәсіпорындарында жолаушылар айналымы (қалалық электр көлігі және жеңіл таксомоторлықтан басқа) 2007 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 2%-ға өсті (2007 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 1%-ға төмендеген), жолаушылар 5%-ға (3%-ға) көп тасымалданған.

Тұтыну рыногы. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте 2007 жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда бөлшек сауда тауар айналымының нақты көлемі Достастық елдерінде орта есеппен 16%-ға өсті.

Тұтыну рыногындағы баға. 2008 жылғы қаңтардан бастап қыркүйекке дейін Достастық елдерінің көпшілігінде тұтыну рыноктарында бағалар өсімінің тездеуі белгіленді.

Достастық елдеріндегі тұтыну бағаларының деңгейі

өсім; өткен жылғы желтоқсанға, %-бен

2008 жылғы қыркүйекте 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда тұтыну бағаларының ең жоғары өсу қарқыны Украинада (16,1%), Қырғызстанда (15,6%), Өзірбайжанда (14,8%), Тәжікстанда (12,7%) және Ресейде (10,6%) байқалды. Қазақстанда тұтыну бағаларының өсімі 8,1% құрады.

2008 жылғы қыркүйекте азық-түлік тауарлары бағасының ең жоғарғы өсімі 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда Өзірбайжанда (19,5%), Қырғызстанда (15,2%), Тәжікстанда (14,5%) және Ресейде (12,1%-ға) белгіленді. Қазақстанда азық-түлік тауарлары бағаларының өсімі 8,9% құрады.

2008 жылғы қыркүйекте 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда азық-түлік емес тауарлар бағаларының ең жоғарғы өсімі Қырғызстанда (12,1%) және Өзірбайжанда (8,5%-ға) белгіленді. Қазақстанда азық-түлік емес тауарлар бағаларының өсімі 6,1% құрады.

2008 жылғы қыркүйекте 2007 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда ақылы қызмет бағаларының ең жоғарғы өсуі Қырғызстанда (27,8%), Тәжікстанда (21,2%), Молдовада (14,2%), Ресейде (14,1%) және Беларусьте (13,8%-ға) белгіленді. Қазақстанда ақылы қызмет бағаларына өсім 9,1% құрады.

Қаржы. 2008 жылғы қыркүйекте Достастық елдерінің валюта нарықтарындағы жағдай әлемдік валюта нарығындағы конъюнктураны көрсетті. Қыркүйектің соңында АҚШ долларының ресей рубліне шаққандағы бағамы қыркүйектің соңына жылғы басына ең төменгі мөлшеріне дейін түсіп 1 доллар үшін 25,25 рубльді құрады.

Қыркүйек айының соңына қарай ағымдағы жылғы тамыз айының соңымен салыстырғанда АҚШ долларының бағамы Әзірбайжан манатына – 0,8%, армян драмына және грузин лариіне – 0,4%, тәжік сомониіне – 0,3% төмендеді; беларусь рубліне мен түрікмен манатына өзгерген жоқ. Қазақстанда АҚШ доллары бағамының бір айда 0,2%, Қырғызстанда – 6,0%, Молдовада - 7,2%, Ресейде - 2,7%, Өзбекстанда - 0,7%, Украинада - 0,3%-ға өсті.

2008 жылғы қыркүйектің соңына АҚШ доллары бағамының төмендеуі Әзірбайжанда жыл басымен және 2007 жылдың осы айымен салыстырғанда, тиісінше 4,5% және 5,2%, Арменияда - 0,7% және 10,0%, Грузияда – 11,7% және 15,3%, Қазақстанда – 0,4% және 1,0%, Молдовада - 8,5% және 10,0%, Тәжікстанда – 1,6% және 1,0%-ға белгіленді, ал Беларусь пен Украинада қарастырылып отырған кезеңдерде ол, тиісінше - 1,8% және 3,7% деңгейінде қалды. Қырғызстанда АҚШ долларының бағамы жыл басымен салыстырғанда 3,3% өсті, ал 2007 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда 0,6%-ға төмендеді. Қарастырылып отырған кезеңдерде АҚШ долларының бағамы: ресей рубліне, тиісінше, 2,9% және 1,2%, өзбек сумына – 3,1% және 4,3%-ға өсті.

2008 жылғы қыркүйектің соңында Достастықтың барлық елдерінде (Қырғызстан, Молдова және Ресейден басқа) бірыңғай еуропалық валютаға қарағанда ұлттық валюталардың нығаюы белгіленді. Ағымдағы жылғы тамыздың соңымен салыстырғанда еуро бағамы Әзірбайжанда – 1,6%, Арменияда және Беларусьте - 2,7%, Грузияда - 3,2%, Қазақстанда – 2,4%, Тәжікстанда – 1,1%, Туркменістанда – 4,7%, Өзбекстанда – 0,8%, Украинада – 2,6%-ға төмендеді. Қырғызстан, Молдова және Ресейде ол тиісінше, 4,9%, 4,1% және 0,4%-ға өсті.

Сыртқы сауда. 2007 жылғы қаңтар-тамызда өткен жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша тауарлар экспортының жалпы көлемі орта есеппен 64%, тауарлар импорты – 47%-ға өсті.

2008 жылғы қаңтар-тамызда сауда балансының оң мәнді айырмасы Әзірбайжанда, Қазақстанда және Ресейде сақталып, Достастықтың қалған елдерінде ол теріс болып қалыптасты.

2007 жылғы қаңтар-тамызда ТМД елдерінің арасындағы тауарлардың өзара саудасының үлесіне Достастық елдері тауарларының сыртқы сауда айналымының жалпы көлемінің 22%-ы келеді, оның ішінде тауарлар экспортының жалпы көлемі – 18%, тауарлар импортының жалпы көлемі – 29% құрады.

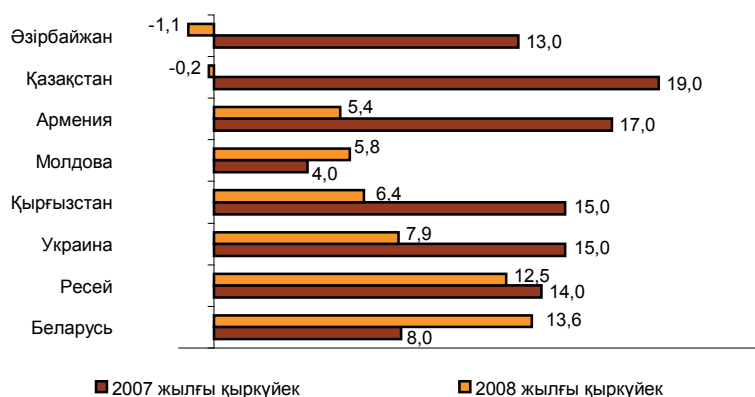
2008 жылғы қаңтар-тамызда Достастық елдерінің әлемнің басқа елдерімен жасалған экспорт тауарларының құндық көлемі өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда орта есеппен 67%, импорт тауарлары - 49%-ға өсті.

2008 жылғы қаңтар-тамызда әлемнің басқа елдерімен жасалған сауда балансының оң теріс айырмасы Арменияда, Қырғызстанда, Молдовада және Украинада өсті.

Жалақы. 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте есептелген орташа айлық атаулы жалақы Әзірбайжанда орта есеппен 257 манатты, Арменияда – 88,6 мың драмды, Беларусьте – 857 мың беларусь рублін, Қазақстанда – 59,5 мың теңгені, Қырғызстанда – 5118 сомды, Молдовада – 2458 лейді, Ресейде – 16651 рубльді, Тәжікстанда – 218 сомониді, Украинада – 1773 гривнаны құрады.

Достастық елдеріндегі нақты жалақының деңгейі

өсім, өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен

Достастық елдерінің ұлттық (орталық) банктері белгілеген валюталардың ресми бағамдарынан алатын болсақ, орташа жалақы Өзірбайжаңда 2008 жылғы қыркүйекте, бағалау бойынша – 328 АҚШ долларына, 2007 жылғы қыркүйекте – 228 долларға, Арменияда – тиісінше, 304 және 232, Беларусьте - 446 және 332, Қазақстанда – 522 және 433, Қырғызстанда – 151 және 106, Молдовада - 251 және 181, Ресейде – 706 және 540, Тәжікстанда – 78 және 53, Украинада - 394 және 282 АҚШ долларына сәйкес болды.

Еңбек рыногы. Достастық елдерінде жұмыспен қамтылған халық саны, бағалау бойынша, 2008 жылғы қаңтар-қыркүйекте орта есеппен 134,5 миллион адамды құрады, бұл осы елдерінің жалпы халық санының 50%-на жуық. Салыстыру үшін: 2007 жылы бұл көрсеткіш Болгария, Греция, Италия, Румынияда – халықтың жалпы санының 42-46%-на; Австрия, Германия, Ұлыбритания, Финляндияда – 50-51%; Жапонияда - 52%-ға тең болды.

1. КРАТКИЕ ИТОГИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН В ЯНВАРЕ-ОКТАБРЕ 2008 ГОДА

Макроэкономические тенденции. Объем валового внутреннего продукта, по оперативным данным, в январе-сентябре 2008г. составил в текущих ценах 11613,9 млрд. тенге. Рост реального ВВП по сравнению с аналогичным периодом 2007г. составил 103,9%. В структуре ВВП доля производства товаров составила 47,9% от ВВП, услуг – 50,2%.

Индекс потребительских цен в октябре 2008г. по сравнению с декабрем 2007г. составил 108,8%. Цены на продовольственные товары возросли на 9,5%, непродовольственные товары – на 6,5%, платные услуги – на 10,1%. Цены предприятий-производителей промышленной продукции в октябре 2008г. повысились по сравнению с декабрем 2007г. на 18,3%.

Численность безработных в октябре 2008г., по экспертной оценке, составила 553,5 тыс. человек, уровень безработицы 6,6% к численности экономически активного населения, в том числе численность лиц, зарегистрированных в органах занятости в качестве безработных, на конец октября т.г. составила 60,5 тыс. человек, их доля в численности экономически активного населения 0,7%.

Реальный сектор экономики. Объем промышленного производства в январе-октябре 2008г. составил в действующих ценах 9003,5 млрд. тенге, что на 2,9% больше, чем в январе-октябре 2007г. В горнодобывающей промышленности объем производства по сравнению с аналогичным периодом 2007г. возрос на 5,2%, в производстве и распределении электроэнергии, газа и воды - на 8,5%. В обрабатывающей промышленности производство снизилось на 0,8%.

Объем валовой продукции сельского хозяйства в январе-октябре 2008г. составил в текущих ценах 1130,1 млрд. тенге и по сравнению с январем-октябрем 2007г. уменьшился на 7,8%.

Общий объем грузооборота (с учетом оценки объема грузооборота нетранспортными организациями и предпринимателями, занимающимися коммерческими перевозками) в январе-октябре 2008г. составил 306274,3 млн. ткм и по сравнению с соответствующим периодом 2007г. возрос на 7,0%.

Объем розничного товарооборота (без оборота общественного питания) за отчетный период составил 2009,4 млрд. тенге и увеличился по сравнению с январем-октябрем 2007г. на 3,3%.

Объем инвестиций в основной капитал в январе-октябре 2008г. составил 2969,1 млрд. тенге, что на 7,6% больше, чем в январе-октябре 2007г.

По состоянию на 1 ноября 2008г. в республике зарегистрировано 281602 юридических лиц, в том числе с численностью до 50 человек – 266362. Действующих юридических лиц – 193676. Среди действующих юридических лиц малые предприятия составляют – 179385, из них субъектов малого бизнеса – 130917.

Внешняя торговля. Внешнеторговый оборот Казахстана (данные Комитета таможенного контроля Министерства финансов Республики Казахстан, без учета неорганизованной торговли) в январе-сентябре 2008г. составил 84171,6 млн. долларов США и по сравнению с январем-сентябрем 2007г. увеличился на 46,4%, в том числе экспорт – 56119,2 млн. долларов США (увеличился на 66,1%), импорт – 28052,4 млн. долларов США (увеличился на 18,3%).

Финансы. Доходы в Государственный бюджет Республики Казахстан, по оперативным данным Министерства финансов Республики Казахстан, на 1 октября 2008г. составили 2523,8 млрд. тенге, затраты – 2483,6 млрд. тенге. По сравнению с соответствующим периодом 2007г. доходы увеличились на 23,5%, затраты на 28,3%.

По данным Национального Банка Республики Казахстан, кредитные вложения банков второго уровня в отрасли экономики на конец сентября 2008г. составили 7289,6 млрд. тенге. В общем объеме кредитных вложений доля долгосрочных кредитов составила 79,5%, доля кредитов в иностранной валюте – 43,9%. Объем депозитов в банковской системе на конец сентября 2008г. составил 5079 млрд. тенге, что на 37% больше, чем в соответствующем периоде 2007г., депозиты населения – 1522,3 млрд. тенге, и на 9,2% соответственно.

Доходы населения. В сентябре 2008г., по оценке, среднедушевые номинальные денежные доходы населения составили 31253 тенге и увеличились по сравнению с сентябрем 2007г. на 19,7%, реальные денежные доходы - на 1,3%.

Среднемесячная номинальная заработная плата, начисленная работникам в сентябре 2008г., составила 62509 тенге и возросла по сравнению с сентябрем 2007г. на 17,9%. Реальная заработная плата снизилась на 0,2%.

Основные социально-экономические индикаторы

А	Б Единица измерения	1 Январь-октябрь 2008г.	2 Октябрь 2008г.	В % к соответствующему периоду предыдущего года		5 Октябрь 2008г. в % к сентябрю 2008г.
				3 январь-октябрь 2008г.	4 октябрь 2008г.	
Экономические показатели						
Краткосрочный экономический индикатор ¹⁾	в %			102,8	99,9	
Валовой внутренний продукт ²⁾	млрд. тенге	11 613,9		103,9		
Объем промышленной продукции (товаров, услуг)	млрд. тенге	9 003,5	811,7	102,9	102,1	104,6
Объем валовой продукции сельского хозяйства	млрд. тенге	1 130,1	93,1	92,2	63,9	19,1
Объем строительных работ	млрд. тенге	1 465,4	215,3	102,9	101,7	104,6
Инвестиции в основной капитал	млрд. тенге	2 969,1	381,4	107,6	103,6	91,7
Грузооборот всех видов транспорта	млн. ткм	306 274,3	33 542,5	107,0	106,3	103,3
Объем услуг связи	млрд. тенге	338,1	35,1	112,5	105,9	100,5
Розничный товарооборот по всем каналам реализации	млрд. тенге	2 009,4	243,6	103,3	103,2	102,2
Внешнеторговый оборот ²⁾³⁾	млн. долл. США	84 171,6	10 033,0	146,4	136,9	90,7
в том числе:						
экспорт		56 119,2	6 526,4	166,1	147,9	86,2
импорт		28 052,4	3 506,6	118,3	120,1	100,5
Индекс потребительских цен				118,7	108,8 ⁴⁾	100,6
Индекс цен производителей промышленной продукции				148,1	118,3 ⁴⁾	92,2
Численность безработных (оценка)	тыс. человек		553,5		97,4	100,7
Среднедушевой денежный доход (оценка) ²⁾	тенге	267 453	31 253	122,7 ⁵⁾	119,7 ⁵⁾	100,1
Реальный денежный доход (оценка) ²⁾	в %			102,9	101,3	99,5
Среднемесячная заработная плата одного работника ²⁾ :						
номинальная	тенге	59 525	62 509	117,9	117,9	98,7
реальная	в %			98,9	99,8	98,1
Финансовые показатели⁶⁾						
Денежная масса М3	млрд. тенге		5 885,8		131,4	99,9
Наличные деньги в обращении	млрд. тенге		806,8		104,7	101,3
Депозиты в банковской системе	млрд. тенге		5 079,0		137,0	99,8
в т.ч. депозиты населения	млрд. тенге		1 522,3		109,2	99,3
Кредитование БУ отраслей экономики и населения	млрд. тенге		7 289,6		102,4	100,3
в т.ч. долгосрочные кредитные вложения	млрд. тенге		5 795,3		103,3	99,8

¹⁾ Рассчитывается по реальному темпу роста шести отраслей (сельское хозяйство, промышленность, строительство, торговля, транспорт, связь).

²⁾ Графа 1 – январь-сентябрь 2008г.; графа 2 - сентябрь 2008г.; графа 3 – январь-сентябрь 2008г. в % к январю сентябрю 2007г.; графа 4 – сентябрь 2008г. к сентябрю 2007г.; графа 5 – сентябрь 2008г. в % августу 2008г.

³⁾ Данные Комитета таможенного контроля Министерства финансов Республики Казахстан, без учета неорганизованной торговли.

⁴⁾ К декабрю 2007г.

⁵⁾ В % к уточненным данным за январь-сентябрь и сентябрь 2007г.

⁶⁾ По данным Национального Банка Республики Казахстан, на конец сентября 2008г.

Примечание: Объем промышленной продукции приведен по структуре предприятий соответствующих лет. Розничный товарооборот по всем каналам реализации не учитывает услуги общественного питания.

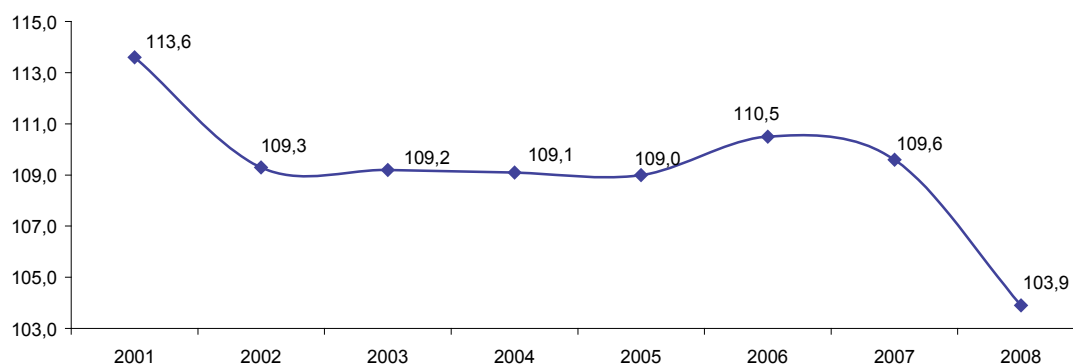
2. ПРОИЗВОДСТВО ТОВАРОВ И УСЛУГ

2.1 ВАЛОВОЙ ВНУТРЕННИЙ ПРОДУКТ

Индекс физического объема Валового внутреннего продукта (ВВП) за январь-сентябрь 2008г. по отношению к соответствующему периоду предыдущего года составил 103,9%, дефлятор – 124,2%.

Индекс физического объема Валового внутреннего продукта за январь-сентябрь 2001-2008гг.

к соответствующему периоду предыдущего года, в процентах

Валовой внутренний продукт за январь-сентябрь 2007-2008гг.

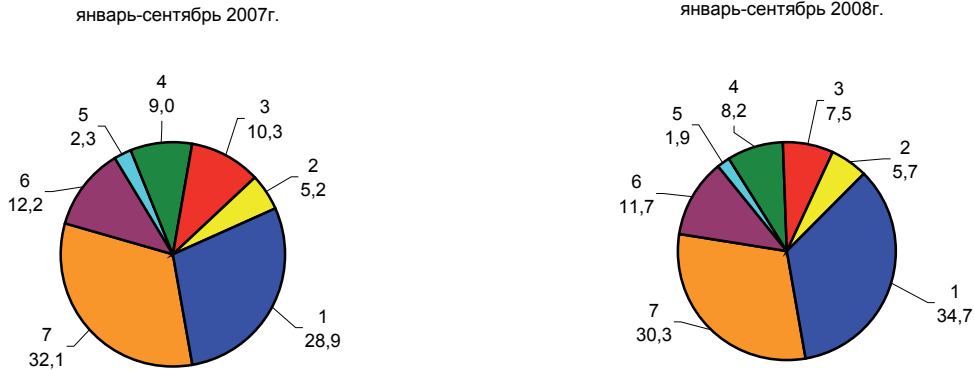
к соответствующему периоду предыдущего года, в процентах

	Январь-сентябрь				
	2008, млн. тенге	индекс физического объема		дефлятор	
		2007	2008	2007	2008
Производство товаров	5 573 032,6	110,2	102,3	116,2	136,4
Сельское хозяйство, охота и лесное хозяйство, рыболовство, рыбоводство	664 416,5	108,1	95,7	111,2	148,0
Промышленность	4 032 783,2	104,8	102,9	116,8	150,9
Строительство	875 832,9	130,4	103,9	117,4	90,7
Производство услуг	5 813 818,0	112,0	104,8	117,3	114,9
Торговля; ремонт автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования	1 359 679,1	110,0	102,5	115,0	120,9
Гостиницы и рестораны	111 896,7	109,2	115,1	111,1	119,7
Транспорт	950 913,5	109,4	106,6	112,3	110,4
Связь	221 888,5	133,8	114,2	105,8	94,7
Финансовая деятельность	637 084,8	147,1	101,3	127,8	117,2
Операции с недвижимым имуществом, аренда и предоставление услуг	1 629 723,1	107,9	104,9	118,1	119,4
Государственное управление	214 339,1	103,2	103,5	128,1	103,5
Образование	311 955,5	103,9	103,7	119,6	107,3
Здравоохранение	182 308,5	103,5	104,0	121,4	110,0
Прочие услуги	194 029,2	103,2	109,8	118,2	111,7
Косвенно-измеряемые услуги финансового посредничества	-565 006,2	166,1	99,8	127,7	129,1
Валовая добавленная стоимость	10 821 844,4	109,5	103,9	116,3	124,3
Чистые налоги на продукты	792 079,9	112,3	104,3	117,1	123,8
Валовой внутренний продукт	11 613 924,3	109,6	103,9	116,3	124,2

В структуре ВВП за январь-сентябрь 2008г. доля производства товаров занимает 47,9%, промышленность – 34,7%, в том числе горнодобывающая промышленность – 20,6%, обрабатывающая – 12,5%, производство и распределение электроэнергии, газа и воды – 1,6%.

Отраслевая структура Валового внутреннего продукта

в процентах

1- промышленность; 2 – сельское хозяйство; 3 – строительство; 4 – транспорт; 5 – связь; 6 – торговля; 7 – прочие отрасли

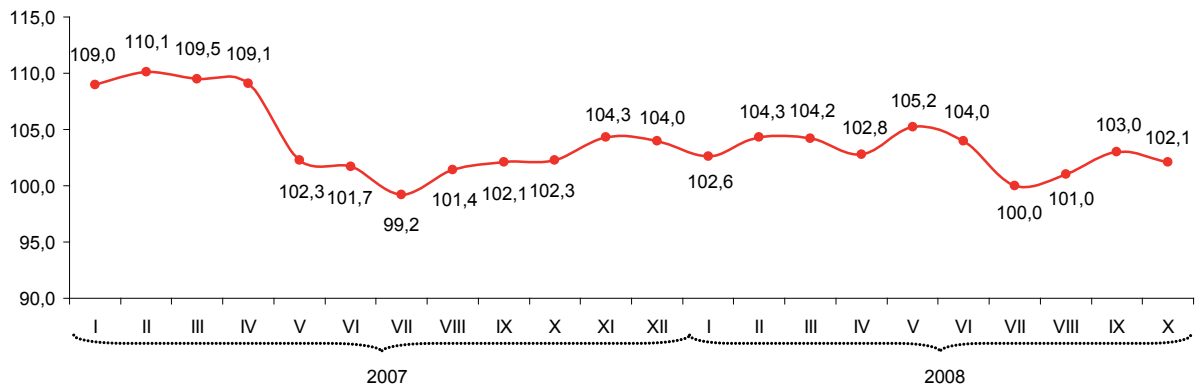
Доля производства услуг в структуре ВВП составила 50,2%. Операции с недвижимым имуществом, аренда и предоставление услуг потребителям занимают 14%, финансовая деятельность – 5,5%, образование – 2,7%, государственное управление – 1,9%, предоставление прочих услуг – 1,7%, здравоохранение – 1,6%, гостиницы и рестораны – 1%.

2.2 ПРОМЫШЛЕННОЕ ПРОИЗВОДСТВО

В январе-октябре 2008г. к аналогичному уровню 2007г. индекс физического объема промышленного производства составил 102,9% (в 2005г. – 105%, 2006г. – 107,7%, 2007г. – 104,7%). За отчетный период было произведено промышленной продукции на 9004 млрд. тенге. Рост объемов производства наблюдался в десяти регионах республики.

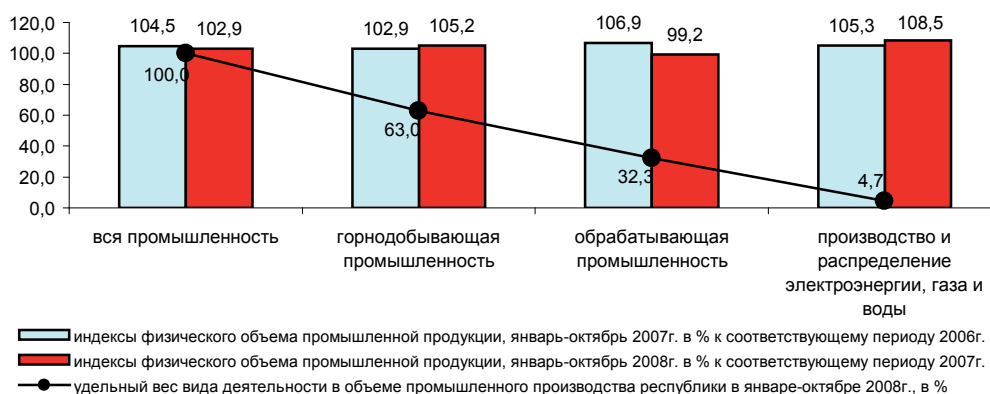
Индексы физического объема промышленной продукции

в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

Наибольшее влияние на формирование результатов в целом по промышленности оказала горнодобывающая промышленность. Ее доля в республиканском объеме производства составляет более 60%.

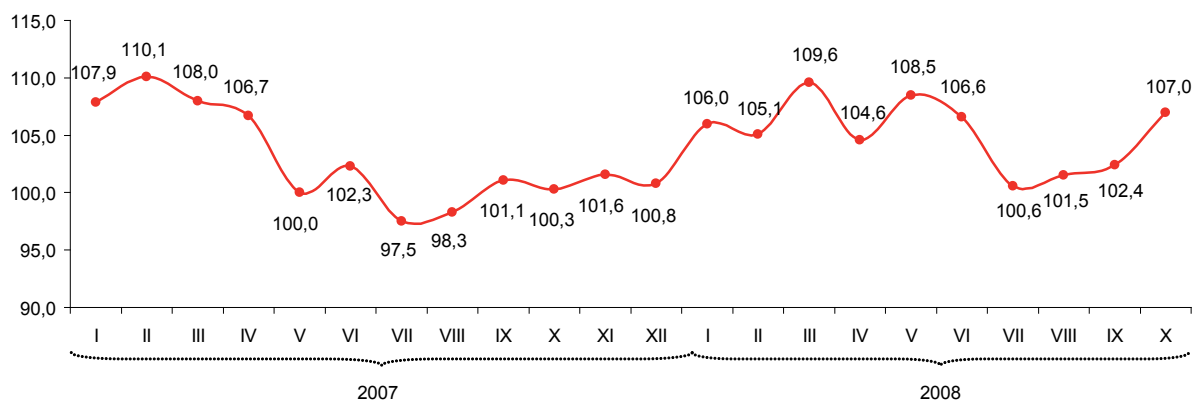
Индексы физического объема промышленной продукции и отраслевая структура промышленности

В **горнодобывающей промышленности** произвели продукции на 5675 млрд. тенге. Это на 5,2% выше аналогичного периода прошлого года. Возросла добыча нефти в основном за счет предприятий Атырауской области. Также увеличилось производство природного газа и угля. Сократился выпуск свинцово-цинковой руды в Восточно-Казахстанской области, окатышей железорудных – в Костанайской области.

Индексы физического объема горнодобывающей промышленности

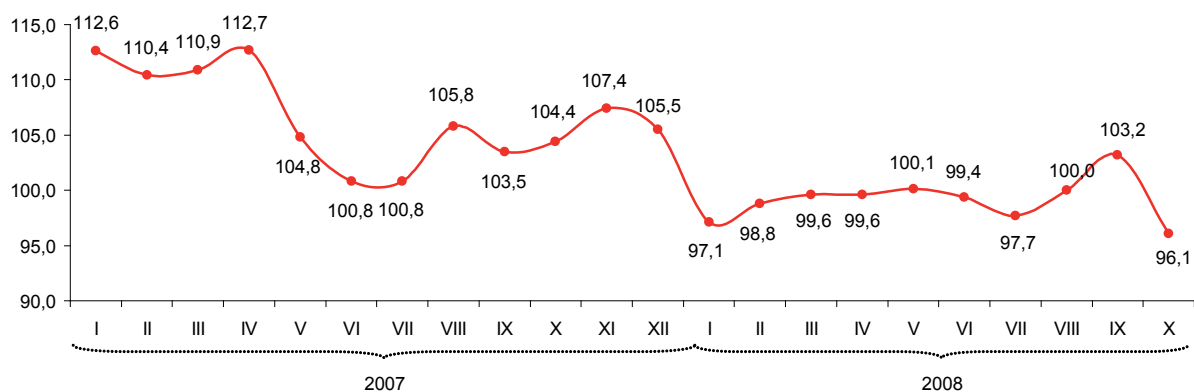
в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

В **обрабатывающей промышленности** в истекшем периоде производство уменьшилось на 0,8% и составило 2908 млрд. тенге. Снизился выпуск строительных материалов, черных металлов, транспортных средств и оборудования.

Индексы физического объема обрабатывающей промышленности

в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

Пищевых продуктов, включая напитки, произвели на 588 млрд. тенге. Прирост к уровню января-октября прошлого года составил 1,7%. Возросло производство мяса, изделий колбасных, рыбы, муки, крупы, хлеба, сахара и макаронных изделий. Меньше выпустили соков, масла подсолнечного, хлопкового рафинированного и сливочного, молока, сыра, творога, кондитерских изделий и алкогольных напитков.

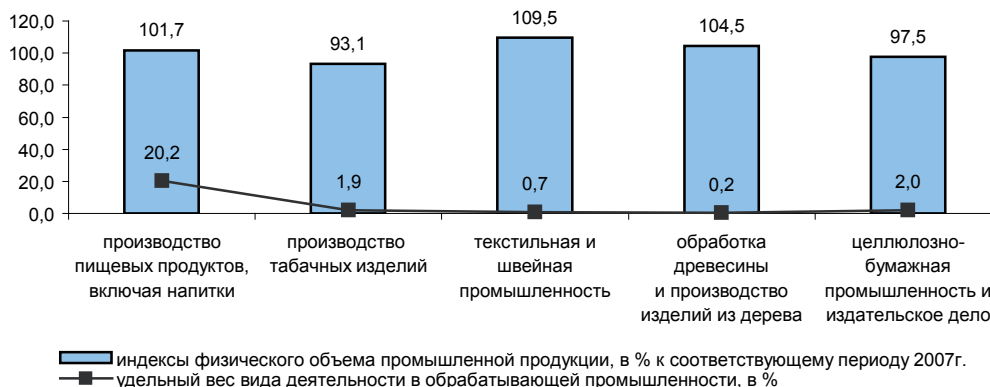
В текстильной и швейной промышленности в отчетном периоде производство возросло на 9,5%. Увеличился выпуск хлопкового волокна, свитеров, джемперов и пуловеров, рабочей одежды, постельного белья. Снизилось производство тканей (Южно-Казахстанская область), шляп и головных уборов (г. Алматы).

Увеличились объемы производства **кожи, изделий из кожи и обуви** в 1,8 раза за счет роста выпуска обуви и кожи из шкур овечьих, козых, свиных и крупного рогатого скота.

Производство **древесины и изделий из дерева** возросло на 4,5% за счет роста выпуска шпал, окон и дверей, паркета, строительных конструкций, тары деревянной. Меньше произвели лесоматериалов и древесноволокнистых плит.

Объем продукции **целлюлозно-бумажной промышленности и издательского дела** к уровню прошлого года составил 97,5%. Снизилось производство обоев, коробок, ящиков, сумок, книг, брошюр и школьных тетрадей.

Индексы физического объема и удельный вес отдельных видов деятельности обрабатывающей промышленности

Кокса, нефтепродуктов и ядерных материалов в отчетном периоде произвели на 198 млрд. тенге, что выше уровня прошлого года на 4,6%. Увеличился выпуск керосина, газойлей, мазута. Снизилось производство бензина в Павлодарской и Южно-Казахстанской областях.

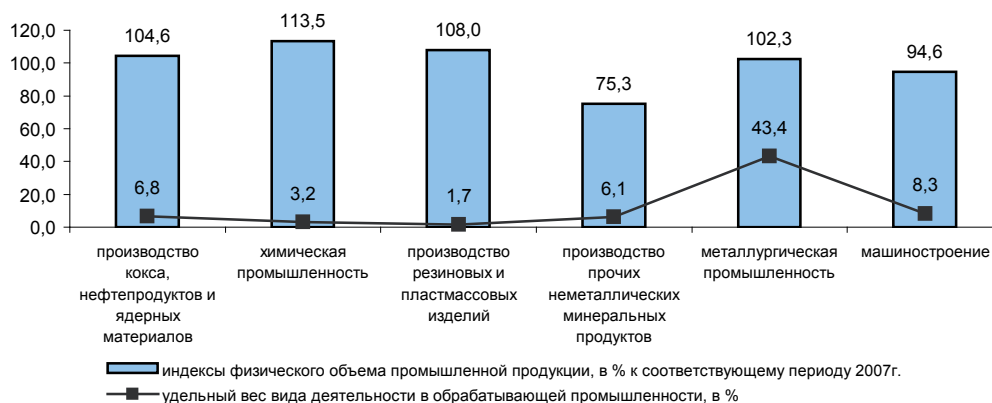
За счет увеличения выпуска фосфора, серной и фосфорной кислоты, фосфорных удобрений, трифосфата и бихромата натрия возросло производство в **химической промышленности** (113,5%). Сократился выпуск азотных удобрений (Мангистауская область), хромового дубителя (Актюбинская область).

Объем производства **резиновых и пластмассовых изделий** увеличился на 8%. Больше произвели труб, трубок, рукавов, шлангов из резины и из пластмасс, резиновой ленты. Выпуск пластмассовых дверей, окон, плит, листов и полос снизился.

С начала 2008г. наблюдалось заметное снижение производства **прочих неметаллических минеральных продуктов**. В отчетном периоде индекс физического объема составил 75,3%, а объем – 177 млрд. тенге. В связи с уменьшением спроса снизился выпуск строительных материалов: цемента, извести, бетона, плит, плиток, силикатных и шлаковых кирпичей, строительных конструкций из бетона (Восточно-Казахстанская область, гг. Астана и Алматы).

На долю **металлургической промышленности** приходится около 45% объема обрабатывающей промышленности. В истекшем периоде произведено продукции черной металлургии на 617 млрд. тенге, цветной – на 579 млрд. тенге. В **черной металлургии** индекс физического объема составил 93,8% из-за снижения выпуска чугуна, стали и плоского проката в Карагандинской области. Производство **цветных металлов** увеличилось на 5,6%. Возросло производство рафинированной меди, необработанных алюминия и цинка, медной проволоки.

Индексы физического объема и удельный вес отдельных видов деятельности обрабатывающей промышленности

В **машиностроении** произведено продукции на 241 млрд. тенге, что ниже уровня прошлого года на 5,4%.

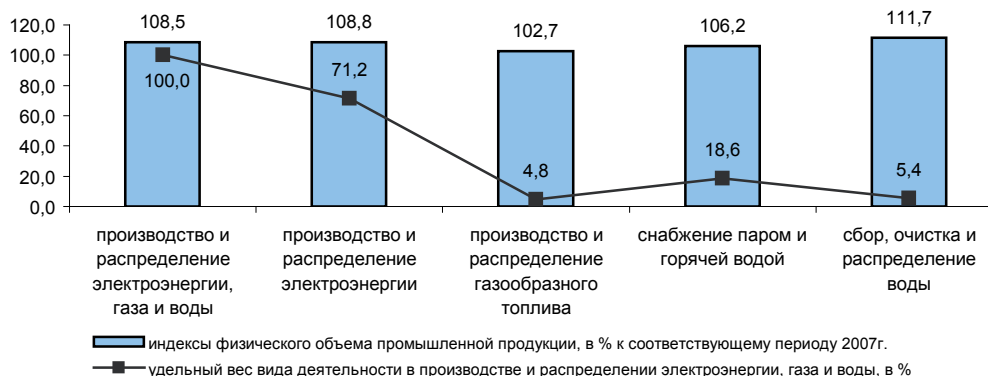
Производство **машин и оборудования** выросло на 6,5%. Больше произвели подшипников, жаток, насосов, тракторов, нефтегазоперерабатывающего оборудования. Вместе с тем, сократился выпуск нефтепромыслового оборудования (Северо-Казахстанская область), машин для горнодобывающей промышленности и автоматических стиральных машин (г. Алматы).

Выпуск **электрооборудования, электронного и оптического оборудования** по сравнению с прошлым годом возрос на 6,1%. Увеличилось производство трансформаторов, изолированных проводов и кабелей, распределительных щитов, телевизоров. Снижился выпуск вычислительных цифровых машин, аккумуляторов, конденсаторов, счетчиков жидкости и электроэнергии.

Транспортных средств и оборудования выпустили на 82 млрд. тенге. Индекс физического объема составил 77,7%. Меньше произвели грузовых автомобилей в Акмолинской области, легковых – в Восточно-Казахстанской области.

В **прочих отраслях промышленности** производство уменьшилось (75,6%) в основном за счет снижения выпуска мебели для сидения, офисной деревянной и кухонной, деревянных кроватей, ювелирных изделий, спортивных товаров.

Индексы физического объема и удельный вес производства и распределения электроэнергии, газа и воды

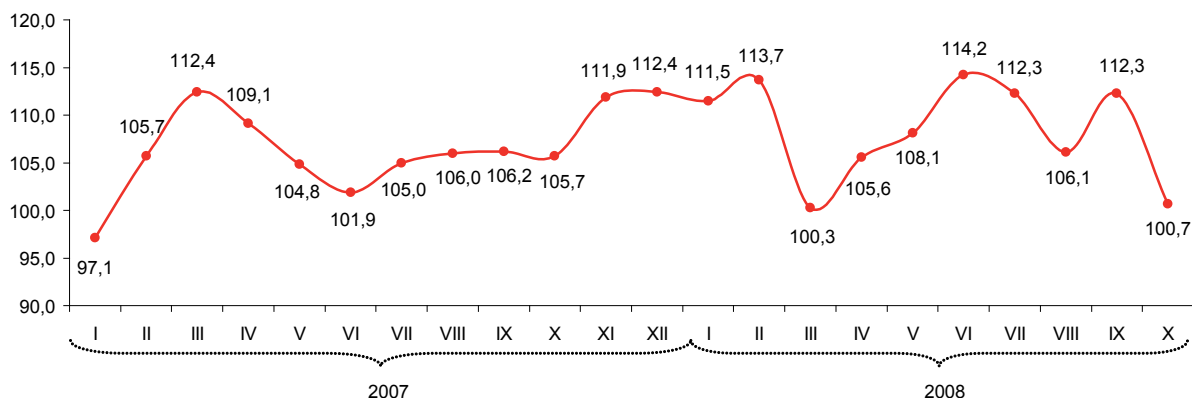
Прирост **производства и распределения электроэнергии, газа и воды** в январе-октябре т.г. составил 8,5% по сравнению с тем же периодом прошлого года.

Электроэнергии произвели 66 млрд. кВт.ч, что выше аналогичного уровня 2007г. на 7,1%. Возросло производство на предприятиях большинства регионов.

Выработка теплотенергии составила 70 млн. Гкал или 101,1% к январю-октябрю прошлого года. Выпуск увеличен в десяти регионах республики.

Индексы физического объема производства и распределения электроэнергии, газа и воды

в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

2.3 СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО

Производство продукции сельского хозяйства

Объем валовой продукции сельского хозяйства за январь-октябрь 2008г. в целом по республике, по оценке, составил 1130,1 млрд. тенге в текущих ценах, что меньше аналогичного периода 2007г. на 7,8%.

Растениеводство

По состоянию на 1 ноября 2008г. по информации Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан уборка зерновых и зернобобовых культур полностью закончена во всех областях республики, за исключением Алматинской области, где заканчивается сбор кукурузы и риса.

Продолжается уборка хлопка-сырца, сахарной свеклы, масличных и других культур. Подсолнечник убран с 80,5% посевных площадей, овощи – с 97,5%, картофель – с 98%.

Заготовка кормов. По состоянию на 30 октября 2008г. в целом по республике припасено 13,5 млн. тонн сена, что составило 102,4% от потребности. По сравнению с аналогичной датой прошлого года сена заготовлено больше на 1,9%.

Успешно ведут заготовку сена сельхозформирования практически всех областей, за исключением Мангистауской, Западно-Казахстанской и Восточно-Казахстанской, где сена заготовлено меньше требуемого объема.

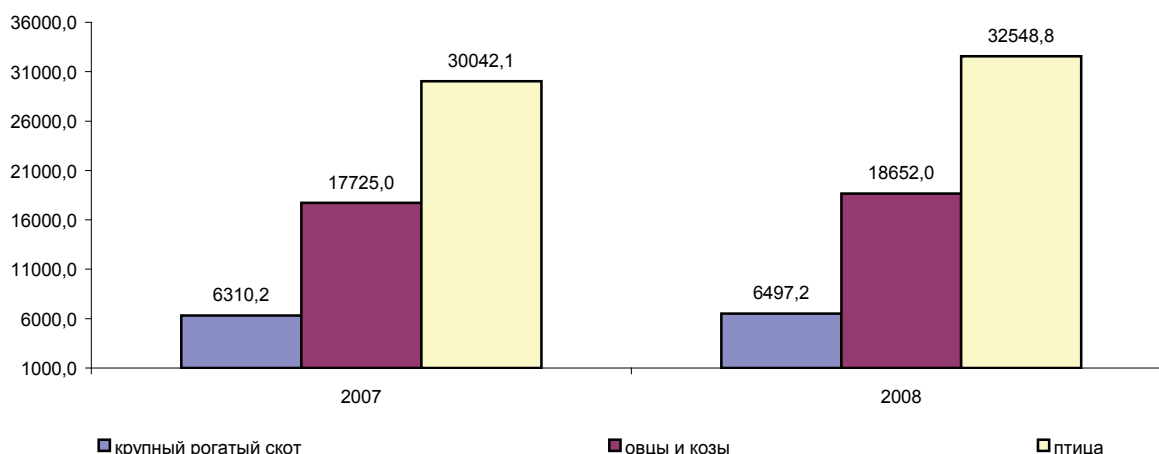
Заготовка силоса составила меньше трети от потребности, сенажа – 53,2%, соломы – 79,2%. Вместе с тем по сравнению с аналогичной датой прошлого года объем заготовленной соломы возрос в 1,6 раза, силоса – на 14%.

Животноводство

По состоянию на 1 ноября 2008г. по сравнению с аналогичной датой прошлого года отмечен рост поголовья крупного рогатого скота на 3%, овец и коз – на 5,2%, свиней – на 1,7%, лошадей – на 5,9%, верблюдов – на 4,1%, птицы – на 8,3%.

Численность сельскохозяйственных животных и птицы на 1 ноября 2008г.

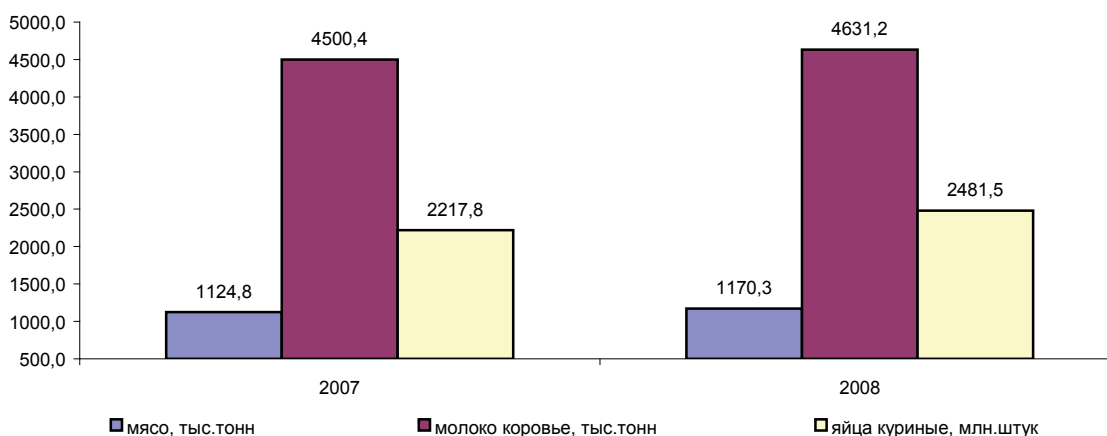
тыс. голов

Продуктивность скота и птицы по сравнению с январем-октябрем 2007г. возросла. Средний удой молока на одну корову дойного стада возрос на 5,2%, средний выход яиц на 1 курицу-несушку - на 5,9%.

Рост поголовья и продуктивности скота и птицы положительно отразился на объемах производства животноводческой продукции. Объем реализации на убой всех видов скота и птицы в живом весе увеличился на 4%, производство коровьего молока возросло на 2,9%, яиц куриных – на 11,9%.

Производство основных видов продукции животноводства

2.4 СТРОИТЕЛЬСТВО

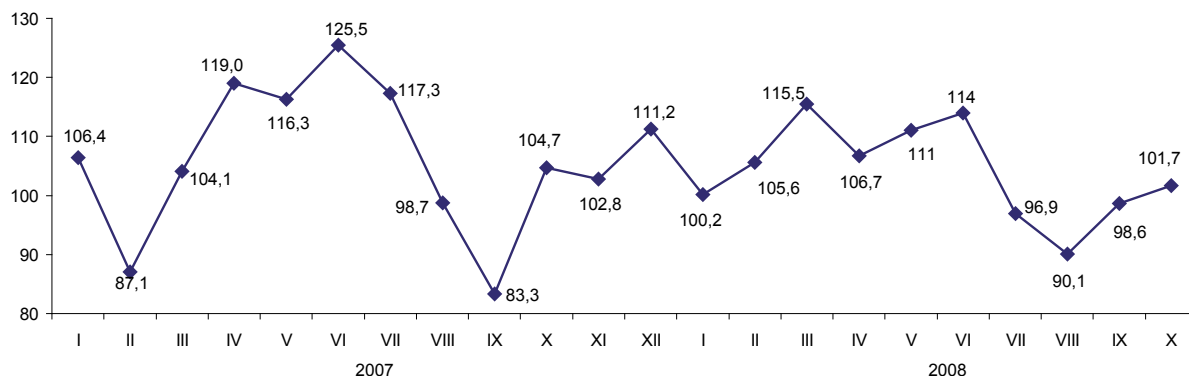
Строительная деятельность

В январе-октябре 2008г. объем строительных работ (услуг), с учетом оценки, составил 1465,4 млрд. тенге, что на 2,9% больше уровня января-октября 2007г.

Наибольший удельный вес в республиканском объеме занимали строительные работы, выполненные частными строительными организациями – 73,7%. Иностранцами подрядчиками выполнено 25,6%, государственными – 0,7%.

Индексы физического объема строительных работ

в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

В структуре выполненных работ наибольшую долю (54,9% от общего объема) составили работы по возведению зданий и гражданскому строительству (в январе-октябре 2007г. – 34,6%).

Структура выполненных строительных работ по видам в январе-октябре 2008г.

в процентах

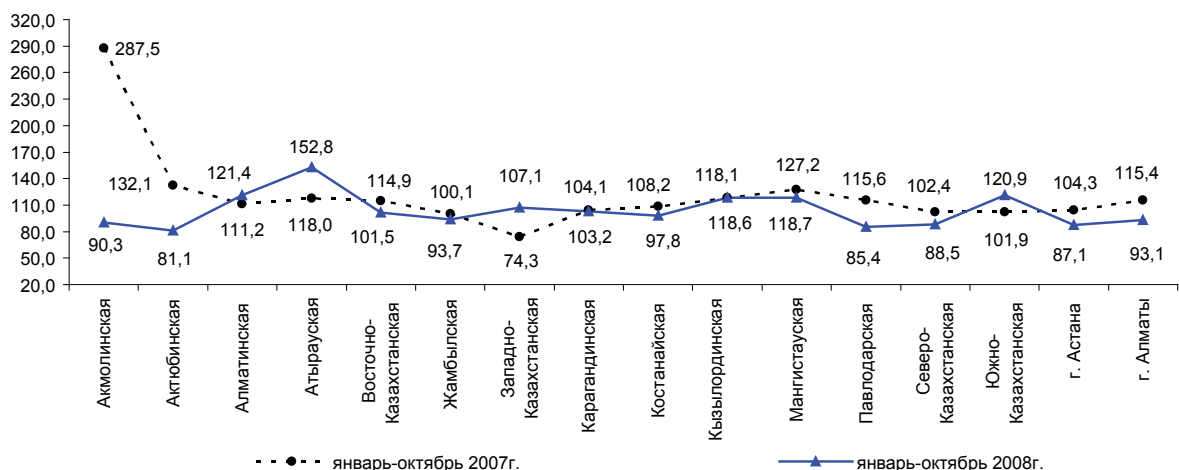

Увеличение объема строительных работ по сравнению с январем-октябрем 2007г. наблюдалось в 8 регионах республики. При этом наибольший рост отмечен в Атырауской (в 1,5 раза), Алматинской (на 21,4%) и Южно-Казахстанской (на 20,9%) областях.

Значительную долю в общереспубликанском объеме строительных работ занимали гг. Астана, Алматы и Атырауская область (суммарно 58,4% от общего объема).

Индексы физического объема строительных работ

в % к соответствующему периоду предыдущего года

В январе-октябре 2008г. было построено 25644 здания, из которых 22599 жилого и 3045 нежилого назначения. По количеству введенных объектов нежилого назначения наибольшее число приходилось на отрасль торговли – 1274, а также транспорта и связи - 880 объекта.

В сфере образования и здравоохранения введено 87 объектов, в том числе 29 - общеобразовательных школ, 15 – дошкольных учреждений, 43 – амбулаторно-поликлинических учреждений.

Ввод в эксплуатацию объектов образования и здравоохранения

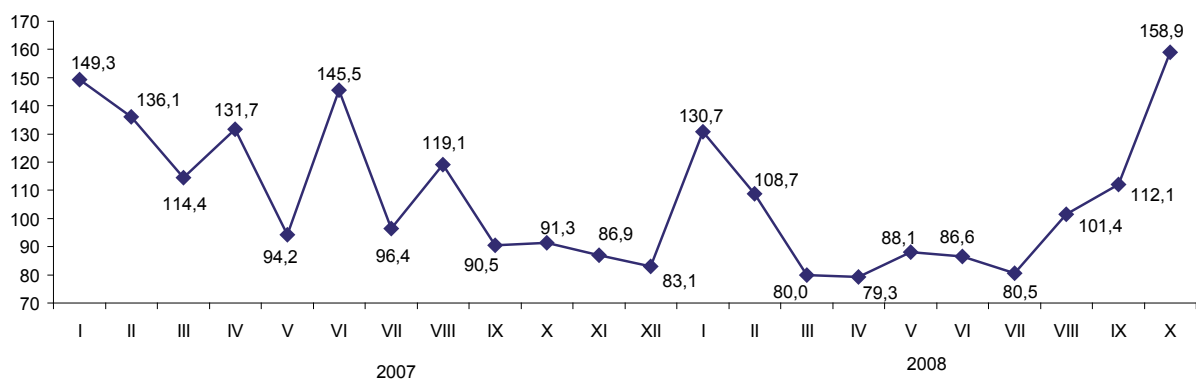
Жилищное строительство

В январе-октябре 2008г. на жилищное строительство было направлено 377,7 млрд. тенге инвестиций, что на 9,9 % меньше, чем в соответствующем периоде 2007г. В общем объеме инвестиций в основной капитал доля средств освоенных в жилищном строительстве составила 12,7%.

Предприятиями и организациями всех форм собственности и населением введено в эксплуатацию 5237,4 тыс. кв. метров общей площади жилых зданий, что на 1,7% выше уровня января-октября 2007г. Преобладающим остается ввод в эксплуатацию жилых зданий частными предприятиями, организациями и населением (88,8% от общего объема введенного жилья). На долю индивидуальных застройщиков приходилось 55,9%. Государственными организациями введено в эксплуатацию 7,7% от общего объема жилья, иностранными предприятиями - 3,5%.

Индексы физического объема ввода в эксплуатацию жилых зданий

в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

Увеличение объемов введенных жилых зданий наблюдалось в 10 регионах республики. Значительный рост был отмечен в Северо-Казахстанской (в 1,8 раза), Алматинской (на 19%), Акмолинской и Восточно-Казахстанской (на 18,2%), Актюбинской (на 17,1%) областях.

Стоимость строительства жилых домов. Средняя фактическая стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых домов в январе-октябре 2008г. составила 59,5 тыс. тенге, в том числе построенных населением – 37,5 тыс. тенге.

2.5 ТРАНСПОРТ

За январь-октябрь 2008г. **грузооборот** в республике (с учетом оценки объема грузооборота нетранспортных организаций и предпринимателей, занимающихся коммерческими перевозками) составил 306274,3 млн. ткм, что на 7,0% больше грузооборота январь-октября 2007г.

Грузооборот **железнодорожного транспорта** за январь-октябрь 2008г. составил 179597,6 млн.ткм, что на 10,2% выше январь-октября 2007г. за счет увеличения перевозок внутри республики на дальние расстояния.

Грузооборот **автотранспорта** за январь-октябрь 2008г. (с учетом оценки объема грузооборота нетранспортных организаций и предпринимателей, занимающихся коммерческими перевозками) составил 51140,6 млн. ткм, что на 2,3% больше январь-октября 2007г.

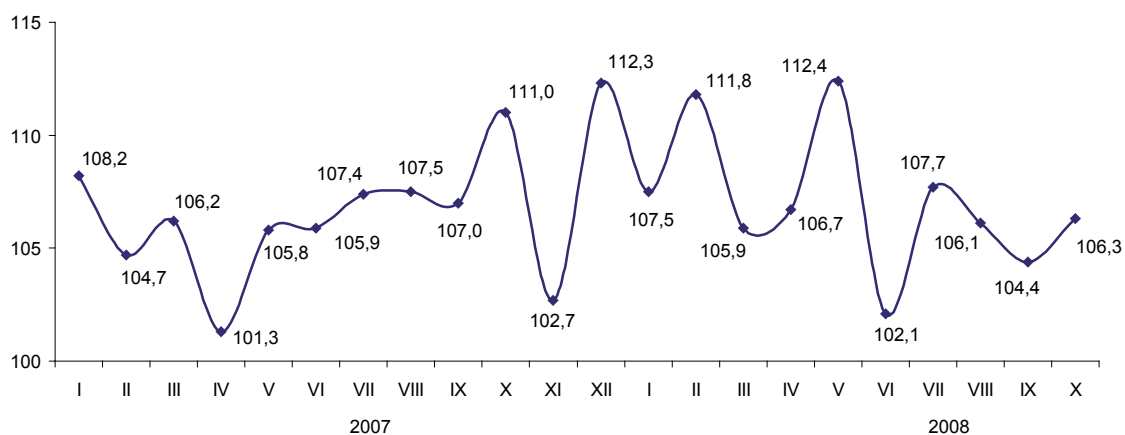
Грузооборот **магистральных трубопроводов** в январе-октябре 2008г. составил 74844,8 млн. ткм, что на 2,5% выше январь-октября 2007г. Из общего объема грузооборота транспортировка нефти составила 36847,3 млн. ткм (увеличение на 4,7% к январю-октябрю 2007г. за счет увеличения поставок в Китай и по Каспийскому трубопроводному консорциуму), газа – 37997,5 млн. ткм (увеличение на 0,5%).

С начала навигации грузооборот **речного транспорта** составил 47681,5 тыс. ткм, что на 4,3% меньше, чем за соответствующий период прошлого года.

Грузооборот **воздушного транспорта** за январь-октябрь 2008г. составил 56821,8 тыс. ткм или снизился на 15,9% к январю-октябрю 2007г.

Динамика грузооборота

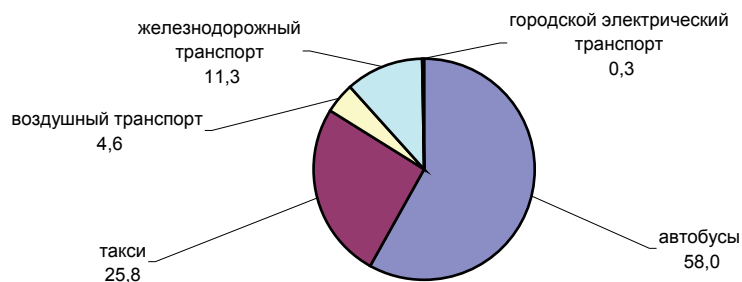
в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

Пассажиروоборот в январе-октябре 2008г. по сравнению с январем-октябрем 2007г. увеличился на 1,7% и составил 103272,5 млн. пкм, в том числе автобусов - на 1,6%, такси - на 4,5%, воздушного транспорта - на 7,2%, что связано с увеличением экономической активности населения. Одновременно отмечается снижение пассажирооборота железнодорожного транспорта - на 5,0%, троллейбусов - на 29,0%, трамваев – на 15,7%.

Структура пассажирооборота

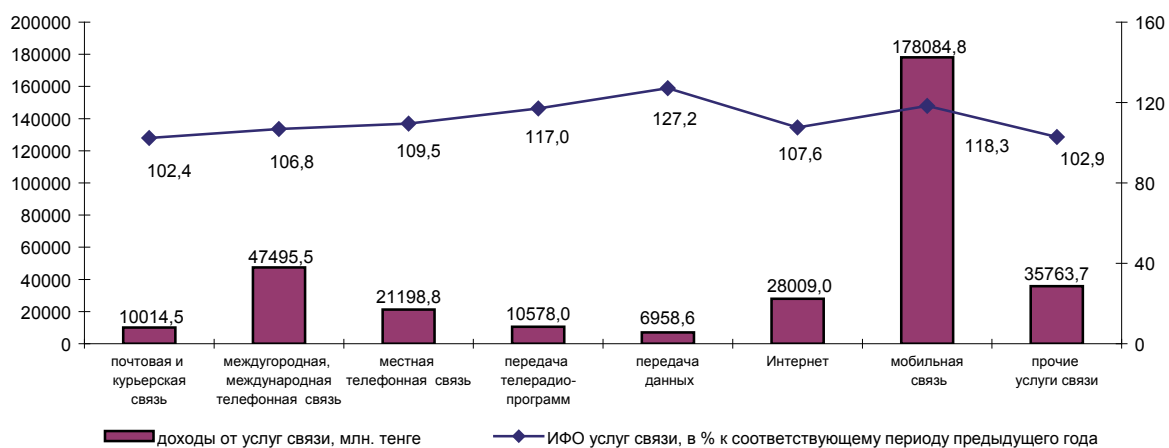
в процентах

2.6 СВЯЗЬ

Предприятиями связи республики за январь-октябрь 2008г., по оперативным данным, оказано услуг на сумму 338,1 млрд. тенге, из них населению – на 136,3 млрд. тенге, что соответственно, в сопоставимых ценах на 12,5% и 12,9% больше, чем в январе-октябре 2007г.

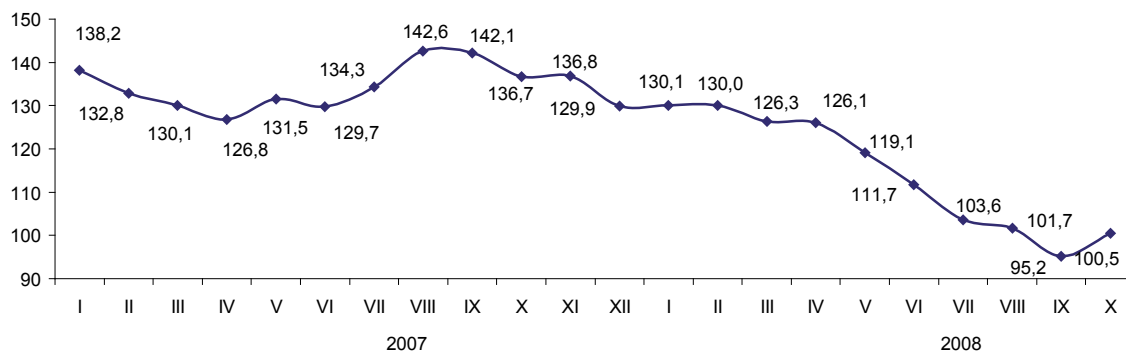
Доходы от услуг связи в январе-октябре 2008г.

На развитие рынка телекоммуникаций республики оказывают влияние такие сегменты рынка, как мобильная связь, междугородная телефонная связь, Интернет.

Динамика услуг связи

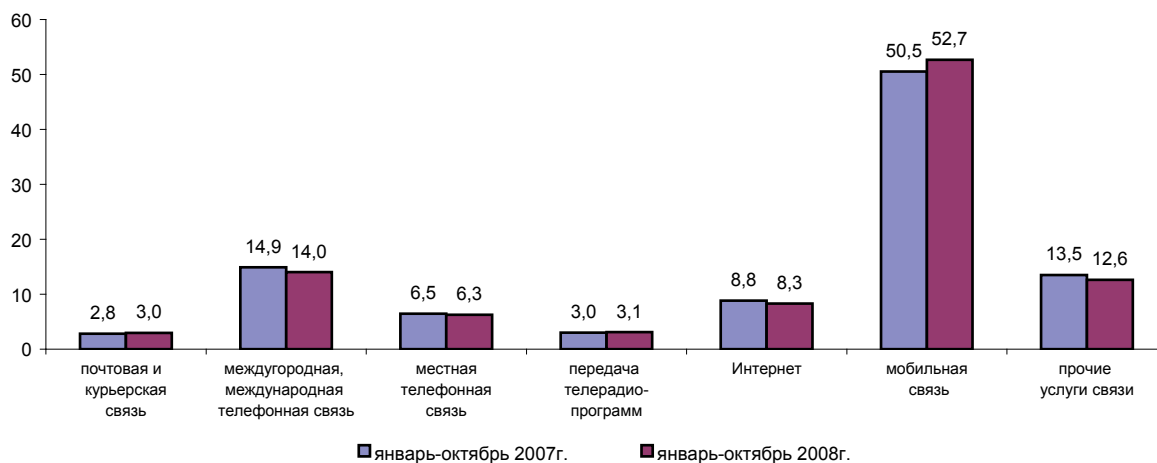
в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

В структуре доходов от услуг связи за январь-октябрь 2008г. наибольшую долю занимает мобильная связь – 52,7%. В сравнении с январем-октябрем 2007г. объем услуг мобильной связи увеличился на 18,3%.

Структура доходов от услуг связи

в процентах

В общем объеме доходов предприятий связи доходы от реализации услуг связи населению составили 40,3%. В объеме доходов от услуг связи населению за январь-октябрь 2008г. 57,9% составили доходы от услуг мобильной связи, 17,9% - от услуг междугородной, международной связи, 10,4% - от услуг местной телефонной связи, 13,8% - от услуг прочих видов связи.

Доходы от услуг связи населению в январе-октябре 2008г.

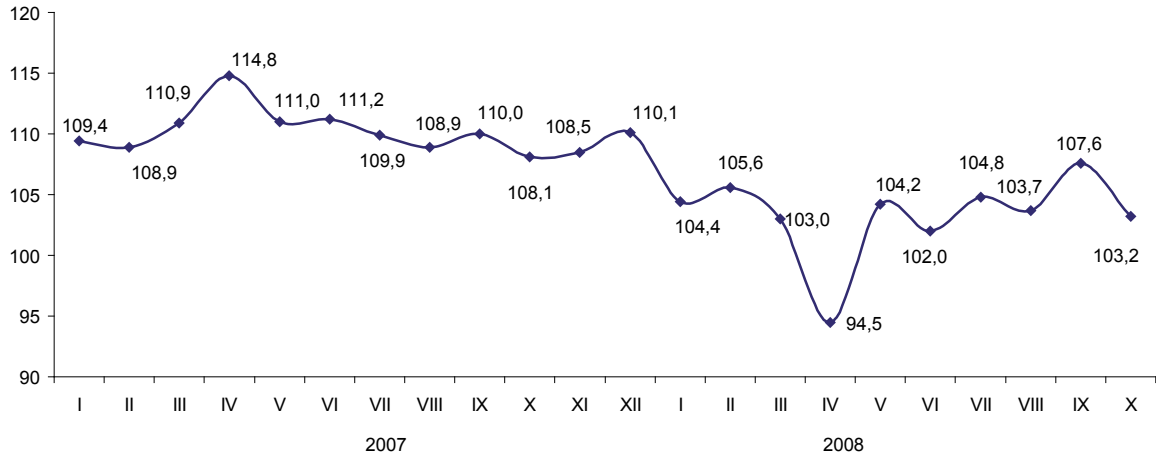

2.7 ТОРГОВЛЯ И ПРОЧИЕ УСЛУГИ

В январе-октябре 2008г. объем розничного товарооборота составил 2009,4 млрд. тенге и увеличился по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (в постоянных ценах) на 3,3%. В октябре 2008г. реализация товаров составила 243,6 млрд. тенге, что в постоянных ценах выше уровня октября 2007г. на 3,2%, по сравнению с сентябрем 2008г. увеличение составило 2,2%.

Динамика розничного товарооборота

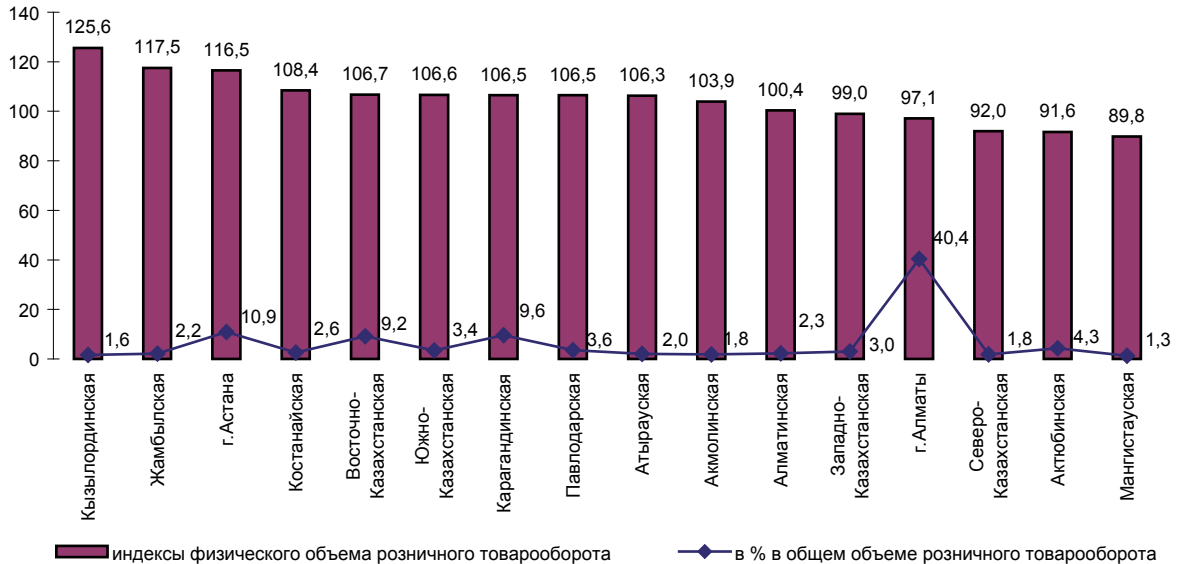
в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

В январе-октябре 2008г. продажа потребительских товаров на душу населения в республике составила в среднем 128,4 тыс. тенге, что на 31,8 тыс. тенге выше аналогичного периода 2007г.

Индексы физического объема розничного товарооборота за январь-октябрь 2008г.

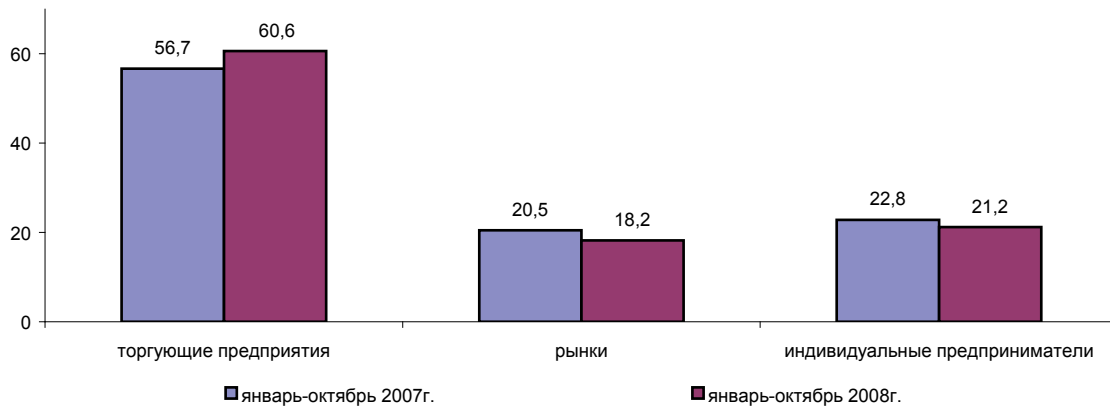
в процентах к соответствующему периоду предыдущего года

В формировании объема розничного товарооборота значительная доля принадлежит негосударственному сектору. С начала года оборот по реализации товаров предприятиями с частной формой собственности, индивидуальными предпринимателями и на рынках получен в сумме 1943,6 млрд. тенге (96,7%), предприятиями других государств, их юридическими лицами и гражданами – 65,3 млрд. тенге (3,3%).

Структура розничного товарооборота по каналам реализации

в % к общему объему

Следует отметить, что сохраняется тенденция формирования розничного товарооборота в основном за счет продажи товаров торговыми организациями и индивидуальными предпринимателями, осуществляющими деятельность в стационарной торговой сети. Их доля в структуре формирования оборота розничной торговли в январе-октябре 2008г. составила 81,8%. Одновременно продолжает снижаться доля продаж на рынках с 20,5% в январе-октябре 2007г., до 18,2% в соответствующем периоде 2008г.

Оптовый товарооборот республики за январь-октябрь текущего года составил 5058,6 млрд. тенге или на 0,4% больше, чем за соответствующий период 2007г. При этом практически весь объем полученного товарооборота приходится на негосударственный сектор. Преобладающую долю в оптовом товарообороте продолжают занимать непродовольственные товары и товары производственно-технического назначения.

Объем услуг общественного питания за январь-октябрь 2008г. составил 84,4 млрд. тенге или на 3,1% больше, чем за соответствующий период 2007г. При этом, 16,1% от общего объема услуг общественного питания предоставляется индивидуальными предпринимателями.

За анализируемый период объем услуг по техническому обслуживанию и ремонту автомобилей, мотоциклов и ремонту бытовых изделий и предметов личного пользования составил 16,8 млрд. тенге. Значительная часть (58,3%) данных услуг предоставляется в сфере малого предпринимательства (малыми предприятиями и индивидуальными предпринимателями).

3. МОНИТОРИНГ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

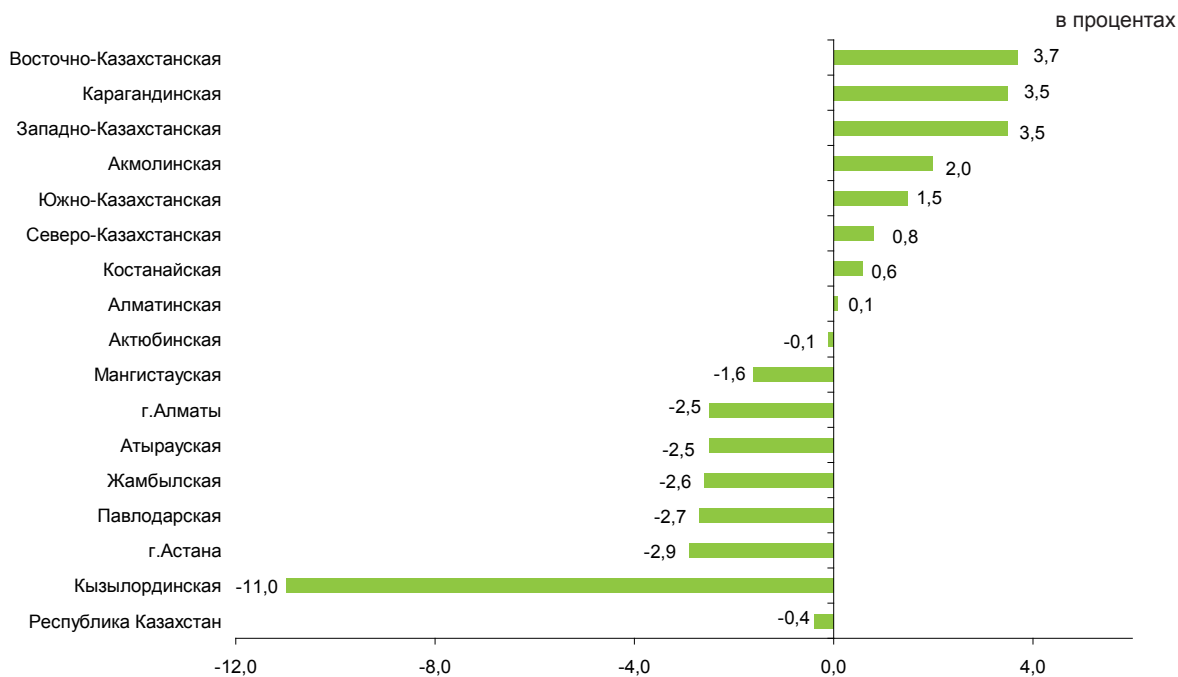
Выпуск продукции (товаров и услуг) активными субъектами малого предпринимательства за январь-октябрь 2008г. снизился по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (в постоянных ценах) на 0,4% и составил 1937,2 млрд. тенге.

в % к соответствующему периоду прошлого года

	Количество активных субъектов малого предпринимательства	Численность занятых	Выпуск продукции (товаров и услуг)
Республика Казахстан	102,8	104,6	99,6
Акмолинская	100,8	101,3	102,0
Актюбинская	87,2	92,7	99,9
Алматинская	105,6	103,9	100,1
Атырауская	111,1	116,4	97,5
Восточно-Казахстанская	108,6	108,6	103,7
Жамбылская	104,2	107,3	97,4
Западно-Казахстанская	108,4	106,4	103,5
Карагандинская	106,8	104,0	103,5
Костанайская	102,7	100,6	100,6
Кызылординская	103,8	102,7	89,0
Мангистауская	95,4	105,9	98,4
Павлодарская	104,2	103,5	97,3
Северо-Казахстанская	99,0	100,1	100,8
Южно-Казахстанская	95,6	98,0	101,5
г. Астана	107,4	107,9	97,1
г. Алматы	105,7	110,2	97,5

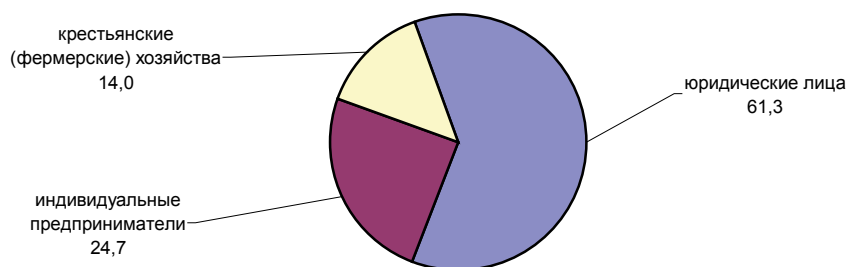
Рост выпуска продукции отмечен в Восточно-Казахстанской, Западно-Казахстанской, Карагандинской, Акмолинской областях. Снижение выпуска продукции наблюдалось в Кызылординской, Жамбылской, Мангистауской, Атырауской, Павлодарской областях, в гг.Астана и Алматы.

Снижение (увеличение) выпуска продукции субъектами малого предпринимательства

Структура выпуска продукции (товаров и услуг) субъектами малого предпринимательства

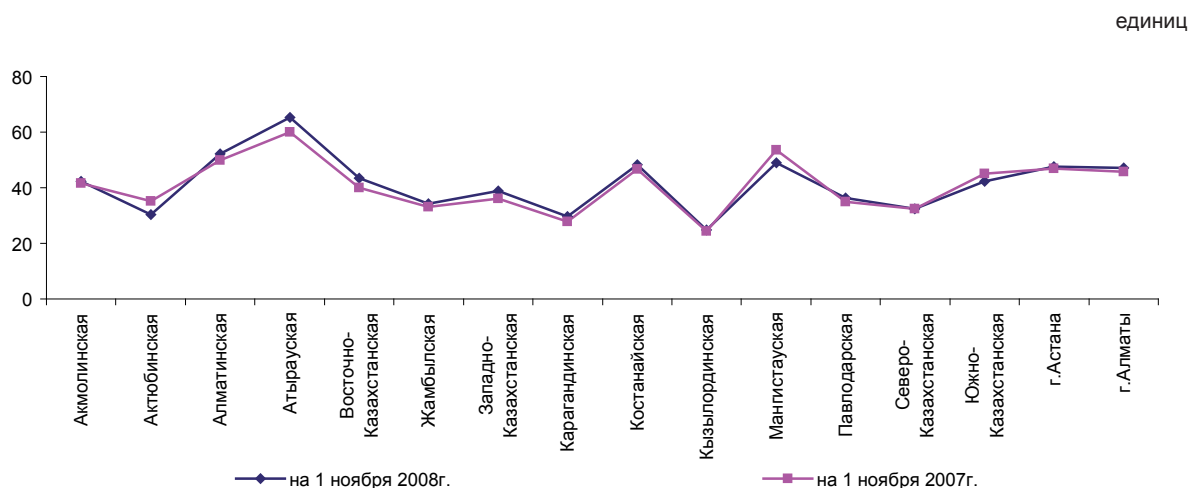
в процентах

Количество субъектов малого предпринимательства на 1 ноября 2008г., активно работающих на рынке, по сравнению с соответствующим периодом прошлого года выросло на 2,8% и составило 654756 единиц, в том числе - 59019 юридических лиц, 425785 - индивидуальных предпринимателей и 169952 крестьянских (фермерских) хозяйств.

В двенадцати регионах республики зафиксирован рост числа активных субъектов малого предпринимательства на 1000 жителей. Увеличилось их число в Атырауской (на 5,4 единицы), Восточно-Казахстанской (на 3,3 единицы), Западно-Казахстанской (на 2,8 единицы), Алматинской (на 2,1 единицы) областях и г.Алматы (на 1,3 единиц). Снижение произошло в Актюбинской (на 4,9 единиц), Мангистауской (на 4,5 единиц), Южно-Казахстанской (на 2,8 единиц) и Северо-Казахстанской (на 0,1 единицу) областях.

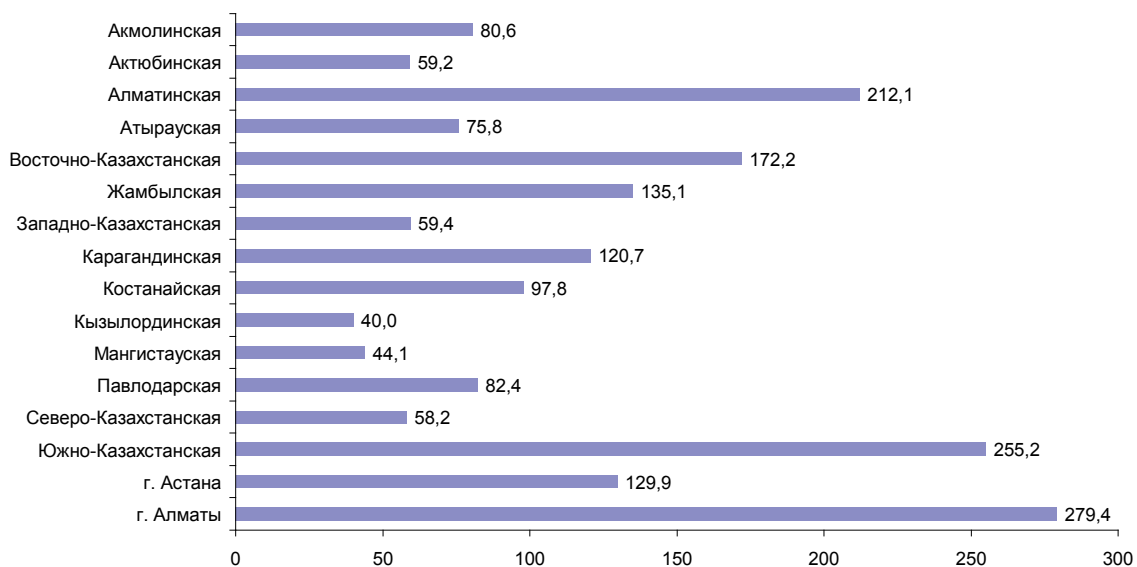
Распределение регионов по количеству активных субъектов малого предпринимательства на 1000 жителей

Численность занятых в малом предпринимательстве увеличилась на 4,6% и составила 1902,1 тыс. человек.

Численность занятых в малом предпринимательстве

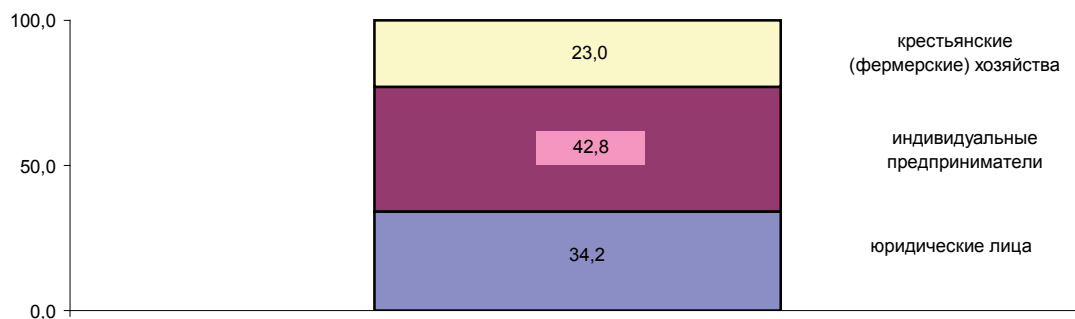
ТЫС. ЧЕЛОВЕК

Наибольший рост численности занятых в малом предпринимательстве на 1 ноября 2008г. по сравнению с аналогичным показателем прошлого года отмечен в Атырауской (на 16,4%), Восточно-Казахстанской (на 8,6%), Западно-Казахстанской (на 6,4%) областях, в г.Алмате (на 10,2%) и г.Астане (на 7,9%). Снизилась численность занятых в Актюбинской (на 7,3%) и Южно-Казахстанской (на 2%) областях.

Структура численности занятых в малом предпринимательстве

в процентах

4. ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ

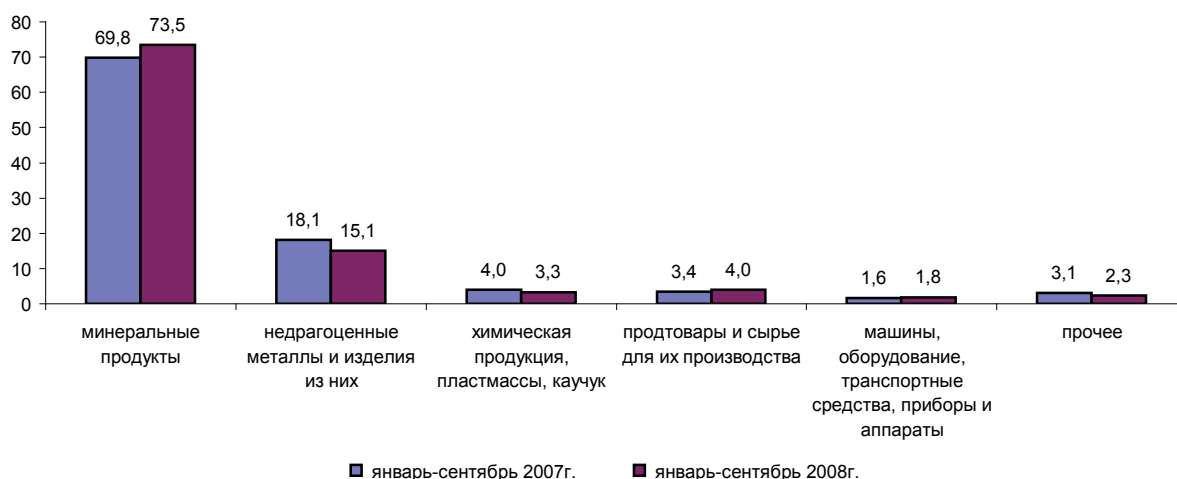
(Информация Комитета таможенного контроля Министерства финансов Республики Казахстан)

4.1 ВНЕШНЕТОРГОВЫЙ ОБОРОТ

Внешнеторговый оборот Республики Казахстан, по данным таможенной статистики, без учета неорганизованной торговли, в январе-сентябре 2008г. составил 84171,6 млн. долларов США и по сравнению с январем-сентябрем 2007 года увеличился на 46,4%, в том числе экспорт – 56119,2 млн. долларов США, увеличился на 66,1%, импорт (с учетом расходов на транспортировку и страхование) – 28052,4 млн. долларов США, увеличился на 18,3%.

Товарная структура экспорта

в процентах к итогу

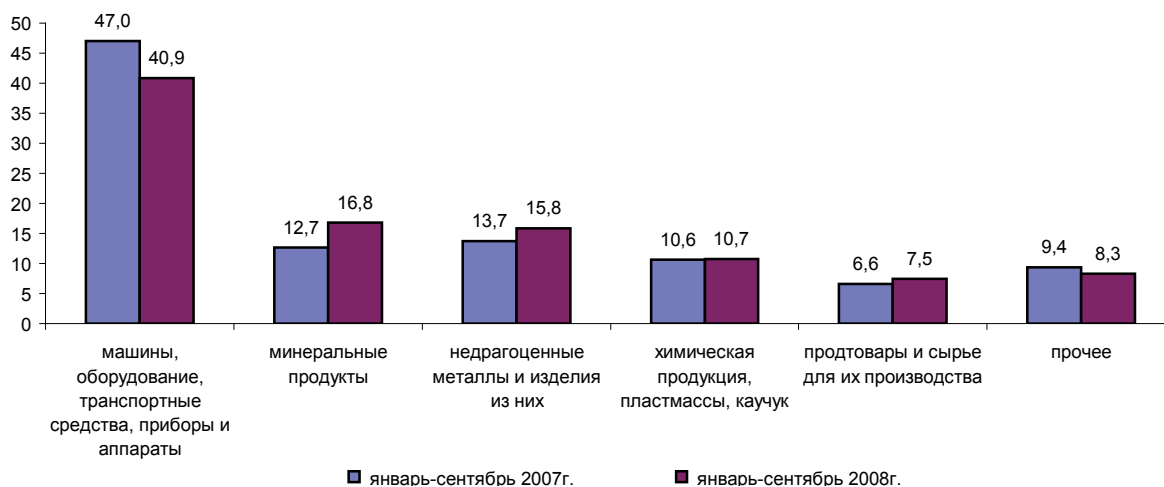

Основными покупателями казахстанской продукции являются Италия (17,4%), Швейцария (15,8%), Китай (10,0%), Российская Федерация (9,0%), Франция (7,6%), Нидерланды (6,2%), Израиль (3,5%), Иран, Украина (по 3,0%), Турция (2,7%).

Доля стран СНГ в общем объеме экспорта за анализируемый период составила 15,8% (в январе-сентябре 2007г. – 16,5%).

Товарная структура импорта

в процентах к итогу

В общем объеме импорта инвестиционные товары в январе-сентябре 2008г. составили 13209,9 млн. долларов США или 47,1% (в январе-сентябре 2007г. – 10855,8 млн. долларов США или 45,8%).

В январе-сентябре 2008г. на страны СНГ приходилось 46,5% всех импортных поставок (в январе-сентябре 2007г. – 44,7%). Основными поставщиками импортной продукции являются Российская Федерация (37,3% от общего объема импорта), Китай (11,1%), Германия (6,8%), США (5,1%), Украина (4,9%), Италия (3,6%), Япония (2,6%), Турция (2,5%), Франция (2,4%), Великобритания (1,8%).

4.2 ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ С ГОСУДАРСТВАМИ СНГ

В январе-сентябре 2008г. внешнеторговый оборот со странами СНГ составил 21881,1 млн. долларов США и по сравнению с январем-сентябрем 2007г. увеличился на 35,4%, в том числе экспорт – 8845,6 млн. долларов США, увеличился на 58,7%, импорт – 13035,6 млн. долларов США, на 23,1%.

Доля государств СНГ в общем товарообороте составила 26,0% (в январе-сентябре 2007г. – 28,1%).

Удельный вес минеральных продуктов в общем объеме экспорта в государства СНГ в январе-сентябре 2008г. составил 53% (в январе-сентябре 2007г. – 49%), продовольственных товаров – 11% (12%), химической продукции – 10% (16%).

Доля машин, оборудования, транспортных средств, приборов и аппаратов в объеме импорта из стран СНГ в январе-сентябре 2008г. составила 22% (в январе-сентябре 2007г. – 26%), минеральных продуктов – 34% (27%), металлургической продукции – 17% (18%), химических товаров – 8% (9%).

Страны СНГ являются основными поставщиками минеральных продуктов, химической и металлургической продукции: доля импорта из этих стран по минеральным ресурсам в январе-сентябре 2008г. составила 95% (в январе-сентябре 2007г. – 94%), металлургической продукции – 49% (58%), продовольственным товарам – 62% (62%), химическим товарам – 37% (38%) от общего импорта указанных товаров.

4.3 ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ С ДРУГИМИ СТРАНАМИ МИРА

В январе-сентябре 2008г. внешнеторговый оборот с другими странами мира составил 62290,5 млн. долларов США и по сравнению с аналогичным периодом 2007г. увеличился на 50,7%, в том числе экспорт – 47273,6 млн. долларов США, увеличился на 67,5%, импорт – 15016,8 млн. долларов США, на 14,4%.

Удельный вес минерального сырья в общем объеме экспорта в другие страны мира в январе-сентябре 2008г. составил 77% (в январе-сентябре 2007г. – 74%), продукции металлургической промышленности – 14% (18%).

Доля машин, оборудования, транспортных средств, приборов и аппаратов в объеме импорта из других стран мира в январе-сентябре 2008г. составила 57% (в январе-сентябре 2007г. – 64%), продовольственных товаров – 5% (4%), химической продукции – 13% (12%), продукции металлургической промышленности – 15% (10%).

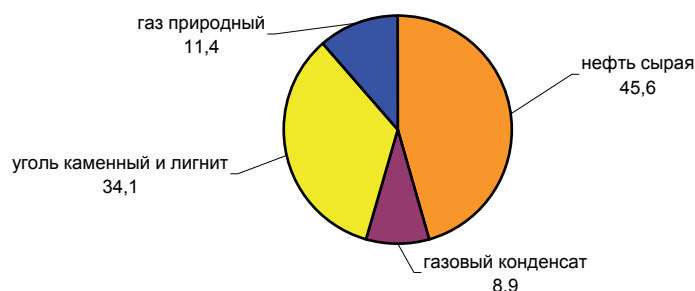
Другие страны мира играют большую роль в обеспечении потребностей страны по ряду важнейших товаров: доля импорта из этих стран по продукции машиностроения в январе-сентябре 2008г. составила 74% (в январе-сентябре 2007г. – 75%), фармацевтическим товарам – 89% (87%), одежде – 86% (78%), продовольственным товарам – 38% (38%) от общего импорта указанных товаров.

5. ТОВАРНЫЕ РЫНКИ

В январе-сентябре 2008г. природные топливно-энергетические ресурсы, вовлеченные в экономический оборот республики, в пересчете в условное топливо, по сравнению с соответствующим периодом 2007г. увеличились на 9,8% и составили 137,1 млн. тонн. Существенную долю в их структуре традиционно занимают сырая нефть и уголь.

Структура ресурсов природного топлива в январе-сентябре 2008г.

в процентах

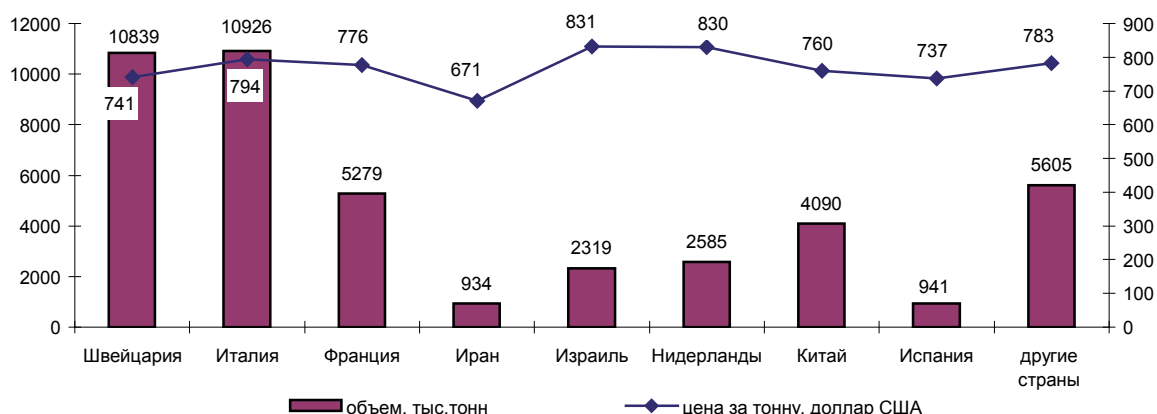
Топливо-энергетические ресурсы в январе-сентябре 2008г. составили 61,6 млрд. кВт.ч электроэнергии (на 6,1% больше, чем в январе-сентябре 2007г.), 80,1 млн. тонн каменного угля и лигнита (на 16,2% больше), 9,1 млн. тонн газового конденсата (на 0,5% больше), 13,8 млрд. куб. метров природного газа (на 13,9% больше), 48,8 млн. тонн нефти сырой (на 5,8% больше).

В январе-сентябре 2008г. ресурсы газа природного обеспечивались на 60,5% собственной добычей. Импорт природного газа осуществлялся из Узбекистана (47,8% от общего объема импорта природного газа или 2463,1 млн. куб. м), России (25% или 1288,2 млн. куб. м) и Туркменистана (27,2% или 1405,1 млн. куб. м).

Ресурсы нефти и угля сформировались практически за счет добычи в республике (88,6% и 99,8% от общего объема ресурсов соответственно).

Нефтяной рынок республики имеет экспортносырьевую направленность. Так, большая часть ее ресурсов (89,1%) идет на экспорт, на внутреннем рынке республики переработано нефти сырой 10,9%. Нефти сырой экспортировано за январь-сентябрь 2008г. 43,5 млн. тонн, в том числе в страны вне СНГ – 43,1 млн. тонн (99,1% от общего объема экспорта). Объем поступившей нефти сырой на переработку в январе-сентябре 2008г. составил 5,3 млн. тонн.

Объемы и цены экспорта нефти сырой в январе-сентябре 2008г.

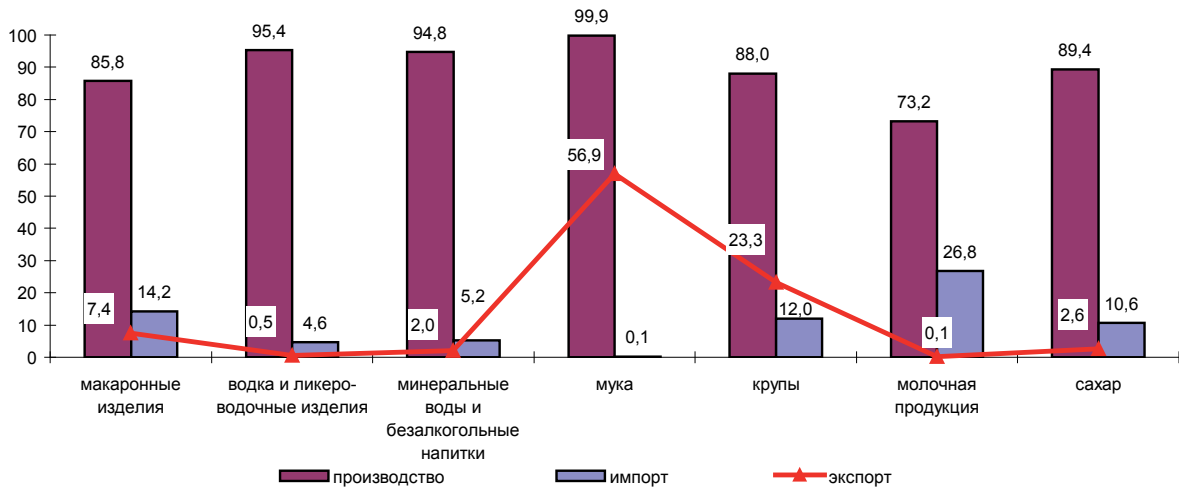
Ресурсы нефтепродуктов формируются в основном из собственного производства (70%–98% от общего объема ресурсов). Спрос на нефтепродукты частично восполнен их импортом. В январе-сентябре 2008г. по сравнению с соответствующим периодом прошлого года в структуре ресурсов автомобильного бензина наблюдается повышение доли импорта с 20,3% до 29,9%, газойлей, керосина, мазута, снижение с 12,3% до 8,5%, с 36,6% до 22,7%, с 8,2% до 2,4% соответственно.

По продовольственным товарам производство в республике продолжает превалировать над их импортом: почти полностью обеспечиваются отечественным производством ресурсы муки (99,9% от объема ресурсов), минеральной воды и безалкогольных напитков (94,8%) и круп (88%). Более половины произведенной муки идет на экспорт (56,9%), объем которого составил 113,8% к уровню января-сентября 2007г. В ресурсах молочных продуктов, макаронных изделий, водки, ликероводочных и табачных изделий, пива, сахара, растительного масла на долю отечественного производства приходится от 60% до 95%.

По отдельным продовольственным товарам импорт превалирует над производством. В ресурсах плодов и орехов переработанных он составляет 93,3%, овощей и грибов консервированных – 86,2%, мяса птицы – 68,3%, кофе и чая – 64,5%, рыбы консервированной – 61,2%.

Структура формирования ресурсов и экспорт по отдельным продовольственным товарам за январь-сентябрь 2008г.

в процентах

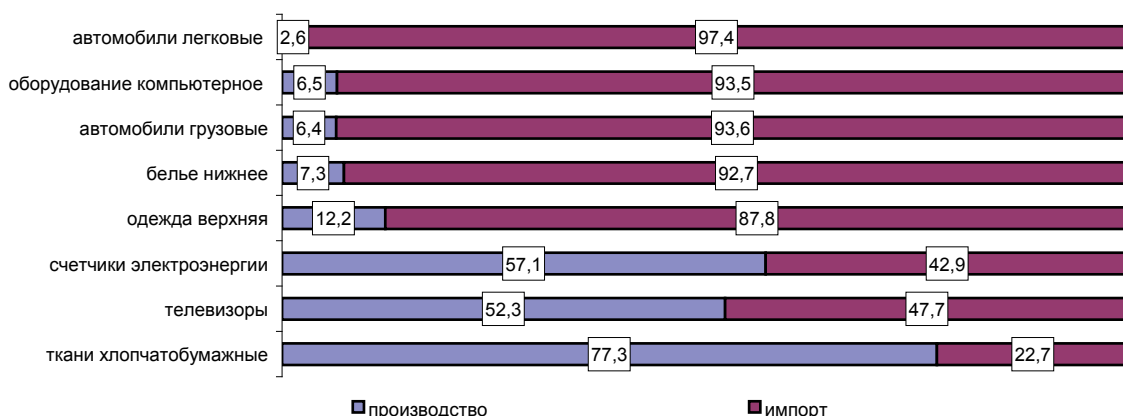

Рынок непродовольственных товаров обеспечивается, наряду с их производством в республике, ввозом из других стран. В связи со значительным сокращением производства импорт предметов домашнего обихода, столовых, кухонных, туалетных принадлежностей за январь-сентябрь 2008г. составил 81,4% от общего объема ресурсов, шампуня и средств для волос – 96,7%. Существенна доля импортных поставок моющих средств – 96,5% и фармацевтических препаратов – 89,2%. На потребительском рынке средства гигиены полости рта и зубов, кожантерейные изделия представлены только импортного производства.

Среди электрических бытовых товаров импортируются стиральные машины – 68,8% от общего объема ресурсов, миксеры и соковыжималки – 97,7%, прочие бытовые приборы со встроенным электродвигателем – 98,6%. На рынке компьютерного оборудования отмечено увеличение объемов отечественного производства, что обеспечило долю производства в ресурсах в 6,5%. На рынке телевизоров доля импорта в объеме их ресурсов составляет 52,3%.

Структура ресурсов непродовольственных товаров в январе-сентябре 2008г.

в процентах

Для большинства видов строительных материалов характерно наполнение ресурсов за счет импортных поставок. Плиты древесностружечные, линолеум и покрытия напольные импортируются полностью, стекловолокно, плиты и плитки керамические – на 97,7%. Импорт красок и лаков составляет 67,4% объемов ресурсов, кирпича керамического – 80,9%. Отечественное производство преобладает в строительных материалах, являющихся природным сырьем – известь (91,9% от общего объема ресурсов), асбест (97,3%), пески природные (98,7%), известняк и гипс (98,8%), мел и доломит (99,4%), глина и каолин (99,7%).

Ресурсы цемента за январь-сентябрь 2008г. против соответствующего периода 2007г. уменьшились на 21,5%: за счет отечественного производства – на 10,2%, импорта – на 39,9%. Доля отечественного производства в общем объеме его ресурсов составила 70,8%. Цемент почти полностью потребляется на внутреннем рынке (98,2%).

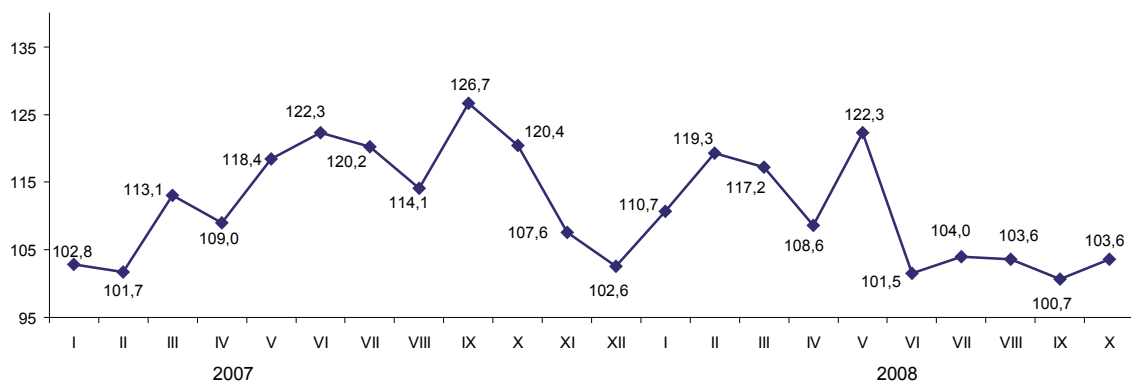
6. ИНВЕСТИЦИИ

ИНВЕСТИЦИИ В ОСНОВНОЙ КАПИТАЛ

В январе-октябре 2008г. объем инвестиций в основной капитал с учетом оценки составил 2969,1 млрд. тенге, что на 7,6% больше, чем в соответствующем периоде 2007г.

Индексы физического объема инвестиций в основной капитал

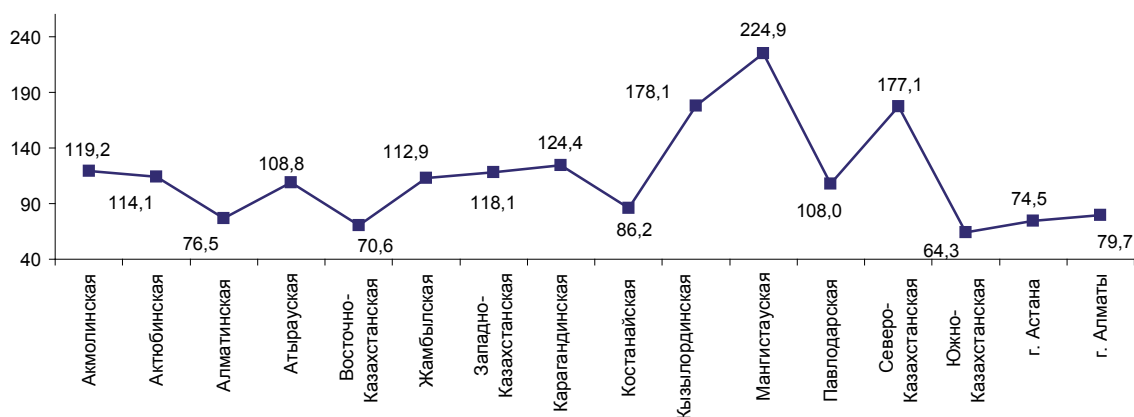
в процентах к соответствующему месяцу предыдущее года

Увеличение инвестиций в основной капитал по сравнению с соответствующим периодом прошлого года отмечено в 12 регионах республики. При этом наибольший рост вложений наблюдался в Жамбылской области (в 1,9 раза) на строительство завода по производству цемента. За счет увеличения средств в обустройство месторождений нефти и строительства нефтепровода возрос объем инвестиций в Кызылординской области (в 1,8 раза). Объем инвестиций в Западно-Казахстанской области вырос на 28,4%, за счет активизации работ на месторождении газа. В Акмолинской области, где высокими темпами велось строительство автомобильных дорог и завода по производству кирпича, рост составил 27,3%.

Темпы освоения инвестиций в основной капитал

в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

Наиболее активными инвесторами выступали хозяйствующие субъекты частной формы собственности. Ими освоено 53,2% всех инвестиций в основной капитал. Удельный вес предприятий и организаций других государств, осуществляющих деятельность на территории Республики Казахстан составил 27,8%. На долю государственного сектора пришлось 19% вложений.

В технологической структуре инвестиций 51,9% составили работы по строительству и капитальному ремонту зданий и сооружений, 27,8% - машины, оборудование, инструмент, инвентарь, 20,3% - прочие капитальные работы и затраты.

Структура инвестиций в основной капитал по направлениям использования

в процентах

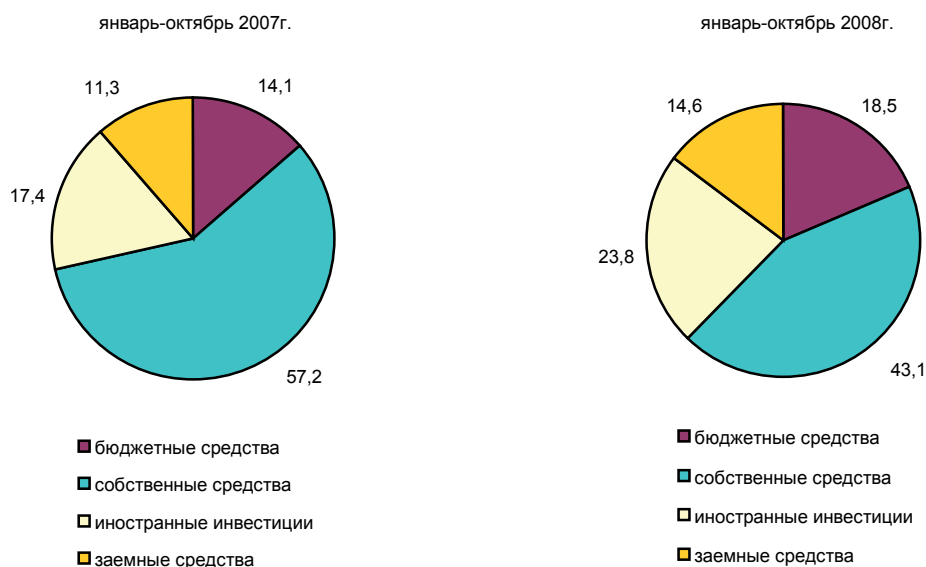

Из отраслей промышленности наиболее приоритетной для вложений отраслью остается добыча сырой нефти и природного газа, предоставление услуг в этих областях – 22,6% от общего объема инвестиций в основной капитал.

По сравнению с январем-октябрем 2007г. значительно увеличились инвестиционные вложения в образование (в 1,8 раза), гостиницы и рестораны (на 57%), производство и распределение электроэнергии, газа и воды (на 52,9%), сельское хозяйство, охота и лесное хозяйство (на 38,1%) и предоставление коммунальных, социальных и персональных услуг (на 35,6%).

Структура инвестиций в основной капитал по источникам финансирования

в процентах к общему объему инвестиций

Собственные средства инвесторов освоены в основном в горнодобывающей промышленности (35,6% инвестиций из указанного источника). Большая часть (63,9%) бюджетных средств были направлены на развитие отраслей «Транспорт и связь», «Производство и распределение электроэнергии, газа и воды» и «Образование».

Около половины иностранных инвестиций (44,8%) направлены на развитие горнодобывающей промышленности. Наиболее привлекательна для иностранных инвесторов Атырауская область, где за отчетный период освоено 61,2% всех иностранных инвестиций.

7. ЦЕНЫ

7.1 ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЕ ЦЕНЫ

Инфляция в октябре т.г. составила 0,6%. Цены на продовольственные товары увеличились на 0,6%, их вклад в общий прирост цен был наибольшим – 0,3%. Платные услуги стали дороже на 0,9%, непродовольственные товары – на 0,4%, обеспечив в инфляции 0,2% и 0,1%, соответственно.

На рынке продовольственных товаров в октябре т.г. по сравнению с предыдущим месяцем прирост цен на хлебобулочные и крупяные изделия составил 0,5%, а на манную и перловую крупы – по 1,4%, пшено – 1%. Цены на булочные и мучные кондитерские изделия выросли на 1,2%, муку и макаронные изделия по 0,5%, рис – на 0,4%, хлеб – на 0,2%.

В октябре т.г. отмечено удорожание яиц – на 5% и молочной продукции – на 2,3% (в сентябре т.г. – на 4,8% и 1,4% соответственно). Цены на молоко свежее за прошедший месяц возросли на 3,6%, творог – на 2,7%, кефир – на 2,1%, сметану – на 1,9%.

Мясо и мясные изделия подорожали в октябре т.г. на 0,4%, что на 0,5 процентных пункта меньше чем в сентябре. Увеличение цен отмечено на свинину на 1,5%, колбасные изделия – на 0,8%, их снижение – на баранину на 0,2%. Уровень цен на рыбу и морепродукты за месяц стал выше на 0,7%, а на консервированную – на 0,8%, свежую – на 0,6%.

Темпы прироста цен на кондитерские изделия снизились с 1,4% в сентябре т.г. до 0,7% в октябре, на сахар – с 0,5% до 0,4%, соответственно.

Цены на фрукты и овощи за прошедший месяц повысились на 0,4% (в сентябре т.г. снизились на 4,2%). Фрукты подорожали на 1,1%, свежие овощи – на 1%, картофель подешевел на 1,4%.

Уровень цен на масла и жиры в октябре т.г. по сравнению с предыдущим месяцем стал ниже на 0,4%, в сентябре т.г. – на 0,1%. Прирост цен на масло животное за месяц составил 1,1%, маргарин – 0,5%. Масло подсолнечное подешевело на 1,4%.

Среди непродовольственных товаров наблюдалось повышение цен на энергоресурсы для населения: уголь каменный – на 5,4%, дрова – на 4%, сжиженный газ – на 2,1%. Цены на дизельное топливо уменьшились на 4,9%, бензин – на 2,7%.

Уровень цен на моющие и чистящие средства стал выше на 1,3%, одежду и обувь – на 0,8%, печатные издания, товары личной гигиены, предметы домашнего обихода и медицинские препараты – по 0,7%.

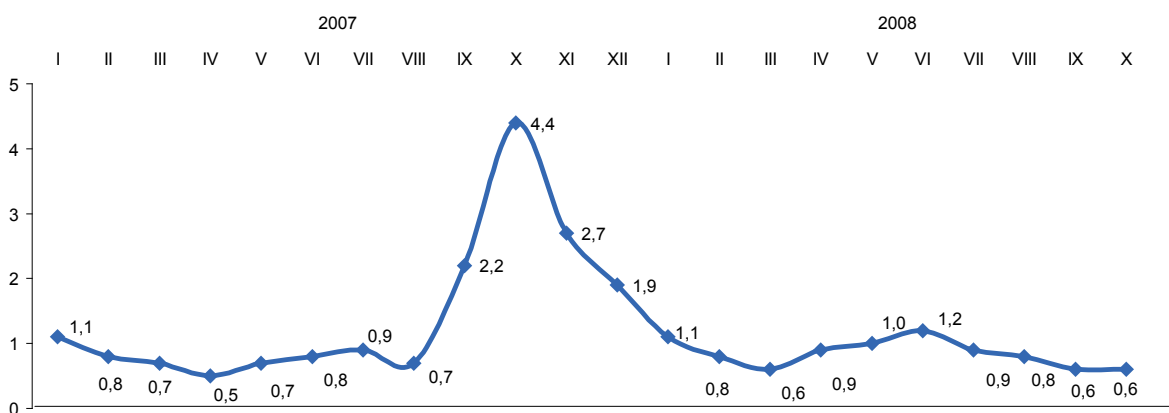
Тарифы на жилищно-коммунальные услуги в октябре т.г. выросли на 1,2%, что на 0,3 процентных пункта меньше, чем в сентябре. Повышение тарифов отмечено на центральное отопление на 5,4%, сбор мусора – на 0,7%, электроэнергию – на 0,4%, а снижение – на горячее водоснабжение – на 2,2%, канализацию – на 0,6%.

Прирост цен на услуги образования в октябре т.г. составил 2,9% (в сентябре – 5,7%). Цены на услуги парикмахерских повысились на 2,2%, ресторанов и гостиниц – на 1,2%, культуры – на 1,1%.

В прошедшем месяце услуги транспорта подешевели на 1,2%, за счет уменьшения оплаты за проезд на железнодорожном транспорте на 7,9%. Тарифы на услуги автомобильного транспорта увеличились на 0,5%, воздушного – на 1,6%.

Инфляция в 2007-2008гг.

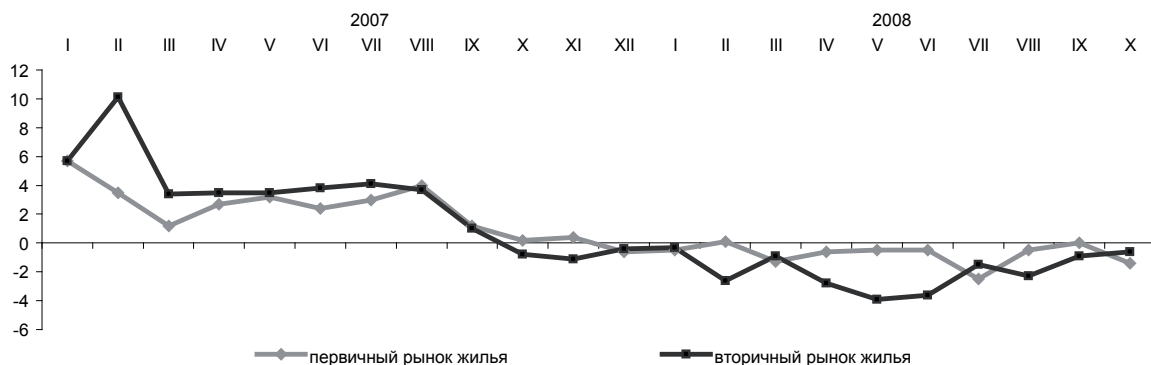
в процентах к предыдущему месяцу, прирост

В октябре 2008г. в среднем по республике цена продажи одного квадратного метра нового жилья составила 149,4 тыс. тенге и по сравнению с предыдущим месяцем уменьшилась на 1,4%, перепродажи благоустроенного жилья, соответственно, 111,8 тыс. тенге и на 0,6%.

Изменение цен на рынке жилья

в процентах к предыдущему месяцу, прирост +, снижение -

Базовая инфляция, рассчитанная без учета влияния роста цен на фрукты и овощи, бензин, уголь в октябре т.г. составила 0,7%, сентябре – 0,9%.

Инфляция в 2008г.

в процентах, прирост

	Октябрь 2008г. к				Январь-октябрь 2008г. к январю-октябрю 2007г.
	сентябрю 2008г.	декабрю 2005г.	декабрю 2007г.	октябрю 2007г.	
Инфляция	0,6	40,0	8,8	13,9	18,7
Базовая инфляция	0,7	38,5	8,8	13,6	18,3
Изменение цен и тарифов для групп населения с наименьшими денежными доходами	0,5	48,1	10,5	16,4	23,3
Изменение цен и тарифов для групп населения с наибольшими денежными доходами	0,7	36,6	8,2	13,1	16,8

Величина прожиточного минимума в среднем на душу населения, рассчитанная исходя из минимальных норм потребления основных продуктов питания, в октябре 2008г. относительно декабря 2007г. увеличилась на 24,2%, предыдущего месяца – на 1,4% и составила 13371 тенге (продукты питания – 8023 тенге, непродовольственные товары и платные услуги – 5348 тенге). В ее структуре доля расходов на приобретение мяса и рыбы в октябре 2008г. занимала 17,6%, молочных, масложировых изделий и яиц – 15%, фруктов и овощей – 16,4%, хлебопродуктов – 9,1%, сахара, чая и специй – 1,9%.

7.2 ЦЕНЫ В РЕАЛЬНОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ

Индекс цен предприятий-производителей промышленной продукции с учетом услуг производственного характера в октябре т.г. относительно сентября составил 92,2%, декабря 2007г. – 118,3%. Произведенная продукция за месяц подешевела на 8,1%, услуги производственного характера – подорожали на 0,9%. Из групп продукции, классифицированной по конечному назначению, цены на средства производства увеличились на 3,1%, потребительские товары – на 0,1%, на продукцию промежуточного потребления – уменьшились на 8,9%.

Индекс цен предприятий-производителей промышленной продукции

в процентах, прирост +, снижение-

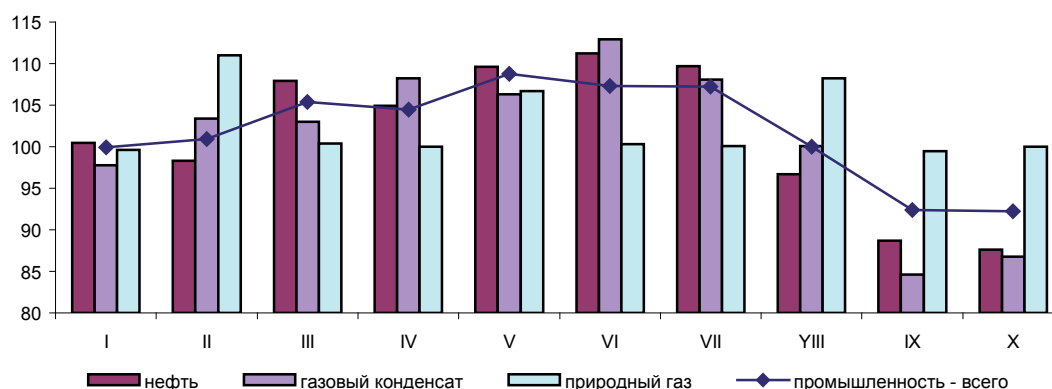
	Октябрь 2008г. к				Январь-октябрь 2008г. к январю-октябрю 2007г.
	сентябрю 2008г.	октябрю 2007г.	декабрю 2007г.	декабрю 2005г.	
Промышленная продукция, включая услуги производственного характера	-7,8	31,5	18,3	78,8	48,1
Произведенная продукция	-8,1	32,8	18,9	82,6	50,6
Средства производства	3,1	30,5	21,7	59,8	34,0
Продукция промежуточного потребления	-8,9	34,2	19,4	87,8	53,9
Потребительские товары	0,1	16,5	11,9	37,1	18,4
Услуги производственного характера	0,9	9,6	7,7	26,7	8,5

Базовый индекс цен производителей промышленной продукции (без учета изменения цен на нефть и металлы) в октябре т.г. против сентября составил 95,7%, декабря 2007г. – 119,4%.

Снижение цен в промышленности вызвано аналогичным их изменением в горнодобывающей промышленности, где их уровень за месяц стал ниже на 11%. Удешевление нефти на мировых рынках обусловило уменьшение в октябре т.г. цен ее добычи в республике на 12,4%. Это повлекло за собой снижение цен производителей на нефтепродукты на 0,9%, на мазут топочный – на 5,5%, дизельное топливо – на 0,6%, газ отбензиненный – на 0,1%. Уголь, за месяц, подорожал на 14,9%, электрическая энергия - на 0,1%. Цены на энергоресурсы, в целом за месяц, снизились на 10,8%, что внесло отрицательный «вклад» в динамику цен в промышленности на 6,6%.

Индекс цен предприятий-производителей на энергоресурсы в 2008г.

в процентах к предыдущему месяцу

Уровень цен в обрабатывающей промышленности в октябре т.г. стал ниже на 1,9% под влиянием их уменьшения в металлургической промышленности на 4%. Из-за неблагоприятной внешнеторговой конъюнктуры медь подешевела на 8,6%, драгоценные металлы – на 7,9%, прокат черных металлов – на 5,8%, алюминий необработанный – на 4,9%, цинк – на 3,2%. В химической промышленности после снижения в сентябре т.г. цен на 2,5% в истекшем месяце они возросли на 3,1% за счет удорожания продуктов основной химии на 3,6% и удобрений – на 1%. Текстильные и швейные товары стали дороже на 1,9%, бумага и картон – дешевле на 0,4%.

Цены на продукты питания, изготовленные в республике, за месяц снизились на 0,3%, в том числе на растительное масло – на 5%, рыбу – на 1%, молочные продукты – на 0,7%, чай – на 0,1% при их увеличении на крупы на 3%, макаронные изделия – на 0,6% и хлеб – на 0,2%.

Из наблюдаемых услуг производственного характера в прошедшем месяце снижение тарифов зарегистрировано при распределении газообразного топлива по трубопроводам на 8,5%, печатании газет – на 0,2%, добыче нефти и газа – на 0,1%, их увеличение – при ремонте машин и оборудования, снабжении паром и горячей водой – по 0,3%.

Индекс цен на производственные ресурсы, приобретенные промышленными предприятиями для технологического процесса, в октябре т.г. относительно сентября составил 99,6%. Цены на сырье и материалы, закупленные в республике, снизились на 0,7%, в странах Содружества и дальнем зарубежье – повысились по 1,1%.

Цены на товары, вывезенные из республики, в сентябре т.г. по сравнению с августом стали ниже на 5%, декабрем 2007г. – выше на 38,2%. Из групп экспортируемой продукции, классифицированной по конечному назначению, в сентябре т.г. относительно августа сырье подешевело на 6,1%, полуфабрикаты – на 2,5%, готовые товары подорожали на 2,4%. Из минерального сырья снижение цен экспортных поставок зафиксировано на газовый конденсат – на 15,2%, нефть – на 8,3%, продукты ее переработки – на 0,1%, их повышение на природный газ – на 15%, уголь – на 9,1%. Черные металлы подешевели на 3,2%, цветные – на 5,7%. Из продовольственных товаров, поставленных за рубеж, снижение цен наблюдалось на овощи (на 19,2%), кондитерские изделия из сахара (на 17,1%), муку (на 6,6%), крупы (на 6,3%), молочные продукты (на 4%), при их повышении на алкогольные и безалкогольные напитки (на 3,6%).

Индекс цен на продукцию, ввезенную в Казахстан, в сентябре 2008г. относительно августа составил 97,2%, декабря 2007г. – 120,2%, из ближнего зарубежья – соответственно, 95,8% и 122,7%, дальнего – 99% и 117,3%. Из импортируемой продукции за месяц значительное снижение цен отмечено на растительное масло – на 18,2%, кофе – на 14,4%, макаронные изделия – на 8,8%, рыбу – на 5,4%, при их повышении на готовые изделия из мяса на 9,2%, овощи – на 6,8%. Химические товары за месяц подорожали на 5,3%, в том числе краски и лаки – на 9,5%, фармацевтическая продукция – на 7,8%.

Индекс цен реализации на продукцию сельского хозяйства в октябре т.г. составил 102,8%, что на 2,1 процентных пунктов больше, чем в предыдущем месяце. Цены на продукцию растениеводства за истекший месяц повысились на 2,1% (в сентябре снизились на 0,9%), на продукцию животноводства - на 3,8% (повысились на 3,3%).

Изменение цен на продукцию сельского хозяйства

в процентах, прирост +, снижение-

	Октябрь 2008г. к				Январь-октябрь 2008г. к январю-октябрю 2007г.
	сентябрю 2008г.	октябрю 2007г.	декабрю 2007г.	декабрю 2005г.	
Продукция сельского хозяйства	2,8	30,8	17,8	79,3	44,0
Продукция растениеводства	2,1	35,2	21,5	106,5	59,6
Продукция животноводства	3,8	24,8	12,9	45,9	23,4

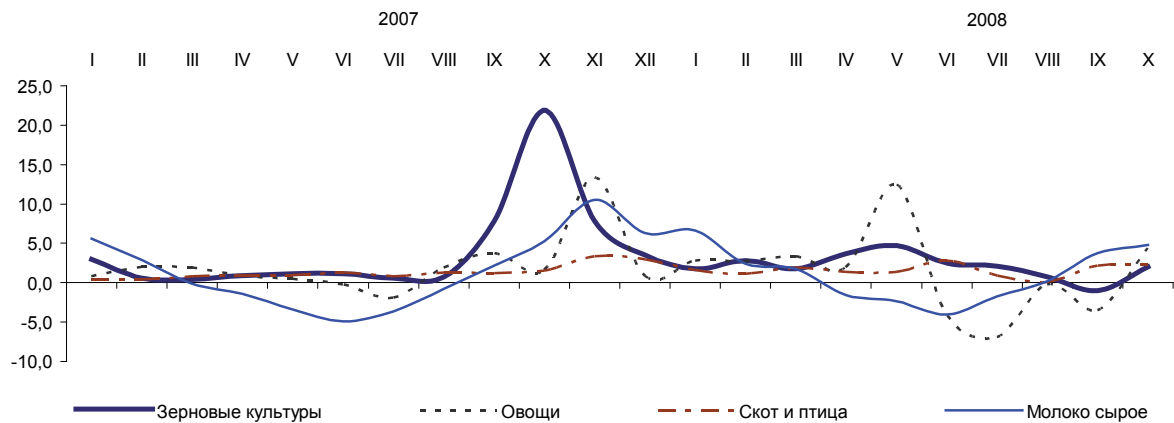
Цены на зерновые культуры в октябре т.г. повысились на 2% после их снижения в сентябре на 0,9%. Прирост цен на овес составил 8,8%, рис - 2,7%, рожь - 2,4%, пшеницу и гречиху - по 2%, ячмень - 1,3%, кукурузу - 0,4%, просо - 0,2%.

Овощная продукция по сравнению с предыдущим месяцем подорожала на 4,4%. Цены на помидоры увеличились на 16,5%, огурцы - на 16,3%, морковь - на 14,9%, свеклу - на 10,6%, а на капусту - на 1,5%, лук - на 0,9%. На бобы соевые они стали выше на 6,1%, сахарную свеклу - на 4,6%, картофель - на 4,5%, горох - на 3,4%, а яблоки и груши подешевели на 6,5%, виноград - на 5,7%.

Цены реализации на яйца в октябре повысились на 11,6%. На молоко сырое коровье они выросли на 4,8%, верблюжье - на 0,2%. Мясо скота и птицы за месяц стало дороже на 2,3%, свиней -на 3,4%, крупного рогатого скота - на 2,5%, лошадей - на 1,8%, овец - на 1%. Цены на мед увеличились на 4,4%, а на шерсть - на 0,3%.

Изменение цен на отдельные виды продукции сельского хозяйства

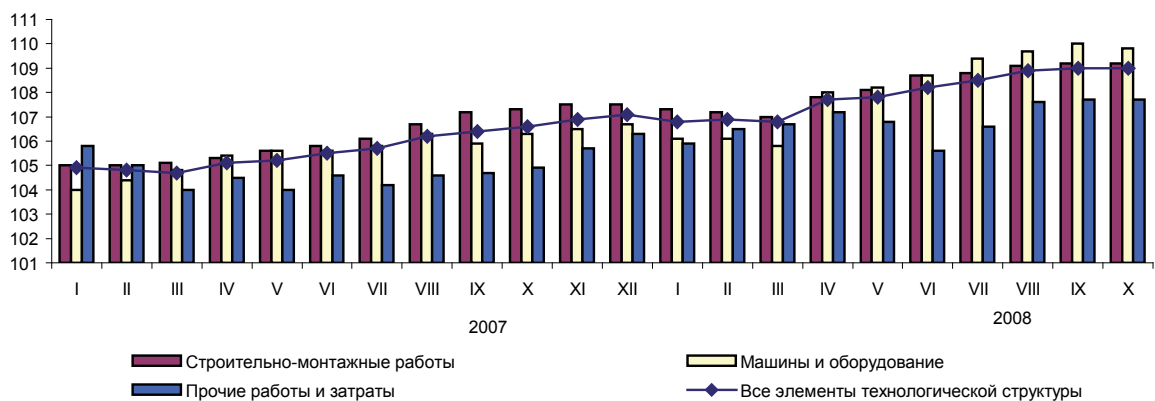
в процентах к предыдущему месяцу, прирост +, снижение-

Индекс цен в строительстве в октябре т.г. по сравнению с сентябрем составил 100,7%, декабрем 2007г. – 108%, на строительные-монтажные работы - соответственно, 100,8% и 108,3%, технологическое оборудование – 100,4% и 108,6%.

Индекс цен в строительстве

в процентах к соответствующему месяцу предыдущего года

Цены на материалы, детали и конструкции, приобретенные строительными организациями, в октябре т.г. относительно сентября выросли на 0,8%. Трубы из асбестоцемента подорожали на 26,8%, битум нефтяной и сланцевый, строительные металлоконструкции – по 2,1%, аппаратура осветительная промышленная – на 1,3%, осветительные устройства, изделия из бетона, известь – на 0,6% - 0,9%, растворы строительные – на 0,2%, а портландцемент подешевел на 2,7%, гипс - на 1,7%, плитки керамические - на 1,1%, кирпич – на 0,9%.

Индекс тарифов на перевозку грузов всеми видами транспорта в октябре т.г. по сравнению с сентябрем составил 100,1%, декабрем 2007г. – 110,4%.

Доставка грузов автомобильным и трубопроводным транспортом за прошедший месяц подорожала на 0,2%. Наибольший прирост тарифов зафиксирован на их перевозку в страны СНГ – на 1,1%, на пригородные сообщения - на 0,3%, внутригородские – на 0,1%. Грузовые тарифы на железнодорожном, воздушном и водном транспорте не изменились.

8. ФИНАНСОВАЯ СИСТЕМА

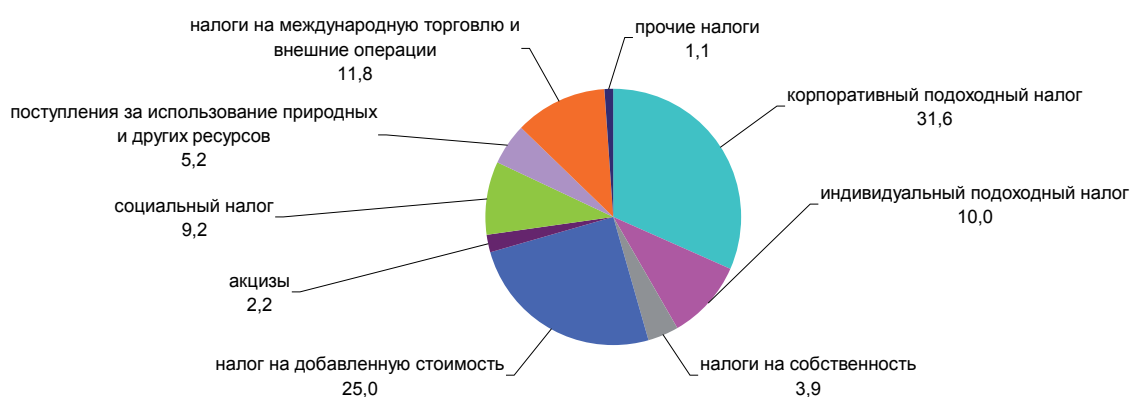
8.1 ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ФИНАНСЫ

Государственный бюджет Республики Казахстан. По оперативным данным Министерства финансов Республики Казахстан по состоянию на 1 октября 2008г. доходы государственного бюджета составили 2523,8 млрд. тенге, или 73,2% по отношению к исполняемому бюджету. Исполнение бюджета по затратам составило 2483,6 млрд. тенге или 71,3% к сводному плану на отчетный период. По сравнению с соответствующим периодом 2007г. доходы увеличились на 23,5%, а затраты на 28,3%. Дефицит бюджета (с учетом чистого бюджетного кредитования и сальдо по операциям с финансовыми активами) сформировался на уровне 232,1 млрд. тенге.

В структуре доходов государственного бюджета значительную долю занимают налоговые поступления (78,1%). Основными бюджетными источниками остаются корпоративный подоходный налог, налог на добавленную стоимость и социальный налог.

Структура налоговых поступлений государственного бюджета
(по состоянию на 1 октября 2008г.)

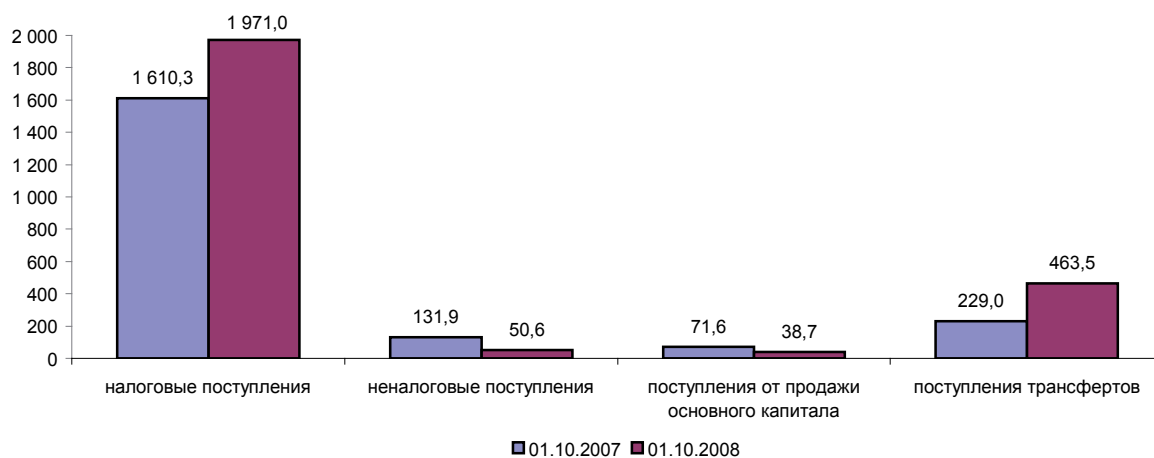
в процентах

В январе-сентябре 2008г. в структуре доходов государственного бюджета неналоговые поступления составили 2%, поступления от продажи основного капитала – 1,5%, поступления трансфертов – 18,4%.

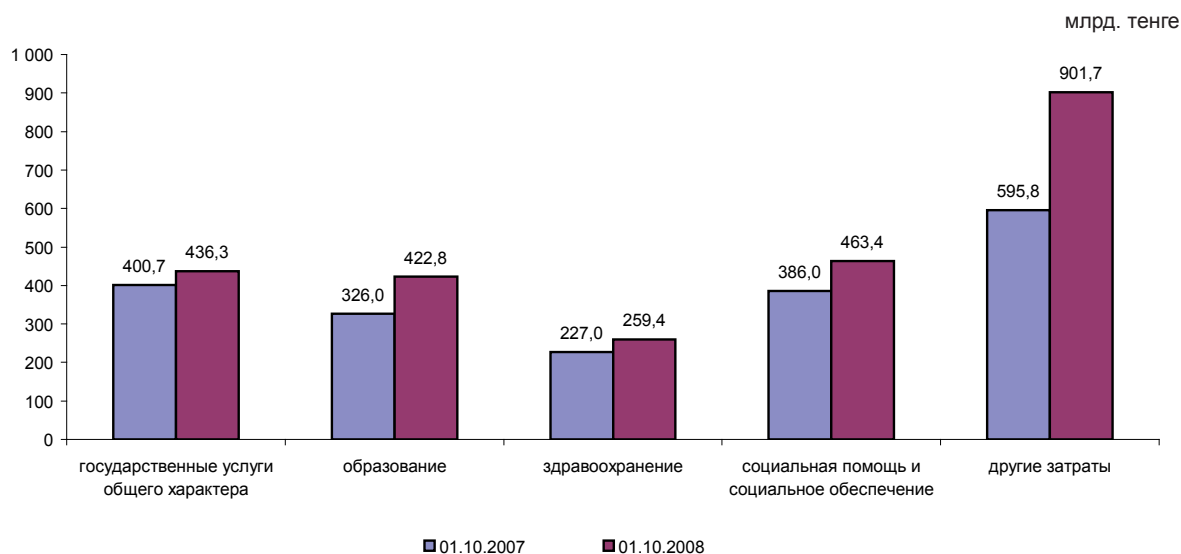
Доходы государственного бюджета

млрд. тенге

Затраты на социальную помощь и социальное обеспечение за январь-сентябрь 2008г. по сравнению с соответствующим периодом прошлого года увеличились на 20,1%, на государственные услуги общего характера – 8,9%, на образование – 29,7% и на здравоохранение – 14,3%.

Затраты государственного бюджета

По состоянию на 1 октября 2008г. доходы республиканского бюджета составили 2003,4 млрд. тенге. Затрат произведено на сумму 2015,4 млрд. тенге. Дефицит бюджета определен на уровне 244,4 млрд. тенге. По сравнению с соответствующим периодом прошлого года доходы возросли на 25,4%, а затраты на 31,6%.

В республиканском бюджете 71% доходов составляют налоги, 2,1% – неналоговые поступления, 0,2% – поступления от продажи основного капитала и 26,7% – поступления трансфертов.

В затратах республиканского бюджета на социальную помощь и социальное обеспечение приходится 21%, на государственные услуги общего характера – 16,6%, на транспорт и коммуникации – 10%, на образование – 6,8%, на здравоохранение – 4%, и на культуру, спорт, туризм и информационное пространство – 3%.

Доходы местных бюджетов составили 1383 млрд. тенге, затраты – 1325,9 млрд. тенге. По сравнению с аналогичным периодом 2007г. доходы возросли на 27,6%, а затраты – на 27,2%. Профицит бюджета сложился на уровне 10,5 млрд. тенге.

8.2 ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНАЯ СИСТЕМА

По данным **Национального Банка Республики Казахстан** на конец сентября 2008г. денежная база (резервные деньги) определилась в сумме 1754,9 млрд. тенге (на конец сентября 2007г. – 1713,1 млрд. тенге) и по сравнению с августом текущего года увеличилась на 0,2%. В составе денежной базы наличные деньги вне Национального Банка Казахстана (НБК) составили 920,5 млрд. тенге, депозиты банков второго уровня и других организаций в НБК – 834,4 млрд. тенге (в соответствующем периоде 2007г. – 882 млрд. тенге и 831,1 млрд. тенге соответственно).

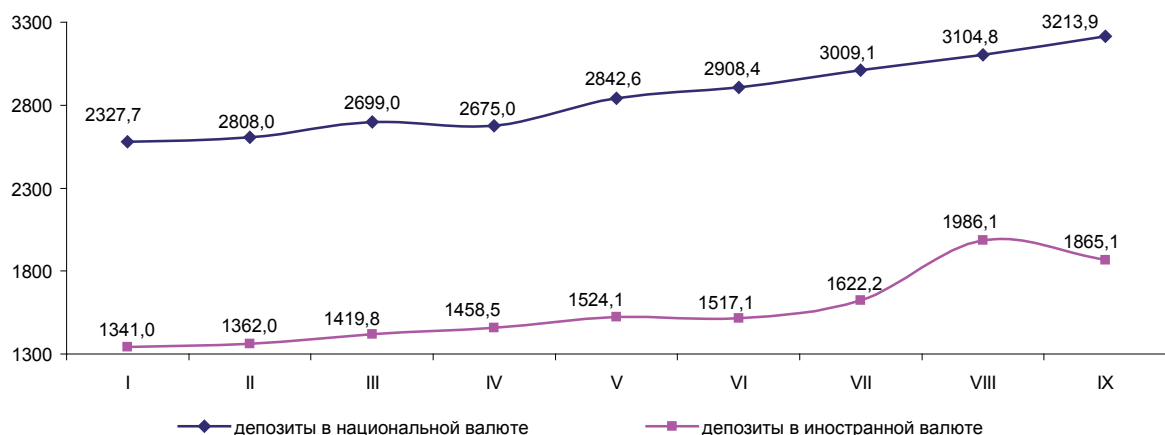
Наличные деньги в обращении (M0) на конец сентября 2008г. по сравнению с августом 2008г. увеличились на 1,3% и составили 806,8 млрд. тенге.

Денежная масса (M3) на конец сентября т.г. по сравнению с предыдущим месяцем уменьшилась на 0,03% и составила 5885,8 млрд. тенге (4478,7 млрд. тенге – на конец сентября 2007г.).

Общий объем депозитов резидентов в банках второго уровня на конец сентября 2008г. определен в сумме 5079 млрд. тенге (3708 млрд. тенге – на конец сентября 2007г.). Депозиты в национальной валюте по сравнению с предыдущим месяцем увеличились на 3,5% до 3213,9 млрд. тенге, а в иностранной снизились на 6,1% до 1865,1 млрд. тенге. В сентябре 2008г. депозиты физических лиц определились в сумме 1522,3 млрд. тенге (в соответствующем периоде 2007г. – 1393,3 млрд. тенге), что составляет 30% от общей суммы депозитов.

Депозиты в национальной и иностранной валюте в 2008г.

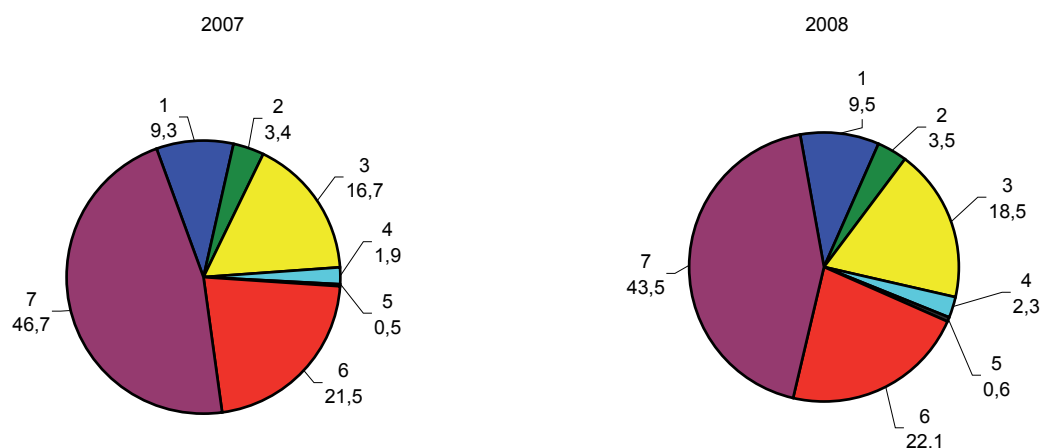
млрд. тенге, на конец периода

На конец сентября т.г. кредиты банков второго уровня составили 7289,6 млрд. тенге (в соответствующем периоде 2007г. – 7118 млрд. тенге). Сумма кредитов небанковским юридическим лицам за названный период по сравнению с августом 2008г. увеличилась на 0,9% и составила 4881,2 млрд. тенге, физическим лицам – уменьшилась на 1%, что составило 2408,4 млрд. тенге.

Отраслевая структура кредитов банков второго уровня в сентябре 2007 и 2008гг.

в процентах, на конец периода

1 – промышленность; 2 – сельское хозяйство; 3 – строительство; 4 – транспорт; 5 – связь; 6 – торговля; 7 – прочие

Сумма долгосрочных кредитов (свыше одного года) на конец сентября 2008г. составила 5795,3 млрд. тенге (5607,8 млрд. тенге – на конец сентября 2007г.) и по сравнению с предыдущим месяцем уменьшилась на 0,2%. В структуре кредитов они занимают наибольшую долю – 79,5% (в соответствующем периоде 2007г. – 78,8%).

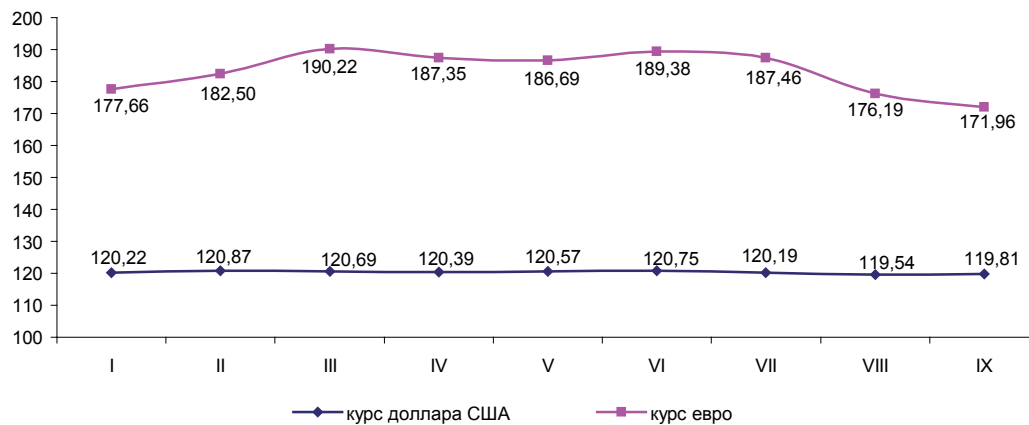
По объектам кредитования наибольшую долю занимают кредиты, выделенные на приобретение оборотных средств – 25,9% (1889,9 млрд. тенге), наименьшую – на приобретение ценных бумаг – 1,1% (80,4 млрд. тенге). Кредиты, представленные на потребительские цели граждан, занимают 15,8% (1150,4 млрд. тенге), новое строительство и реконструкцию – 13,1% (952,2 млрд. тенге), на приобретение основных фондов – 11,2% (819,2 млрд. тенге), на строительство и приобретение жилья гражданами – 10,9% (797,4 млрд. тенге), прочие цели – 22% (1600,1 млрд. тенге).

На конец сентября 2008г. кредиты банков второго уровня субъектам малого предпринимательства составили 1467,6 млрд. тенге, что на 0,2% больше, чем в предыдущем месяце. Это составляет 20,1% от общей суммы выданных кредитов (20,5% в соответствующем периоде 2007г.).

По данным Национального Банка в сентябре т.г. объемы продаж иностранной валюты обменными пунктами превысили объемы ее покупки: евро в – 1,8 раза, доллара США – в 2,6 раза, российского рубля – в 1,5 раза. Объемы продаж иностранной валюты по сравнению с предыдущим месяцем уменьшились по евро на 11,3%, по российскому рублю - на 0,4%, а по доллару США увеличились на 9,1%.

Официальные обменные курсы доллара США и евро в 2008г.

на конец периода, тенге за единицу валюты

Официальная ставка рефинансирования Национального Банка с 1 июля 2008г. установлена на уровне 10,5% годовых.

9. РЫНОК ТРУДА И ОПЛАТА ТРУДА

9.1 ЗАНЯТОСТЬ ПО НАЙМУ

В октябре 2008г. (по оценке) численность наемных работников составила 5,2 млн. человек, что больше, чем в соответствующем месяце прошлого года на 131,9 тыс. человек (на 2,6%).

Наемные работники

	2007				2008		
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	I квартал	II квартал	III квартал
Численность наемных работников, тыс. человек	4896,2	4953,4	5009,7	5035,8	5138,3	5186,0	5237,6
Доля в численности занятого населения, %	65,4	64,8	64,9	65,6	66,2	65,9	66,1

В III квартале 2008г. в государственных и негосударственных организациях работали 4,2 млн. человек (80,4% от всех работающих по найму), у физических лиц – 0,6 млн. (12%), в крестьянских (фермерских) хозяйствах – 0,4 млн. человек (7,6%).

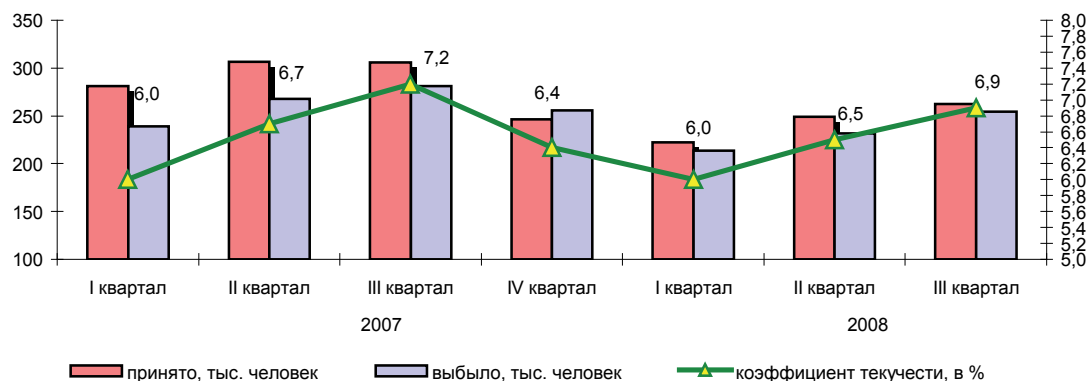
На крупных и средних предприятиях в III квартале т.г. были заняты 3 млн. человек, или 56,6% от общего числа наемных работников. Это на 92,7 тыс. человек (на 3,1%) больше, чем в соответствующем квартале прошлого года. Численность работающих в образовании за указанный период возросла на 20,4 тыс. человек (на 3,7%), торговле – на 18,6 тыс. человек (на 18,6%), в области здравоохранения – на 14,3 тыс. человек (на 5,1%), на транспорте и в связи – на 12,1 тыс. человек (на 4,5%), сфере по осуществлению операций с недвижимым имуществом – на 10,3 тыс. человек (на 5,4 %), промышленности – на 9,6 тыс. человек (на 1,3%).

На конец сентября 2008г. на крупных и средних предприятиях имелось 27,8 тыс. вакантных мест (0,9% к списочной численности), что меньше предыдущего месяца на 17 единиц (на 0,1%). Значительное число вакансий зафиксировано на предприятиях промышленности – 6556 единиц (23,6% от их общего числа), в организациях государственного управления – 6540 единицы (23,5%), а также в области здравоохранения – 3546 единицы (12,7%), сфере по осуществлению операций с недвижимостью – 3139 единицы (11,3%), на транспорте и в связи – 2478 единицы (8,9%).

На крупные и средние предприятия в III квартале т.г. было принято 262,6 тыс. человек, или 8,9% к общей численности работников, из них 13,8 тыс. человек, или 5,3% - на вновь созданные рабочие места. На промышленные предприятия устроились 63,1 тыс. человек, из них на вновь созданные рабочие места – 2,3 тыс. человек (3,7% от числа принятых), строительства – соответственно 37,7 тыс. и 4,3 тыс. человек (11,4%), в образовании – 31,2 тыс. и 1,4 тыс. человек (4,4%), в сфере по осуществлению операций с недвижимостью – 23,3 тыс. и 1,6 тыс. человек (6,9%), в торговле – 21,5 тыс. и 1,7 тыс. человек (8%), на транспорте и в связи – 19,8 тыс. и 0,6 тыс. человек (3,2%).

Выбыло по различным причинам за III квартал 2008г. 254,1 тыс. человек, в том числе по причинам текучести – 203,9 тыс. человек (80,3%). Коэффициент текучести составил 6,9%. Доля выбывших работников в промышленности составила 24,4% от их общего числа, строительстве – 17,6%, образовании – 11,8%, торговле – 8,6%, сфере по осуществлению операций с недвижимостью – 8,5%.

Движение численности работников на крупных и средних предприятиях

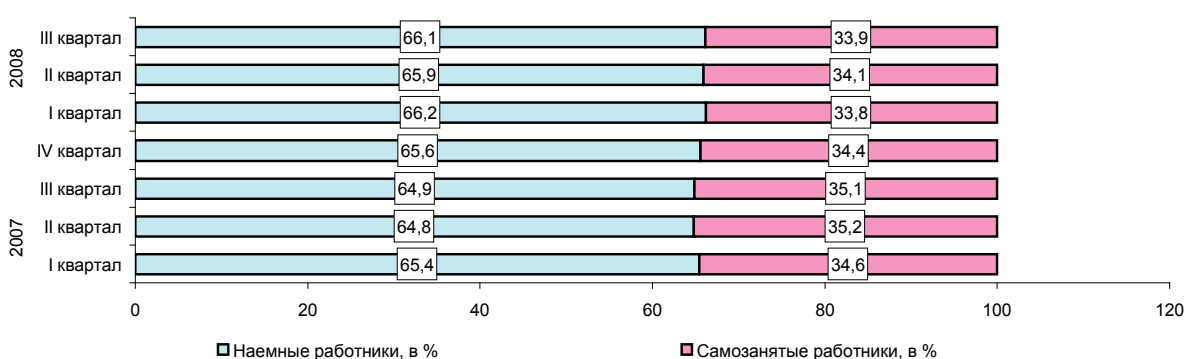
9.2 БЕЗРАБОТИЦА И ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЗАНЯТОСТИ

В октябре 2008г. (по оценке) численность экономически активного населения в возрасте 15 лет и старше составила 8,3 млн. человек, занятых в экономике – 7,8 млн. человек, безработных (лиц, которые не имели доходного занятия, активно его искали и были готовы приступить к нему) – 553,5 тыс. человек. Уровень безработицы сложился в 6,6%.

В III квартале 2008г. в экономике республики были заняты 7,9 млн. человек или 67% от числа лиц в возрасте 15 лет и старше. Это по сравнению с аналогичным периодом 2007г. больше на 211,9 тыс. человек или на 2,7%. Среди занятого населения в городской местности трудились 4,1 млн. человек или 51,6%, сельской - соответственно, 3,8 млн. или 48,4%. Мужчины составили 51,1% от общего числа занятых, женщины - 48,9%.

Численность наемных работников в III квартале текущего года составила 5,2 млн. человек или на 227,9 тыс. человек (на 4,5%) больше, чем в соответствующем периоде 2007г. Самостоятельно занятые лица – соответственно, 2,7 млн. человек или меньше на 16 тыс. человек (на 0,6%). Большая часть наемных работников занята в городской местности - 63,6% от общего их числа (3,3 млн. человек). Среди занятых на селе более половины составляют самостоятельно занятые работники – 50,2% (1,9 млн. человек).

Структура занятого населения по статусу занятости

За III квартал т.г. численность безработных составила 540,6 тыс. человек и сократилась по сравнению с аналогичным периодом прошлого года на 43,3 тыс. человек или на 7,4%. Уровень безработицы сложился в 6,4% (в III квартале 2007г. – 7,0%). Из общего числа безработных в городской местности зафиксировано 305,1 тыс. человек (уровень безработицы 6,9%), в сельской – соответственно, 235,5 тыс. человек (5,8%).

В общем числе безработных сохраняется численное преимущество безработных женщин – 325,5 тыс. человек (60,2%), или на 110,5 тыс. человек больше, чем мужчин. По возрастной структуре среди безработных наибольший удельный вес занимали лица в возрасте 25-39 лет – 47,1% (254,9 тыс. человек), а 40-54 лет – 27,3% (147,5 тыс. человек), молодые люди в возрасте 15-24 лет – 16,7% (90,3 тыс. человек). Уровень молодежной безработицы сложился в 7,0% (в III квартале 2007г. – 8,6%). Среди безработных высшее образование имели 22% от общего их числа, среднее профессиональное (специальное) – 23%, начальное профессиональное – 9,8%, среднее общее – 38,8%.

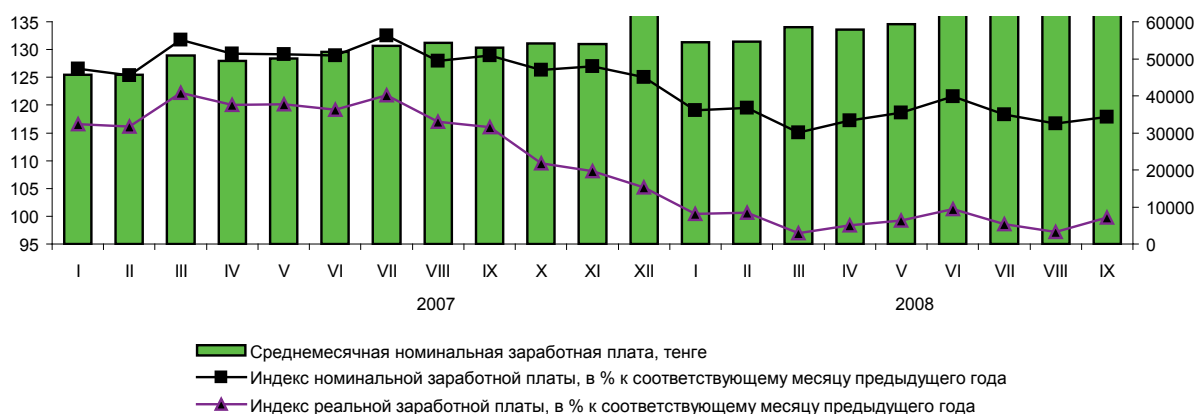
Отмечается сокращение числа безработных, ищущих работу более года: в III квартале т.г. они составили 142,7 тыс. человек, или 26,4% от общего их числа (в III квартале 2007г. – соответственно 178,6 тыс. и 30,6%). Уровень долгосрочной безработицы сложился в 2,6%, это ниже против соответствующего периода прошлого года на 0,6 процентных пункта.

Число лиц, зарегистрированных в качестве безработных (по данным Министерства труда и социальной защиты населения) на конец октября 2008г. составило 60,5 тыс. человек, что на 4,6 тыс. или на 7,1% меньше, чем в аналогичном периоде предыдущего года. Среди зарегистрированных безработных значительную часть составляют женщины – 68,2% (41,3 тыс. человек), жители села – 47,2% (28,5 тыс. человек). Доля зарегистрированных безработных в численности экономически активного населения сложилась в 0,7% (в октябре 2007г. – в 0,8 %).

9.3 ОПЛАТА ТРУДА

В сентябре 2008г. среднемесячная номинальная заработная плата одного работника составила 62509 тенге и увеличилась по сравнению с соответствующим периодом 2007г. на 17,9%, в январе-сентябре 2008г. - соответственно 59525 тенге и на 17,9%. В реальном выражении снижение в эти периоды составило соответственно 0,2% и 1,1%.

Оплата труда в 2007-2008гг.

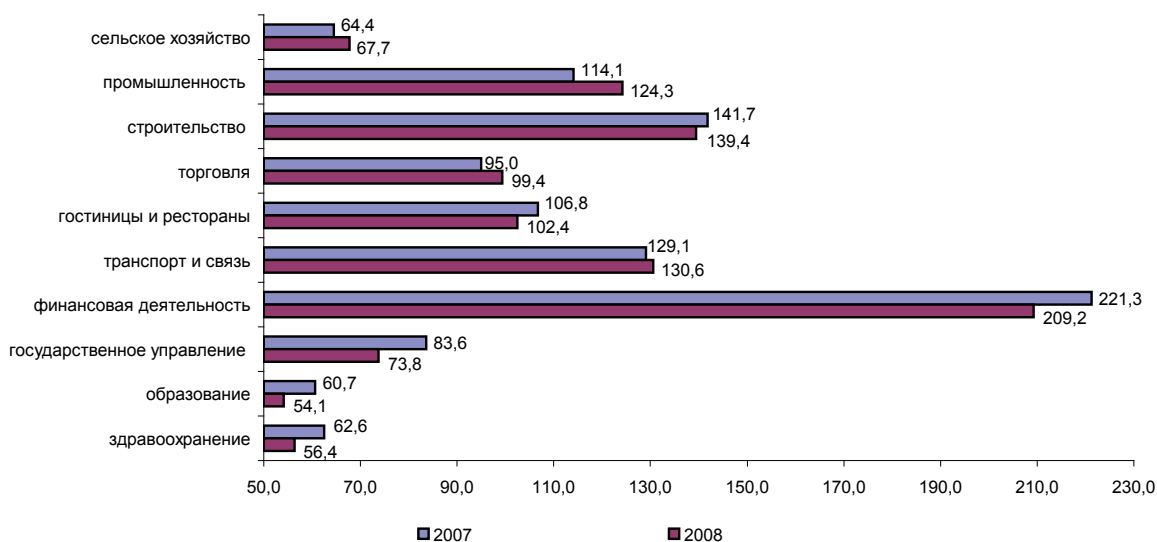
Повышение оплаты труда наемных работников отмечается во всех видах экономической деятельности. Заработная плата в сентябре 2008г. относительно аналогичного месяца 2007г. увеличилась у работников промышленности – на 28,4%, операций с недвижимостью – на 26,4%, сельского хозяйства - на 23,9%, торговли – на 23,4%.

В сентябре 2008г. заработная плата у работников, занятых в финансовой сфере составила 130,7 тыс. тенге, это в 2 раза выше, чем в среднем по стране, в сфере осуществления операций с недвижимостью, в горнодобывающей промышленности - от 103 тыс. до 116,5 тыс. тенге (в 1,6 -1,8 раза), на транспорте и в связи – 81,6 тыс. тенге (в 1,3 раза).

Самая низкая заработная плата у работников сельского хозяйства – 42310 тенге, это ниже, чем в среднем по республике на 32,3%, здравоохранения и предоставления социальных услуг – 35275 тенге (на 43,5%), образования - 33815 тенге (на 46%).

Уровень среднемесячной заработной платы по отдельным видам экономической деятельности в сентябре 2007-2008гг.

в % к среднереспубликанскому уровню

Оплата труда в промышленности в январе-сентябре 2008г. составила 72703 тенге и выросла по сравнению с соответствующим периодом 2007г. на 24,6%. Среди отраслей промышленности наиболее высокооплачиваемыми остаются занятые добычей сырой нефти и природного газа, где зарплата составила 167 тыс. тенге и в табачном производстве – 177,4 тыс. тенге, что в 2,3-2,4 раза больше, чем в среднем по отрасли.

В январе-сентябре 2008г. средняя заработная плата у мужчин составила 71904 тенге или в 1,6 раза выше, чем у женщин (45959 тенге). В гостинично-ресторанном бизнесе разница в зарплате сложилась в 1,7 раза, в финансовой деятельности – в 1,6 раза, в промышленности – в 1,5 раза, в торговле и государственном управлении – в 1,3 раза.

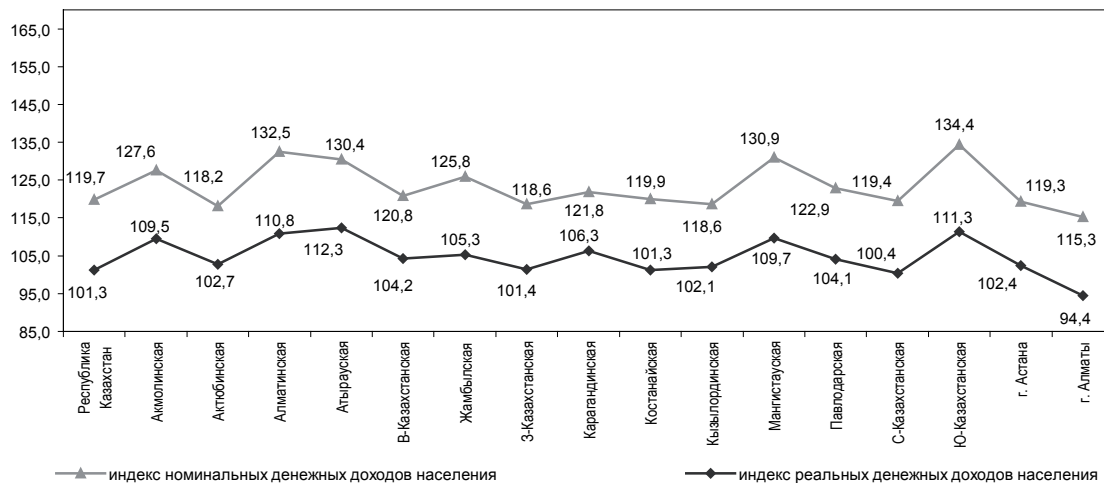
10. ДОХОДЫ НАСЕЛЕНИЯ

ДЕНЕЖНЫЕ ДОХОДЫ

В сентябре 2008г. среднедушевые номинальные денежные доходы населения составили 31253 тенге, что на 19,7% выше, чем в сентябре 2007г., реальные денежные доходы за указанный период возросли на 1,3%.

Номинальные и реальные денежные доходы населения за сентябрь 2008г. (оценка)

в процентах к соответствующему месяцу прошлого года

11. ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ И СОЦИАЛЬНАЯ СФЕРА

11.1 ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ

Численность населения страны на 1 октября т.г. по текущим данным составила 15730,5 тыс. человек, в том числе городского - 8384,9 тыс. (53,2%), сельского - 7345,6 тыс. человек (46,8%). По сравнению с началом года она увеличилась на 159,0 тыс. человек, или на 1,0%. Рост численности населения за этот период произошел во всех регионах страны, за исключением Костанайской, Северо-Казахстанской и Акмолинской областей.

Естественный прирост населения республики в январе-сентябре т.г. составил 152657 человек (118574 человека - здесь и далее в скобках приведены показатели за январь-сентябрь 2007г.). Общий коэффициент естественного прироста на 1000 жителей на 1 октября т.г. составил 12,2 человек (на 1 октября 2007г. - 10,1 человек).

За январь-сентябрь т.г. органами ЗАГС зарегистрировано 270255 (239544) новорожденных, что на 30711 больше, чем за январь-сентябрь 2007г. Число родившихся в городских поселениях увеличилось по сравнению с январем-сентябрем 2007г. на 15,6% и составило 149106 рождений, в сельской местности - на 9,6% и 121149 рождений соответственно. За этот период родилось 138874 мальчика и 131381 девочки, или 106 мальчиков на 100 девочек. По сравнению с январем-сентябрем 2007г. мальчиков родилось на 11,3% больше, девочек - на 12,9%. Общий коэффициент рождаемости на 1000 жителей составил 22,2 (20,4) родившихся. Уровень рождаемости по регионам страны варьирует в пределах 13,5-32,3 родившихся на 1000 жителей.

Число зарегистрированных умерших по стране за январь-сентябрь т.г. составило 117598 (120970) человека, в том числе в городских поселениях - 68578 (70707) и в сельской местности - 49020 (50263) человек. За этот период умерло 66083 мужчины и 51515 женщин, или 1283 мужчины на 1000 женщин. В общем числе умерших 39,7% - в трудоспособном возрасте. Свыше половины смертей (53,2%) среди мужского населения приходится на трудоспособный возраст. Смертность мужчин в трудоспособном возрасте превышает смертность женщин этой же возрастной категории в 3,1 раза. Общий коэффициент смертности составил 10,0 (10,3) умерших на 1000 жителей. Уровень смертности по регионам страны колеблется от 5,5 до 13,8 умерших на 1000 жителей.

Среди основных классов причин смерти населения наибольший удельный вес занимают болезни системы кровообращения, на долю которых приходится 50,4% (51,8%), несчастные случаи, отравления и травмы составляют 13,2% (14,4%), новообразования - 11,7% (11,3%). В общем числе умерших от болезней системы кровообращения смертность от ишемической болезни сердца занимает 45,9% (45,0%), сосудистого поражения мозга - 24,4% (24,1%). По сравнению с январем-сентябрем 2007г. уменьшилось число погибших от убийств на 10,3%, самоубийств - на 3,8%, дорожно-транспортных происшествий - на 23,4%.

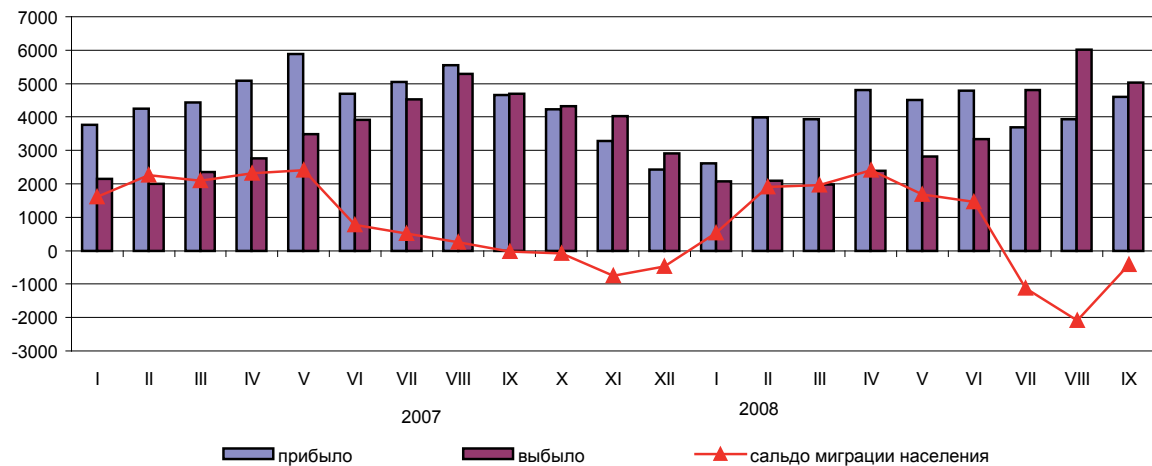
В январе-сентябре т.г. в стране зарегистрировано 5482 (3411) умерших детей в возрасте до 1 года. Коэффициент младенческой смертности составил 19,4 (14,5) умерших на 1000 родившихся. Уровень младенческой смертности на 1000 родившихся по регионам страны колеблется в пределах 12,6-24,0 умерших детей в возрасте до 1 года. Распространенными причинами смерти среди младенцев являются заболевания от состояний, возникающих в перинатальном периоде, от которых в январе-сентябре т.г. умерло 3386 (1677) детей, или 61,8% (49,2%), от врожденных аномалий - 857 (643) младенцев, или 15,6% (18,9%) от общего числа умерших в возрасте до 1 года.

Число браков и разводов в январе-сентябре т.г. по сравнению с январем-сентябрем 2007г. уменьшилось и составило 98483 (107495) и 26673 (27867) соответственно. Общий коэффициент брачности составил 8,8 браков (9,3), общий коэффициент разводимости - 2,2 (2,4) развода на 1000 жителей.

На увеличение общей численности населения, кроме естественного прироста, также оказывает влияние миграционный прирост. Миграционный прирост за январь-сентябрь т.г. в стране составил 6302 (12188) человека. За этот период в республику прибыло 36852 (43359) человека, а выбыло за ее пределы - 30550 (31171) человек.

Внешняя миграция населения

человек

В январе-сентябре т.г. по сравнению с январем-сентябрем 2007г. число прибывших в Казахстан уменьшилось на 6507 человек, или на 15,0%, число выбывших из Казахстана - на 621 человека, или на 2,0% соответственно. Основной миграционный обмен страны происходит с государствами Содружества. В общем числе прибывших в республику 66,2% (80,5%) ранее являлись жителями стран СНГ. Выезжают из республики также, главным образом, в страны СНГ - 94,6% (93,1%) от общего числа выбывших.

Наибольшее число прибывших из Узбекистана, России, Китая, Монголии, Туркменистана и Кыргызской Республики (1,1-13,3 тыс. человек), на долю которых приходится 3,0-36,2% от общего числа прибывших в республику, а выезжают, в основном, в Российскую Федерацию - 90,6% от общего числа выбывших за пределы республики.

В числе прибывших доля лиц в трудоспособном возрасте составила 68,0%, выбывших - 73,7%. В целом по стране на 1000 выбывших мигрантов в трудоспособном возрасте приходится 1113 прибывших мигрантов этой же возрастной категории.

Основная часть мигрантов, прибывших в Казахстан, расселяется в Восточно-Казахстанской, Мангистауской, Южно-Казахстанской и Северо-Казахстанской областях, а выезжает за ее пределы, в основном, из Северо-Казахстанской, Восточно-Казахстанской, Карагандинской, Акмолинской и Костанайской областей.

В структуре миграционных потоков прибывших в республику по этнической принадлежности значительную часть представляют казахи - 76,9% (79,5%), русские составляют 12,8% (11,7%), украинцы - 1,3% (1,1%), немцы - 1,0% (1,0%). Из общего числа выехавших мигрантов за пределы республики на долю русских приходится 69,9% (69,1%), украинцев - 7,9% (7,9%), немцев - 6,9% (7,4%), казахов - 5,3% (5,5%).

Численность мигрантов, переезжающих в пределах страны, составило 254746 человека, что на 21631 человек, или на 9,3% больше, чем в январе-сентябре 2007г. В межрегиональной миграции участвовало 115253 (103072) человека, или 45,2% (44,2%) от общего числа мигрантов в республиканской миграции.

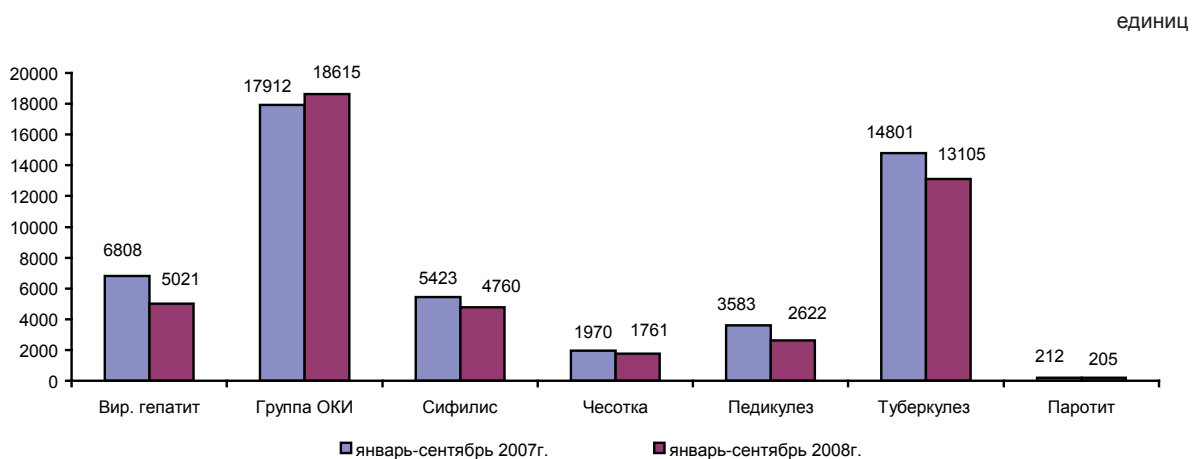
При межрегиональном перемещении положительное сальдо миграции населения наблюдается в 5-ти (6-ти) регионах страны, из них в городах Астана и Алматы самое большое по величине: 19105 (15129) и 11513 (11456) человек соответственно. Больше всего прибывших в январе-сентябре т.г. было зарегистрировано в г.Алматы (28,4 тыс.), г.Астана (около 25 тыс.) и Алматинской области (15,1 тыс. человек).

11.2 ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ НАСЕЛЕНИЯ

По данным Республиканской СЭС в январе-сентябре 2008г. по сравнению с январем-сентябрем 2007г. отмечается рост числа заболевших бактериальной дизентерией (на 10,4%), впервые диагностированным бруцеллезом (15,4%), краснухой (31,9%), ротавирусным энтеритом (38,8%). Число заболевших СПИДом составило 135 случая (за соответствующий период прошлого года – 138), выявлено 1787 носителей ВИЧ-инфекции (1480).

Наибольшее распространение среди зарегистрированных инфекционных заболеваний в рассматриваемом периоде текущего года получили острые инфекции верхних дыхательных путей (7884,7 случая на 100 тыс. населения), острые кишечные инфекции (159,0), туберкулез органов дыхания (111,9), вирусные гепатиты (42,9), сифилис (40,6), педикулез (22,4) и чесотка (15,0).

Число зарегистрированных случаев наиболее распространенных заболеваний

Среди детей в возрасте до 14 лет в январе-сентябре 2008г. увеличилось число заболевших бактериальной дизентерией (на 24%), краснухой (25,6%), ротавирусным энтеритом (38,3%). Выявлено 52 носителя ВИЧ-инфекции (в январе-сентябре 2007г. – 68).

В сентябре 2008г. по сравнению с сентябрем 2007г. возросло число заболевших ротавирусным энтеритом (на 21,7%), впервые диагностированным бруцеллезом (30,5%), бактериальной дизентерией (31,6%). Число выявленных носителей ВИЧ-инфекции составило 170 случаев (в сентябре 2007г. – 149).

В сельской местности за этот месяц увеличилось число случаев заболевания впервые диагностированным бруцеллезом (на 41,3%), ротавирусным энтеритом (42,6%). Число выявленных носителей ВИЧ-инфекции составило 48 случая (в сентябре 2007г. – 32).

11.3 ПРЕСТУПНОСТЬ

По данным Комитета по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры Республики Казахстан в январе-сентябре 2008г. число зарегистрированных преступлений на территории республики по сравнению с январем-сентябрем 2007г. увеличилось на 1,1% и составило 97,2 тыс., из которых 27,3% совершено в отношении женщин (за 9 месяцев 2007г. – 27,2%, здесь и далее приведены данные за соответствующий период прошлого года), в отношении несовершеннолетних – 4,4% (4,8%). Число зарегистрированных преступлений на 10 тыс. населения в целом по республике составило 82 случая (83).

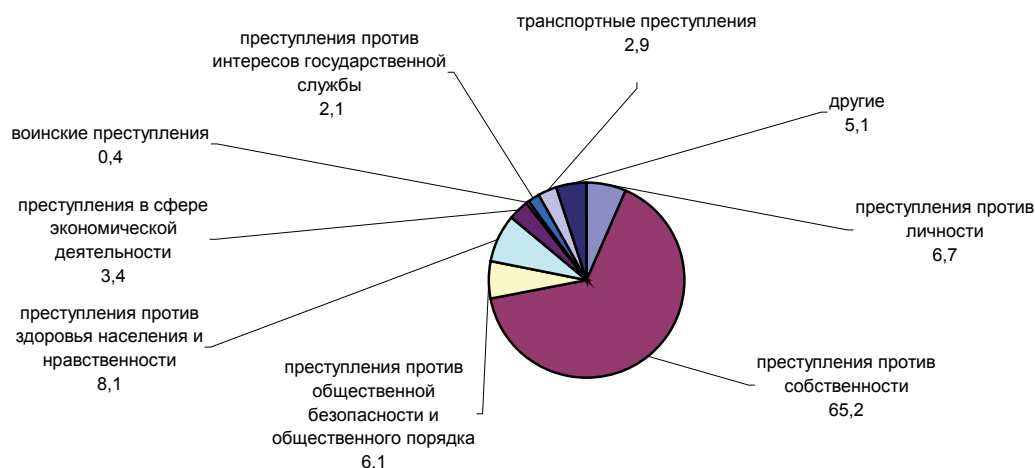
В структуре преступности наибольший удельный вес (65,2%) приходится на преступления против собственности (62,5%). Значительную часть (41,4%) занимают кражи чужого имущества, количество которых по сравнению с соответствующим периодом 2007г. увеличилось на 5,2%.

Отмечается незначительное уменьшение преступлений против здоровья населения и нравственности (на 4,8%), их доля составила 8,1%. В данной группе наибольший удельный вес (7,8%) занимают преступления, связанные с наркотиками, их количество уменьшилось на 4,9%. Число преступлений, связанных с незаконным изготовлением, приобретением, хранением, перевозкой, пересылкой наркотических средств или психотропных веществ с целью сбыта, склонением к их потреблению, организацией или содержанием притонов для потребления наркотических средств или психотропных веществ, уменьшилось на 3,6% и составляет 3867 случая. Раскрываемость этой группы преступлений составила 90,7% (89,4%).

Доля преступлений против общественной безопасности и общественного порядка составила 6,1% (7,7%), преступлений против личности – 6,7% (7,3%). Среди преступлений против личности на 0,4% увеличилось число умышленных убийств и покушений на убийство, в то время как количество умышленных причинений тяжкого вреда здоровью и умышленных причинений средней тяжести вреда здоровью уменьшилось на 13,3% и 6,2% соответственно.

Структура преступности в январе-сентябре 2008г.

в процентах

Число транспортных преступлений уменьшилось на 7,6% и составило 2849 случаев.

Количество преступлений против интересов государственной службы возросло на 19,5%, воинских преступлений – 4,8%. Из числа зарегистрированных преступлений, совершенных военнослужащими, 33,9% составляет злоупотребление властью, превышение или бездействие власти (33,2%), 25,6% - нарушение уставных правил взаимоотношений (22%), 22,2% - самовольное оставление части или места службы (27%).

По расследованным в отчетном периоде преступлениям установленная сумма материального ущерба в целом по республике составила 174326,7 млн. тенге (40370,7 млн. тенге), из них 31,3% приходится на преступления в сфере экономической деятельности (56,6%), 9% - на преступления против собственности (26,9%).

Правоохранительными органами республики выявлено 58562 лиц, совершивших преступления (на 2,3% меньше, чем в январе-сентябре 2007г.), привлечено к уголовной ответственности 44049 лиц, что на 5,5% больше, чем в соответствующем периоде 2007г. Из числа выявленных лиц, совершивших преступления 11,7% составляли женщины, что на уровне соответствующего периода прошлого года, 9,7% - несовершеннолетние (10,5%), на долю лиц, выполняющих государственные функции, приходится 2,8% (3,4%). Удельный вес лиц, ранее совершавших преступления, составил 7% (7,6%).

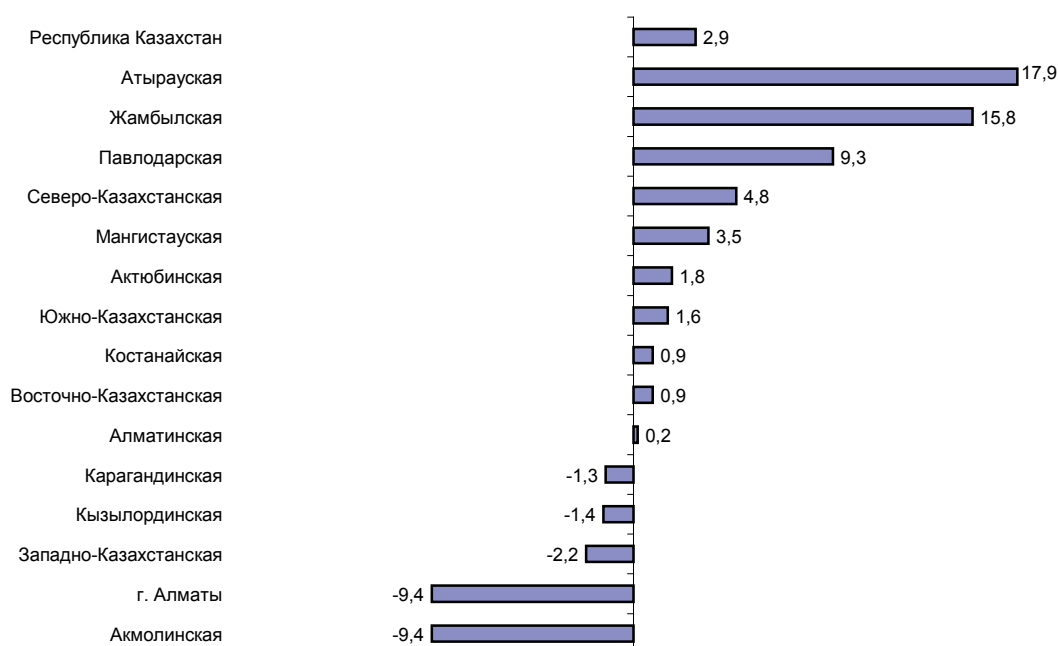
В среднем по Казахстану каждый одиннадцатый преступник совершил преступление в состоянии алкогольного опьянения, каждый третий - в составе группы. Большую часть всех выявленных лиц, совершивших преступления, составляли безработные – 73,9% (за 9 месяцев 2007г. – 72,8%).

12. СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ РЕГИОНОВ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Промышленность. За январь-октябрь 2008г. по сравнению с аналогичным периодом 2007г. рост объемов промышленного производства отмечался в 10 регионах республики. Наибольший прирост достигнут в Атырауской (на 17,9%), Жамбылской (на 15,8%) и Павлодарской (на 9,3%) областях. При этом 5 региона превысили республиканский уровень промышленного производства. Снижение производства промышленной продукции наблюдалось в Акмолинской (на 9,4%), Западно-Казахстанской (на 2,2%), Кызылординской (на 1,4%) и Карагандинской (на 1,3%) областях, также в г.Астана и Алматы соответственно на 16,8% и на 9,4%.

Прирост (снижение) объема промышленной продукции в январе-октябре 2008г.

в % к январю-октябрю 2007г.

Добыча сырой нефти возросла в Атырауской (на 20,6%) и Западно-Казахстанской (на 13,7%) областях. В Актюбинской и Кызылординской областях она снизилась соответственно на 1,9% и на 3,8%.

Увеличилась добыча газового конденсата в Мангистауской в 1,9 раза области, а в Западно-Казахстанской области ее добыча снизилась на 3,0%.

В Костанайской области производство окатышей железорудных снизилась на 9,4%.

Возросла добыча руды медной в Павлодарской (в 2,1 раза), Восточно-Казахстанской (на 67,4%), Актюбинской (на 25,6%) и Карагандинской области (на 1,1%).

Выплавка стали возросла в Павлодарской (на 32,4%), Костанайской (на 30,4%) областях, а в Восточно-Казахстанской и Карагандинской областях ее производство снизилось соответственно на 3,8% и на 10,2%.

Увеличилось производство цинка необработанного в Карагандинской на 5,6% и Восточно-Казахстанской на 2,0% областях.

Выплавка меди рафинированной снизилась в г. Алматы на 11,0%, а в Карагандинской области ее выплавка увеличилась на 2,7%.

В Восточно-Казахстанской области выпуск автомобилей легковых пассажирских снизился на 36,2%.

Наибольший прирост объемов производства электроэнергии отмечен в Жамбылской (на 61,6%), Северо-Казахстанской (на 20,8%), Актюбинской (на 12,1%), Алматинской (на 14,6%) и Мангистауской (на 13,0%) областях, также в г.Астана на 8,4%, наибольшее снижение произошло в Акмолинской области (на 21,1%).

Наибольший прирост объемов производства масла сливочного наблюдался в Северо-Казахстанской (на 6,3%), Костанайской (на 2,0%) и Павлодарской (на 15,5%) областях. В то же время наибольшее снижение объема производства масла сливочного наблюдается в Восточно-Казахстанской (на 35,6%) области и г.Алматы (на 24,1%).

Увеличение производства масла подсолнечного рафинированного наблюдалось в Восточно-Казахстанской (на 21,0%) и Костанайской (на 17,6%) областях. Снижение производства масла

подсолнечного рафинированного отмечалось в Южно-Казахстанской (на 60,9%) области и г.Алматы (на 41,5%).

Производство соков фруктовых и овощных возросло в Костанайской (на 17,7%) и Южно-Казахстанской (на 7,9%) областях. Снижение его производства наблюдалось в Алматинской (на 72,2%) области и г.Алматы (на 23,7%).

Сельское хозяйство. По состоянию на 1 ноября 2008г., по сравнению с аналогичной датой прошлого года, в целом во всех категориях хозяйств областей, отмечен рост поголовья крупного рогатого скота (на 3,0%), овец и коз (на 5,2%), лошадей (на 5,9%) и верблюдов (на 4,1%).

В январе-октябре 2008г. по сравнению с аналогичным периодом 2007г. возросли объемы производства мяса во всех областях республики, за исключением гг.Астана и Алматы. Наибольший прирост объемов производства мяса достигнут в Северо-Казахстанской (на 7,1%), Актыбинской (на 6,3%), Алматинской (на 5,7%) и Восточно-Казахстанской (на 4,9%) областях. Снижение его производства наблюдалось в гг.Астана и Алматы соответственно на 36,9% и 31,8%.

По сравнению с январем-октябрем 2007г. увеличилось производство молока во всех областях республики, за исключением Павлодарской области, гг.Астана и Алматы. Наибольший прирост объема производства молока отмечен в Карагандинской и Южно-Казахстанской (на 6,7% в каждой), Мангистауской (на 6,3%) областях. Снижение его производства наблюдалось в Павлодарской области на 0,9%, в гг.Астана и Алматы соответственно на 8,8% и на 24,0%.

Увеличение производства яиц в январе-октябре 2008г. по сравнению с аналогичным периодом 2007г. отмечено в 12 регионах Казахстана. Наиболее высокий темп прироста достигнут в Алматинской (на 38,4%), Карагандинской (на 20,9%) и Актыбинской (на 10,5%) областях. Наибольшее снижение отмечается в Кызылординской (на 53,2%) области.

Инвестиции. В январе-октябре 2008г. инвестиции в основной капитал (с учетом дооценки) составили 2969,1 млрд. тенге, что на 7,6% больше, чем в соответствующем периоде 2007г.

Рост инвестиций отмечен во всех регионах республики, за исключением Павлодарской и Южно-Казахстанской областей, гг.Астана и Алматы. Наибольший прирост зафиксирован в Жамбылской (в 1,9 раза), Кызылординской (в 1,8 раза), Западно-Казахстанской (на 28,4%), Акмолинской (на 27,3%) и Мангистауской (на 26,0%) областях. Высокие темпы прироста отмечены в Карагандинской, Актыбинской и Северо-Казахстанской областях. Снижение объемов инвестиций отмечалось в Южно-Казахстанской (на 6,4%) и Павлодарской (на 0,4%) областях, а также в гг.Астана и Алматы соответственно на 11,0% и на 9,8%.

Ввод в эксплуатацию жилых домов. В январе-октябре 2008г. объемы ввода в эксплуатацию жилых домов превысили уровень аналогичного периода предыдущего года в 10 регионах республики.

Наиболее активное жилищное строительство ведется в Северо-Казахстанской (на 78,3%), Алматинской (на 19,0%), Акмолинской и Восточно-Казахстанской (на 18,2% в каждой) областях и г. Астана (на 7,3%).

Снижение объемов ввода в эксплуатацию жилых домов наблюдается в Южно-Казахстанской (на 42,9%), Павлодарской (на 11,1%), Жамбылской и Кызылординской (на 2,9% в каждой), Западно-Казахстанской (на 1,3%) областях.

Розничный товарооборот. За январь-октябрь 2008г. объем розничного товарооборота составил 2009,4 млрд. тенге и увеличился по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (в сопоставимых ценах) на 3,3%.

В региональном разрезе рост объема розничного товарооборота в январе-октябре 2008г. по сравнению с аналогичным периодом 2007 года (в сопоставимых ценах) наблюдался в 11 регионах республики. Так, увеличение наблюдалось в г.Астане (на 16,5%), в Кызылординской (на 25,6%), Жамбылской (на 17,5%) и Костанайской (на 8,4%) областях. Снижение объемов розничного товарооборота отмечалось в Северо-Казахстанской (на 8,0%), Мангистауской (на 10,2%), Актыбинской (на 8,4%) и Западно-Казахстанской (на 0,1%) областях, а также в г.Алматы (на 2,9%).

Индекс потребительских цен. Индекс потребительских цен в октябре 2008г. по сравнению с декабрем 2007г. составил 108,8%. Цены на продовольственные товары выросли – на 9,5%, непродовольственные товары – на 6,5% и платные услуги – на 10,1%.

Наибольший прирост цен на потребительские товары и услуги в октябре 2008 года по сравнению с декабрем 2007г. зафиксирован в Костанайской (на 9,5%), Восточно-Казахстанской (на 9,1%), Жамбылской и Северо-Казахстанской (на 8,9% в каждой) областях, также в гг.Астана и Алматы (соответственно на 10,0% и на 10,1%).

В октябре 2008г. по сравнению с декабрем 2007г. наблюдалось повышение цен на продовольственные товары во всех регионах республики. Наибольшее повышение цен отмечено в Павлодарской (на 11,1%), Восточно-Казахстанской (на 10,9%), Атырауской (на 10,1%) и Северо-Казахстанской (на 9,8%) областях, также в гг.Астана и Алматы – соответственно на 12,1% и на 9,4%.

По непродовольственным товарам в октябре 2008г. по сравнению с декабрем 2007г. отмечается рост цен во всех регионах республики. Наибольшее повышение цен на непродовольственные товары наблюдается в Северо-Казахстанской (на 7,9%) и Восточно-Казахстанской (на 7,5%) областях, также в гг.Астана и Алматы (соответственно на 7,3% и на 7,5%).

В октябре 2008г. по сравнению с декабрем 2007г. во всех регионах республики наблюдается повышение цен и тарифов на платные услуги населению. Наибольший прирост отмечен в Костанайской (на 14,3%), Жамбылской (на 12,1%), Южно-Казахстанской (на 11,5%), Западно-Казахстанской (на 11,1%) и Алматинской (на 11,0%) областях, а также в гг.Астана и Алматы – соответственно на 9,7% и на 13,6%.

Денежные доходы населения. В сентябре 2008г. среднедушевые денежные доходы населения в Казахстане (по оценке) составили 31253 тенге. Наиболее высокодоходными регионами республики являлись Атырауская и Мангистауская области, в которых среднереспубликанский уровень превышен соответственно в 2,2 раза и в 1,9 раза. В гг.Астана, Алматы уровень среднедушевых денежных доходов населения превысил среднереспубликанский уровень (соответственно в 1,8 и 1,9 раза). Самые низкие денежные доходы на душу населения наблюдались в Южно-Казахстанской, Жамбылской, Кызылординской и Алматинской областях.

Рынок труда. По данным Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан, на конец сентября 2008г. численность граждан, зарегистрированных в качестве безработных, составила 60,5 тыс. человек. Доля зарегистрированных безработных составила 0,7% к численности экономически активного населения. В региональном разрезе этот показатель превышен в 8 областях. Наиболее высокая доля безработных приходится на Атыраускую и Восточно-Казахстанскую (на 1,1% в каждой), Западно-Казахстанскую и Южно-Казахстанскую (на 1,0% в каждой) области. В гг.Астана и Алматы этот показатель составил соответственно 0,9% и 0,4%.

13. КОНЪЮНКТУРНЫЕ ОБСЛЕДОВАНИЯ

13.1 ОБСЛЕДОВАНИЕ ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

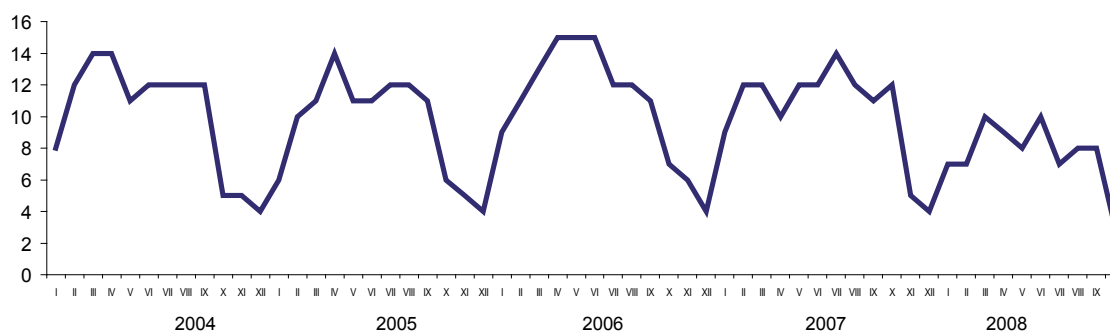
В октябре 2008г. было обследовано 830 крупных и средних промышленных предприятий, в том числе горнодобывающей промышленности – 101 (12% от общего числа опрошенных), обрабатывающей промышленности – 564 (68%) и по производству и распределению электроэнергии, газа и воды - 165 (20%).

В октябре 2008г. индекс предпринимательской уверенности, характеризующий деловую активность опрошенных предприятий, по сравнению с предыдущим месяцем снизился на 5 процентных пунктов и составил (+3)% (с учетом фактора сезонности).

В ближайшие 2-3 месяца (ноябрь 2008г. – январь 2009г.), по оценке большинства руководителей, ожидается увеличение деловой активности их предприятий, индекс предпринимательской уверенности увеличится по сравнению с октябрём т.г. на 4 процентных пункта и составит (+7)%.

Динамика индекса предпринимательской уверенности на предприятиях промышленности
(фактор сезонности исключен)

балансы, %

На предприятиях горнодобывающей и обрабатывающей промышленности индекс предпринимательской уверенности уменьшился по сравнению с предыдущим месяцем на 6 процентных пунктов и составил соответственно (+3)% и 0%.

На обследованных предприятиях по производству и распределению электроэнергии, газа и воды индекс предпринимательской уверенности увеличился по сравнению с сентябрём т.г. на 7 процентных пунктов и составил (+28)%, что обусловлено фактором сезонности.

13.2 ОБСЛЕДОВАНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА РЫНКАХ СБЫТА

В конце октября 2008г. было обследовано 830 крупных и средних промышленных предприятий, в том числе горнодобывающей промышленности – 101 (12% от общего числа опрошенных), обрабатывающей промышленности – 564 (68%) и по производству и распределению электроэнергии, газа и воды - 165 (20%).

В анкетах были предложены вопросы, относящиеся к оценке уровня конкуренции самими респондентами. Таким образом, каждый предприниматель должен сам решить и ответить, насколько ощутима конкурентная угроза и от каких предприятий она исходит: отечественных, предприятий стран ближнего или дальнего зарубежья.

По данным опросов были получены неформальные оценки уровня конкуренции в отрасли.

По вопросу оценки уровня конкуренции на рынках сбыта 21%, 12% и 9% руководителей опрошенных предприятий отметили в октябре 2008г. высокую конкуренцию соответственно со стороны предприятий Казахстана, ближнего и дальнего зарубежья, умеренную – соответственно 39%, 19% и 8%, слабую – соответственно 9%, 9% и 6% и никакой конкуренции – соответственно 20%, 30% и 37%.

В то же время 9%, 17% и 25% респондентов затруднились оценить уровень конкуренции на рынках сбыта со стороны предприятий соответственно Казахстана, ближнего и дальнего зарубежья.

Высокий уровень конкурентоспособности готовой продукции своего предприятия в октябре 2008г. в сравнении с аналогичной продукцией производителей из Казахстана отметили 31% респондентов, из ближнего зарубежья – 13% и из дальнего зарубежья – 7%; средний уровень – соответственно 35%, 25%

и 14%; низкий уровень – 7%, 6% и 7% и не конкурентоспособность – 5%, 8% и 10%. В то же время не смогли оценить конкурентоспособность готовой продукции своего предприятия в сравнении с аналогичной продукцией производителей из Казахстана – 14%, ближнего зарубежья – 29% и из дальнего зарубежья – 40% респондентов.

Среди основных факторов, которые усиливают конкуренцию на рынках сбыта, руководители опрошенных предприятий выделяли в октябре 2008г. следующие:

- сокращение внутреннего платежеспособного спроса (об этом сообщили 25% респондентов);
- рост объем импорта (20%);
- лучшее качество импортных товаров (11%);
- низкие цены импортных товаров (16%);
- возможность предприятий свободно рекламировать свою продукцию (11%);
- сдерживание цен казахстанскими конкурентами (15%);
- проникновение на рынки сбыта других казахстанских конкурентов (38%);
- деятельность агентства по защите конкуренции и Правительства Республики Казахстан (8%);
- деятельность торгово-посреднических организаций (16%).

Для повышения конкурентоспособности выпускаемой продукции руководителями опрошенных предприятий предпринимались следующие меры:

- изучение запросов потребителей (об этом сообщили 51% респондентов);
- снижение издержек (33%);
- рекламная кампания (29%);
- изучение конкурентов (30%);
- повышение качества выпускаемой продукции (64%);
- создание и выпуск новой продукции (22%);
- модернизация оборудования (23%);
- закупка нового оборудования (23%).

В октябре 2008г. 13%, 5% и 10% респондентов сообщили, что интенсивность конкуренции оказала влияние в сторону увеличения соответственно объема выпуска готовой продукции, отпускных цен и себестоимости продукции, 28%, 25% и 32% - никакого и 24%, 28% и 13% - в сторону уменьшения. В то же время 23%, 21% и 23% руководителей затруднились оценить влияние интенсивности конкуренции соответственно на объем выпуска продукции, на отпускные цены и на себестоимость продукции.

Подавляющее большинство руководителей опрошенных предприятий (74%) отметили, что отечественный потребитель в октябре 2008г. обращал внимание на цены реализуемой продукции, 24% - на отличающееся качество, 61% - на надежное качество, 16% - на рекламу, 23% - на ассортимент и 8% - на другое.

Большинство респондентов (70%) сообщили, что основными конкурентами на рынке сбыта в октябре 2008г. были предприятия из Казахстана, 23% - из стран СНГ, 11% - из стран дальнего зарубежья.

В октябре 2008г. 69% руководителей опрошенных предприятий сообщили, что основные их конкуренты производят свою продукцию в Казахстане, 27% - в странах СНГ и 13% - в странах дальнего зарубежья.

13.3 ОБСЛЕДОВАНИЕ ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТОРГОВЛИ

В конце октября 2008г. были получены анкеты от 1377 торговых предприятий, в том числе 505 предприятий розничной торговли (37% от общего числа опрошенных), 845 - оптовой торговли (61%) и 27 - торгового посредничества (2%).

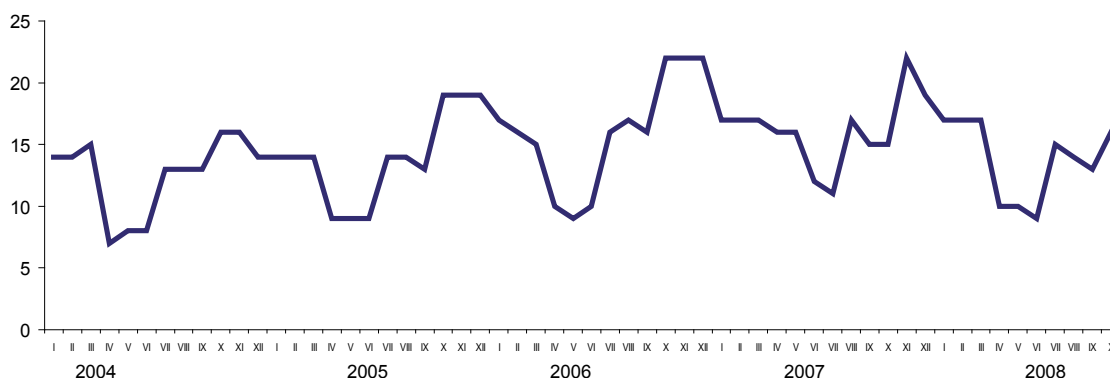
В октябре 2008г. доля опрошенных предприятий торговли, экономическое положение которых охарактеризовано их руководителями как «хорошее» и «удовлетворительное», по сравнению с предыдущим месяцем уменьшилась на 1 процентный пункт и составила 92%.

Индекс предпринимательской уверенности, характеризующий деловую активность предприятий торговли, в октябре т.г. по сравнению с сентябрем т.г. увеличился на 3 процентный пункта и составил (+16)% (с учетом фактора сезонности).

В ближайшие 2-3 месяца (ноябрь 2008г. – январь 2009г.) по оценкам большинства руководителей, существенных изменений в отношении деловой активности обследованных торговых предприятий не ожидается. Индекс предпринимательской уверенности по сравнению с октябрём т.г. увеличится на 1 процентный пункт и составит (+17)%.

Динамика индекса предпринимательской уверенности предприятий торговли
(фактор сезонности исключен)

балансы, %

В октябре 2008г. индекс предпринимательской уверенности на предприятиях оптовой и розничной торговли уменьшился по сравнению с предыдущим месяцем соответственно на 2 процентных пункта и составил (+10)% в каждой отрасли.

В сфере торгового посредничества данный индекс был равен (-3)%, что на 8 процентных пунктов ниже показателя, полученного в сентябре т.г.

13.4 ОБСЛЕДОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

В октябре 2008г. сотрудниками региональных статистических управлений было проведено очередное обследование 1600 респондентов - потребителей различных групп (городского и сельского населения, сотрудников фирм и банков, государственных учреждений и организаций, домохозяек и пенсионеров и др.). Основная цель обследования - выявление субъективного мнения потребителей об изменениях в экономике страны и в личном домашнем хозяйстве. Кроме того, опрос позволяет проследить тенденцию потребительского спроса домашних хозяйств на товары длительного пользования.

«Индекс ощущений потребителей» в октябре 2008г. по сравнению с предыдущим месяцем уменьшился на 2 процентных пункта и составил (+8)%.

«Индекс экономического климата» уменьшился на 6 процентных пунктов и составил (+4)%.

«Индекс желания покупать» по сравнению с предыдущим месяцем не изменился и составил (+10)% (см. Диаграмму).

В октябре т.г. лишь 28% респондентов отметили улучшение экономического положения в стране за последние 12 месяцев, в то же время 21% потребителей сообщили об ухудшении положения.

Менее трети респондентов (27%) ожидают в следующие 12 месяцев дальнейшего улучшения общего экономического положения в стране, а 23% считают, что оно может ухудшиться.

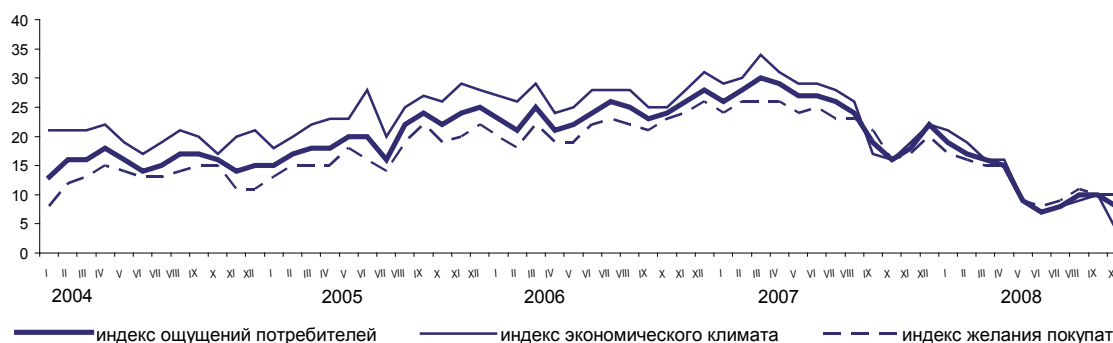
Более 29% респондентов в октябре т.г. сообщили об улучшении состояния финансов в собственном домашнем хозяйстве и, соответственно, увеличении спроса на товары длительного пользования по сравнению с предыдущим месяцем. Вместе с тем, 20% от числа опрошенных отметили ухудшение финансово-экономического состояния своего домашнего хозяйства.

По мнению 9% респондентов, в течение предстоящих 12 месяцев ситуация в отношении уровня безработицы в стране улучшится, в то же время 4% опрошенных придерживаются противоположного мнения.

Вероятность увеличения суммы денежных накоплений в домашнем хозяйстве в течение предстоящих 12 месяцев отметили 12% опрошенных потребителей, а 21% - их уменьшения.

Оценка потребителей

балансы, %

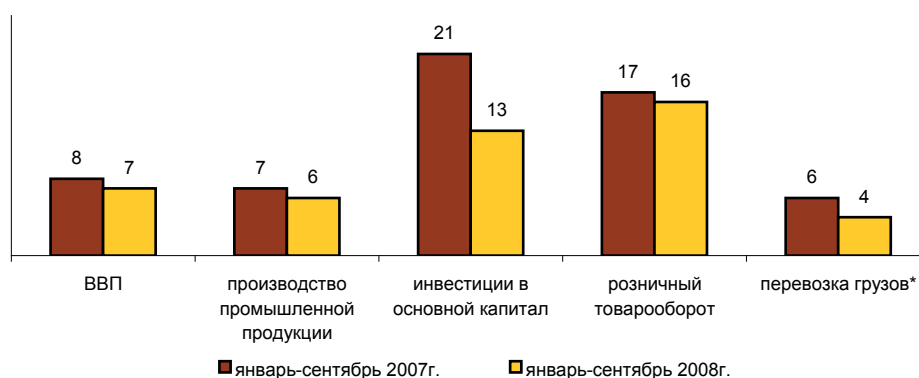
14. СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ СТРАН СНГ

(по данным Статкомитета СНГ)

В январе-сентябре 2008 года, по оценкам, валовой внутренний продукт по сравнению с соответствующим периодом прошлого года, в среднем по странам Содружества увеличился на 7% (в январе-сентябре 2007 года – на 8%).

Основные макроэкономические показатели в среднем по странам Содружества

прирост; в % к соответствующему периоду предыдущего года

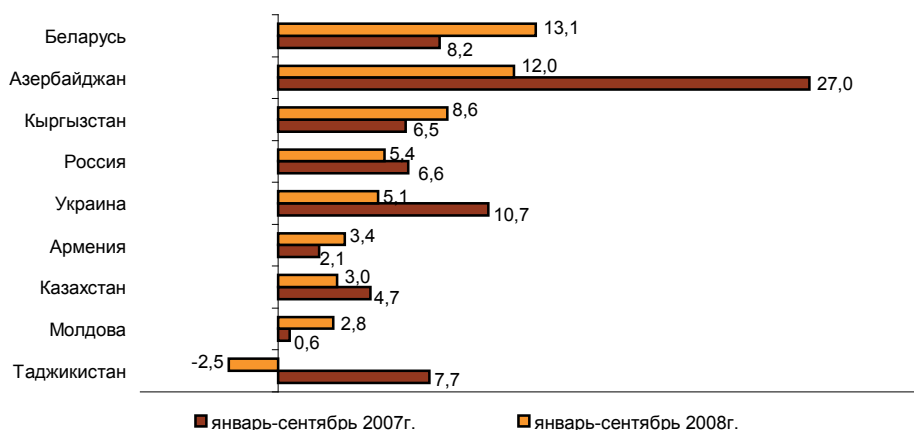

* Без трубопроводов.

Прирост **промышленного производства** в январе-сентябре 2008 года по отношению к аналогичному периоду предыдущего года, в среднем по странам Содружества составил 6% (в январе-сентябре 2007 года – 7%). Наиболее высокими темпами развивалась промышленность Азербайджана, Беларуси и Узбекистана. Снижение производства промышленного производства наблюдалось в Таджикистане.

Промышленное производство в странах Содружества

в постоянных ценах; прирост, в % к соответствующему периоду предыдущего года

Индекс цен производителей промышленной продукции в январе-сентябре 2008 года по отношению к январю-сентябрю 2007 года, в среднем по странам Содружества составил 130% (в январе-сентябре 2007 года – 111%). В сентябре 2008 года по сравнению с августом цены производителей промышленной продукции в среднем по Содружеству снизились на 4% (в сентябре 2007 года – на 0,3%).

Сельское хозяйство. Растениеводство. В странах Содружества практически завершена уборка зерновых и зернобобовых культур.

К началу октября зерновые и зернобобовые культуры (без кукурузы) в Азербайджане обмолочены с 861 тысячи гектаров (на 99,7% площади, подлежащей уборке), Армении – со 165 тысячи гектаров (98%), Беларуси – с 2,3 миллиона гектаров (99,6%), Казахстане (включая кукурузу) – с 15,2 миллионов гектаров (97%), Кыргызстане – с 539 тысяч гектаров (95%), Молдове – с 381 тысяч гектаров (100%), России – с 30,5

миллиона гектаров (90%), Таджикистане – с 236 тысяч гектаров (81%), Украине – с 12,7 миллиона гектаров (97% площади, подлежащей уборке).

Больше, чем в прошлом году, зерна намолотили в Азербайджане, Беларуси, Молдове, России и Украине. В Азербайджане намолотили 2,3 миллиона тонн зерна (на 27% больше), Беларуси – 8,8 миллиона тонн (на 28%), Молдове – 1,2 миллиона тонн (в 2,9 раза), России – 79,4 миллиона тонн (на 29%), Украине – 43,3 миллиона тонн (в 1,9 раза). В Кыргызстане валовой сбор зерновых культур увеличился на 3% и составил 1,1 миллиона тонн.

Возросла урожайность зерновых культур в Азербайджане на 3% (составил 27,1 центнера с одного гектара убранной площади), Беларуси – на 26% (38,8 центнера), Молдове – в 2,4 раза (32,6 центнера), России на 19% (26 центнера), Таджикистане – на 3% (17,7 центнера) и Украине – в 1,7 раза (34,1 центнера); снизилась - в Армении – на 13% (22,7 центнера), Казахстане – на 25% (11 центнеров) и Кыргызстане – на 4% (20 центнеров с одного гектара).

Животноводство. Производство скота и птицы на убой (в живом весе) в январе-сентябре 2008 года по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года в среднем по странам Содружества увеличилось на 5% (в январе-сентябре 2007 года на 9%), молока и яиц – на 1% (в январе-сентябре 2007 года молока надоили на 0,5% меньше, а производство яиц осталась без изменений).

Инвестиции и строительство. Объем инвестиций в основной капитал (в постоянных ценах) в январе-сентябре 2008 года в странах Содружества увеличился по сравнению с соответствующим периодом предыдущего года в среднем на 13% (в январе-сентябре 2007 года – на 21%).

В январе-сентябре 2008 года в странах Содружества общая площадь жилых домов, введенная в эксплуатацию в среднем на 4% больше, чем в аналогичном периоде прошлого года (в январе-сентябре 2007 года – на 30%).

Транспорт. В январе-сентябре 2008 года объем перевозок грузов предприятиями транспорта (без трубопроводов) по сравнению с январем-сентябрем предыдущего года, в среднем по странам Содружества увеличился на 4% (в январе-сентябре 2007 года – на 6%), грузооборот – на 6% (на 7%).

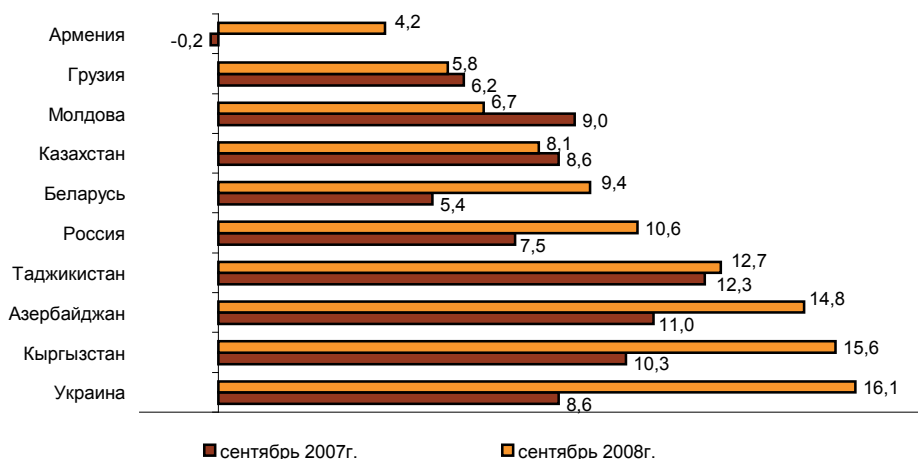
Пассажиروоборот предприятий транспорта (кроме городского электрического и легкового таксомоторного) по сравнению с соответствующим периодом 2007 года в среднем по странам Содружества увеличился на 2% (в январе-сентябре 2007 года – снизился на 1%), пассажиров перевезено на 5% больше (на 3%).

Потребительский рынок. В январе-сентябре 2008 года по сравнению с аналогичным периодом 2007 года реальный объем розничного товарооборота в странах Содружества возрос в среднем на 16%.

Цены на потребительском рынке. С января по сентябрь 2008 года на потребительском рынке большинства стран Содружества отмечалось ускорение роста цен.

Уровень потребительских цен в странах Содружества

прирост; к декабрю предыдущего года, в %

В сентябре 2008 года по сравнению с декабрем 2007 года самый высокий темп прироста потребительских цен отмечен в Украине (на 16,1%), Кыргызстане (на 15,6%), Азербайджане (на 14,8%), Таджикистане (на 12,7%) и России (на 10,6%). В Казахстане прирост потребительских цен составил 8,1%.

Наибольший прирост цен на продовольственные товары в сентябре 2008 года по сравнению с декабрем 2007 года отмечен в Азербайджане (на 19,5%), Кыргызстане (на 15,2%), Таджикистане (на 14,5%) и России (на 12,1%). В Казахстане прирост цен на продовольственные товары составил 8,9%.

В сентябре 2008 года по сравнению с декабрем 2007 года наибольший прирост цен на непродовольственные товары отмечен в Кыргызстане (на 12,1%) и Азербайджане (на 8,5%). В Казахстане прирост цен на непродовольственные товары составил 6,1%.

Наибольший прирост цен на платные услуги в сентябре 2008 года по сравнению с декабрем 2007 года отмечен в Кыргызстане (на 27,8%), Таджикистане (на 21,2%), Молдове (на 14,2%), России (на 14,1%) и Беларуси (на 13,8%). В Казахстане прирост цен на платные услуги составил 9,1%.

Финансы. Ситуация на валютных рынках стран Содружества в сентябре 2008 года отражала конъюнктуру мирового валютного рынка. Курс доллара США к российскому рублю к концу сентября упал до минимальной отметки с начала года и составил 25,25 рубля за доллар США.

К концу сентября по сравнению с концом августа текущего года курс доллара США к азербайджанскому манату снизился на 0,8%, армянскому драму и грузинскому лари – на 0,4%, таджикскому сомони – на 0,3%; белорусскому рублю и туркменскому манату – не изменился. В Казахстане курс доллара США вырос за месяц на 0,2%, Кыргызстане – на 6,0%, Молдове – на 7,2%, России – на 2,7%, Узбекистане – на 0,7%, Украине – на 0,3%.

К концу сентября 2008 года в Азербайджане снижение курса доллара США по сравнению с началом года и аналогичным месяцем 2007 года составило соответственно 4,5% и 5,2%, Армении – 0,7% и 10,0%, Грузии – 11,7% и 15,3%, Казахстане – 0,4% и 1,0%, Молдове – 8,5% и 10,0%, Таджикистане – 1,6% и 1,0%, а в Беларуси и Украине – за рассматриваемые периоды соответственно на уровне 1,8% и 3,7%. В Кыргызстане курс доллара США вырос по сравнению с началом года на 3,3%, а по сравнению с сентябрем 2007г. – снизился на 0,6%. За рассматриваемые периоды отмечен рост курса доллара США: к российскому рублю соответственно на 2,9% и 1,2%, узбекскому суму – на 3,1% и 4,3%.

К концу сентября 2008г. во всех странах Содружества (кроме Кыргызстана, Молдовы и России) отмечалось укрепление национальных валют по отношению к единой европейской валюте. По сравнению с концом августа текущего года курс евро снизился: в Азербайджане – на 1,6%, Армении и Беларуси – на 2,7%, Грузии – на 3,2%, Казахстане – на 2,4%, Таджикистане – на 1,1%, Туркменистане – на 4,7%, Узбекистане – на 0,8%, Украине – на 2,6%. В Кыргызстане, Молдове и России он вырос соответственно на 4,9%, 4,1% и 0,4%.

Внешняя торговля. В январе-августе 2007 года по сравнению с аналогичным периодом прошлого года общий объем экспорта товаров увеличился в среднем по Содружеству на 64%, общий объем импорта товаров – на 47%.

В январе-августе 2008 года положительное сальдо торгового баланса сохранилось в Азербайджане, Казахстане и России, в остальных странах Содружества оно сложилось отрицательным.

В январе-августе 2008 года на долю взаимной торговли между странами СНГ приходилось 22% общего объема внешнеторгового оборота товарами стран Содружества, в том числе 18% общего объема экспорта товаров и 29% общего объема импорта товаров.

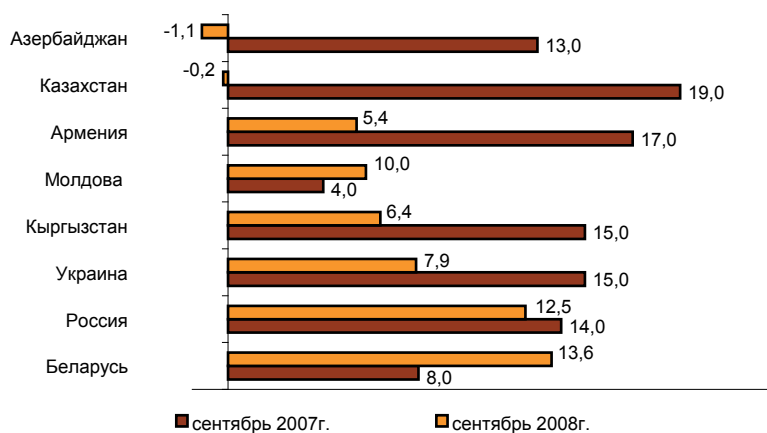
В среднем по странам Содружества в январе-августе 2008г. стоимостной объем экспорта товаров в другие страны мира возрос по сравнению с соответствующим периодом предыдущего года на 67%, импорта товаров – на 49%.

В январе-августе 2008 года отрицательное сальдо торгового баланса с другими странами мира возросло в Армении, Кыргызстане, Молдове и Украине.

Заработная плата. Начисленная номинальная среднемесячная заработная плата в среднем за январь-сентябрь 2008 года составила в Азербайджане 257 маната, Армении – 88,6 тысячи драмов, Беларуси – 857 тысячи белорусских рублей, Казахстане – 59,5 тысячи тенге, Кыргызстане – 5118 сомов, Молдове – 2458 лей, России – 16651 рубль, Таджикистане – 218 сомони, Украине – 1773 гривен.

Уровень реальной заработной платы в странах Содружества

прирост; в % к соответствующему периоду предыдущего года

Исходя из официальных курсов валют, установленных национальными (центральными) банками стран Содружества, средняя заработная плата в Азербайджане в сентябре 2008 года, по оценке,

соответствовала 328 долларам США, в сентябре 2007 года - 228, Армении - соответственно 304 и 232, Беларуси - 446 и 332, Казахстане – 522 и 433, Кыргызстане – 151 и 106, Молдове – 251 и 181, России – 706 и 540, Таджикистане – 78 и 53, Украине – 394 и 282 доллару США.

Рынок труда. Численность занятого населения в странах Содружества в среднем за январь-сентябрь 2008 года, по оценке, составило 134,5 миллиона человек, или примерно 50% общей численности населения этих стран. Для сравнения: в 2007 году этот показатель был равен в Болгарии, Греции, Италии, Румынии 42-46%; Австрии, Германии, Великобритании, Финляндии – 50-51%; Японии – 52% общей численности населения.

Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуы

Бөлімдер мазмұнына
жауапты адамдар

Бөлім атауы	Жауапты адамның аты-жөні, лауазымы	Телефоны
Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының қысқаша қорытындылары Негізгі әлеуметтік-экономикалық индикаторлар	Әбутәліпова Дана Тілеуқызы <i>Стратегиялық жоспарлау және деректерді тарату департаментінің директоры</i>	8(7172) 74-90-58
Жалпы ішкі өнім Ақша-кредит жүйесі Мемлекеттік қаржы Төлем балансы Өңірлердің әлеуметтік-экономикалық жағдайы Конъюнктуралық зерттеулер ТМД елдерінің әлеуметтік-экономикалық жағдайы	Тайжанов Қажығали Әбдиярұлы <i>Ұлттық шоттар және зерттеулер департаментінің директоры</i>	8(7172) 74-90-59
Баға	Кривко Нина Ивановна <i>Баға статистикасы департаментінің директоры</i>	8(7172) 74-90-57
Өнеркәсіп Ауыл шаруашылығы Шағын кәсіпкерлік субъектілері мониторингі Кәсіпорындар мен ұйымдар қаржысы Инвестициялар Құрылыс	Епбаева Айгүл Тоқтарханқызы <i>Өндіріс статистикасы департаментінің директоры</i>	8(7172) 74-90-56
Көлік және байланыс Сыртқы сауда Сауда және өзге де қызметтер Тауар рыногы	Якупова Зифа Рафиковна <i>Қызметтер көрсету статистикасы департаментінің директоры</i>	8(7172) 74-93-18
Демографиялық ахуал Халықтың ауру-сырқаулығы Қылмыстылық Еңбек рыногы Еңбекақы төлеу Халықтың ақшалай табыстары	Қасенова Әсия Қаналбайқызы <i>Демографиялық және әлеуметтік статистика департаментінің директоры</i>	8(7172) 74-90-61

**Социально-экономическое развитие
Республики Казахстан**

**Ответственные лица
за содержание разделов**

Наименование раздела	Ф.И.О., должность ответственного	Телефон
Краткие итоги социально-экономического развития Республики Казахстан Основные социально-экономические индикаторы	Абуталипова Дана Тлеуовна <i>Директор Департамента стратегического планирования и распространения данных</i>	8(7172) 74-90-58
Валовой внутренний продукт Денежно-кредитная система Государственные финансы Платежный баланс Социально-экономическое положение регионов Конъюнктурные обследования Социально-экономическое положение стран СНГ	Тайжанов Кажигали Абдиярович <i>Директор Департамента национальных счетов и исследований</i>	8(7172) 74-90-59
Цены	Кривко Нина Ивановна <i>Директор Департамента статистики цен</i>	8(7172) 74-90-57
Промышленность Сельское хозяйство Мониторинг субъектов малого предпринимательства Финансы предприятий и организаций Инвестиции Строительство	Епбаева Айгуль Токтархановна <i>Директор Департамента статистики производства</i>	8(7172) 74-90-56
Транспорт и связь Внешняя торговля Торговля и прочие услуги Товарные рынки	Якупова Зифа Рафиковна <i>Директор Департамента статистики услуг</i>	8(7172) 74-93-18
Демографическая ситуация Заболеваемость населения Преступность Рынок труда Оплата труда Денежные доходы населения	Касенова Асия Каналбаевна <i>Директор Департамента демографической и социальной статистики</i>	8(7172) 74-90-61